

DOM

afsagt den 15. maj 2014 af Vestre Landsrets 15. afdeling
(dommerne Kirsten Thorup, Hans-Jørgen Nymark Beck og Esben Hvam (kst.))
i 1. instanssag

V.L. B-0258-11

ebh fonden under konkurs
(advokat Torben Byskov Petersen, København)

mod

Finansiel Stabilitet A/S

(advokat Hans Jørgen Kaptain, Frederikshavn),

A

(advokat Erik Werlauff, Herning),

B

(advokat Anne Almose Røpke, København)

og

C

(advokat Arvid Andersen, København)

Som yderligere part:

Erhvervsstyrelsen

(Kammeradvokaten ved advokat Thorbjørn Sofsrud, København)

Indledning

Denne sag, der er anlagt den 30. september 2010 ved Retten i Hjørring og ved kendelse af 27. januar 2011 er henvist til behandling i landsretten i medfør af retsplejelovens § 226,

stk. 1, drejer sig om, hvorvidt sagsøgeren, ebh fonden under konkurs, har krav på tilbagebetaling af en række beløb, som er blevet overført fra fonden til ebh anpartsinvestering ApS i anledning af købet af et tysk ejendomsprojekt benævnt ISI 6.

Påstande

Ebh fonden under konkurs har nedlagt påstand om, at Finansiell Stabilitet A/S, A, B og C in solidum, subsidiært alternativt, til ebh fonden under konkurs skal betale

principalt 142.915.829 kr. med tillæg af rente efter renteloven fra den 30. september 2007 af 57.821.845 kr., fra den 29. januar 2008 af yderligere 52.927.444 kr. og fra den 3. august 2009 af yderligere 32.166.540 kr., subsidiært med tillæg af rente fra den 30. september 2010,

subsidiært 110.749.289 kr. med tillæg af rente efter renteloven fra den 30. september 2007 af 57.821.845 kr. og fra den 29. januar 2008 af yderligere 52.927.444 kr., subsidiært med tillæg af rente fra den 30. september 2010,

og mere subsidiært 94.482.732 kr. med tillæg af rente efter renteloven fra den 30. september 2007 af 62.316.192 kr. og fra den 3. august 2009 af yderligere 32.166.540 kr., subsidiært med tillæg af rente fra den 30. september 2010,

dog således at påstandene over for A, B og C er begrænset til, at A, B og C hver især til ebh fonden under konkurs skal betale 5.000.000 kr. med tillæg af renter som angivet i påstandene.

Finansiell Stabilitet A/S har over for ebh fonden under konkurs påstået frifindelse, subsidiært frifindelse imod betaling af et mindre beløb.

Over for A, B og C har Finansiell Stabilitet A/S nedlagt påstand om, at de in solidum, subsidiært alternativt, skal friholde Finansiell Stabilitet A/S for ethvert beløb, som Finansiell Stabilitet A/S måtte blive dømt til at betale til ebh fonden under konkurs, subsidiært for et mindre beløb.

Over for A, B og Cs påstande om friholdelse har Finansiell Stabilitet A/S påstået frifindel-

se, subsidiært frifindelse imod betaling af et mindre beløb.

A har over for ebh fonden under konkurs påstået frifindelse.

Over for Finansiell Stabilitet A/S, B og C har A nedlagt påstand om, at disse parter in solidum skal friholde ham for ethvert beløb, som han måtte blive dømt til at betale til ebh fonden under konkurs.

Over for Finansiell Stabilitet A/S og Bs påstande om friholdelse har A påstået frifindelse.

B har over for ebh fonden under konkurs påstået frifindelse.

Over for Finansiell Stabilitet A/S, A og C har B nedlagt påstand om, at disse parter in solidum, subsidiært alternativt, skal friholde ham for ethvert beløb, som han måtte blive dømt til at betale ebh fonden under konkurs.

Over for Finansiell Stabilitet A/S og Eriks Korsbæks påstande om friholdelse har B påstået frifindelse.

C har over for ebh fonden under konkurs påstået frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et mindre beløb.

C har påstået Finansiell Stabilitet A/S dømt til at friholde ham for ethvert beløb, han måtte blive dømt til at betale til ebh fonden under konkurs.

Over for Finansiell Stabilitet A/S, A og Bs påstande om friholdelse har C påstået frifindelse.

Erhvervsstyrelsen er indtrådt i sagen som biintervenient til støtte for ebh fonden under konkurs.

Sagsfremstilling

Vedrørende ebh fonden og ebh bank A/S:

Ebh fonden (herefter fonden) blev stiftet den 28. oktober 1991 i forbindelse med omdannelsen af Egnsbank Han Herreds Sparekasse til et sparekasseaktieselskab i medfør af den dagældende bank- og sparekasselovs § 52 c. Omdannelsen skete ved fondsmodellen, hvorefter garantkapitalen blev ombyttet til aktiekapital, og fonden modtog aktier i sparekasseaktieselskabet svarende til værdien af sparekassens aktiver efter fradrag af sparekassens gæld.

Sparekasseaktieselskabet fusionerede i 1992 med Fjerritslev Bank A/S og blev herefter videreført som Egnsbank Han Herred A/S, senere ebh-bank A/S (herefter ebh bank). Aktiver og passiver i ebh bank overgik som led i en aftale af 21. november 2008 med Afviklingsselskabet til sikring af finansiel stabilitet A/S (nu Finansiell Stabilitet A/S) ved overdragelse til Finansiell Stabilitet A/S' (herefter Finansiell Stabilitet) datterselskab EBH Bank A/S.

Fonden trådte i betalingsstandsning den 13. november 2008, og der blev afsagt konkursdekret over fonden den 13. november 2009.

Fondens vedtægter mv.:

Ved en vedtægtsændring i 1996 med tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen blev fondens formål udvidet, hvorved formålsbestemmelsen i § 2 fik sin nuværende ordlyd:

” ...

Fondens formål er at videreføre Han Herreders Sparekasses virksomhed i ebh bank a/s eller i et andet selskab, som ebh bank a/s måtte fusionere med, således at dette til stadighed fremstår som et konkurrencedygtigt og velkonsolideret pengeinstitut.

Fondens formål omfatter endvidere udøvelse af anden virksomhed gennem investeringer i aktier eller andre kapitalandele og konvertible obligationer i erhvervsdrivende virksomheder af enhver art, pantebreve, fast ejendom og andre investeringsaktiver, samt indgåelse af andre finansielle aftaler.

Fonden kan efter bestyrelsens frie skøn yde støtte til eller på enhver måde virke til gavn for ebh bank a/s, samt virke til gavn for almen nytte og velgørende formål i ebh bank a/s' lokalområde.

...”

Det fremgår af de seneste vedtægter fra 1. marts 2006 bl.a., at af fondens bestyrelse på ni medlemmer skulle 6 udpeges af og blandt bestyrelsen i ebh bank, og at der skulle være personsammenfald mellem formand og næstformand i bankens og fondens bestyrelser. Fondens bestyrelse var i praksis identisk med den til enhver tid siddende bestyrelse i ebh bank.

Fonden kunne ifølge vedtægternes § 5 tegnes af to bestyrelsesmedlemmer i forening eller af et bestyrelsesmedlem i forening med en direktør, ligesom bestyrelsen kunne meddele kollektiv prokura.

Det fremgik endelig af vedtægternes § 6, at forhandlingerne i bestyrelsen skulle protokolles og underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer.

Ifølge forretningsordenen af 24. maj 2004 for fondens bestyrelse forestod bestyrelsen ledelsen af fonden. Bestyrelsen skulle efter forretningsordenen føre tilsyn med fondens virksomhed og påse, at den blev drevet på forsvarlig måde og i overensstemmelse med gældende love og fondens vedtægter. Det var endvidere fremhævet som en hovedopgave for bestyrelsen at fastlægge retningslinjer for fondens virksomhed, herunder at træffe beslutning om ændringer i investeringsstrategi samt udlodning af fondens midler.

Fonden havde ikke ansatte, idet fondens daglige ledelse, herunder regnskabs- og bogføringsrutiner, formueadministration samt alle øvrige administrations- og sekretariatsfunktioner, i stedet blev forestået af ebh bank som led i en administrationsaftale indgået mellem parterne i 1993. Administrators forpligtelser og ansvar svarede ifølge aftalen til, hvad der ville påhvile en direktion for fonden, hvis fonden havde haft en sådan. I forretningsgangen for koncerninterne transaktioner af 25. april 2005 var ebh banks administrationsvederlag fastsat til 75.000 kr. årligt.

Om bankens prokura hedder det i administrationsaftalens § 2 bl.a.:

”Med henblik på Administrators hensigtsmæssige udførelse af Fondens daglige administrations og sekretariatsfunktioner meddeler Fonden 2 af administrators [bankens] medarbejdere kollektiv prokura, jf. Fondsvedtægtens § 5.

...

Fuldmagten skal endelig bemyndige prokuristerne til at disponere over Fondens diverse bankkonti i forbindelse med den daglige administration

...”

På baggrund af bl.a. et notat om ”strategi for ebh fonden” af 10. juni 2005 udarbejdet af direktør i ebh bank B besluttede fondens bestyrelse i efteråret 2005 at udvide fondens investeringer med henblik på en forøget indtjening. I strateginotatet er om fondens på daværende tidspunkt hidtidige aktiviteter anført bl.a:

”...

Fonden har gennem årene arbejdet bredt inden for fundatsens rammer. Der har været udøvet virksomhed gennem investeringer i aktier både aktivt og passivt.

De aktive investeringer har omfattet Han Herreds Tømmerhandel og Erhvervsinvest Han Herred. Fonden fungerer endvidere som ”parkeringsplads” i forbindelse med etablering af projekter, som ikke har kunnet indeholdes i bankens bøger. Endelig har Fonden købt flere af bankens domicilejendomme, herunder hovedkontoret i Fjerritslev.

De passive investeringer har været relateret til aktiviteter, som ikke af hensyn til Lov om Finansielle Virksomheder har kunnet placeres i banken. Det drejer sig om DAI Com og små selskaber relateret til administration af B&W projektet.

...”

Af et referat fra et bestyrelsesmøde i fonden afholdt på Island den 4. juli 2005 fremgår bl.a., at der i bestyrelsen var enighed om, at det kunne være hensigtsmæssigt at øge fondens investeringer, og at investeringer uden for lokalområdet burde gennemføres på områder, hvor ebh-koncernen besad ekspertise, idet alt andet ville kræve en aktiv og direkte ledelse af fonden. I den forbindelse blev det ifølge referatet nævnt som en mulighed, at fonden kunne investere i ejendomme i større tyske byer.

Drøftelse af fondens muligheder for investering i udenlandske ejendomme fortsatte under møder i fondens bestyrelse den 17. august 2005 og 26. september 2005, og mulighederne herfor var beskrevet i et internt notat af 21. september 2005 fra to medarbejdere i ebh ejendomme til bestyrelserne i såvel fonden som ebh bank. I notatet er herom bl.a. anført:

”I relation til, at en ejendomsmægler i Tyskland typisk beregner sig et formidlingshonorar i størrelsesordenen 6 % (betales af køber) af ejendommens handelspris, vil vi i stor udstrækning forsøge at gå uden om mæglerne og i stedet gå direkte til administratorer og udviklere af ejendomme”.

Af notatet fremgår også, at man havde været i kontakt med udviklingselskabet Immobilien Treuhand GmbH & Co. (benævnt ITG) samt Wirtschafts- und Industrie-Treuhand GmbH & Co. (benævnt WIT) repræsenteret af Albert F. W. Roelen og Uwe Steinbrecher, der senere bistod med det såkaldte ISI 6 projekt.

I forlængelse af bestyrelsens møde den 4. juli 2005 blev det ligeledes besluttet at ændre fondens regnskabsprincipper, således at aktierne i ebh bank fremover blev optaget til dagskurs med en betydelig forøgelse af fondens egenkapital til følge.

Selskabsretlige forhold i ebh koncernen:

Ebh bank (tidligere Egnsbank Han Herred A/S) var efter at have købt DAI koncernen i 2001 bl.a. blevet 100 % ejer af Dansk Anpartsinvestering A/S, der senere kom til at hedde ebh anparts investering A/S (herefter ebh anparts investering), som var 100 % ejer af det tyske selskab DAI Zweitmarkt GmbH, der senere kom til at hedde ebh Zweitmarkt GmbH (herefter ebh zweitmarkt). Ebh bank var ved købet endvidere blevet 100 % ejer af DAI Administration A/S, der senere kom til at hedde ebh ejendomme A/S (herefter ebh ejendomme). DAI koncernens virksomhed bestod i en række finansielle aktiviteter, herunder køb og formidling af ejendomsanparter. Ebh anparts investering havde således som hovedaktivitet at købe og sælge anparter i kommanditselskaber og øvrige virksomheder med begrænset hæftelse, mens ebh ejendomme hovedsageligt udviklede og formidlede ejendomsprojekter.

Ebh anparts investerings bestyrelse bestod i 2007 af A som formand, C samt fire andre bestyrelsesmedlemmer, der tillige var medlemmer af bestyrelsen i banken og fonden. B var enedirektør for selskabet.

I ebh ejendomes bestyrelse var samme år A som formand, C, B samt fire andre bestyrelsesmedlemmer, der tillige var medlemmer af bestyrelsen i banken og fonden. Direktører for selskabet var Erling Sørensen og Lars H. Slynborg.

Ebh zweitmarkts bestyrelse bestod i 2007 af B som formand, A og C samt fire andre bestyrelsesmedlemmer, der tillige var medlemmer af bestyrelsen i banken og fonden. Direktør for selskabet var Søren Langli Sørensen.

Bankens ”Forretningsgang for koncerninterne transaktioner”, af den 20. oktober 2003, som blev vedtaget for at sikre overholdelsen af den dagældende bekendtgørelse nr. 1054 af 30. november 2000 om koncerninterne transaktioner, og som således bl.a. havde til formål at sikre tilstedeværelsen af skriftlig og tilgængelig dokumentation for transaktioner mellem koncernhederne, omfattede ud over de ovenfor nævnte selskaber tillige fonden. Af forretningsgangen fremgår et krav om skriftlighed og markedsvilkår for enhver koncernintern transaktion. Forretningsgangen indeholder endvidere krav om udarbejdelse af bilag med angivelse af pris ved ind- og udbetalinger, og det er herved anført, at prisfastsættelsen skal ske på en sådan måde, at én virksomhed ikke begunstiges på bekostning af en anden. Forretningsgangen omtaler endelig muligheden for, at ebh bank eller fonden imod 0,5 % i engangsprovision kunne stille tegningsgarantier i forbindelse med DAI’s udbud af nye anpartsprojekter.

ISI 6 projektet:

ISI 6 projektet blev omtalt på en række bestyrelsesmøder i ebh bank i 2006, efter det, der er forelagt landsretten, første gang på et møde i bankens bestyrelse den 22. maj 2006, hvor det i mødereferatet er anført bl.a.:

”B meddelte, at der arbejdes med planer om at etablere et investeringsselskab, som i samarbejde med tyske investorer skal opkøbe anparter i ældre veldrevne KG, som primært har investeret i butikcentre, ældreboliger og plejehjem.

Det forventes, at projektet kan sættes i gang i løbet af 2. halvår 2006.

B blev bemyndiget til at arbejde videre med projektet.

...

Det vurderes, at det bliver nødvendigt at ansætte en analytisk medarbejder såfremt projektet og de øvrige aktiviteter i Tyskland skal sikres den nødvendige fremdrift.

Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.”

I referatet fra et møde i bankens bestyrelse den 27. november 2006 hedder det bl.a.:

”B meddelte, at forskellige omstændigheder har gjort det muligt at accelerere opkøbet til kommanditselskabet ISI [6].

Mulighed er opstået, fordi den tyske projektudbyder og administrator WIT kan samle en portefølje af 9 butikcentre, heraf 6 citycentre. Det forventes, at porteføljen, som er 185 mio. euro kan finansieres med 150 mio. euro fremmedfinansiering til en fast rente på 5 % over de næste 10 år samt en egenkapital på 35 mio. euro. Forrentningen af egenkapitalen forventes at blive mindst 12 % p.a.

I den oprindelige konstruktion var der kalkuleret med, at ebh skulle deltage i ISI [6] sammen med en række øvrige investorer. På baggrund af den aktuelle udvikling er det besluttet, at såfremt ebh ønsker at indgå i denne investering, vil ebh blive enekommanditist i ISI [6]. Der henvises til bilag 5 a-b, som beskriver projektet yderligere, herunder et prospekt fra et enkelt af butikcentrene.

Bestyrelsen godkendte, at B arbejder videre med projektet med henblik på at afslutte handelen.
..."

I et underliggende bilag, som for landsretten alene har foreligget i citat fra advokat Carsten Fodes granskningsberetning, fremgår blandt andet:

"Portefølje ISI [6].

Væsentlige andele af ni indkøbscentre 75 - 90 %.
Ved en ejerandel på over 75 % har vi en bestemmende indflydelse.

Kapitalstruktur:
Aktiver 185 mio. euro
Gæld: 150 mio. euro
Egenkapital: 35 mio. euro

Kapitalbehov i DKK i alt ca. 260 mio. kr.

...

Handlerne foretages over FDB.

Risici.

1. Vi låner os op ad en enkelt administrator – WIT.
2. Vi investerer i aktiver, som ligger uden for vort aktuelle know how.
3. Vi laver en kapitalbinding på 260 mio. kr. med en lav likviditetsgrad.
4. Det tyske marked går i stå. Lavere husleje, lavere ejendomspriser."

Andre overvejelser:

I én transaktion når vi "flyvehøjden" i Tyskland. Vi kan også sige det endelige gennembrud.

Vil vi mere, eller skal principielt alle øvrige køb I på anpartsmarkedet i Tyskland transformeres til vore investorer.

..."

På et bestyrelsesmøde samme dag i fonden omtaltes ISI 6 projektet ifølge referatet ikke.

I samme periode blev der indhentet en "Due Diligence rapport" fra BDO Deutsche Warentreuhand AG (herefter BDO) til vurdering af markedsværdien af en ejendomsportefølje kaldet "Grosses Paket ISI" vedrørende i alt 11 ejendomme i Tyskland. Et resumé af rapporten, som er udateret, angav den samlede markedsværdi af ejendommene pr. 1. december 2006 til 206 mio. EUR, hvilket beløb indeholdt en regulering på 10 % i tillæg til den samlede værdi af ejendommene. Rapportens begrundelse for reguleringen var den generelle markedssituation og stigende efterspørgsel på retailejendomme.

ISI 6. Investitions- und Beteiligungsgesellschaft mbH & Co. KG (herefter ISI 6) blev stiftet den 18. december 2006 som et tysk kommanditselskab med domicil i Wiesbaden. Det skete med ebh zweitmarkt som kommanditist med et kommanditistindsbud på 20 mio. EUR og med Secur GmbH som komplementar. ISI 6 blev siden registreret i handelsregistret i Wiesbaden den 17. januar 2007.

På et møde i ebh banks bestyrelse ligeledes den 18. december 2006 meddelte B, at projektet ISI 6 var igangsat, og at det forventedes, at indkøbet ville være afsluttet senest ultimo marts. ISI 6 er uomtalt i referatet fra møde samme dag i fondens bestyrelse.

Der blev endvidere udarbejdet en "Formidlingsaftale" mellem fonden og ebh ejendomme vedrørende "ebh's formidling og endelig gennemførelse af fondens køb af 11 indkøbscentre beliggende i Tyskland". I formidlingsaftalen er det om opgaver, organisation og honorering i relation til ISI 6 projektet anført bl.a.:

"...

2. Opgaver

ebh har til opgave at levere et færdigt investeringsprojekt til fonden indeholdende bl.a. følgende opgaver:

- Stiftelse, vedtægter, udlæg m.v. i forbindelse med stiftelse af ISI 6 KG med en ansvarlig kapital på 20 mio. €.
- Formidle kontakten mellem eksterne rådgivere i Tyskland.
- Forhandling med sælger og indgåelse af købsaftale.
- Due diligence af ejendommens økonomiske, juridiske og tekniske grundlag i samarbejde med eksterne rådgivere (revisor, advokat, ingeniører mv.).

- Fremskaffe den af Fonden ønskede finansiering af ejendommene og i den forbindelse foretage eventuelle bridge finansiering inden endelig finansieringstilsagn foreligger.
- Indgå aftale med ekstern administrator om administration af ejendommen.
- Gennemføre handlerne herunder varetage og udarbejde den nødvendige dokumentation i forbindelse hermed.
- Gennemføre et optimalt management i ISI 6 KG.
- Administrere ISI [6] KG indtil overdragelsen til fonden.
- Etablere den endelige ejer struktur i ISI 6 KG i samarbejde med eksterne rådgivere.
- Deltage i administrationen af udlejerforhold.

Opregningen er ikke udtømmende. Nedennævnte ydelse dækker alle forhold i.f.m. formidlingen af ISI 6 KG, med mindre der er tale om ekstraordinære ydelser.

3. Organisation

ebh forestår de i henhold til punkt 2 nævnte opgaver gennem sin organisation ved direktør B samt organisationen i ebh ejendomme a/s.

fonden træffer sine beslutninger i ebh-fondens bestyrelse og kontaktperson er prokurist C.

4. Honorering og vederlag

Såfremt fonden erhverver det endelige investeringsprojekt tillægges købesummen for anparterne i ISI 6 KG 9,25 mio. € beregnet med 5 % af den samlede ejendomsportefølje, som har en anslået værdi på 185 mio. €.

ebh foretager udlæg for stiftelse af ISI 6 KG, bridgefinansiering i maksimalt 4 måneder samt de med formidlings sagen øvrige naturlige afholdte udlæg. Ebh refunderes disse udlæg ved endelig levering af den samlede investeringspakke.

Ud over den aftalte formidlingsydelse vedrørende ISI 6 projektet, modtager ebh et resultatafhængig ydelse på maksimalt 9,25 mio. € fra fonden. fondens salg til andre investorer berører ikke aftalen, således at aftalen under alle omstændigheder vil være gældende. Den resultatafhængige ydelse løber over en femårig periode, der starter pr. 1. januar 2008 og afsluttes senest 31. december 2012. Ydelsen beregnes med udgangspunkt i nettohuslejen for perioden 1/1 til og med 31/12.

Den maksimale ydelse pr. år andrager 2,5 mio. [€].

...”

Parterne er enige om, at aftalen, hvor der i underskriftfeltet er anført ”Horsens d. / - 2006”, aldrig blev underskrevet.

Den 2. februar 2007 blev der fra en konto i ebh bank betalt 500.000 EUR som "PROJECT FEE" til Uwe Steinbrecher.

I et referat fra et bestyrelsesmøde i ebh bank den 5. februar 2007 er det anført bl.a.:

"B meddelte, at processen med opkøb af anparter til ISI 6 er i gang. Vi har modtaget en omfattende due diligence-rapport fra BDO, Tyskland. Due diligence-rapporten siger, at værdien af porteføljen andrager 206 mio. euro excl. omkostninger. Vi køber porteføljen for 185,5 mio. euro inkl. omkostninger.

Det vurderes, at den samlede forskel andrager ca. 25 mio. euro.

B meddelte endvidere, at der er modtaget et tilbud fra Wachovia Bank. Tilbuddet lyder på en finansiering på i alt 185 mio. euro. Det betyder, at når transaktionen er endelig afsluttet, vil ebh's finansiering andrage et beløb i niveauet 20 mio. euro. Der vil i en mellemfase være behov for en finansiering på 50 mio. euro.

Bestyrelsen godkendte, at der etableres en bestyrelse i ISI 6 med B, Kenneth Christensen, Uwe Steinbrecher og Volker Ruffer. Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning."

Af samme referat fremgår det under punktet "Nyt fra direktion", at C oplyste om et kommende møde med Eik Banks administrerende direktør den 16. februar 2007, idet man tidligere var blevet spurgt om et eventuelt samarbejde om ejendomme.

Den 15. februar og 7. marts 2007 skete der overførsel af den på bestyrelsesmødet omtalte mellemfinansiering fra ebh bank til Fondsbörse Deutschland Beteiligungsmakler AG (herafter FDB) ad to gange med henholdsvis 24 og 28 mio. EUR. Beløbene blev bogført som overførsler på mellemregningskonti først fra ebh bank til ebh ejendomme, derfra til ebh anparts investering og endeligt derfra til ebh zweitmarkt. 20 mio. af de 52 mio. EUR blev anvendt til finansiering af stamkapitalen i ISI 6, mens de resterende 32 mio. EUR efter det, der er forelagt for landsretten, blev stillet til rådighed for ISI 6 i forbindelse med opkøbet af anparter i de tyske kommanditselskaber.

ISI 6 købte i løbet af 2007 majoritetsandelene i otte kommanditselskaber, der alle udelukkende ejede erhvervsejendomme. Prisen for anparterne var ifølge ISI 6's årsregnskab for 2007 ca. 15,5 mio. EUR, inkl. anskaffelsesomkostninger, hvortil kom overtagelse af aktionærlån i selskaberne på i alt ca. 30,4 mio. EUR. I et fælles bestyrelsesmøde for bl.a. ebh anparts investering og ebh zweitmarkt afholdt den 24. april 2007 orienterede B om, at købet af anparterne var foretaget over to faser via FDB, herunder at der var foretaget handler

med 2.200 investorer, og at der ville blive udarbejdet en model for rapportering til Danmark om udviklingen i selskaberne.

I maj og juni 2007 stillede Wachovia Bank et lån på i alt 135 mio. EUR til rådighed for ISI 6 og dets otte datterselskaber (ejendomskommanditselskaber) til refinansiering af de enkelte selskabers låneforpligtelser.

Den 16. maj 2007 betalte fonden en regning på 17.500 EUR, som Nadine Steinbrecher, datter af Uwe Steinbrecher, havde udstedt til B c/o ebh bank den 3. maj 2007 for sin ”medvirken i forbindelse med konsulentbistand til ISI 6”.

Af referatet fra et bestyrelsesmøde i fonden den 21. maj 2007 fremgår, at B omdelte et notat, der beskrev, ”hvilke projekter der er i fondens bøger og hvilke projekter, der er i pipeline. (Bilag 6 vedlagt)”. Blandt projekterne opregnet i bilag 6 var ISI 6 medtaget med en balance på ”1387500”, og ud for ISI 6 var med håndskrift angivet ”½ sælges 2. halvår.” Ifølge referatet gav notatet ikke anledning til yderligere kommentarer, og bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

Samme dag udsendte ebh bank en fondsbørsmeddelelse, hvorefter banken opjusterede resultatet for regnskabsåret 2007 før skat fra 230 – 240 mio. kr. til 270 – 280 mio. kr. Som begrundelse var der henvist til, at ebh koncernen i årets første måneder havde konstateret en fortsat fremgang inden for alle forretningsområder, herunder især en markant vækst med formidling af større ejendomsinvesteringer.

Af referatet fra et bestyrelsesmøde i ebh bank afholdt den 25. juni 2007 fremgår det, at A orienterede om, at der var opnået enighed med Eik Bank om at indlede et samarbejde på ejendomsområdet, og at der bl.a. var planlagt en besigtigelsestur til Tyskland i forbindelse med Eik Banks eventuelle investering i ISI 6 projektet. Det fremgår endvidere, at bestyrelsen tog orienteringen til efterretning. På samme møde under punktet ”Nyt fra direktion” er det desuden anført:

”...

Det blev besluttet, at der gennemføres en besigtigelsestur af butikscener i Tyskland fra onsdag d. 3. oktober til og med fredag d. 5. oktober.

Det blev besluttet, at B på vegne af ebh fonden udarbejder et miniprojekt til anvendelse overfor Eik Bank i forbindelse med et eventuelt salg af dele af ISI 6.

...”

Ifølge kontrakt af 26. juni 2007 overdrog ebh zweitmarkt sit kommanditindskud i ISI 6 med den nominelle værdi 20 mio. EUR til ebh anparts investering for 21 mio. EUR. Købesummen skulle ifølge aftalen indbetales på en konto i Sydbank Hamborg.

Ifølge et overførselsbilag af 6. juli 2007 fra Sydbank udstedt til ebh bank blev der den 10. juli 2007 overført 156.267.300 kr. svarende til modværdien af 21 mio. EUR til en konto i Sydbank Hamborg. På bilaget var med håndskrift anført “EBH-Fonden” og “ISI 6”. Det fremgår samtidig af et bogføringsbilag for fonden, at denne den 10. juli 2007 overførte 156.267.300 kr. til en konto i Sydbank.

Mens ISI 6 modsat en række andre ejendomsprojekter ikke indgik i fondens råbalance pr. 29. juni 2007, var ISI 6 medtaget i fondens råbalance for perioden 1. juli – 31. juli 2007 med 156.267.300 kr.

ISI 6 er endvidere omtalt i en note vedrørende materielle anlægsaktiver i fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 som tilgang med bogført værdi ca. 1.070 mio. kr. Regnskabsrapporten er dateret 11. september 2007 og påført initialerne “PW/MS”. Af et referat fra et bestyrelsesmøde i fonden den 17. september 2007 fremgår, at B gennemgik regnskabsrapporten og gjorde opmærksom på, at gælden fra ISI 6 fejlagtigt indgik i den kortfristede gæld med 1 mia. kr. og i stedet skulle flyttes til den langfristede gæld.

I en råbalance for fonden pr. 28. september 2007, som er udskrevet den 15. november 2007, indgik ISI 6 ikke længere. Derimod var “ebh Zweitmarkt” medtaget med et beløb på 81.675.208 kr. under en post kaldet “kapitalandele i tilknyttede virksomheder”. Råbalancen indeholder endvidere en postering benævnt ”Mellemregning ebh-zweitmarkt” på 140.306.376 kr. og en negativ postering på 77.848.032 kr. vedrørende “mellemregning ebh Horsens”. I råbalancen er endelig angivet to posteringer benævnt “renteudgift vedr. ISI 6” og “renteudgift zweitmarkt” på henholdsvis 11.254.073 kr. og 2.608.519 kr.

I en regnskabsrapport for fonden pr. 30. september 2007, som er dateret den 21. november 2007 og påført samme initialer som regnskabsrapporten for det foregående kvartal, var ISI 6 nu alene medtaget i noten til materielle anlægsaktiver som tilgang med 50 %.

Endelig var følgende oversigt over ”Efterposteringer pr. 30. september 2007” vedhæftet en finanskladde for fonden, der var bogført den 15. november 2007:

”Efterposteringer pr. 30. september 2007

Tekst	Konto	Debet	Kredit
Omp. Til mellemr. Fonden	6538	156.267.300,00	
afr ISI6	6420		156.267.300,00
salgssum ebh zweitmarkt	6720		69.560.507,64
salgssum ebh zweitmarkt	6420	69.560.507,64	
vedr. isi6	6720		149.547.215,00
vedr. isi6	6420	149.547.215,00	
Rente vedr. isi6 udlæg	6420	11.254.073,33	
Rente vedr. isi6 udlæg	4525		11.254.073,33
Rente salgssum zweitmarkt	4525		2.608.519,04
Rente salgssum zweitmarkt	6420	2.608.519,04	
rente udlæg fonden	6420		1.728.844,00
rente udlæg fonden	4525	1.728.844,00	
kursreg. Isi6	6420		459.215,00
kursreg. Isi6	4535	459.215,00	
		<u>391.425.674,01</u>	<u>391.425.674,01</u> ”

Blandt det sparsomme regnskabsmateriale, der forelå hos fonden i forbindelse med konkursen, var et kontoudtog vedrørende fondens mellemregning med ebh anparts investering af 24. oktober 2007 med følgende indhold:

” ...

ebh anparts investering a/s				Løbende posteringer		
KONTOUDTOG				Dato 24/10-2007 09 11 Side 1		
Konto	6420	Mellemr	ebh fonden			
Dato	Bilag	Tekst		Debet	Kredit	Akkumuleret
01/01-2007		Primo				
30/09-2007	1268	AFR ISI6		156.267.300,00		156.267.300,00

30/09-2007	1268	SALGSSUM ZWEITMARKT	69.560.507,64	86.706.792,36
30/09-2007	1268	VEDR ISI6	149.547.215,00	62.840.422,64
30/09-2007	1268	RENTE VEDR. ISI6 UDLÆG	11.254.073,33	74.094.495,97
30/09-2007	1268	RENTE SALGSSUM ZWEI.	2.608.519,04	76.703.015,02
30/09-2007	1268	RENTE UDLÆG FONDEN	459.215,00	76.243.800,01
30/09-2007	1269	OVF. MELLEMR ZWE.	5.648.248,82	70.595.551,19
30/09-2007	1269	OVF MELLER BET/ZWE	3.133.375,12	67.462.176,07
01/10-2007	1271	RENTE UDLÆG FONDEN	1.728.844,00	65.733.332,07
01/10-2007	1272	YDL SALGSSUM ZWE	12.114.700,00	77.848.032,07
01/10/07		Ultimo	77.848.032,07	

...”

Det fremgår af et kontoudtog for en konto tilhørende fonden sammenholdt med et overførselsbilag udstedt af ebh bank, at der den 28. november 2007 blev overført 77.848.032,07 kr. fra fonden vedrørende en “mellemregning ISI 6” svarende til udligning af fondens mellemregningskonto med ebh anparts investering, som er gengivet ovenfor, og at beløbet blev overført til ebh banks mellemregningskonto med ebh ejendomme. Det fremgår endvidere af et kontoudtog vedrørende mellemregningskontoen mellem ebh ejendomme og ebh bank, at samme beløb den 4. oktober 2007 blev nedskrevet på bankens tilgodehavende hos ebh ejendomme.

Et uddrag af finanskontoen vedrørende ISI 6 i en råbalance for ebh anparts investering for regnskabsåret 2007 viser, at ISI 6 i perioden fra den 26. juni til den 10. juli 2007 var ført ud af ebh anparts investering, således at saldoen på kontoen i denne periode var nulstillet, og at ISI 6 den 30. september 2007 blev ført til mellemregningskontoen mellem ebh anparts investering og fonden, således at saldoen på kontoen igen blev nulstillet, i begge tilfælde med et beløb på ialt 156.271.500 kr.

Den 31. juli 2007 sendte FDB et fakturakrav på 420.000 EUR til ISI 6 for formidling af ”Diverse WIT Fonds”. Det er ikke dokumenteret, om kravet er indfriet.

I perioden 13. august – 29. oktober 2007 skete der ad seks gange tilbagebetaling af i alt 25 mio. EUR fra ISI 6 til ebh bank. Som sagen er oplyst for landsretten, skete der derimod på intet tidspunkt tilbagebetaling af ca. 7 mio. EUR af den mellemfinansiering på 32 mio. EUR, som ebh bank havde stillet til rådighed for opkøbet af ISI 6.

I en faktura af 1. oktober 2007 afkrævede Secur GmbH ISI 6 betaling for ”formidling af Deres anparter i 1. halvår 2007”. Det er ikke dokumenteret, om kravet er indfriet.

Den 3. – 6. oktober 2007 blev der foretaget en besigtigelsestur til butikcentre i Tyskland omfattet af ISI 6 projektet, hvor repræsentanter fra såvel ebh som Eik koncernen deltog. Til brug for turen havde blandt andre B udarbejdet et prospekt om ISI 6. I prospektet er bl.a. følgende anført:

”...

ISI 6 GmbH KG (ISI 6) er i dag ejet af ebh zweitmarkt GmbH.

Projektet er udarbejdet i et samarbejde mellem ebh-koncernen og Secur GmbH. ebh-koncernens andel af aktiekapitalen i Secur GmbH andrager 26 pct.

Secur er et projektudviklings- og formidlingsselskab med domicil i Wiesbaden. Ud over ebh bank er flere tyske privatpersoner med indgående kendskab til branchen investorer i Secur.

ISI 6 har investeret i syv kommanditselskaber (kommanditgesellschaft – KG). I 1. kvartal 2008 vil porteføljen blive suppleret med yderligere ét selskab, således at den samlede portefølje kommer til at andrage otte selskaber – otte ejendomsprojekter.

...

Projekterne er oprindeligt udviklet af Immobilien Treuhand GmbH & Co. (ITG) beliggende i Düsseldorf, som også efterfølgende via sin salgsorganisation har solgt projekterne til tyske investorer. En tilsvarende model kendes fra salg af danske projekter. ITG forestår ligeledes investoradministrationen.

Investeringen består således af køb af ”brugte” anparter. (Det er en terminologi, der anvendes i Danmark, og som er ved at finde indpas på det tyske marked).

Ved at have overtaget den væsentligste del af anparterne i projekterne er mulighederne for at udvikle de enkelte forretningsenheder blevet forøget, eftersom beslutningsprocessen er blevet forenklet til kun at omfatte få beslutningstagere. En ejerandel på mere end 75 pct. giver ultimativ bestemmelsesret.

Beslutningsgrundlag

Forud for investeringen har revisionsfirmaet BDO Tyskland foretaget en kommerciel gennemgang af de enkelte projekter (ca. 75 sider pr. projekt) inklusive en markedsvurdering og teknisk gennemgang af projekterne (ca. 30 sider).

Materialet fra BDO har dannet grundlag for talmaterialet i dette notat. Endvidere har materialet dannet grundlag for Wachovia Banks udmåling af lånetilbud. Materialet kan på foranledning udleveres. (tysk tekst).

Samarbejdspartnere

Immobilien Treuhand GmbH & Co (ITG)

ITG, der er landsdækkende, har eksisteret siden midten af 1970-erne. ITG har siden etablering optrådt som udvikler, bygherre og administrator i forbindelse med etablering og ledelse af butikcentre, ældre forsorgsprojekter, med mere.

ITG forestår den langfristede administration og videreudvikling af ISI 6 centrene under hensyntagen til ændrede krav fra omgivelserne (forretnings typer, lejerstruktur og lignende).

ITG's dækker bredt de opgaver, der opstår i forbindelse med udvikling, bygning og efterfølgende administration af centrene, og man har gennem årene opbygget en stor erfaring.

Wachovia Bank

Wachovia Bank, der er den 4. største bank i USA (North Carolina), er relativt ny på det europæiske marked. Banken har etableret sig i Frankfurt med en mindre filial. Banken ønsker at øge aktiviteterne i Tyskland blandt andet inden for fast ejendom, hvorfor man har tilbudt at refinansiere de otte projekter.

I forhold til den oprindelige finansiering, der var knyttet til projekterne via en række forskellige pengeinstitutter, har Wachovia Bank tilbudt bedre vilkår på en række områder.

- Belåningsprocenten udgør 65 pct. af BDO's vurdering.
- Renten er fastsat til 5,48 pct. p.a., og den er fast i lånets løbetid.
- Løbetid 10 år.
- Der er afdragsfrihed de første tre år.
- Afdrag fra år 4 1,25 pct. p.a. baseret på en annuitetsydelse.
- Det er aftalt, at der ikke foretages udlodninger de 2 første år.
- Banken har sikkerhed i ejendommene (non recourse lån).

...

Investeringsmodel

Anparterne i de syv projekter er købt af ca. 2.500 investorer gennem Fondsbörse Deutschland Beteiligungsmagler (FDB), som er et selskab, der er underlagt Fondsbörse Hamburg. ebh-koncernen ejer 25 pct. af aktierne i FDB.

Investorerne er blevet kontaktet via ITG, som har anbefalet investorerne at sælge deres anparter til ISI 6 via FDB under nærmere definerede betingelser.

Målsætningen vedrørende købet har været at overtage så mange anparter som muligt, dog mindst 75,1 pct., hvilket ville give ISI 6 den ultimative magt over de enkelte kommanditselskaber.

På nuværende tidspunkt andrager ejerandelen i de enkelte selskaber følgende:

Bielefeldt.....	93,3 pct.
Buchholz.....	77,6 pct.
Konstanz.....	94,6 pct.
Minden.....	93,5 pct.
Nürnberg.....	89,9 pct.
Radevormwald.....	88,2 pct.
Rheine.....	89,1 pct.
Bonn-Beuel.....	0,0 pct.

Tilbud til investorerne i og opkøb af anparter i Bonn-Beuel vil finde sted i 1. kvartal 2008. Imellem 80 og 90 pct. af investorerne har på nuværende tidspunkt accepteret vort tilbud.

Baseret på den sammenvejede bruttolejeindtægt udgør ejerandelen af de syv projekter 90,4 pct.

Der forventes yderligere opkøb i de enkelte selskaber. Målsætningen er, at ved udgangen af 2008 ejer ISI 6 94 pct. af anparterne i de enkelte projekter. Ejerkredsen bag ITG ejer de resterende 6 pct.

Som det fremgår af efterfølgende beskrivelse, er alle projekter mere end ti år gamle med undtagelse af Bonn-Beuel, som først overskrider denne grænse primo 2008.

På grund af den tyske skattelovgivning er det først interessant for investorerne at sælge deres anparter efter 10 års ejerskab.

Da projekterne blev etableret var den tyske skattelov indrettet således, at der ikke blev beregnet skat af en eventuel ejendomsavance, når investorerne havde ejet en ejendom/en ejendomsanpart i mere end ti år, selvom det var muligt at afskrive på anparten.

Denne for investorerne fordelagtige skattelovgivning er efterfølgende blevet ændret, således at denne fordel ikke længere er gældende for nye projekter.

Det vurderes, at investorerne er villige til at sælge, fordi de har haft en god oplevelse med deres investering. De har modtaget de forventede udlodninger, og de kan nu få gjort deres anlægsinvestering likvid på grund af vort tilbud.

Som det fremgår af ovenstående, er den endelige etablering af ISI 6 endnu ikke afsluttet. Dels mangler opkøbet af Bonn-Beuel i 1. kvartal 2008, dels fortsætter opkøbet af anparter i de øvrige syv projekter.

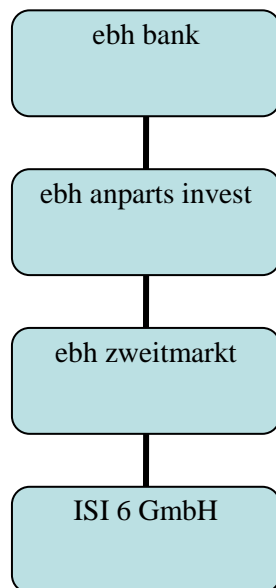
Ejerstruktur

ISI 6 ejer i dag godt 90 pct. af anparterne i de 7 projekter, og en tilsvarende andel forventes ligeledes i Bonn-Beuel. De øvrige anparter ejes af ITG og personer i tilknytning hertil samt et mindre antal eksterne investorer.

- ebh zweitmarkt GmbH ejer ISI 6 100 pct.
- ebh anparts investering a/s ejer ebh zweitmarkt GmbH 100 pct.
- ebh bank a/s ejer ebh anparts investering a/s 100 pct.

Når opkøbsprocessen er afsluttet vil der overordnet set være to ejere af de otte projekter. Det er ebh zweitmarkt og ITG.

Det er aktierne (andelene) i ebh zweitmarkt GmbH, der er til salg.

...

Beskrivelse af de enkelte centre i ISI 6

BDO's due diligence har fundet sted på baggrund af forholdene omkring årsskiftet 2006/07. Det betyder, at der på nuværende tidspunkt allerede i sket ændringer i vilkårene i de enkelte centre – nye lejere, ændrede lejekontrakter, osv. Det er karakteristisk at de ændrede forhold er med til at forbedre lejergrundlaget i de enkelte centre.

Det er det generelle billede af centrene, at de er veldrevne, at de har en meget lav tomgangsleje procent, og at vedligeholdelsesniveauet er højt. Det er endvidere typisk, at en række af de kendte butikskæder er lejere i centrene. I forbindelse med lejerskift søger man til stadighed øge kvaliteten af lejerne. Der bliver således ikke gået på kompromis, blot for at få eventuelle tomme lejermål udlejet.

...

Andre forhold

Incitamentsprogram

ebh anparts investering vil modtage et ekstra honorar på op til 6,5 mio. € fordelt over en fem års periode, såfremt der i perioden realiseres huslejeindtægter, der er større end budgetteret for den femårige periode.

Aftalen indgår som en integreret del af aktieoverdragelsesaftalen.

Forudsætninger for prognose

Eftersom der er tale om igangværende centre, der har været i funktion i adskillige år, er prognosegrundlaget relativt sikkert.

BDO har i deres beregninger af værdien af de enkelte projekter taget udgangspunkt i de eksisterende lejekontrakter og de betingelser, der er beskrevet heri. Det giver med stor sandsynlighed potentiale for yderligere lejestigninger i de kommende år.

For tomme lejemåls vedkommende er der kalkuleret med en tomgangsperiode på 6 måneder.

Eftersom Bonn-Beuel først tilgår ISI 6 i begyndelsen af 2008, er tallene fra Bonn-Beuel medtaget fra og med 2. kvartal 2008.

Vedrørende omkostningerne i de enkelte projekter har BDO baseret deres beregninger på administrators årelange erfaring og egne erfaringer.

Som kapitaliseringsfaktor ved vurdering af værdien af ejendommene har BDO anvendt et niveau på 6,5 pct.

Aktionærerne får på nuværende tidspunkt godt 90 pct. af den indtjening, der er beskrevet i den vedlagte prognose. Som tidligere nævnt forventes denne indtjening at komme op på 94 pct.

Beregningsteknisk antages det, at porteføljen sælges efter 12 års løbetid, hvor beregningsgrundlaget er nettolejeindtægten multipliceret med en faktor 15,625 samt et porteføljetillæg på 10 pct. i henhold til BDO's analyser.

...”

I prospektet er indeholdt en prognose over indtjeningen i form af en skematisk oversigt over de forventede lejeindtægter og udgifter i en periode fra 2007-2019. I den skematiske oversigt er resultatet efter skat opgjort som nettolejen med fradrag af ”Administrationsomkostninger WIT”, ”Administrationsomkostninger ISI 6 KG” og renteudgifter samt korrigeret for renteindtægter. Resultatet efter skat er i 2007 anslået til 1.633.000 EUR, i 2008 til 1.816.000 EUR og herefter stigende til 4.065.000 EUR i 2019. Den skematiske oversigt indeholder under passiver posten ”overført resultat”, der angiver det akkumulerede resultat efter skat, der for 2012 er anslået til 12.976.000 EUR og for 2019 til 36.645.000 EUR. Ejendommene er for alle årene medtaget under aktiver til 160.710.000 EUR. Endelig

fremgår af den skematiske oversigt, at lån under passiver fra 2006 – 2009 er angivet til 140.710.000 EUR, hvorefter der forudsættes afdraget på lån frem mod 2019, hvor lån er angivet til 118.447.000 EUR.

I en e-mail af 10. oktober 2007 fra B til Eik koncernen ved bl.a. Eik Banks administrerende direktør Marner Jacobsen, hvor et koncentrat af rapporten fra BDO var vedlagt, hedder det bl.a.:

” ...

På baggrund af BDO's vurdering på 206 mio. € tilbød Wachovia Bank et lån på ca. 165 mio. €. Det er ikke en belåningsprocent på 65 pct., men en belåningsprocent på 80 pct. ...

Efter at de tre projekter blev trukket ud reduceredes BDO's vurdering af ”Großes Paket ISI” til ca. 177 mio. €, og bankens belåning reduceredes til ca. 140,7 mio. €.

...

Vedrørende det ekstra fee til ebh anparts investering har jeg følgende kommentarer:

Som køber indgår i på lige fod med ebh fonden. Den betaler 60 pct. af honorarene, og I betaler 40 pct.

Når ebh, hvad enten det er projektafdelingen eller andre afdelinger, laver projekter, beregner vi os et projekthonorar på 5-6 pct. af projektsummen alt afhængig af projektets karakter. Her har vi beregnet 6 pct., som fonden skal betale til bankkoncernen.

Efter betaling af dette honorar får fonden fortsat et tilfredsstillende afkast.

På baggrund heraf, og fordi vi kan se et yderligere potentiale, har vi besluttet, at fonden skal betale en succes fee, hvis lejekontrakterne udvikler sig bedre end budgetteret, hvilket er særdeles sandsynligt.

Succes feen kommer således kun til udbetaling, hvis det går bedre en budgetteret, hvorfor det er en fordel, hvis den udløses.

Feen er maksimeret til 6,5 mio. €, dog maksimalt 1,8 mio. € pr. år. Løbetiden er fem år.

Frem for at begynde med en længere udredning af metoden henviser jeg til vedlagte beregninger, som på en eller anden måde kommer til at indgå i aktieoverdragelsesaftalen. Læg venligst mærke til, at BDO bruger terminologien ”nettoleje” i regneeksemplet. Der er tale om bruttoleje. Det har ingen betydning for slutresultatet.

Aftalen har endnu ikke fået sin endelige udformning. BDO's skatteafdeling arbejder med sagen, og det varer længere tid, end jeg havde forventet. Vi skal have trimmet tallene i aftalen. Bonn-Beuel skal indgå korrekt i aftalen. Det skal endeligt besluttes, om vi skal anvende bruttoleje eller nettoleje. Hvad skal der ske, hvis vi forbedrer lejegrundlaget på baggrund investeringer og lignende forhold? Det er forhold, vi bør sætte os ned og få beskrevet.

...”

I en e-mail af 12. oktober 2007 fra C til Marnier Jacobsen hedder det bl.a.:

“Hej Marnier.

Det lyder godt. Vi afventer bare nærmere.

Vi snakkede flere gange om evt. ejerfordeling mellem os i Tyskland. Vil det passe bedre ind i jeres strategi, at i kommer op på en 50 % ejerandel- så forholdet bliver ligeværdigt. Jeg har gået og tænkt på det-siden jeg kom hjem?.

...”

Den 25. oktober 2007 bevilgede ebh bank Eik Fonden en kreditramme på 150 mio. kr., som indestod uden nedskrivning indtil videre.

I en e-mail af 29. oktober 2007 fra Marnier Jacobsen til C hedder det bl.a.:

”...

Mht. ebh | zweitmarkt

Som jeg nævnte i telefonen, så var investeringen i ebh | zweitmarkt oppe og vende, men der blev ikke truffet nogen afgørelse på bestyrelsesmødet i torsdags.

Kort sagt kunne vi ønske os, at setup'et blev ændret således, at den upside som er til ebh | bank ifm. lejeforbedringer, hvor de første 4,6 mio. EUR (har ikke tallene foran mig, men mener det var tallet) går til ebh | bank, f.eks. blev skruet således sammen, at lejeforbedringer blev fordelt 50:50 mellem ebh | zweitmarkt og ebh | bank, dog således at ebh | bank max kan modtage de her 4,6 mio. EUR.

Derefter går hele upsiden til ebh | zweitmarkt. ...

...

På de vilkår er det til gengæld absolut mit indtryk, at Eik fonden vil være interesseret i at deltage med f.eks. 40%. Jeg har ikke undersøgt interessen for 50%, da interessen for de 40% på de hidtil skitserede vilkår var begrænset.

Vi har bestyrelsesmøde igen den 16. november, men såfremt i har behov for en hurtigere afklaring skal jeg gøre mit yderste, så snart jeg har hørt fra dig angående ovenstående.

Jeg hører fra dig.

De bedste hilsner til dig, B og din bestyrelse
Marnér

...”

Samme dag udsendte ebh bank en ny fondsbørsmeddelelse, hvorefter banken opjusterede forventningerne til regnskabsåret 2007 til nu 300 mio. kr. før skat. Som begrundelse henviser banken til sin fortsatte vækst inden for sine forretningsområder, herunder især aktiviteterne inden for udbud af ejendomsinvesteringsprojekter i 2. halvår af 2007.

I en e-mail af 5. november 2007 meddelte Marnér Jacobsen C og B, at bestyrelsen for Eik Fonden havde tiltrådt en 50 % investering i ebh zweitmarkt “på de skitserede betingelser – dvs. hvor halvdelen af upsiden lægges til købsprisen upfront og der efterfølgende ikke sker nogen regulering.”

Dagen efter takkede C i en e-mail til Marnér Jacobsen for tilsagnet om at deltage.

Den 20. november 2007 bevilgede Eik Bank fonden en kreditramme med samme beløb og på i alt væsentligt tilsvarende vilkår som den kredit, ebh bank havde ydet til Eik Fonden.

I en oversigt over ejendomme direkte og indirekte ejet af fonden pr. 21. november 2007 er fonden anført som ejer af en række ejendomme, hvoraf hovedparten ifølge oversigten blev anskaffet fra og med 2006. På oversigten er ISI 6 medtaget med en købesum på 535 mio. kr., idet der ud for ”ISI 6” med håndskrift er påført ”50 %”. Feltet, som er afsat til at anføre anskaffelsesdatoen, er ikke udfyldt. Der er endvidere ud for de enkelte ejendomme med håndskrift angivet enten bogstavet ”F” eller ”H”, for ISI 6’s vedkommende ”H”. I marginen til oversigten er ligeledes med håndskrift anført ”Fast” og ”Handelsbeholdning”. Af side 2 i oversigten fremgår endvidere, at fonden ejer 50 % af ebh zweitmarkt, der ejer ISI 6.

I et referat fra et bestyrelsesmøde i fonden den 26. november 2007 er det anført, at C oply-

ste, at der nu var indgået aftale med Eik Fonden om køb af halvdelen af ISI 6. Af referatet fremgår videre:

”C oplyste, at det er aftalt med Eik Fonden, at de betaler en større Upfrontpris mod at vi samtidig sletter aftalen om den fremadrettede lejetalsregulering.

Det indstilles derfor, at det samme skal være gældende for Fonden.

Bestyrelsen godkendte ændringen.”

Den 13. december 2007 fremsendte Flemming Sørensen på vegne af ebh bank et udkast til aktieoverdragelsesaftale mellem ebh anparts investering og Eik Fonden samt et følgebrev til Marner Jacobsen. Af følgebrevet fremgik bl.a., at såfremt Eik Fonden ikke havde bemærkninger til aftalen, ville Eik Fonden om mandagen få tilsendt en scannet aftale i underskrevet stand samt pr. post en original aftale til underskrift. I følgebrevet blev Eik Fonden desuden bedt om den 21. december 2007 at overføre modværdien af 7.102.734,18 EUR med tillæg af rente fra den 1. marts 2007. Det fremgik endeligt af følgebrevet, at ebh bank på dette tidspunkt havde ydet en finansiering til selskabet på 20 mio. EUR, som det efter ebh banks opfattelse ville være naturligt at dele, hvilket ville blive taget op i starten af 2008.

Udkastet til aktieoverdragelsesaftale havde følgende ordlyd:

”AKTIEOVERDRAGELSESAFТАLE
af anparter i ebh zweitmarkt GmbH

Overdragelse af aktier nominelt 12.500 euro ud af i alt nom. 25.000 euro aktier i

ebh zweitmarkt GmbH

...

(herefter kaldet selskabet)

Fra

ebh anparts investering a/s

...

(herefter kaldet ebh)

Til

Eik [Fonden]

...

(herefter kaldet EIK)

A. Vilkår for overdragelsen:

1. ebh overdrager nom 12.500 euro aktier til EIK
2. Overtagelsesdatoen er aftalt til 1. marts 2007.
3. Betaling for aktierne foretages senest 21/12 2007, dog senest det tidspunkt hvor der foreligger en endelig opgørelse af selskabets egenkapital pr. overdragelsesdagen.
4. Sker betaling efter fremkomsten af denne opgørelse tillægges renter for tiden fra opgørelsen endelige fremlæggelse til betaling sker, beregnet som Cibor 3 med et tillæg på ½ %.
5. EIK er bekendt med selskabet, dets drifts- og fremtidsmuligheder.

Ligeledes er parterne enige om, at ebh ikke på nogen måde har forpligtelser i forbindelse med aktieoverdragelsen – det være sig krav mod selskabet fra tiden før overdragelsen, reklamationer, tab på fordringer, varelager, skattekrav ect.

B. Fastsættelse af overdragelsessummen

Overdragelsessummen tager udgangspunkt i opgørelsen af selskabets egenkapital således som denne er opgjort ultimo 2006-jf. udarbejdet og revideret årsrapport for 2006.

Efter udarbejdelsen af årsrapporten har selskabet endvidere indgået aftale om opkøb af anparter i tyske ejendomme gennem ISI 6 GmbH & Co. KG.

Erhvervelsen af disse anparter har medført en betydelig merværdi som indgår i værdigrundlaget.

Parterne er enige om at lægge den af ekstern valuar foretagne vurdering af anparterne/ ISI 6 GmbH og Co. KG til grund for vurderingen.

Parterne er således enige om at tillægge 13 mio. € til egenkapitalen pr. 31/12-2006.

Egenkapitalen forventes herefter at udgøre i alt 14.205.468,35 euro svarende til kr. 105.904.600,00 ved kurs 745,52.

Køber er i den forbindelse blevet gjort opmærksom på, at sælger forbeholder sig ret til et tillæg til købesummen svarende til nettoindtjeningen efter skat i perioden 2/3 2007 til 31/12 2007 ved aktiviteterne i Fondsbörse Deutschland Beteiligungsmakler AG (FDB).

Nettoindtjeningen af aktiviteterne i FDB perioden 1/1-1/3 2007 og perioden 2/3-31/12 2007 vurderes ikke at overstige 400.000 euro

På den baggrund er overdragelsessummen for aktierne aftalt til 7.102.734.18 euro (50% af reguleret egenkapital) med tillæg af andel af opgjort nettoind-

tjening efter skat ved FDB beregnet til ca. 200.000 euro (50%).

...

D. Øvrige oplysninger i forbindelse med overdragelsen

1. Samtidig med nærværende overdragelse foretager ebh en overdragelse af nom. 12.500 euro aktier i selskabet til ebh fonden.
2. Overdragelsen foretages til samme priser og på samme vilkår som fremgår af denne aftale.

Fjerritslev, den 1. marts 2007.

Som sælger:

Som køber:

_____”

I et referat af et bestyrelsesmøde i fonden afholdt den 17. december 2007 er det anført, at C oplyste, at der i forbindelse med handelen med ISI 6 og Eik Bank skulle etableres en bestyrelse og udpeges en ny geschäftsführer.

Den 18. december 2007 fremsendte Flemming Sørensen en e-mail til Marnar Jacobsen vedhæftet en scannet aktieoverdragelsesaftale, som var underskrevet på vegne af ebh anparts investering. Af e-mailen fremgik, at originalen dagen efter ville blive fremsendt til Eik Fondens underskrift.

Vedhæftet en e-mail af 15. januar 2008 sendte Eik Fonden en underskrevet aktieoverdragelsesaftale til ebh bank ved Flemming Sørensen. Af e-mailen fremgik, at aftalen var underskrevet af formanden og næstformanden i Eik Fondens bestyrelse, og at den originale aktieoverdragelsesaftale samtidig var sendt pr. post. Den endelige aktieoverdragelsesaftale var indholdsmæssigt identisk med udkastet af 13. december 2007. Det fremgår af Flemming Sørensens videresendelse af e-mailen til C og Per Werner Nielsen, at ebh bankkoncernen på dette tidspunkt ikke havde modtaget betaling for aktierne. Eik Bank indbetalte den 29. januar 2008 52.927.444,29 kr. til en konto i ebh bank svarende til overdragelsessummen vedrørende halvdelen af aktierne i zweitmarkt.

Den 28. januar 2008 overførte ISI 6 6.261.447,93 kr. til en konto i ebh bank, hvilket beløb blev godskrevet fonden. Overførslen skete ifølge overførselsmeddelelsen til dækning af ”Kredit Zinsen”.

Af ebh banks årsrapport, der forelå den 28. februar 2008, fremgår bl.a., at ebh bank endnu engang havde ”præsteret et rekordresultat”, der for første gang var over 300 mio. kr. I et afsnit om forventninger til 2008 er det bl.a. anført, at forventningerne i 2007 i takt med den positive udvikling var blevet opjusteret to gange fra et resultat på 230 – 240 mio. kr. til 300 mio. kr., og at det skulle ses i lyset af de forretninger, der var blevet indgået på det tyske marked for investeringsejendomme. Det fremgår også, at ebh anparts investering i 2007 havde haft et resultat før skat på 110 mio. kr., og at det kunne tilskrives en vækst i formidling af tyske anparter i en række udvalgte projekter med betydelig gevinst til følge. Af resultatopgørelsen fremgår det, at en fortjeneste på et enkeltsalg på 96,9 mio. kr. foretaget i koncernen havde væsentlig indflydelse på årets resultat. I årsrapportens beskrivelse af ”Transaktioner med nærtstående parter” hedder det samtidig, at koncernen havde afhændet en portefølje af kapitalandele til fonden samt en ekstern investor, hvor den samlede avance udgjorde 96,9 mio. kr., heraf en avance på 48,5 mio. kr. på salget til fonden. Det fremgår også, at ebh ejendomme i 2007 havde opnået provisioner fra fonden på i alt 9,5 mio. kr. i forbindelse med fondens salg af ejendomme. Endelig fremgår det af årsrapporten, at B den 1. maj 2008 ville udtræde af direktionen, der herefter ville bestå af C. B skulle herefter alene tilknyttes ebh fonden til varetagelse af investeringer, herunder udenlandske aktiviteter.

Af ebh anparts investerings årsrapport, der forelå den 3. marts 2008, fremgår det bl.a., at selskabets overskud i 2007 udgjorde 105.636.000 kr., hvilket var 96,7 mio. kr. større end året før. Hovedindtægten er angivet som en kursregulering på 99,7 mio. kr., der ifølge noten for 96,9 mio. kr.’s vedkommende stammede fra avancen ved salg af ebh zweimarkt. Det fremgik også, at selskabet havde udloddet 125 mio. kr. i udbytte til ebh bank. Blandt selskabets aktiver var et tilgodehavende på 55,2 mio. kr. vedrørende en salgssum for ebh zweimarkt samt et udlæg på 52,9 mio. kr. vedrørende ISI 6.

Den 5. marts 2008 betalte fonden Secur GmbH 200.000 EUR ifølge ”RECH.NR: 7/2007”.

Den 7. maj 2008 fremsendte Flemming Sørensen på vegne ebh bank en underskrevet aftale indgået mellem ebh anparts investering og fonden om køb af halvdelen af ebh zweimarkt til Per Werner Nielsen. Aktieoverdragelsesaftalen, der var identisk med aftalen indgået mellem ebh anparts investering og Eik Fonden og således også med aftalt overtagesdato den 1. marts 2007, var underskrevet af C og B på vegne af ebh anparts investering

og af A og Jørn Østergaard Jensen på vegne af fonden.

Allerede den 3. april 2008 havde fonden imidlertid modtaget 72.688.200 kr. samt 4.494.347 kr., ligesom den var blevet debiteret for 48.453.600 kr. Til alle tre posteringer, der indebar en nettobetaling til fonden på 28.728.947 kr., fulgte teksten ”ISI 6”. Beløbet 4.494.347kr., svarede til halvdelen af værdien af ebh zweitmarkts egenkapital pr. 31. december 2006, mens beløbet på 48.453.600 kr. udgjorde halvdelen af modværdien af de 13 mio. EUR, hvilke beløb fondene ifølge aktieoverdragelsesaftalerne hver især skulle betale for ebh zweitmarkt. På posteringsoversigten er med håndskrift tilføjet:

”3.4.08 Betaling til fonden – difference beløb, som regulerer fondens køb i sept. ned til 50 %.

modpost: 0000018457
0000323020 mellemregning DAI

til EBH Fonden fra mellemregning Horsens”

Af ebh zweitmarkts årsrapport for 2007, der forelå den 14. maj 2008, fremgår bl.a., at selskabet pr. 31. december 2007 ligesom ved udgangen af 2006 var fuldt ud ejer af ISI 6, og at andelenes samlede værdi var 20 mio. EUR. Samtidig fremgår det, at selskabets gæld, der ved udgangen af 2006 udgjorde 20 mio. EUR, pr. 31. december 2007 var 19.251.578 EUR, hvoraf 18.951.578 EUR var anført som gæld til koncernforbundne selskaber, der i det væsentlige alene angik ebh fonden. Under driftsregnskabsposten ”Udgifter til købte ydelser” er det angivet, at Secur GmbH i 2007 havde faktureret 300.000 EUR i provision for formidling af anparter via FDB.

Af fondens årsrapport for 2007, der forelå den 26. maj 2008, fremgår det, at fondens resultat for 2007 var 701,1 mio. kr., og at indtægt af kapitalandele fra ebh bank var 705,8 mio kr. Ebh zweitmarkt var medtaget under ”kapitalandele i associerede virksomheder” med en ejerandel på 50 % og en bogført værdi på 61.914.000 kr.

Af et referat fra en generalforsamling afholdt i ISI 6 den 24. juni 2008 fremgår det bl.a., at bestyrelsen i selskabet blev udskiftet, således at bestyrelsen herefter bestod af Frithleif Olsen, Marner Jacobsen, C og A.

Den 3. september 2008 blev der givet to identiske lånetilsagn (”Gældsbreve”) på 10 mio. EUR hver fra henholdsvis fonden og Eik Fonden til ebh zweitmarkt. Gælds brevet udstedt

af fonden var på dennes vegne underskrevet af underdirektør Flemming Sørensen og administrerende direktør C. Det samlede lånebeløb på 20 mio. EUR for de to gældsbreve svarede til det beløb, som ebh anparts investering havde stillet til rådighed for ebh zweitmarkt til brug for finansiering af stamkapitalen i ISI 6. I en e-mail af samme dato fra Flemming Sørensen, ebh bank, til Marner Jacobsen, hvorved lånedokumenterne blev fremsendt, oplyste han, at beløbet på 20 mio. EUR på dette tidspunkt stod som en mellemregning mellem fonden og ebh zweitmarkt. Den 4. september 2008 overførte Eik Fonden modværdien af 10 mio. EUR til fonden.

Ebh bank og fonden brød økonomisk sammen i efteråret 2008. Herefter indgik ebh bank og fonden, nu i betalingsstandsning, en samlet aftale med Eik Bank om overdragelse til denne af såvel fondens 50 % ejerandel i og gældsbevægelse med tilhørende fordring på ebh zweitmarkt med en nominal værdi på 10 mio. EUR samt af et resttilgodehavende, som ebh bank havde over for ISI 6, der opgjort pr. 5. februar 2009 var på 7.271.676,50 EUR.

Købesummen for ejerandelen i og gældsbeholdningen på ebh zweitmarkt blev aftalt til 5,75 mio. EUR, hvoraf købesummen for ejerandelen i ebh zweitmarkt udgjorde 1 EUR. Fonden modtog den 3. august 2009 modværdien af 5,75 mio. EUR.

Det er i øvrigt nævnt i overdragelsesaftalen, at fondene som led i erhvervelsen af ejerandelene i ebh zweitmarkt (tidligere) havde indfriet ebh zweitmarkts lån hos ebh bank på 20 mio. EUR. Endvidere er det nævnt i aftalen, at ISI 6 på dette tidspunkt var blevet ejer af otte tyske kommanditselskaber, der hver ejede én ejendom.

Der er enighed om, at fondens tab på lånet til ebh zweitmarkt udgør 32.166.540 kr.

Granskning mv.:

Efter at aktiviteterne i ebh bank var blevet overtaget af Finansiell Stabilitet, udarbejdede den nye administrerende direktør Erik B. Hansen og den nye interne revisionschef Flemming Johannsen et notat af 17. april 2009 vedrørende ISI 6 projektet. Af notatet fremgår bl.a., at efter ebh banks overførsel af 52 mio. EUR til FDB, som skete via ebh banks mellemregningskonto med ebh ejendomme, udviste mellemregningskontoen et tilgodehavende hos ebh ejendomme på 517 mio kr. Ifølge notatet var lånet i strid med § 145, stk. 1, i lov om finansiell virksomhed, hvorefter et engagement med én kunde ikke må overstige 25 %

af basiskapitalen, ligesom lånet/investeringen kunne være i strid med samme lovs § 147, hvorefter pengeinstitutter ejerskab af kapitalandele i ejendomsselskaber ikke må udgøre mere end 20 % af basiskapitalen. Der var ifølge notatet ikke indgivet ansøgning til Finanstilsynet om dispensation fra grænsen i § 147, stk. 1. Efter vurderingen i notatet var B hovedmanden i projektet.

I forbindelse med en granskningsberetning vedrørende administrationen af fonden udarbejdet af advokat Carsten Fode, fremgår bl.a. følgende fra hans referat af et møde med B den 3. juni 2009:

”1. ARBEJDSFORMEN I FONDENS BESTYRELSE

1.1 Fondens bestyrelsesmødereferater er beslutningsreferater.

1.2 Man havde diskussioner i Fondens bestyrelse, men ingen afstemninger.

1.3 Fondens bestyrelsesmøder blev afholdt efter Bankens bestyrelsesmøder. JN husker ikke om der var fælles indkaldelser, men mener man behandlede det adskilt...

...

3.EJENDOMSPROJEKTER

3.1 JN's filosofi var at hvis Fonden ikke kunne sælge ejendomsprojektet, så skulle det være så godt at Fonden kunne beholde det. Større ejendomsprojekter skulle ligge i Fonden, f.eks. ISI 6.

3.2 Formidlingshonoraret til ebh ejendomme og betalingen af garantiprovision til Fonden fandt sted ved salget af projektet. Hvis halvdelen blev solgt så fik ebh ejendomme kun halvt honorar, og hvis intet blev solgt så fik ebh ejendomme intet i formidlingshonorar.”

Af advokat Carsten Fodes referat af et møde med Per W. Nielsen den 2. juli 2009 fremgår bl.a.:

”

5. ISI 6

5.1 PN oplyste at Banken ikke måtte købe andelene i ISI 6, pga. 25 % grænsen. Ejendommene i ISI 6 havde en værdi på ca. DKK 1 mia. Banken måtte ikke eje ejendomme for mere en ca. DKK 250 mio. og de havde i forvejen en ejendom i Horsens til ca. DKK 35 mio. Der var derfor ikke plads til ISI 6 i Banken.

5.2 Banken ejede gennem ebh anpartsinvestering ebh zweitmarkt GmbH in-

den dette selskab købte ISI 6.

- 5.3 Fonden købte ebh zweitmarkt GmbH af Banken med overtagelsesdag den 1. marts 2007.
- 5.4 Fonden købte 100 % af ebh zweitmarkt GmbH og solgte 50 % til Eik fonden. PN forklarede, at dette formentlig var foretaget som én transaktion. Der var ikke lavet en postering i Fondens regnskab om køb af 100 % og salg af 50 % til Eik fonden. PN oplyste at han havde lavet en postering pr. 6. oktober 2007 for Fondens køb af 50 % af ebh zweitmarkt GmbH.
- 5.5 PN forklarede af Fonden var ejer af 100 % af ebh zweitmarkt GmbH i perioden fra marts til november 2007.
- 5.6 PN havde af C fået at vide, at der var en aftale mellem Banken og Fonden om at Fonden skulle overtage 100 %, fordi ellers ville Banken have et problem med 25 % grænsen. Ifølge PN må der derfor være to aftaler med Fonden – den ene er med ”trappereguleringen” og den anden er uden ”trappereguleringen”.
- 5.7 Besigtigelsesturen var som PN husker det i 3. kvartal 2007. Og Fondens og Eik fondens køb skete herefter. PN forklarede at det derfor ikke kunne lade sig gøre at overdragelsesaftalen blev underskrevet allerede den 1. marts 2007.
- 5.8 PN forklarede at han havde gjort C opmærksom på, at man i regnskabet for 2007 som en koncernintern transaktion skulle anføre, at ebh koncernen havde formidlet et salg af ISI 6 til Fonden, og få et honorar herfor. Dette kunne man kun undgå ved at få en tredjepart med. Man søgte derfor efter en tredjepart og fandt Eik Fonden.”

Advokat Carsten Fode konkluderede bl.a. i sin granskningsberetning af 16. oktober 2009, at han på det foreliggende grundlag anså bogføringslovens regler for overtrådt, men at de enkelte bestyrelsesmedlemmer ikke havde været bekendt med den omhandlede bogføring. Endvidere viste processen omkring købet af ISI 6/ebh zweitmarkt efter hans vurdering en betydelig sammenblanding af interesser mellem fonden og ebh bank. Han anbefalede herefter på grund af de involverede beløbs størrelse og forskellige uklarheder videre efterforskning af fondens involvering i ISI 6.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens udtalte i en afgørelse af 2. februar 2010 på baggrund af bl.a. granskningsberetningen kraftig kritik af bl.a. fondens bestyrelses ledelse og organisering af fonden og dens risikable og til tider manglende forvaltning af fondens formue. Det var herved bl.a. anført, at granskningsberetningen påviste, at fondens bestyrelse ikke havde sørget for etablering af forretningsgange med henblik på at sikre fondens tilstrækkelige uafhængighed af bankens interesser. Som eksempler herpå fra granskningsrapporten var bl.a. omtalt manglende sikring af fondens interesser vedrørende opkrævning af garantiprovisioner samt mangelfuld forberedelse og gennemførelse af bestyrelsesmøder, og at disse delvist blev sammenblandet med ebh banks bestyrelsesmøder. Derimod henviste ingen af

de omtalte eksempler direkte til ISI 6 projektet. Styrelsen overlod herefter til ebh fonden under konkurs at rejse erstatningssager mod ledelsen i fonden og eventuelle andre, herunder ebh bank. Styrelsen indgav samtidig anmeldelse til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet af mulige overtrædelser af lov om erhvervsdrivende fonde.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet besluttede den 13. januar 2012 ikke at iværksætte egentlig efterforskning i anledning af anmeldelsen. Han anførte herved bl.a., at han ikke mente, at nærmere efterforskning ville afdække omstændigheder, der ville give grundlag for at rejse tiltale mod bestyrelsen i fonden. Hans undersøgelse omfattede fondens deltagelse i ISI 6 projektet.

Forklaringer

Under sagen er der afgivet forklaring af de sagsøgte, A, B og C, af de tidligere bestyrelsesmedlemmer Anna Breum, Jens Peter Mortensen, Vagn Hav Christensen, Jørn Østergaard Jensen, Jens Belling, Michael Middelfart Christensen og Aage Skov Christophersen samt af Per Werner Nielsen, Flemming Sørensen, Erling Sørensen, Kenneth Kristensen, Søren Sørensen, John Wiingaard, Anemarie Braad, Flemming Johannsen, Alex Gadeberg, Michael Hass, Roland Dangel, Richard Weber, Uwe Steinbrecher, Frank Perschke, Marner Jacobsen og Frithleif Olsen.

A har forklaret, at han i april 2003 blev valgt ind i repræsentantskabet i ebh bank og i kraft heraf kom i bestyrelserne i banken og fonden. Han blev formand for bestyrelserne i 2004. Han er uddannet snedker. Han mener, at menige bestyrelsesmedlemmer på det tidspunkt modtog 25-30.000 kr. i honorar, mens formanden fik omkring 10.000 mere. Frem til 2007 steg honorarerne til det dobbelte. Han har ikke modtaget honorarer herudover for sit bestyrelsesarbejde. Han har købt aktier i ebh banken i overensstemmelse med det, der er anført i processkriftet af 30. september 2012 (ekstrakten side 341f). Opkøbene skete for egne midler. Han var som følge af sin aktiebesiddelse naturligvis interesseret i, at det gik banken godt. Ebh banken var en atypisk bank, da en stor del af bankens indtjening – de sidste år op mod 2/3 – hidrørte fra bankens datterselskaber, herunder fra ebh ejendomme.

Der var ikke drøftelser i fondens bestyrelse om, at fonden kunne have en direktør. Han mente, at der med banken som administrator var styr på ledelsen af fonden. Han husker drøftelserne om fondens strateginotat, herunder at rammerne for fondens virke var så bre-

de, at de kunne foretage sig praktisk talt hvad som helst, herunder drive en kaffeplantage, således som det i spøg var anført i strateginotatet. Det blev ikke nævnt, at der kunne være begrænsninger, og at ekstraordinære dispositioner efter omstændighederne skulle forelægges fondsmyndigheden til godkendelse. Han hørte dengang ikke om § 21, stk. 3, i lov om erhvervsdrivende fonde, heller ikke fra revisoren.

Fondens rolle var som udgangspunkt at være garantistiller i forhold til ejendomsprojekterne i ebh ejendomme. Garantien skulle stilles over for sælgeren af projektet som sikkerhed for salgssummen. Han går ud fra, at fonden har beregnet sig en garantiprovision herfor. Projekterne kunne herfra komme i fondens bøger på flere måder. Hvis banken ikke kunne sælge projekterne fuldt ud, var fonden i kraft af garantistillelsen forpligtet til at overtage resten af projektet, men det skete sjældent. Fondens ville så få del i ejerskabet på samme vilkår som de øvrige, som investerede i projektet, og fonden ville derfor også komme til at betale del i formidlingshonoraret på standardmæssigt 5 % til ebh ejendomme. Fondens kunne også aftage projekter, uden at det havde været udbudt til andre investorer. Han er enig i Bs udsagn om, at projekterne skulle være så gode, at fonden ville investere i projekterne, hvis ikke de blev solgt. I slutningen af 2007 var der stadig mange projekter, som blev solgt meget hurtigt, men det var blevet en smule sværere at sælge projekterne end tidligere.

Det var svært for bestyrelsen at gå ned i detaljerne i de enkelte projekter, men hovedtrækene i ISI 6 projektet var efter hans erindring, at projektet var i størrelsesordenen 1 mia. kr., at projektet kunne give en forrentning på 12 %, og at 90 % af projektet kunne finansieres fra en amerikansk bank på favorable vilkår. Halvdelen af den overskydende del, ca. 50 mio. kr., stod fonden for.

Da han blev opmærksom på, at projektet ville give en stor avance for koncernen, var det vigtigt for ham, at handlen skete på markedsvilkår, og at fonden ikke kom til at stå med projektet alene, men at der blev fundet en medinvestor, som overtog på samme vilkår som fonden. Han husker ikke, om disse betingelser blev diskuteret på et bestyrelsesmøde, men han nævnte dem i hvert fald over for B.

Han husker det bestyrelsesmøde i banken den 18. december 2006, hvor B meddelte, at ISI 6 var igangsat, og at det forventedes, at indkøbet ville være afsluttet senest ultimo marts (ekstraktens side 1645). Han er ikke sikker på, at man på dette tidspunkt endnu kunne nå at bakke ud af projektet.

Han husker, at B summarisk har gennemgået hovedpunkterne i den BDO rapport, som blev behandlet på bestyrelsesmødet i banken den 5. februar 2007 (ekstrakten side 1664). Da bestyrelsesmedlemmerne kun skulle sidde i danske selskabers bestyrelser, var det slet ikke på tale, at nogle af bestyrelsens medlemmer skulle sidde i ISI 6 bestyrelsen. Han mener, at det var C, som skabte forbindelsen til Eik Bank. Der var andre mulige investeringspartnere nævnt undervejs, men han husker ikke, at der blev forhandlet med andre end Eik Bank. Han har ikke nogen erindring om, hvorfor ISI 6 projektet blev bogført i fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 625). Hans erindring om forløbet var, at det som i alle ejendomsprojekter var banken, som opkøbte ISI 6, og at banken senere solgte projektet til de to fonde. Han hæftede sig ikke ved, at ISI 6 i regnskabsrapportens note vedrørende materielle anlægsaktiver var anført med en bogført værdi på 1.070 mio. kr. Han har ikke været en del af en diskussion om, hvorvidt købet af ISI 6 kunne give banken problemer i forhold til FIL § 147. Han husker på et tidspunkt efter sommerferien 2007 – foranlediget af en omtale af ISI 6 i relation til fonden – på tomandshånd at have bedt B bekræfte, at ISI 6 var bankens og ikke fondens, hvilket blev bekræftet.

Det eneste, han erindrer om sin underskrift på aftalen om overdragelsen af halvdelen af aktierne i ebh zweitmakt fra ebh anparts investering til ebh fonden (ekstrakten side 827), er, at han på et tidspunkt i november 2007 fik oplyst, at Eik Fonden nu var klar til erhvervelse af sin del af projektet. Det var først efter dette tidspunkt, at dokumenterne blev underskrevet. Han bemærkede ikke dengang, at aftalen var dateret den 1. marts 2007. Han har ikke lagt mærke til, om aftalen var dateret ud for underskriften. Han gik ud fra, at tingene var i orden.

Man var i bestyrelsen efter besigtigelsesturen i oktober 2007 meget interesseret i og spurgte løbende til, hvordan det gik med Eik Fondens overvejelser. Det kan godt passe, at underskriften af aktieoverdragelsesaftalen har fundet sted senere end mødet den 26. november 2007 i fondens bestyrelse (ekstrakten 699). Det var et krav fra Eik Fonden, at der skulle være ligestilling mellem fondenes ejerandele.

Han husker ændringen i sammensætningen af ISI 6' bestyrelse ved generalforsamlingen den 24. juni 2008 (ekstrakten side 1086). Grunden til, at der gik så lang tid fra fondenes overtagelse til ændringen, har muligvis været, at det også skulle passe med Eik Fondens bestyrelsesmedlemmer. Han har ikke før denne sag set nogle af mange bogføringsbilag,

som er fremlagt i sagen. Han har ikke været involveret i tilblivelsen af overdragelsesaftalen, hvor ebh fonden i betalingsstandsning overdrog sit engagement i ISI 6 til Eik Bank. Han har underskrevet aftalen, men husker ikke nærmere om tilblivelsen.

Inden B udarbejdede strateginotatet, var der nogle løse drøftelser mellem B og nogle af bestyrelsens medlemmer. Det var B, der præsenterede ISI 6 som en idé for fondens bestyrelse, og bestyrelsen gav grønt lys til projektet på et møde i 2006.

Det, som er anført i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006 under punkt 6 (ekstrakten side 1641) – hvorefter ebh, såfremt man ønskede at indgå i investeringen, ville blive enekommanditist – må forstås sådan, at denne beslutning blev truffet i banken. Banken skulle opkøbe og levere et ”nøgleklart” projekt til enten fonden eller andre investorer. Sådan forløb alle andre projekter, der alle var startet i bankens datterselskaber. Han kan ikke sige, om enekommanditisten skulle være banken, fonden eller for den sags skyld et af datterselskaberne. Projektet befandt sig i 2006 både i banken og i fonden som en investeringsmulighed, og begge steder besluttede man at arbejde videre med projektet. Der blev altid solgt med en fortjeneste, når ebh ejendomme eller ebh anparts investering solgte investeringsprojekter, også når der blev solgt til fonden, og det var altid med den samme fortjeneste, uanset om der blev solgt til fonden eller til tredjemand. Stort set alle projekter kom ind over fondens bord. Formålet var, at fonden skulle udstede en tegningsgaranti til projekterne. Han tror ikke, at man kan finde en tegningsgaranti fra fonden vedrørende ISI 6.

Han husker ikke nærmere om drøftelserne af de risici ved involvering i projektet, som i granskningsberetningen side 118 (ekstrakten side 1243) er gengivet i tilknytning til uddrag af referat fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006. At man som investor læner sig op ad en enkelt administrator, der er angivet som den første risiko, er snarere en risiko i forhold til en langsigtet investering som ejer end ved en kortsigtet investering. Når man taler om investering i ejendomme, er det altid på langt sigt. Det anførte om, at i ”én transaktion når vi ”flyvehøjden” i Tyskland”, gælder muligvis hele bankkoncernen, inklusive fonden. Banken og fonden hang meget sammen. Han så fond og koncern under ét.

Han husker ikke eksakt, hvilket beslutningsgrundlag bestyrelsen havde på mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvor B ifølge referatet havde oplyst, at ISI 6 projektet var igangsat, og at indkøbet forventedes afsluttet ultimo marts. De

har da helt sikkert fået noget mere overordnet fra B om, at det var et godt projekt. Han havde tillid til B. Beslutningen kan godt være truffet på baggrund af de økonomiske oplysninger, som er anført i de bilag, som er refereret i granskningsberetningens side 118 (ekstrakten side 1243). Han vil tro, at B havde nogle af oplysningerne fra BDO rapporten. Han husker ikke, om BDO rapporten allerede forelå i slutningen af 2006.

Han husker ikke nærmere om finansieringen af projektet, som ifølge referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007 (ekstrakten side 1664) blev gennemgået af B. Et beløb på 52 mio. EUR siger ham ikke umiddelbart noget. Et lån af den størrelse ville skulle godkendes i bestyrelsen. Han husker ikke, om bestyrelsen har godkendt et sådan lån. Det vil ikke nødvendigvis være fremgået af et bestyrelsesreferat. Han mener, at der blev ført en bevillingsprotokol. Lånet kan være fremgået af det bilag med lånebevillinger, som blev vedlagt bestyrelsens dagsorden. Hvis de to valutaoverførsler på henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR den 15. februar 2007 og den 7. marts 2007 (ekstrakten side 1665 og side 1670) figurerede på overtrækslisterne, ville de i givet fald have stået på overtrækslister for hver sin måned. Han har ikke kommentarer til Flemming Johannsens udtalelse om, at over 90 % af lånebevillingerne ikke var håndteret korrekt. Han husker ikke, at lånebevillinger blev behandlet som en del af den overtræksliste, som blev gennemgået på bestyrelsens møder. Overtrækslisten var udarbejdet til efterretning for bestyrelsen og ikke til brug for kreditbehandling. Når bestyrelsen tog overtrækslisten til efterretning, var det vel imidlertid reelt det samme som at godkende overtrækket.

Referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007, punkt 1 (ekstrakten side 607) er et eksempel på bestyrelsens godkendelse af lånebevillinger. Bestyrelsen fik inden hvert møde tilsendt en cd, der indeholdt oplysninger om de enkelte låneansøgninger. Bestyrelsen hørte derimod ikke om posteringer på mellemregningskonti, hvorfor udlån ifølge sådanne posteringer på mellemregningskonti ikke kan tages som udtryk for bevillinger af bestyrelsen.

Forløbet kunne godt have været bremset i februar 2007, da BDO rapporten forelå, hvis man havde ønsket det. Man ville i så fald have stået med nogle anparter, som skulle afsættes. Om det, der er anført i svarskriftet side 24 (ekstrakten side 91) om, at det var ebh ejendomme, der ”på fondens vegne skulle stå for opkøbet”, har han forklaret, at de fra starten talte om, at fonden kunne være interesseret, når projektet nåede ”flyvehøjde”, men der var ikke truffet en endelig beslutning om fondens investering, herunder om hvilken ejerandel

fonden i så fald skulle ende med. Det var et af bankens datterselskaber, som skulle stå for opkøbene, men han har ikke hæftet sig ved hvilket, herunder om det var et i Danmark eller Tyskland.

Han er enig i det, der er anført i duplikken side 21, 4. afsnit, (ekstrakten side 243) om, at det var færdige centre, og at der ikke skulle foretages ”udviklingsarbejde” i projektet, men der kunne alligevel godt foretages mere, herunder blandt andet udskiftes i lejrings-sætningen.

Det, der er anført i duplikken side 10, linje 1-6, (ekstrakten side 232), hvorefter merafkastet på 12 % ved investeringen i projektet var et arbejdsvederlag og ikke et risikovederlag, kan han ikke uddybe nærmere. Der er ingen tvivl om, at der var meget arbejde for banken forbundet med at opkøbe og samle anparterne. Han kan ikke gøre rede for detaljerne heri, herunder hvem der forestod dette arbejde.

Bestyrelsen anså BDO i Danmark som sparringspartner for bankens ledelse. Bestyrelsen accepterede, at ledelsen vurderede, at den havde behov for rådgivning fra BDO. Han var ikke bekendt med, at BDO den 30. september 2007 fakturerede fonden 136.000 kr. for assistance vedrørende ISI 6 (ekstrakten side 637). Han har hørt omtale af honorarer til tyske samarbejdspartnere, men har ikke hæftet sig ved det. Han ville som bestyrelsesformand ikke blive præsenteret for fakturaerne.

Han husker at have set formidlingsaftalen mellem ebh fonden og ebh ejendomme (ekstrakten side 555), men han husker ikke, hvornår han blev informeret om formidlingsaftalen. Det ligger dog fast, at fonden i 2006 interesserede sig for projektet, men at fonden først købte et projekt, når det forelå nøglefærdigt. Han mener, at ebh ejendomme leverede de ydelser i forhold til ebh fonden og Eik Fonden, som fremgår af opgavebeskrivelsen i formidlingsaftalens punkt 2.

Vedrørende Per Werner Nielsens e-mail af 23. marts 2007 til C og B (ekstrakten side 1672), der var vedhæftet en formidlingsaftale til underskrift, husker han, at spørgsmålet om indgåelse af en formidlingsaftale har været drøftet, men ikke hvornår.

Han har ikke tidligere set kvitteringen for ebh fondens udbetaling af 156 mio. kr. den 10. juli 2007. Banken var ifølge administrationsaftalen administrator for fonden. Direktørerne

havde prokura, og han husker ikke grænserne for prokuraen. Han kan ikke afgøre, om bestyrelsen skulle godkende en sådan udbetaling, eller om udbetalingen kunne effektueres i henhold til meddelt prokura. Foreholdt, at ebh bank den 6. juli 2007 købte 21 mio. EUR for et beløb svarende til fondens udbetaling på 156 mio. kr. (ekstrakten side 618), og at ISI 6 projektet ligeledes for et beløb på 21 mio. EUR blev overdraget fra ebh zweitmarkt til ebh anparts investering ifølge en kontrakt underskrevet den 26. juni 2007 (ekstrakten side 1679), har han forklaret, at han heller ikke kan sige, om bestyrelsen skulle have godkendt køb af et selskab til 21 mio. EUR, herunder om det kunne omfattes af prokuraen, men hvis der havde været tale om et køb af en ejendom for dette beløb, skulle det godkendes af bestyrelsen, og det ville i så fald fremgå af et bestyrelsesmødereferat. Han husker ikke baggrunden for overdragelsen. Han husker heller ikke at have været med til at godkende, at hele projektet overgik til fonden.

Han husker ikke, at B på mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007 gennemgik regnskabsrapporten for fonden pr. 30. juni 2007, således som det er gengivet i referatet under punkt 3 (ekstrakten side 630 f.), og hvor ISI 6 ifølge regnskabsrapporten var medtaget under fondens aktiver med 1.070 mio. kr. (ekstrakten side 625). Han har ikke hæftet sig særligt ved regnskabsrapporten, herunder at ISI 6 regnskabsmæssigt var anført som et aktiv for fonden, men det er ikke noget, som har været godkendt i fondens bestyrelse. Ifølge referatet har det helt sikkert været nævnt på bestyrelsens møde, og han tror, at det også har været nævnt, at ISI 6 stod i fondens bøger. Han kan ikke svare på, hvorfor han ikke i den forbindelse har spurgt ind til dette, når nu han på dette tidspunkt gik ud fra, at banken ejede projektet. Efter at have hørt de øvrige forklaringer i sagen går han ud fra, at der har været tale om en parkering. Han tror, at fonden i flere tilfælde har været parkeringsplads for projekter, som ikke kunne indeholdes i bankens bøger, som det er anført i strateginotatet i sagens bilag 13 (ekstrakten side 510), men han kan ikke konkret komme i tanke om eksempler. Det har dog aldrig været forelagt ham til godkendelse, at sådanne projekter blev parkeret. Han har ikke deltaget i drøftelser om, at FIL § 147 udgjorde et problem i relation til bankens besiddelse af anparterne.

Han husker ikke, at man i bestyrelsen i oktober 2007 har drøftet en betaling fra fonden i størrelsesordenen 240 mio. kr., således som posteringerne pr. 30. september 2007 og 1. oktober 2007 på fondens mellemregning med ebh anparts investering viser (ekstrakten side 703). Han husker heller ikke drøftelser i fondens bestyrelse om, at man købte ebh zweitmarkt for godt 81 mio. kr. Han kan ikke forklare, hvorfor bogføringen synes at vise, at

fonden betalte for noget, som fonden allerede ejede. Oversigten over efterposteringer i sagens bilag 41 (ekstrakten side 706) siger ham heller ikke ret meget. Det er stadig hans opfattelse, at bestyrelsen ikke har godkendt fondens overtagelse af en fordring på 20 mio. EUR, sådan som det er anført i duplikken side 18, 4. sidste afsnit, (ekstrakten side 240).

Da der var udsigt til, at banken ville få en meget betydelig avance på projektet, krævede han, at der kom en uafhængig medinvestor. Beslutningen på mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 (ekstrakten side 614) om, at B skulle udarbejde et minipropekt til anvendelse over for Eik Bank, kan have været et udslag af kravet om en medinvestor. Han kan ikke gøre rede for, hvorfor det i referatet anføres, at prospektet skulle udarbejdes ”på vegne af ebh fonden”. Han havde opfattelsen af, at det var banken, der skulle sælge til de to fonde.

Man havde i forløbet overvejet andre medinvestorer, men han husker ikke, at der blev talt med andre end Eik. Han husker ikke drøftelser om, at det var vigtigt, at projektet blev handlet allerede i 2007. Han er helt sikkert blevet præsenteret for opjusteringen ifølge fondsbørsmeddelelsen den 29. oktober 2007, men han husker det ikke. Han husker heller ikke noget om grundlaget for opjusteringen, herunder om fortjensten i forbindelse med ISI 6 var en del af begrundelsen.

Han ved ikke, om C redegjorde for resultatet af forhandlingerne med Eik Fonden både på mødet i bankens og dernæst fondens bestyrelse den 26. november 2007.

Hans underskrift står som den øverste af sælgers underskrifter på aktieoverdragelsesaftalen mellem ebh anparts investering og Eik Fonden, som ifølge sagens bilag 51 har været vedhæftet Cs e-mail af 18. december 2007 til Marnar Jacobsen (ekstrakten side 726). Han blev ultimo oktober 2007 eller primo november 2007 kontaktet af direktionssekretæren med besked om, at der lå dokumenter vedrørende ISI 6 til underskrift. Han underskrev dem begge uden at læse dem igennem. Han har helt sikkert ikke først skrevet under i marts 2008. Han husker ikke, om der allerede var en underskrift på det dokument, han underskrev. ”Bølgen” ved hans navn på samme aktieoverdragelsesaftale i sagens bilag 46 (ekstrakten side 739) viser, at det derimod ikke er hans underskrift. Der lå et stempel i banken med hans underskrift. Han husker ikke, om den aftale, han underskrev, angik salget til Eik Fonden eller ebh fonden. Han husker ikke, at det først skulle have været i maj 2008, at han blev kaldt ind i banken for at underskrive to aftaler. Han mener, at han kun har været kaldt

ind i banken én gang for at underskrive aftalerne om overdragelse, og han er sikker på, at det ikke først var i maj 2008.

Den første skriftlige aftale om overdragelse af ISI 6 er den aftale, som han har forklaret om, at han underskrev ultimo oktober eller primo november 2007. Der har ikke tidligere foreligget skriftlige overdragelsesaftaler om ISI 6. Hans forklaring om, at ISI 6 bogføringsmæssigt må have været parkeret i fonden, er udtryk for en efterrationalisering baseret på materialet, hvorefter ISI 6 fremgik af regnskabsrapporten for fonden. I hans bevidsthed var projektet i banken, og han var ikke blevet præsenteret for en overdragelsesaftale, der viste andet.

Han har ingen viden om, hvorfor ISI 6 ikke er medtaget i fondens råbalance pr. 29. juni 2007 (ekstrakten side 619), men er med i regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 625).

Efter hans opfattelse købte fonden først sin andel af projektet, efter at fonden, som det fremgår af referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007, var blevet orienteret af C om aftalen med Eik Fonden (ekstrakten side 699). Den ændring, som bestyrelsen godkendte på dette møde, var ændringen i bankens honorar fra en "upside" til en større "upfrontpris". Han vil mene, at beslutningen er bestyrelsens endelige godkendelse af fondens køb af ISI 6 projektet.

Han husker projektet K/S HJG Vejle, som også er behandlet i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 under punkt 5 (ekstrakten side 700), som et godt projekt. Fonden havde stillet en tegningsgaranti, men den blev ikke aktuel, da projektet blev solgt meget hurtigt til en ekstern investor.

B har forklaret, at han blev ansat i ebh bank i august 2001 i forbindelse med bankens opkøb af DAI Holding, som han gennem en årrække havde stået for driften af. DAI havde handlet med brugte anparter siden 1986, og i 2000 kom DAI ind på det tyske marked gennem selskabet DAI Zweitmarkt. Hans samarbejde med bestyrelsen var upåklageligt. I løbet af et par år blev bestyrelsen på hans foranledning "opkvalificeret", idet bestyrelsesmedlemmerne også fik sæde i et eller to andre selskaber i koncernen, de tidligere DAI-selskaber. Notatet "Strategi for ebh fonden" af 10. juni 2005 (ekstrakten side 510) har han udarbejdet. Formålet med strategidrøftelserne var at tjene flere penge til fonden. Der var på

foranledning af et ønske fra bestyrelsen. Der var enighed om strategien. Han oplevede ikke arbejdet i fondens og bankens bestyrelse som et sammensurium; bestyrelsesmedlemmerne kunne fint skelne mellem fondens og bankens interesser. Der blev altid holdt 2 bestyrelsesmøder med 2 adskilte dagsordener, men møderne var ofte meget korte på grund af korte dagsordener. Da de kunne konstatere, at mulighederne for indtjening på det danske ejendomsmarked ikke var tilfredsstillende, og da mulighederne i Tyskland var bedre, enedes man om at se den vej. Interessen for ISI 6 er formentlig opstået i forlængelse af et møde mellem ham og Uwe Steinbrecher i 2006. På et tidspunkt mødtes de med Roelen, der var chef for ITG, som havde udviklet talrige investeringsprojekter til det tyske marked. Der var tale om en proces, som udviklede sig over tid. ISI 6 så meget interessant ud, da det ifølge beregningerne gav mulighed for en forrentning, der var dobbelt i forhold til det danske marked. Man overvejede mange muligheder, herunder at fonden skulle have andre indenlandske eller udenlandske medinvestorer. Rapporten fra BDO blev lavet omkring årsskriftet 2006/2007. Bestyrelsen fik udleveret et ”koncentrat”, og han gennemgik et eksempel på en ”due diligence” for et af projektselskaberne. Denne fremgangsmåde var bestyrelsen meget tilfreds med. Nogle af projektselskaberne var ikke tilfredsstillende som investeringsobjekter bl.a. på grund af de eksisterende lejere og lejeindtægterne. Han kendte fondens forventninger til investeringen og valgte derfor, at projektet kun skulle omfatte otte af de 11 projektselskaber, som var indeholdt i BDO’s rapport. Finansieringstilbuddet fra Wachovia Bank var meget fordelagtigt. For det første var der en fast rente over 10 år på kun 5,5 %, og samtidig var der tre års afdragsfrihed. Det var ikke et problem for bankens likviditet at involvere sig i projektet. Han husker ikke, at bankens likviditetschef, Henrik Sylvest Larsen, i 2007 pegede på store problemer med bankens likviditet, men det var sædvanligt for Henrik at råbe op. Han havde en samtale med Henrik Sylvest Larsen i slutningen af 2007, og da var der ingen likviditetsproblemer. De fremgik jo heller ikke af årsrapporten.

Beskrivelsen af bankens opgaver i den fremlagte formidlingsaftale (ekstrakten side 555) er ikke udtømmende. Banken har i ISI 6 projektet udført alle de opgaver, som fremgår af formidlingsaftalens punkt 2, men har også udført mere end det. Vedrørende ISI 6 tog han sig af opgaverne syd for grænsen, mens C tog sig af det andet. Per Werner Nielsen havde ansvaret for bogføringen. Honoraret i formidlingsaftalens punkt 4 er størrelsesmæssigt udtryk for et standardhonorar for ”projektmagere”. Han har ikke set honorarer under dette niveau. Den anslåede værdi på 185 mio. EUR i formidlingsaftalen stammer fra BDO rapporten. Den resultatafhængige ydelse er udtryk for, at projektmageren skulle ”have del i kagen”, hvis projektet udviklede sig positivt. Honoreringen fandt ikke sted i overensstem-

melse med denne formidlingsaftale. Han troede oprindeligt, at der faktisk blev indgået en formidlingsaftale som denne. Banken endte med at få et formidlingshonorar svarende til de standardmæssige 5 %. Han kan ikke sige præcist, fra hvilket tidspunkt Eik Bank begyndte at udvise interesse for ISI 6, men han var selv i maj 2007 på Færøerne og fortalte om sine aktiviteter. Han var bekendt med, at Eik Bank og Eik Fonden havde kendskab til og investeret i lignende ejendomsprojekter.

Han har sammen med Alex Gadeberg været med til at oprette nogle af dokumenterne i forbindelse med projektets opstart, og han har deltaget i mange møder i Tyskland i forbindelse med at arbejde projektet på plads, men han har ikke været involveret i selve opkøbene.

Han kan ikke forklare, hvorfor der i referatet for bestyrelsesmødet i banken den 25. juni 2007 (ekstrakten side 614) er anført, at han skulle udarbejde et miniprojekt på vegne af fonden. Fonden var ikke ejer på dette tidspunkt. Han udarbejdede miniprojektet sammen med Kenneth Kristensen fra ebh ejendomme på basis af oplysningerne i rapporten fra BDO. Han husker ikke præcist, hvornår miniprojektet blev lavet, men det var engang i sensommeren 2007. Skemaet med angivelse af det forventede resultat for ISI 6 viser et meget højt afkast (ekstrakten side 654), og derfor anså man det for at være et meget attraktivt projekt. Fondens bestyrelse og de 2 prokurister havde besluttet, at fonden ville investere i projektet, men samtidig anså han det for mest hensigtsmæssigt, at de færdigforberedte projektet i banken og fandt medinvestorer. Han husker ikke, om det var den interne eller den eksterne revisor, der gjorde opmærksom på, at bankens besiddelse af ejerandele i ISI 6 udgjorde et problem i relation til grænserne for bankens ejendomsbesiddelser i henhold til FIL § 147. Hidtil havde man behandlet anparter i fast ejendom på samme måde som aktier. Han havde ikke selv tænkt over, at det kunne udgøre et problem. Det blev derfor i samråd med fondens bestyrelse besluttet regnskabsteknisk at flytte projektet til fondens bøger, selv om der endnu ikke var gjort op med bankens formidlingshonorarer. Det var økonomichefen Per Werner Nielsen, som han havde stor tillid til, der skulle tage sig af det bogføringsmæssige.

Handlen blev senere ”rullet tilbage” på foranledning af Per Werner Nielsen, som efter drøftelse med revisionen var blevet bekendt med, at en fortjeneste ved salg af ISI 6 projektet ville være skattefri, hvis overdragelsen skete via en overdragelse af aktierne i ebh zweitmarkt, da banken havde ejet ebh zweitmarkt i mere end tre år. Det ville både være i ban-

kens og fondens interesse, at honoraret var skattefrit, da fonden var medejer af banken. Vilklårene for fonden ville i øvrigt være upåvirket af dispositionen. Det ville nærmest have været ansvarspådragende for banken ikke at have benyttet denne mulighed. Alle efterposteringerne var ”teknik”, og dem tog Per Werner Nielsen sig af.

Dateringen af aftalen om overdragelsen af aktierne i ebh zweitmarkt (ekstrakten side 737) beror på en fejl. Der skulle have været anført en korrekt dato for underskriften, men således at det fremgik, at aftalen skulle have virkning fra den 1. marts 2007. Da investor ved aftalen ville få resultatet for hele 2007, var det naturligt, at investor også skulle afholde driftsudgifterne for denne periode. Overdragelsesaftalen var udtryk for, at investor fik rettighederne og forpligtelserne overdraget pr. 1. marts 2007. Han vil tro, at aktieoverdragelsesaftalen blev underskrevet i slutningen af 2007 – enten november eller december 2007, da det ellers ville have givet anledning til bemærkninger i bankens regnskab, hvis ikke en underskrevet aftale forelå ved regnskabsårets afslutning. Mailen af 7. maj 2008 fra Flemming Sørensen til Per Werner Nielsen er ikke udtryk for, at aftalen først blev underskrevet på dette tidspunkt, men blot at Per Werner Nielsen på det tidspunkt skulle bruge den underskrevne aftale.

Den 19. september 2007 stoppede han med at arbejde i Horsens, hvorefter han havde sin daglige gang i Fjerritslev. Fra det tidspunkt gik han nok mentalt på pension. Han havde stadig det overordnede ansvar og slap ikke ISI 6 projektet, men han havde ikke noget med det daglige arbejde med udviklingen af projektet at gøre. Kenneth Christensen og Frank Perschke i ebh ejendomme tog over vedrørende ISI 6.

Da de startede projektet, vidste de, at der ville blive brug for mellemfinansiering, og at udskiftningen af de eksisterende låne med billigere låne ville give et overskydende provenu. Bankens politik var, at banken aldrig finansierede egne projekter, og det havde hele tiden ligget fast, at overskydende likviditet skulle betales tilbage til ebh bank. Han husker ikke, at Uwe Steinbrecher og Volker Ruffer har ringet til ham og sagt, at Richard Weber skulle afskediges, og han har ikke hørt om nogen indsigelse fra Weber om betalingen til banken fra ISI 6. Han var gået på pension i foråret 2008, men i forbindelse med ebh bankens og fondens krise i september 2008 kom han tilbage til banken i nogle måneder. Han er senere blevet bekendt med, at Uwe Steinbrecher havde brugt ISI 6 som sin egen bank og havde trukket penge ud af selskabet.

Han mener ikke, at årsregnskabet pr. 31. december 2007 (ekstrakten side 1029) for ISI 6 kan bruges til noget. Der er tale om halve regnskaber, idet indtjeningen i datterselskaberne ikke er medtaget i regnskabet for moderselskabet. Hvis man vil have det rette billede, skal der laves et koncernregnskab, og det var der ikke tradition for at gøre i Tyskland. Indtægterne til ISI 6 skulle komme via datterselskaberne.

Han har ikke været med til at udarbejde fondens regnskaber. Regnskabet pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 622) er udarbejdet af Per Werner Nielsen. Der er alene tale om et halvårsregnskab. Han nærlæste det ikke ved tilblivelsen. Han går ud fra, at årsagen til, at Per Werner Nielsen på dette tidspunkt har medtaget ISI 6 i fondens balance, har været, at Per Werner Nielsen har tænkt, at de var langt i forløbet, og at fonden skulle ende med at være ejer.

Han har udarbejdet notatet af 6. februar 2009 vedrørende sammenhængene i ISI 6 konstruktionen (ekstrakten side 1105) på foranledning af Eik Bank. Det samme gør sig gældende for så vidt angår notatet af 19. marts 2009 (ekstrakten side 1115). Da han kom tilbage til banken i 2008, så projektet efter hans vurdering lidt ”træt” ud. Der havde ikke i tilstrækkelig grad været taget hånd om projektets administrationsside. Ebh ejendomme har nok ikke været tæt nok på projektet på grund af problemerne i Danmark. Der var for så vidt ikke noget ved ISI 6 projektet, som ikke blev indfriet på nær administrationsomkostningerne, som viste sig større end forventet efter BDOs rapport

Vedrørende referatet af 21. maj 2007 fra møde i fondens bestyrelse, hvorefter han skulle have orienteret bestyrelsen om projekterne i fondens ”bøger” og ”pipeline”, mener han, at de to nederste projekter på oversigten (ekstrakten side 605) var i fondens ”pipeline”. Det, der er påført i hånden om, at ”½ sælges halvår”, skyldes, at man efter bestyrelsens ønske ville sælge halvdelen til Eik for at være sikker på, at en så stor handel skete til markedspris. Han ved, at investeringen i ”Hauptpost, Erfurt” aldrig blev gennemført.

Det er korrekt, at bankens formidlingshonorar blev fastlagt til fem procent med tillæg af yderligere én procent. Det var oprindeligt forudsat, at banken skulle have fem procent, men efterhånden som det lå klart, at der var tale om et meget godt projekt, valgte man at øge honoraret med yderligere en procent. I modsat fald ville man kunne beskylde banken for at forfordele banken i forhold til fonden. Det er bestemt ikke usædvanligt med projekthonorarer på 5-6 procent. Honoraret blev aftalt mellem de to direktører, C og Marner Jacobsen. Ændringen af projekthonoraret blev godkendt af bestyrelsen, og det er det, som er kommet

til udtryk i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 (ekstrakten side 699, nederst).

Det, der er anført under punkt 3.1 i referatet af samtalen den 3. juni 2009 med advokat Carsten Fode til brug for granskningsrapporten, er ikke dækkende. Hvis det måtte vise sig, at banken mod forventning ikke kunne sælge et projekt, skulle projektet være så godt, at fonden ville købe det. Desuden kunne fonden hjælpe banken i forhold til kravene i FIL § 147 ved enten at overtage en ejendom, indtil den kunne sælges, eller yde en tegningsgaranti, hvor banken så fik en tegningsprovision.

Vurderingen på side 5 nederst i den "Desktop Valuation", som Engel & Völkers Advisory har udarbejdet (ekstrakten side 1145), er et øjebliksbillede på et tidspunkt, hvor markedet var totalt "frosset ned". Der er tale om en skrivebordsanalyse. Han er ikke enig i alle af Frank Perschkes afsluttende bemærkninger i dennes gennemgang af bogholderiet dateret 3. september 2009 (ekstrakten side 1213 f.). Han er eksempelvis ikke enig i, at bogholderiet og styringen af likviditeten virkede rodet. Det er korrekt, at der manglede en effektiv funktionsadskillelse, men det var ikke et særsyn.

Beløbet på 30,4 mio. EUR i balancen over aktiver og passiver pr. 31. december 2007 i ISI 6 regnskabet (ekstrakten side 1015) er et lån fra den tyske investor ydet i forbindelse med dennes køb af anparter i projektselskaberne. Købsprisen for anparter bestod almindeligvis af en ansvarlig kapital, der normalt var på 20 %, og et lån på de resterende 80 %. Ved overdragelsen af anparterne i ISI 6 projektet skete der kreditorskifte med hensyn til de 30,4 mio. EUR, således at ISI 6 overtog tilgodehavenderne. ISI 6 lånte som anført 28,7 mio. EUR i de otte selskaber, således at ISI 6 fik et nettotilgodehavende. Beløbet på 5,5 mio. EUR anført som et aktiv i balancen (ekstrakten side 1016) er et yderligere lån, som ISI 6 ydede til projektselskaberne, således at ISI havde et samlet tilgodehavende på 35,9 mio. EUR.

Det var primært Uwe Steinbrecher, som forestod forhandlingerne med Wachovia Bank. Roland Dangel har som nytiltrådt alene haft en sekundær rolle i forhandlingerne. Det har aldrig været et tema i forhold til Wachovia Bank, at lånene fra projektselskaberne til ISI 6, som skulle bruges til dækning af ebh banks mellemfinansiering, blev gennemført, og det har hele tiden været klart for Wachovia Bank, at overskudslikviditeten fra bankens lån skulle føres videre til ISI 6, da der ikke var brug for likviditeten i de øvrige selskaber. Han

har aldrig set et notat fra Richard Weber eller på anden måde hørt fra ham, at der skulle være problemer med at foretage overførslerne til ISI 6. Han husker ikke, at Richard Weber skulle være blevet afskediget, og han har ikke selv haft mandat til at afskedige Richard Weber.

Den 24. juni 2008, hvor der blev holdt generalforsamling i ISI 6 (ekstrakten side 1085), var han fratrådt sin stilling i banken, men bistod fortsat fonden vedrørende projektet og deltog i den egenskab. Det foreløbige regnskab, som blev godkendt ifølge referatets punkt 2, er ikke identisk med det regnskab, som indgår i sagen som bilag 22 (ekstrakten side 1007), og som han netop har forklaret om, men er baseret på den information, som var til rådighed på dette tidspunkt. De sidste to afsnit på referatets side 1 handler om, at Uwe Steinbrecher oprindeligt havde accepteret, at CIV ikke krævede administrationshonorar for de første to år. Dette var imidlertid ikke blevet efterlevet, hvorfor administrationshonoraret efterfølgende blev tilbageført til ISI 6 og dermed til investorerne, de to fonde.

Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt tallene i halvårsrapporteringen for ISI 6 pr. 30. juni 2008 (ekstraktens side 1088) er korrekte. Det er korrekt, at Secur GmbH modtog 500.000 EUR i såkaldt ”finders fee” (ekstrakten side 638). I Danmark ligger sådanne honorarer normalt i intervallet 1-5 % af den samlede projektsum. Honoraret til Secur GmbH var derfor usædvanligt lavt efter danske forhold. Det er ligeledes korrekt, at Secur GmbH modtog yderligere 500.000 EUR i honorar, der blev udbetalt ad to gange med henholdsvis 200.000 og 300.000 EUR (ekstrakten side 817 og 862). Honoraret var et administrationshonorar for bistand med anpartsopkøbene. Da arbejdet viste sig mere omfattende end først antaget, blev honoraret, der oprindeligt var fastsat til 300.000 EUR, forhøjet med yderligere 200.000 EUR. Han husker ikke, om betalingsbilaget på de 200.000 EUR har været forbi hans bord, og han kan ikke forklare, hvorfor det er stilet til fonden og ikke til banken. Betalingsbilaget fra FDB til ISI 6 på 420.000 EUR dateret den 31. oktober 2007 (ekstrakten side 1331) var FDBs honorar for håndtering af handlerne med anparterne. Man havde over for FDB forhandlet sig frem til en reduceret pris på grund af handlernes antal, og de 420.000 EUR svarer således til ca. halvdelen af normalt honorar.

Han er ikke enig i det billede, som Erik B. Hansen og Flemming Johannsen tegner i deres foreløbige notat af 17. april 2009 vedrørende ISI 6 (ekstrakten side 1118). Roland Dangel var en meget pertentlig og forsigtig mand, som havde styr på projektet. I tidsrummet efter ebh bankens kollaps i efteråret 2008 havde man haft mulighed for fortsat at styre projektet,

herunder tage til Tyskland for at kontrollere dispositionerne, men det forsømte man. Han forstår ikke notatet. Han kunne godt have ønsket sig, at de i højere grad havde krævet skriftlighed, end tilfældet var, men han ved, at der løbende blev arbejdet med øget skriftlighed i koncernen, og den interne revision var meget opmærksom herpå. Han har ikke selv modtaget bonus for at iværksætte ISI 6 eller i øvrigt haft økonomiske interesser heri. Han troede på projektet. At projektet skulle være etableret og konstrueret med det formål at skabe overskud til banken er en konspirationsteori, som ikke har noget på sig.

Fondens nye strategi beskrevet i notatet fra 2005 havde til formål at øge indtjeningen i fonden, og med ISI 6 kunne man på én gang få skabt grundlaget for den ønskede indtjening. Han har medvirket til at udarbejde minipropektet. Det er korrekt, at det som anført på side 4 i prospektet (ekstrakten side 645) var forudsat, at der ikke blev foretaget udlodninger de første to år. Det er ligeledes korrekt, at der ikke kunne disponeres over overskuddet i de første tre år, således som det er anført i låneaftalen af 16. maj 2007 mellem Wachovia Bank og et af de 8 projektselskaber, punkt. 12.7.(a) (tillægsekstrakten side 68). Det er en fejlformulering, når det på side 5 i regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007 for ebh fonden (ekstrakten side 628) anføres ”Resultatandele (udlodninger ISI 6)” på 20 mio. kr. Der skulle kun have stået ”resultatandele”, da der ikke kunne ske udlodning.

Han har været med til at udarbejde beregningerne i bilaget til minipropektet (ekstrakten side 654). ”Overført resultat” er det kumulerede resultat efter skat. Det kumulerede resultat ved udgangen af 2012 på knap 13 mio. EUR svarer til det beløb, som fonden betalte for projektet. Han tror ikke, at ISI 6 projektet var blevet igangsat af banken, hvis fonden ikke havde udvist interesse for projektet. Han kan ikke på stående fod pege på et bestyrelsesreferat fra fonden, hvor fonden beslutter sig for at investere i projektet. Han vil tro, at en sådan beslutning ville være gengivet i referaterne fra både fondens og bankens bestyrelsesmøder. Der blev sondret skarpt mellem, hvad der vedrørte banken og fonden, også i referaterne fra møderne.

Det er korrekt, at der - som anført i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006 (ekstrakten side 1641) - på dette møde blev truffet en beslutning i bankens bestyrelse om at arbejde videre med projektet med henblik på at afslutte købet. Han husker ikke, om der forinden var blevet truffet en beslutning i fondens bestyrelse om at deltage i projektet. WIT var et projektselskab, som havde stiftet mange lignende projekter. Secur GmbH fandt projektet hos WIT og havde derfor krav på ”finders fee”. Han husker ikke,

om han har set betalingsbilaget af 2. februar 2007 (ekstrakten side 1800) vedrørende bankens betaling af et "project fee" på 500.000 EUR til Uwe Steinbrecher, men han har givetvis givet Per Werner Nielsen besked om, at beløbet skulle betales. Det ser ud, som om denne betaling er gået til Uwe Steinbrecher personligt. Betalingsbilaget vedrører finders fee, mens fakturaen af 1. oktober 2007 (ekstrakten side 639) vedrører honorar for det administrative arbejde, Secur GmbH havde med at få handlerne med anparterne bragt på plads. Det er korrekt, at Secur GmbHs faktura af 31. december 2007 på 200.000 EUR (ekstrakten side 819) angik en merbetaling for det administrative arbejde.

Han husker intet om overførslen af 17.500 EUR fra ebh fonden til Nadine Streinbrecher ifølge overførselsbilag af 16. maj 2007 (ekstrakten side 595), men det er hans initialer, som er anført på brevet af 3. maj 2007 (ekstrakten side 596) vedrørende betalingen, og han har således godkendt den. Det er korrekt, at beløbet blev betalt af ebh fonden. Som han læser referatet fra bestyrelsesmødet i banken den 27. november 2006, side 2, 3. og 4. sidste linje (ekstrakten side 1641), var det banken, der i startfasen, og indtil projektet var færdigt, skulle stå som enekommanditist. Det var første gang, at banken investerede i denne størrelsesorden. Det var praktisk at bruge bankens tyske selskab til at opsamle anparterne i. Det var ebh fonden, som ønskede at investere i Tyskland.

Det er ikke korrekt, at større ejendomsprojekter skulle ligge i fonden, således som det er anført under punkt 3.1. i advokat Carsten Fodes referat af interview med ham den 3. juni 2009 (ekstrakten side 1126). Han oplevede advokat Carsten Fodes referat som elendigt, og han valgte derfor alene at kommentere de dele af referatet, som var mest misvisende. Han har derfor ikke kommenteret referatets punkt 3.1. Det havde fra starten været tanken, at ebh fonden skulle være anker-investor i ISI 6, men med deltagelse af andre investorer. Eik Bank kom på banen på et forholdsvis tidligt tidspunkt, og herefter var det ikke nødvendigt at kontakte andre investorer, hvilket der derfor ikke blev brugt tid på.

Når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645) anføres, at projektet ISI 6 var "igangsat", antager han, at det betyder, at opkøbene af anparterne var påbegyndt. Han husker ikke, hvilke informationer de på daværende tidspunkt havde om ISI 6, herunder om rapporten fra BDO forelå. Han kan dog ikke forestille sig, at de ville have igangsat projektet uden BDO rapporten. Han husker ikke, om rapporten først blev præsenteret for bankens bestyrelse på mødet den 5. februar 2007, hvor det i referatet under punkt 7 blandt andet fremgår, at de havde modtaget en omfattende due dili-

gence-rapport fra BDO, Tyskland (ekstrakten side 1664).

Han vil tro, at værdien af den samlede ejendomsportefølje, som i udkastet til den ikke-underskrevne formidlingsaftale er anslået til 185 mio. EUR (ekstrakten side 556), stammer fra BDO rapporten, men han husker det ikke. Han kan ikke svare på, om tallet 185 mio. EUR stammer fra et andet sted end BDO rapporten, således som det er anført i hans svarskrift. Banken bestilte BDO rapporten, og omkostningerne blev formentlig lagt oven i projektsommen, som det er sædvanligt. Han husker, at BDO rapporten var forholdsvis dyr, men han husker ikke prisen. Prisen var dog under 1 mio. EUR. Det var Uwe Steinbrecher, som anbefalede BDO. Han husker ikke, om han har drøftet BDO's værdiansættelse med Uwe Steinbrecher, men det ville have været naturligt. Han kunne i 2009 konstatere, at administrationsomkostningerne i projektet havde vist sig at være væsentligt større end forudsat i BDO's rapport. Han undersøgte, om BDO kunne gøres ansvarlig, herunder om BDO havde en forsikring, hvilket de havde, men man gjorde ikke mere ved det. BDO's ansvar var begrænset til 5 mio. EUR. Han vil tro, at aftalen om udarbejdelse af en due diligence rapport blev indgået mellem BDO og Secur GmbH og ikke med banken.

Det, der er anført i hans replik, side 7, punkt 2.6.2, om, at fondens forrentning kun skulle være 10 %, (ekstrakten side 255), er alene udtryk for, at fondens forrentning i lyset af det højere honorar til banken blev reduceret til 10 %. Han husker ikke præcist, om den estimerede forrentning oprindeligt var på 12 % eller 14 %, men ræsonnementet i svarskriftet side 7 (ekstrakten side 119), afsnit 1 og 2, er korrekt, herunder at et attraktivt afkast på 10 % til slutinvestor gav grundlag for en betydelig indtjening til banken, der kunne kapitalisere forskellen i afkast fra 14 % p.a. til 10 % p.a. Han husker, at de drøftede, at fonden skulle have et projekt, som var markedskonformt. Hvis man gav fonden et afkast på 10 %, havde man taget højde for, at det var et stort projekt, og at investeringen skete på et marked uden for landet og derfor skulle tillægges en risikopræmie i form af et højere afkast.

Han husker ikke, om der forelå skriftlige aftaler vedrørende mellemfinansieringen på 52 mio. EUR, men det ville overraske ham, hvis et så stort beløb er flyttet rundt uden skriftlige aftaler. Et lånetilsagn i denne størrelsesorden er naturligvis et bestyrelsesanliggende og skal derfor godkendes af bestyrelsen. Han har ingen erindring om, hvorvidt engagementet blev indberettet til Finanstilsynet. Sådanne indberetninger af "store engagementer" tog andre sig af. Han husker ikke, om han i januar 2008 var enig i den betragtning, som er kommet til udtryk i Henrik Sylvest Larsens e-mail af 23. januar 2008 vedrørende proble-

mer med bankens likviditet, som er gengivet i Finansiell Stabilitets stævning mod bankens tidligere ledelse samt interne og eksterne revisorer, side 104 (ekstrakten side 1358). Henrik Sylvest Larsen, der var bankens likviditetschef, var en meget forsigtig mand. Han havde ofte råbt ”ulven kommer”, uden at der havde været anledning til det.

For så vidt angår den manglende dokumentation for en endelig betaling af anparterne, som Frank Perschke har påpeget i sit notat fra besøg den 5. og 6. marts 2008 (ekstrakten side 820) og review af bogholderiet for ISI 6 fra 3. september 2009 (ekstrakten side 1210), var det FDBs opgave at gennemføre handlerne og administrators, det vil sige Securs opgave, at følge op på og kontrollere handlernes gennemførelse. Banken stod ikke for handlernes gennemførelse. Han har ikke selv kontrolleret dokumentationen for handlernes gennemførelse.

Det er korrekt, at det var på vegne af ebh fonden, at han skulle udarbejde et miniprojekt til anvendelse over for Eik Bank med henblik på salg af dele af ISI 6 projektet, således som det fremgår af referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 (ekstrakten side 614). Han husker ikke, hvem der traf beslutningen om salg og overdragelse af kommanditindskuddet i ISI 6 projektet fra ebh zweitmærkt til ebh anparts investering (ekstrakten side 1679), men baggrunden var, at det af skattemæssige årsager blev vurderet som hensigtsmæssigt, at projektet lå i Danmark, inden det blev overdraget til investorerne, herunder til fonden. Han husker ikke, hvorfor prisen blev sat til 21 mio. EUR. Det kan kun have været bestyrelsen, som har besluttet, at de 21 mio. EUR skulle betales af fonden, således som det fremgår af posteringen den 11. juli 2007 på kontoudskriften (ekstrakten side 1684). Han tror, at det skete som en hjælp fra fonden til banken, idet den interne revisor havde peget på, at besiddelsen af ejerandelene indebar, at banken kom i konflikt med FIL § 147. Overdragelsen til fonden var ikke udtryk for en proforma handel. Beslutningen om at overdrage ejerandelene til fonden i juni/juli 2007 kan kun have været truffet af bestyrelsen. Det er Per W. Nielsen, som har udarbejdet regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007. Rapporten blev formentlig udarbejdet omkring september 2007, og Per W. Nielsen har derfor ladet sin viden om den senere overdragelse af ISI 6 til fonden indgå. Han går ud fra, at det er derfor, at ISI 6 indgår i fondens balance pr. 30. juni 2006 (ekstrakten side 625).

Han husker ikke, om han har godkendt fondens betaling af 136.000 kr. for BDO's assistance ”vedrørende ISI 6, Tyskland” (ekstrakten side 637). I startfasen bistod BDO ebh banken, ikke ebh fonden.

Han skrev e-mail af 10. oktober 2007 (ekstraktens side 668) til Marnier Jacobsen efter besigtigelsesturen til Tyskland. Han husker ikke, hvad det nærmere var, som BDO's skatteafdeling arbejdede med vedrørende aftalens endelige udformning, men han formoder, at det drejer sig om anbefalingen om at lade projektet overdrage som aktier i ebh zweitmarkt.

Bilaget "Efterposteringer pr. 30. september 2007 for ebh fonden" (ekstrakten side 705) er udarbejdet af Per Werner Nielsen, og han har ikke været bekendt med bilaget før denne sag. Som han ser det, er bilaget udtryk for den bogføring, der skulle til for at få handlen på plads. Han mener, at beløbene på henholdsvis 69,6 mio. kr. og 12,1 mio. kr., der er angivet som købesum for ebh zweitmarkt, udgør honorarer for købet af ISI 6. Han har efterfølgende prøvet at efterregne nogle af beløbene i bilaget. Han har kunnet rekonstruere rentebeløbene på henholdsvis 11,2 og 2,6 mio. kr., som svarer til beløbenes forrentning ved anvendelsen af 1. marts 2007 som skæringsdag. Det var logisk, at det var ebh fonden og Eik Fonden, som skulle betale disse renteudgifter, da fondene samtidig fik indtægterne for 2007. Han har ikke spekuleret over, om disse renteudgifter skulle deles mellem de to fonde.

Det var også i fondens interesse, at handlen blev skatteoptimeret, da fonden som medejer af banken fik del i provenuet. Banken havde endnu ikke beregnet sit honorar for projektet, da projektet blev solgt til fonden for 21 mio. EUR. Fondens overtagelse af fordringen på stamkapitalen i ebh zweitmarkt skulle godkendes af fondens bestyrelse og burde som sådan fremgå af bestyrelsens mødereferater. Han har ikke kontrolleret, om dette er sket, og han havde heller ikke ansvar for det daglige arbejde med administration af fonden.

Det blev besluttet i projektets startfase, at banken ydede lån til mellemfinansieringen, men han husker ikke, om der var ham, som godkendte disse lån. Det var som nævnt Uwe Steinbrecher, som var hovedforhandler over for Wachovia Bank. Han har læst låneaftalerne igennem. Han ikke kan bidrage med yderligere til at belyse, hvordan projektselskaberne kunne udlåne 28 mio. EUR til ISI 6, når projektselskaberne i låneaftalerne med Wachovia Bank havde forpligtet sig til ikke at yde lån til selskabsdeltagere (tillægsekstrakten side 71). Wachovia Bank havde kendskab til, at overskudslikviditeten blev udlånt til ISI 6, og ville have reageret, hvis banken havde ment, at lånevilkårene ikke blev overholdt.

Han var ikke bekendt med kassekreditkontrakten af 25. oktober 2007, hvor ebh bank gav Eik Fonden tilsagn om en kreditramme på 150 mio. kr. (ekstrakten side 677). Det var kol-

legaerne i Fjerritslev, som tog sig af dette. Han havde heller ikke kendskab til kassekreditkontrakten af 20. november 2007, hvor Eik Bank gav ebh fonden tilsagn om en tilsvarende kredit (ekstrakten side 687). Han har selvfølgelig hørt tale om disse kreditter i forbindelse med drøftelserne med Eik Bank og fonden om ISI 6 projektet, men ISI 6 handlen og låneaftalerne har intet med hinanden at gøre.

Opjusteringen af forventningerne til bankens resultater, som var årsagen til fondsbørsmeddelelse af 29. oktober 2007 (ekstrakten side 679), var blandt andet begrundet i ISI 6, men han husker ikke med hvor stor en andel. Det var revisionens ønske, at denne opjustering blev foretaget, hvilket han selv fandt unødvendig. Opjusteringen i maj 2007 havde efter hans erindring ikke noget med ISI 6 at gøre.

Han husker ikke noget om den betaling på 77,8 mio. kr., som ifølge betalingsbilaget i sagens bilag 40 (ekstrakten side 702) den 28. november 2007 blev betalt af ebh fonden til udligning af mellemregningskontoen med ebh ejendomme. Udligning af en mellemregningskonto er ikke et bestyrelsesanliggende. Han har underskrevet den aktieoverdragelsesaftale, hvor der skete overdragelse af ISI 6 projektet til ebh fonden (ekstraktens side 825), men han har ikke skrevet under på den aktieoverdragelsesaftale, hvor der skete overdragelse af ISI 6 projektet til Eik Fonden (ekstrakten side 737). Han mener, at begge overdragelsesaftaler blev underskrevet i november 2007.

Ifølge sin kontrakt skulle han have 1,3 mio. kr. årligt i fem år for sit arbejde for fonden fra sin fratreden i banken i 2008. Dette var aftalt med fondens bestyrelse. Han husker ikke at have haft drøftelser med Marnar Jacobsen om, at omkostningerne ved projektet var højere end forudsat. Han blev først bekendt med dette, da han vendte tilbage i 2009.

Han husker ikke, om han tidligere har set betalingsnotaen af 19. december 2007, hvor der blev overført 90.000 EUR fra fonden til ebh zveimarkt (ekstrakten side 727), eller noget om baggrunden for overførslen. Han ved ikke, hvad beløbet dækker over.

Hans strateginotatet af 10. juni 2005, side 1, 3. sidste afsnit (ekstrakten side 510), var udtryk for, at de havde fundet en hensigtsmæssig model, hvorefter banken kunne have gang i flere projekter på en gang uden at komme i konflikt med FIL § 147. Projekterne blev mod en garantiprovision overtaget af fonden, indtil banken solgte projektet til eksterne investorer. Bankens parkering af ISI 6 i fonden var udtryk for samme model. Honoraret til banken

skulle først afregnes, når projektet var færdigt, og de endelige investorer kendtes. De 21 mio. EUR var ikke udtryk for en endelig købesum, men var blot en foreløbig købesum fastsat efter samråd med revisoren.

Han kan ikke svare præcist på, hvorfor ISI 6 kun er behandlet i bankens bestyrelsesmøde-referater fra maj 2006 til 18. december 2006, men forklaringen er nok, at den viden, der var i bankens bestyrelse, også var i fondens bestyrelse. De beslutninger, der er omtalt i referaterne, blev truffet i bankens bestyrelse. Det var datterselskaberne i Horsens, som forestod udviklingen af ISI 6 projektet. Moderselskabet skulle bidrage med mellemfinansieringen. Udtrykket ”bridgefinansiering” dækker over, at der alene er tale om en midlertidig finansiering, indtil den endelige finansiering var faldet på plads. Han kendte tilbuddet fra Wachovia Bank, da han orienterede bestyrelsen i banken om mellemfinansieringen i februar 2007 (ekstrakten side 1664).

Det var først, da de blev bekendt med muligheden for at skatteoptimere overdragelsen, at de besluttede at tilbageføre transaktionerne. Formuleringen ”bestyrelsen godkendte ændringen” i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 (ekstrakten side 699) dækker en godkendelse af en ændring af det honorar, som banken skulle have, herunder at der ikke skulle gælde en resultatafhængig honorering af banken. Det var allerede på dette tidspunkt aftalt, at ebh fonden skulle overtage projektet på samme vilkår som Eik Fonden. Ebh fonden ønskede ikke at være 100 % ejer af projektet. Han husker, at A i et bestyrelsesmøde formentlig omkring april 2007 havde stillet dette som en betingelse for fondens deltagelse i projektet.

I banken havde man oprindeligt været af den opfattelse, at banken kunne ligge inde med anparterne i ISI 6 uden at blive ramt af reglen i FIL § 147, da anparter regnskabsmæssigt skulle behandles på samme måde som aktier. På et tidspunkt, som han husker det i sommeren 2007, gjorde revisionen imidlertid banken bekendt med, at ejerskabet af ISI 6 kunne stride mod FIL § 147. Da man vidste, at fonden ville købe projektet, valgte man derfor at lægge det over i fonden, og hvis ikke man havde ændret ejerskabet som følge af skatteoptimeringen, ville det givetvis være fortsat i fondens ejerskab. Han mener, at man på dette tidspunkt var nået langt i forhandlingerne med Eik. Ellers ville man have udarbejdet prospekter til mulige eksterne investorer til projektet. De havde på det tidspunkt stadig mange, der var interesseret i projekter af den karakter.

Han har ikke udarbejdet redegørelsen for Eik Fondens og Eik Bankens erhvervelse og involvering i ebh zweitmarkt (ekstrakten side 1396). Han blev først bekendt med redegørelsen, da Eik antog ham som konsulent i 2009. Han er enig i vurderingen i redegørelsens pkt. 3.3. sidste afsnit (ekstrakten side 1399), herunder at prisen for projektet var markedskonform, om end ikke billig. I den endelige aftale med de to fonde endte prisen med at være billigere for fondene end forudsat i redegørelsen, da man droppede bankens mulighed for fem års likviditetsoverskud. Han er enig i vurderingen i Anemarie Braads notat fra april 2011 vedrørende opgørelse af påstand i ISI 6-sagen (ekstrakten side 1752) om, at de to fonde var ligestillede og endeligt betalte det samme for deres ejerandele i projektet.

Bilaget til referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007, benævnt ”bilag 6” (ekstrakten side 605) dækker både over projekter i fondens bøger og i ”pipeline”. Projekterne Hauptpost, Erfurt og ISI 6 var alene i fondens pipeline. Projektet Frankfurt Westhafen A/S blev solgt i 2007 med en god fortjeneste til en anden dansk investor. Fonden var enejer af dette projekt. Projektet var blevet formidlet til fonden af ebh ejendomme ved Kenneth Kristensen, og fonden havde betalt 5 % til ebh ejendomme i formidlingshonorar. Projekt Placom var også kun i fondens pipeline og blev ikke til noget. Projektet HafenCity, Hamburg, var blevet formidlet af en forbindelse i Hamburg, og også i denne forbindelse betalte fonden et standardformidlingshonorar til ebh ejendomme. Dette projekt, der var blevet færdigudviklet i ebh ejendomme, var stadig i fondens bøger i 2008. Han er usikker på, om projekterne Dziniow, Ejendomsselskabet Vestio A/S og Bytorv Horsens A/S var i fondens bøger eller pipeline på tidspunktet for balancens udarbejdelse. Det er korrekt, at Frankfurt Westhafen A/S blev videresolgt fra fonden. Som han husker det, blev der ikke betalt et formidlingshonorar i den anledning.

C har forklaret, at han er bankuddannet og desuden har en HD i økonomi. Han har siden 1988 været direktør for Hanherred Sparekasse og efter fusionen med Fjerritslev Bank A/S for Egnsbank Han Herred A/S, senere ebh bank A/S. I 2001 overtog banken DAI i Horsens. Årsagen hertil var, at man som bank i et yderområde måtte tænke utraditionelt. De første år efter overtagelsen af DAI hidrørte den største del af koncernens indtjening fortsat fra bankdriften, men over årene ændrede det sig til, at en større del af indtjeningen efterhånden kom fra Horsens. DAI arbejdede med pantebreve, ejendomme og finansservice. Organisatorisk var han og B sideordnede. Han havde fra 2001 dog fortsat ansvaret for bankaktiviteterne, mens B fik ansvaret for bankens likviditet og for aktiviteterne i Horsens samt Hamborg. Han kan stort set tilslutte sig Bs beskrivelse af, at B tog sig af aktiviteterne

syd for grænsen, mens han selv tog sig af det øvrige. B trak sig fra Horsens afdelingerne i 2007 og beholdt ansvaret for likviditeten frem til 1. maj 2008.

Fra 1991 og frem til 2005 var fonden en hvilende fond og havde ingen reelle aktiviteter, men besad alene aktier i banken. Der har altid været fuldstændig paritet mellem bestyrelsen i fonden og banken. Det var en stor gevinst, da de fik Jens Belling – som havde megen erfaring inden for ejendomsområdet – ind i bestyrelsen. Baggrunden for strategiskiftet og strateginotatet var, at bestyrelsen fik ny formand, A, som havde haft stor succes som direktør for en større virksomhed. Formålet med strategiskiftet var, at fonden skulle være mere aktiv, ikke banken. Fondens skulle fremadrettet investere med det formål at skabe et afkast. Man ønskede at anvende fonden til både erhvervsrettet og kulturelt at udvikle lokalområdet. Fondens opkøbte blandt andet Han Herreds Tømmerhandel, som var en stor arbejdsplads i lokalområdet. Tømmerhandlen blev siden solgt med fortjeneste for fonden på 34 mio. kr. Vendingen i strateginotatet om, at fonden fungerede som parkeringsplads (ekstrakten side 510), dækkede over, at fonden ejede de ting, som banken ikke måtte eje, eksempelvis tømmerhandlen.

På tidspunktet for strategiskiftet var hans egen rolle primært at være prokurist for fonden. Han kunne ikke træffe beslutninger på vegne af fonden. Hans prokura omfattede ikke væsentlige dispositioner, men kun ekspeditions-mæssige forhold. I det daglige var hans arbejdsrelation i forhold til fonden på linje med en direktions relation til sin bestyrelse. Det var efter hans erindring slet ikke inde i overvejelserne i bestyrelsen at ændre i administrationsaftalen mellem fonden og banken fra 1993 (ekstrakten side 456). Strategiskiftet indebar imidlertid, at serviceringen af fonden krævede meget mere arbejde fra bankens, herunder fra Horsens-selskabernes side. A blev informeret på et langt højere niveau end den øvrige bestyrelse. A var en meget aktiv formand og kunne godt flere gange om ugen besøge ham for at blive opdateret.

Mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 var begyndelsen til fondens involvering på det tyske marked. Der skete ikke en sammenblanding af møderne i fondens og bankens bestyrelser. Der blev udarbejdet særskilte referater fra møder i fondens bestyrelse, men det kan enkelte gange være forekommet, at beslutninger i bankens bestyrelse ved en forglemelse ikke tillige har været gentaget i fondens bestyrelsesmødereferater. Der var ikke overvejelser om, hvorvidt fondens vedtægter (ekstrakten side 539) indebar, at fonden ikke kunne investere i ejendomme i Tyskland. Advokat Jørgen Kjeldgaard havde i forbindelse

med godkendelsen af fondens vedtægter tilkendegivet, at fonden nu havde landets videste beføjelser.

Det, der er anført vedrørende projektet Hafen City ejendommen i Hamborg i referatet fra mødet i ebh ejendommens bestyrelse den 18. april 2006 (ekstrakten side 543), var den sædvanlige måde at arbejde på. Først blev der underskrevet et "Letter of Intent" og igangsat udarbejdelse af due diligence, siden blev der udarbejdet indstilling til fonden. Fonden gik ikke ind i Amhult Center, Gøteborg, men stillede en tegningsgaranti for projektet. Banken så en mulighed for at bruge fonden på denne måde, herunder til at stille tegningsgarantier. Westhafen am Main, Frankfurt, var et projekt, som fonden involverede sig i og tjente et tocifret millionbeløb på, og ebh ejendomme modtog naturligvis formidlingsprovision fra fonden for projektet. Banken arbejdede ikke gratis.

Han var ikke involveret i ISI 6 projektet, da det lå uden for hans ressort. Han deltog dog i de møder, hvor B orienterede fonden om ISI 6, samt formøderne med A. Han havde heller ikke noget med tilvejebringelsen af finansieringen af projektet hos Wachovia Bank at gøre, og han har først set lånedokumenterne under denne sag. Han blev blot orienteret om, at der var tale om et større lån på fordelagtige vilkår. Optagelsen af lånet hos Wachovia Bank havde absolut ikke til formål at skaffe likviditet til banken. Det var et fast princip, at banken ikke selv finansierede sine ejendomsprojekter. Han har ikke selv læst eller set BDO rapporten, men han har nok fået refereret rapportens hovedpunkter af B, der også orienterede bestyrelsen om rapporten. Det var på grund af projektets størrelse meget vigtigt, at intet gik galt, og rapporten havde til formål at sikre dette.

Han har ingen erindring om, hvor langt de var i processen med ISI 6, da B på mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007 ifølge referatets punkt 7 (ekstrakten side 577) orienterede om, at opkøb af anparter var i gang. Den mellemfinansiering på 50 mio. EUR, som omtales, skulle banken stille til rådighed, og han er givetvis blevet involveret for at sikre, at banken havde pengene til mellemfinansieringen. De ville aldrig have involveret sig, hvis de ikke mente, at banken havde likviditeten til det. Det var fortsat B, som havde ansvaret for likviditeten, og han var altid i en tæt dialog med B for at sikre og forbedre bankens likviditetsberedskab.

Der var styr på likviditetssituationen den 25. juni 2007, hvor B på et møde i bankens bestyrelse fremlagde et likviditetsbudget med en svag tilbagegang (ekstrakten side 613), selv om

det kunne have været bedre. Få måneder før bankens krak havde banken et likviditetsoverskud på det dobbelte af, hvad der fulgte af kravene i FIL § 152. Alle banker oplevede i denne periode midlertidige udfordringer i forhold til likviditeten, men de blev løst. Der var ikke problemer med likviditeten, og det er derfor deprimerende, når det under denne sag fremstilles sådan, herunder i refererede mails fra likviditetschef Henrik Sylvest Larsen. Banken havde en absolut fornuftig overskudslikviditet.

Mødet med Eik Bank på Færøerne i maj 2007, hvor blandt andre han selv, B og A deltog, havde til formål gensidigt at orientere om, hvilke områder de to banker beskæftigede sig med.

Han husker det sådan, at B i Thorshavn alene præsenterede ISI 6 som noget, man for tiden beskæftigede sig med, men ikke som et projekt, de forsøgte at sælge til Eik Banken, selv om der i referatet fra bankens bestyrelsesmøde den 25. juni 2007 ifølge As orientering om turen til Thorshavn nu var planlagt en besigtigelsestur til Tyskland ”i forbindelse med Eik Banks eventuelle investering i ISI 6 projektet”. Det var hans opfattelse, at man på sigt, hvis det gik godt, kunne udvikle et samarbejde om udvikling af ejendomsprojekter mellem Eik Banken og ebh banken på det tyske marked.

Fondens bestyrelse foretrak at have majoriteten af ejerandelene i projekter, og det stemmer med hans erindring om forløbet vedrørende ISI 6 projektet, at den oprindeligt forudsatte fordeling mellem ebh fonden og Eik Fonden skulle være 60/40, således som det er anført i Bs mail af 10. oktober 2007 til blandt andre Marner Jacobsen (ekstrakten side 669). Der foregik ikke drøftelser eller forhandlinger med folkene fra Eik Fonden under besigtigelsesturen i Tyskland. Det er kutyme, at kunden skal have mulighed for selv at gøre sig sine overvejelser under en besigtigelsestur. Salgsdrøftelserne blev nok indledt umiddelbart efter turen.

Chefen for bankens interne revision, John Wiingaard, henvendte sig på et tidspunkt til ham og rejste tvivl om, hvorvidt der i forhold til bestemmelserne i FIL var problemer med bankens besiddelse af anparterne i ISI 6. Han blev selvfølgelig noget rystet over denne oplysning, og spørgsmålet blev behandlet af intern revision i samråd med den eksterne revisor, BDO.

Han husker godt den diskussion, som er behandlet under pkt. 5.1. i referatet fra Per Werner

Nielsens forklaring til advokat Carsten Fode (ekstrakten side 1204). Han vil tro, at diskussionen opstod omkring forsommeren 2007. De var da langt inde i opkøbet af anparter. Han blev meget forskrækket over John Wiingaards bekymring. Han kontaktede Jens Peter Egebjerg Hansen, og bestyrelsen blev orienteret på grund af den akut opståede situation, som grundlæggende ændrede vilkårene for bankens involvering i ISI 6. Som han husker det, var Jens Peter Egebjerg Hansen ikke enig med John Wiingaard i, at besiddelsen af anparter i ISI 6 projektet indebar et problem i relation til bestemmelserne i FIL, men de valgte ud fra et forsigtighedsprincip at følge den interne revisions anbefaling. Hvis fonden havde været ejer af ISI 6 projektet, ville der slet ikke være opstået problemer i relation til 25 % grænsen i FIL. Han er helt sikker på, at bestyrelsen blev orienteret om problemet i relation til 25 % grænsen. Det var alene på baggrund af denne begrænsning, at projektet midlertidigt blev parkeret i fonden. Inden spørgsmålet om problemerne i relation til FIL § 147 opstod og inden projektets ”parkering” i fonden, anså han ejerstrukturen i relation til ISI 6 for at svare til den, som er gengivet i miniprojektet (ekstrakten side 648).

De mente, at de stod med et godt projekt med et godt afkast, og der var mange forskellige muligheder for, hvem der kunne ende med at gå med i projektet, herunder andre banker. Det kan se mærkeligt ud som sælger at anbefale et projekt til andre uden selv at deltage i det som ejer. Da Eik Fonden valgte at involvere sig massivt i projektet, låste man sig således på en måde fast til også selv at involvere sig i fonden.

Ifølge referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 10. oktober 2007 blev bestyrelsen på dette møde orienteret af B om Eik Fondens mulige involvering (ekstrakten side 1124). Før Eik Fondens accept lå det ikke fast, hvem projektet skulle sælges til. Formidlingshonoraret på 9,75 mio. EUR skulle tilfalde ebh ejendomme som mægler, og det blev bestyrelsen selvfølgelig også orienteret om.

Hans mail af 12. oktober 2007 (ekstrakten side 673) til Marner Jacobsen har antageligt været foranlediget af, at han har kunnet fornemme på Marner Jacobsen, at Eik Fonden ønskede at få en ejerandel på 50 % frem for 40 %. Han havde selvfølgelig forinden sikret sig, at ebh fondens bestyrelse var indstillet på en 50/50 ejerskabsmodel. Ved Marner Jacobsens brev af 5. november 2007 (ekstrakten side 681) forelå Eik Fondens endelige accept. Det er hans vurdering, at Eik Fonden ikke ville have accepteret et ejerskab på 40 %.

Det forhandlingsforløb, som er gengivet i redegørelsen for Eik Fondens og Eik Bankens

erhvervelse og involvering i ebh zweitmarkt i sagens bilag 37, side 2, sidste afsnit – side 3, 3. afsnit (ekstrakten side 1397 f.) stemmer overens med hans erindringer. Maner Jacobsen var tøvende over for den ”upside”, som var tilsagt banken i det oprindelige oplæg. Marner Jacobsen ville gerne kende tallene på forhånd. Det var den sidste knast i forhandlingerne. Han tilbød derfor Marner Jacobsen, at de kapitaliserede denne upside til, at banken én gang for alle fik 4,6 mio. EUR i stedet for muligheden for 1,8 mio. EUR årligt i fem år (ekstrakten side 1398).

Flemming Sørensen bistod som kreditchef blandt andet i forbindelse med udarbejdelse af det skriftlige materiale til aftalernes gennemførelse. Han har ikke på noget tidspunkt hæftet sig ved overdragelsesaftalens datering den 1. marts 2007. Dateringen relaterer sig til den aftalte skæringsdato for overtagelsen.

Når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006, side 2, sidste afsnit (ekstrakten side 1641) anføres, at ”såfremt ebh ønsker at indgå i denne investering, vil ebh blive enekommanditist i [ISI 6]”, betyder det, at det var banken, som skulle blive enekommanditist. På dette tidspunkt behandlede man regnskabsmæssigt bankens anpartsbesiddelser på samme måde som aktier, hvorfor man ikke anså bankens ejerskab til projektet for at udgøre et problem i forhold til FIL. Han mener, at opkøbet på dette tidspunkt var i gang. Det var et stort og et spændende projekt, da det kunne give et godt afkast. Han ved ikke, om BDO rapporten forelå i november 2006. Han havde ikke noget med finansieringen at gøre, så han ved heller ikke, om der på dette tidspunkt forelå aftaler om finansieringen. Det var bankens datterselskab, som opkøbte anparterne, og opkøbene skete for banken. De var sikre på, at de nok skulle få projektet solgt til kunder i deres investorkøberkartotek eller til andre banker. Der bestod selvfølgelig en risiko for banken, hvis der viste sig ikke at være interesserede købere. Han havde selv telefonisk kontakt med enkelte pengeinstitutter, men det blev aldrig relevant at gå videre, da Eik meldte sig på banen.

Det, der er refereret om ISI 6 i det referat fra et bestyrelsesmøde i banken den 27. november 2007, som er gengivet i granskningsberetningen, side 117-118 (ekstrakten side 1242 f.), herunder om risici ved investeringen og om, at ”vi” i ”én transaktion når ”flyvehøjden” i Tyskland”, er ikke udtryk for, at det oprindeligt var tanken, at ISI 6 kun skulle være ét sted. Det er B, som har skrevet det citerede, og han kan ikke gøre rede for, hvad der menes med begrebet ”flyvehøjde”. Han ved ikke, om ”vi” refererer til fond eller bank.

Det refererede fra mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvorefter B orienterede om, at opkøbet af anparterne var i gang, indebar at ”toget kørte”, men de bestemte selv hastigheden. Grundlaget for beslutningen var, at det var et godt projekt med et usædvanligt højt afkast.

Han kender ikke de samarbejdspartnere, som er nævnt i miniprosppektets side 3 og 4 (ekstrakten side 657 f.), og han er ikke klar over, om det var disse personer, som igangsatte projektet. Det var afdelingerne i Horsens, som var primus motor i afsøgningen af markedet for investeringsmuligheder i Tyskland.

Når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007, side 3, sidste afsnit (ekstrakten side 577) anføres, at ”Vi køber porteføljen for 185,5 mio. euro”, formoder han, at der med ”vi” menes banken eller en af dens datterselskaber. Det har i første række været direktionen og dernæst bankens bestyrelse, som har forholdt sig til, om banken skulle stille likviditet til rådighed for projektet. Han har ikke haft noget med finansieringen at gøre, men han formoder, at finansieringen er ført over mellemregningen mellem banken og datterselskaberne og er kørt på ”overtrækslisten”, som bestyrelsen efterfølgende blev orienteret om.

Han husker ikke, hvem der gav ordrer til de to overførsler den 15. februar 2007 og 7. marts 2007 på henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR fra ebh bank (ekstrakten side 1632). Det er muligt, at det var B. Han blev selv bedt om at sikre, at der var den fornødne likviditet, men ikke om at gennemføre transaktionerne. Han ved ikke, hvorfor Uwe Steinbrecher fik overført 500.000 EUR og har ikke selv håndteret denne betaling. Han husker ikke, om bestyrelsen blev orienteret om betaling af provisionerne til blandt andre Secur, Nadine Steinbrecher og FDB, men det formoder han.

I tilknytning til det, der er anført i Erik B. Hansens og Flemming Johannsens foreløbige notat fra april 2009 vedrørende ISI 6, side 2, 1. afsnit (ekstrakten side 1119) om, at udlånet på de 52 mio. EUR ikke ses bevilget i bankens bestyrelse og er ydet i strid med reglerne om store engagementer i FIL § 145, har han forklaret, at hvis man sender 52 mio. EUR af sted fra banken, er bestyrelsen orienteret bl.a. via en overtræksliste. Godkendelsen af overtrækslisten var et fast punkt på alle bankens bestyrelsesmøder. Fondens overtagelse af ISI 6 og trækket på de 156 mio. kr. i den forbindelse kan også være håndteret som et overtræk i forhold til banken og burde i så fald være fremgået af en overtræksliste. Sådanne bevillin-

ger kontrolleres desuden af bankens kreditkontor og intern revision. Ifølge hans opfattelse krævede udlånet ikke Finanstilsynets godkendelse efter FIL § 145, da datterselskabet var fuldt konsolideret i moderselskabet. Han ved ikke, om der faktisk blev indgivet en ansøgning til Finanstilsynet om dispensation.

Han husker ikke, om forventningerne til ISI 6 projektet er indregnet i opjusteringen af forventningerne til bankens resultat i fondsbørsmeddelelsen af 21. maj 2007 (ekstrakten side 598). ISI 6 må have været indregnet i opjusteringen i fondsbørsmeddelelse af 29. oktober 2007 (ekstrakten side 679), uanset at man endnu ikke havde fået tilsagn fra Eik Fonden. Hvis ikke ebh fonden eller Eik Fonden ville købe projektet, måtte de finde andre aftagere eller nedjustere forventningerne igen ved en ny meddelelse. Han husker ikke, om der på dette tidspunkt var en afmatning i markedet. Alle selskaberne i koncernen præsterede langt bedre end budgetteret, og derfor var det ikke nødvendigvis alene ISI 6, som var anledningen til opjusteringerne.

Han går ud fra, at når ISI 6 er medtaget i den oversigt over fondens projekter, som blev behandlet under punkt 5 på mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007 (ekstrakten side 605), hænger det sammen med den interne revisions henvendelse om, at bankens besiddelse af anparterne kunne udgøre et problem i relation til FIL § 147. ISI 6 var derfor blevet parkeret i fonden. Han er ret sikker på, at ISI 6 på dette tidspunkt alene var i fondens pipeline og ikke i bøgerne.

På tidspunktet for mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 var der endnu ikke truffet beslutning om, hvorvidt fonden skulle deltage i projektet, herunder med hvilken andel. Han kan derfor ikke gøre rede for, hvorfor det i referatet anføres, at miniprospektet skulle udarbejdes på vegne af fonden (ekstrakten side 614).

Han husker ikke, hvem der besluttede, at ebh fonden skulle betale 156,3 mio. kr. svarende til 21 mio. EUR, som udgjorde købesummen for ISI 6 projektet i den kontrakt vedrørende salg og overdragelse af selskabsandel i ISI 6 projektet fra ebh zweitmarkt til ebh anparts investering, som indgår i sagen som bilag E 10 (ekstrakten side 1679 f.). Han kan se af kontoudtogene (ekstrakten side 1682), at det var fonden, som købte, men han kan ikke huske, om denne betaling var foranlediget af den interne revisions henvendelse og de efterfølgende drøftelser vedrørende problemet i forhold til FIL § 147. Drøftelserne endte som allerede forklaret med, at man bad fonden om en ”parkeringstilladelse”. Han opfattede det

overhovedet ikke som en reel handel. Fonden ville som ethvert moderselskab have en interesse i, at banken gennemførte forretninger, som så lovende ud. Det var en ”ren parkering” med det formål at løse et problem, som ingen havde forudset.

Han har ikke været involveret i de tilbagebetalinger af bridgefinansieringen, som er beskrevet i sagens bilag IE, side 3, sidste afsnit (ekstrakten side 1634). Det tekniske omkring overførslernes gennemførelse stod B for. Fondens og bankens bestyrelse har selvfølgelig været informeret herom, men han husker ikke hvornår. Han ved ikke, hvem der bad ISI 6 om tilbageførsel af pengene. Han så ikke låneaftalen mellem projektselskaberne og Wachovia bank.

Når ISI 6 er medtaget i regnskabsrapporten for ebh fonden i sagens bilag 34 med en bogført værdi på 1.070 mio. kr. (ekstrakten side 625), er det udtryk for, at ISI 6 var optaget i fonden. Han har på bestyrelsesmødet i fonden den 17. september 2007 været klar over, at ISI 6 projektet figurerede i fondens balance. Han har ikke tidligere set råbalancen pr. 31. juli 2007, sagens bilag 119 (ekstrakten 633), hvor ISI 6 projektet indgår med 156 mio. kr. Han vil tro, at råbalancen har været udarbejdet af Poul Anker Sørensen.

Han ved ikke, om bestyrelsen har været informeret om den kreditering af fonden pr. 30. september 2007 på 156 mio.kr., som fremgår af mellemregningskontoudtoget vedrørende ebh anparts investering (ekstrakten side 703), og som fonden tidligere havde betalt for stamkapitalen. Han har intet kendskab til de posteringer, som fremgår af bilaget. Han vil tro, at B og Per Werner Nielsen har forestået håndteringen. Han har ingen erindring om, hvorvidt fondens bestyrelse har været orienteret om, at fonden var debiteret ca. 230 mio. EUR i forbindelse med ISI 6. Fondens bestyrelse havde imidlertid efter hans opfattelse en forventning om, at der skulle betales et formidlingshonorar svarende til 6 %, ligesom bestyrelsen havde accepteret at købe projektet i forbindelse med parkeringen hos fonden. Købet blev lånefinansieret i banken.

Da han forhandlede vilkårene for Eik Fondens involvering i projektet, var han ikke bekendt med, at der var betalt 25 mio. EUR fra ISI 6 til banken, og han har derfor heller ikke informeret folkene fra Eik herom.

De gensidige kreditter på hver 150 mio. kr., som ebh banken og Eik Banken bevilligede de to fonde i oktober og november 2007 (ekstrakten side 677 og side 687), indebar, at de to

koncerner kom lidt tættere på hinanden ved at hjælpe hinanden med at fremskaffe kredit. Kreditterne var alene et udtryk for et samarbejde mellem bankerne. Kreditterne havde ikke noget med ISI 6 at gøre. Han mener ikke, at B var involveret i de to kreditter.

Han kan ikke gøre rede for, hvorfor fonden til udligning af en mellemregning med ebh anparts investering den 28. november 2007 blev debiteret 77 mio. kr., således som det fremgår af kontoudtog i sagens bilag IF 4 (ekstrakten side 1772). Han har ikke selv givet ordre hertil. Han kan ikke svare på, om det havde noget med bankens likviditet at gøre. Han vil tro, at det er sket på foranledning af enten Per Werner Nielsen eller B.

Han har helt sikkert bedt Flemming Sørensen om at producere den købsaftale, som han den 13. december 2007 sendte til Marner Jacobsen (ekstrakten side 1705). Han har ingen erindring om, hvornår aktieoverdragelsesaftalen, som han sendte til Marner Jacobsen den 18. december 2007 (ekstrakten side 723), blev underskrevet, herunder om overdragelsesaftalerne blev underskrevet i 2007 eller 2008.

Efter hans opfattelse forelå der en endelig aftale om overdragelse af ISI 6, da Eik Fonden meldte tilbage i november 2007, at man accepterede vilkårene for aftalen. At underskrifterne først måtte være kommet på plads i 2008, er efter hans mening ikke afgørende. Han er derfor ikke enig i det, der er anført af Erik B. Hansen og Flemming Johannsen i deres foreløbige notat om ISI 6 projektet fra april 2009, side 3, 3. sidste afsnit (ekstrakten side 1120) om, at de 96,9 mio. kr. fejlagtigt er indtægtsført i bankens årsrapport for 2007, såfremt aktieoverdragelsesaftalen rent faktisk først blev underskrevet i januar 2008. B fratrådte i april 2008, så han ville ikke i maj 2008 kunne have underskrevet overdragelsesaftalen på vegne af banken. Fonden bandt sig til aftalen om køb af sin andel af ISI 6 på bestyrelsesmødet den 26. november 2007, jf. referatets punkt 4 (ekstrakten side 699).

Jens Peter Egebjerg Hansen blev forholdsvis tidligt i forløbet koblet på som rådgiver vedrørende ISI 6 i tilfælde af, at fonden skulle gå ind i projektet, og til sikring af, at tingene blev håndteret korrekt. Fonden var en mulig investor, og det var naturligt, at fonden betalte for BDO's assistance, og at BDO's fakturaer af 30. september 2007 og 14. februar 2008 (ekstrakten side 637 og 740) derfor blev udstedt til fonden. Han er ret sikker på, at banken også har betalt for revisorbistand, men han ved det ikke.

Han har ikke nogen viden om, hvorfor ISI 6 ikke er med i fondens råbalance pr. 29. juni

2007 (ekstrakten side 619), men i råbalancen pr. 31. juli 2007 (ekstrakten side 633) og fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007. Som forklaret af Bst kan det skyldes, at regnskabsrapporten er blevet udarbejdet senere på året.

Anna Breum Andersen har forklaret, at hun sad i ebh bankens og ebh fondens bestyrelser fra 2004 og frem til lukningen. Møderne i bankens og fondens bestyrelser blev normalt afholdt samme dag og således, at fondens forhold blev behandlet sidst på møderne. Oprindeligt blev der ikke lavet særskilt dagsorden for den del af mødet, der vedrørte fondens forhold; men det begyndte de med senere. Det var først i sidste halvdel af 2007, at de begyndte at adskille drøftelserne ordentligt. De har vist ikke været gode nok til at adskille referaterne af møderne i bankens og fondens bestyrelser. Strateginotatet af 10. juni 2005 (ekstrakten siden 510) blev udarbejdet med henblik på at udvikle fondens aktiviteter. Den orientering, som A gav bestyrelsen på mødet den 17. august 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 518), vedrørte fondens muligheder for investering i udenlandske ejendomme. Den orientering fra B om et projekt om samarbejde med tyske investorer, som bestyrelsen ifølge referatet fra bestyrelsens møde den 22. maj 2006 tog til efterretning (ekstrakten side 1639), husker hun ikke nærmere om. Vedrørende punkt 6 i referatet fra bestyrelsens møde i banken den 27. november 2006 (ekstrakten side 1641, sidste afsnit) var det, som hun husker det, fonden, som skulle være enekommanditist i projektet, som på det tidspunkt hed ISI 5. Hun husker ikke, at det har været på tale, at banken skulle være enekommanditisten. Hun husker heller ikke, om opkøb på dette tidspunkt allerede var i gang. Hvis der var opkøb i gang, har det – som hun opfattede forløbet – været opkøb til fonden. Vedrørende referatet fra mødet den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645, 2. afsnit), hvori anføres, at ”Projektet ISI6 ... er igangsat” husker hun ikke nærmere om, hvornår forløbet blev igangsat. Bestyrelsen forlangte altid, at der forelå en ”due diligence” som grundlag for investeringsbeslutninger. Hun husker ikke nærmere om den orientering, som B ifølge referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 1. marts 2007 (side 584) gav om forløbet af handlen med ISI 6. Hun kan ikke sige, om det var banken eller fonden, der var i gang med at opkøbe anparter til ISI 6, sådan som B ifølge referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007 (side 1664) meddelte. Hun kan ikke af oversigten over investeringsprojekter, benævnt bilag 6 (ekstrakten side 605), se, hvilke projekter der var i fondens ”bøger” og hvilke kun i ”pipelinen”. Baseret på indholdet af referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 21. maj 2007 (ekstrakten side 603) samt oversigten benævnt bilag 6 (ekstrakten side 605) mener hun, at forhandlingerne med Eik Bank må være indledt omkring dette tidspunkt. Hun husker, at A på et tidspunkt foreslog, at bestyrelsen hvert kvartal fik en sådan oversigt.

Hun deltog selv i den besigtigelsestur til Tyskland, som omtales i referatet fra bestyrelsesmødet i banken den 25. juni 2007 (ekstrakten side 614). Hun går ud fra, at det var fonden og ikke banken, som skulle sælge en andel af ISI 6 til Eik Bank. Hun går ud fra, at de i bestyrelsen har gennemgået regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 625), således som det anføres i referatet fra bestyrelsens møde i banken den 17. september 2007 (ekstrakten side 630). Hun deltog hverken i forhandlinger med Eik Fonden eller med Eik Bank under besigtigelsesturen, og hun er ikke klar over, om der foregik forhandlinger. Hun husker ikke nærmere om, hvem der skulle afholde det formidlingshonorar, som er omtalt i uddrag af referat fra bestyrelsens møde den 10. oktober 2007 (ekstrakten side 1124). Hun husker, at fonden på det tidspunkt besad majoriteten af ejerandelene i ISI 6. Hun husker ikke, at bestyrelsen skulle være blevet orienteret om, at fonden var blevet debiteret formidlingshonoraret den 30. september 2007. Hun husker ikke, hvem der skulle oppebære fortjenesten ved salget af de 50 % af ISI 6 til Eik Fonden, som omtales i referatet fra bestyrelsesmødet den 26. november 2007 (ekstrakten side 699).

Hun husker ikke, hvornår selskabet ebh zweitmarkt blev stiftet. Materialet ”Beskrivelse af ISI 6” (ekstrakten side 642) blev udleveret i forbindelse med besigtigelsesturen. Hun har læst materialet. Foreholdt, at det af materialets side 7 (ekstrakten side 648) fremgår, at ISI 6 ifølge materialet var ejet af ebh zweitmarkt, har vidnet forklaret, at som hun husker det, var det fonden, som skulle købe ISI 6, og gerne sammen med en anden part. Hun husker ikke, hvornår overvejelserne om at inddrage en medejer begyndte. Hun gik ud fra, at det var fonden og ikke banken, som solgte til Eik Fonden, da ISI 6 jo fremgik af fondens balance (ekstrakten side 605). Som hun husker det, blev perioderegnskaberne præsenteret for bestyrelsen af B. Hun husker ikke, at hun har medvirket til, at ebh bank ydede lån (bridgefinansiering) på 52 mio. EUR til opkøb af ISI 6, selv om det havde været et anliggende for bestyrelsen. Hun mener ikke, at de i bankens bestyrelse har drøftet, at banken ejede ejendomme i videre omfang, end lovgivningen for den finansielle sektor tillod. Hun kan ikke huske at have set aftalen om overdragelse af aktier i ebh zweitmarkt fra ebh anparts investering til fonden af 1. marts 2007 (ekstrakten 827).

Det var typisk ebh ejendomme, som fandt de ejendomsprojekter, som fonden investerede i. Fonden vurderede forinden, om projektet var godt nok. Fonden deltog på samme vilkår, som hvis projektet blev solgt af ebh ejendomme til tredjemand. Så vidt hun ved, tjente banken det samme, hvad enten projektet blev solgt til fonden eller til andre. Fondens bestyrelse var klar over, at projektet med investering af ejendomme i Tyskland kunne blive stør-

re end de projekter, fonden normalt investerede i. Hun mener, at man i bestyrelsen talte om, at der skulle være flere om projektet på grund af dets størrelse. Hun husker ikke, hvornår i forløbet Eik Fonden blev introduceret som eventuel medejer. Fonden havde ingen ansatte, så banken forestod ifølge en administrationsaftale det administrative vedrørende fondens arbejde. Hun sad også i bestyrelsen for ebh ejendomme. Det var normalt, at bestyrelsesmedlemmerne i banken og fonden sad i flere andre bestyrelser i koncernen.

Jens Peter Mortensen har forklaret, at han har været bestyrelsesmedlem i banken fra 1990 og senere også i fonden til marts 2008. Der blev ikke udarbejdet særskilte dagsordener til fondens bestyrelsesmøder. På møderne behandlede man først bankens forhold og dernæst fondens, hvis der var forhold vedrørende fonden, der skulle drøftes.

Han husker ikke, at man i 2005 drøftede strateginotatet, men kun, at det i 2005 blev bestemt, at fonden skulle være mere aktiv og investere mere. Når det i referatet fra møde i fondens bestyrelse den 17. august 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 518) anføres, at der var iværksat tiltag til undersøgelse af muligheden for investering i udenlandske ejendomme, mener han, at det var med henblik på, at fonden skulle investere. Det var formentlig for at skabe indtægter til både banken og fonden.

Det investeringsselskab, som der ifølge Bs orientering på mødet i bankens bestyrelse den 22. maj 2006 var planer om at etablere i samarbejde med tyske investorer (ekstrakten side 1639), var ISI 6. Det var banken, der skulle investere i projektet. Han husker ikke, om tanken var, at fonden senere skulle købe projektet.

Når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006, side 2, sidste afsnit, (ekstrakten side 1641) anføres, at ”såfremt ebh ønsker at indgå i denne investering, vil ebh blive enekommanditist i [ISI 6]”, var det banken, som skulle blive enekommanditist. Han mener ikke, at der på dette tidspunkt forelå et egentligt beslutningsgrundlag. Det var ikke meningen, at banken skulle beholde projektet, men at banken skulle finde en partner, som var interesseret i projektet. Han ved ikke, om fonden var interesseret i projektet.

Foreholdt, at det af referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007, punkt 5, (ekstrakten side 603), fremgår, at B havde omdelt et notat med beskrivelse af projekter, der var i fondens bøger og pipeline, og at det af et bilag til referatet (ekstrakten side 605) fremgår, at ISI 6 projektet var medtaget i oversigten, har vidnet forklaret, at han ikke husker,

om fonden på dette tidspunkt var interesseret i ISI 6. Det var banken, som i første omgang købte projektet. Han har ikke nogen forklaring på den håndskrevne tilføjelse i oversigtens margin om, at ”½ sælges 2. halvår”.

Han kan ikke gøre rede for, hvorfor der i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 26. juni 2007 under punkt 9 (ekstrakten side 614) er anført, at B ”på vegne af ebh fonden” skulle udarbejde et miniprojekt til anvendelse over for Eik Bank i forbindelse med et eventuelt salg af dele af ISI 6. Han mener, at det var banken, der stod for projektet, og at banken skulle sælge til Eik Fonden.

Han kan ikke sige, om det var banken eller fonden, som ejede ISI 6 på tidspunktet for mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007, hvor det af referatet for mødet under punkt 3 fremgår, at B foretog gennemgang af regnskabsrapporten for fonden udarbejdet pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 630 f.), at det af regnskabsrapporten fremgår, at ISI 6 projektet var medtaget under fondens aktiver med 1.070 mio. kr., og at B under gennemgangen gjorde opmærksom på, at gælden fra ISI 6 i regnskabsrapporten rettelig skulle optages under langfristet og ikke kortfristet gæld.

Vagn Hav Christensen har forklaret, at han indtrådte i ebh fondens og ebh bankens bestyrelser som medarbejderrepræsentant, først som suppleant og fra 1999 til 2010 som medlem. Strategidrøftelserne i 2005 mandede ud i, at fonden skulle være mere aktiv.

Han husker ikke, om det var fonden eller banken, der skulle investere i udenlandske ejendomme, når det i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 under punkt 1 er anført (ekstrakten side 518), at A havde oplyst, at der var iværksat tiltag til undersøgelse af mulighed for investering i udenlandske ejendomme. Da det står i referatet for fonden, må det betyde, at fonden godt kunne investere som anført.

Som han husker det, vedrørte ISI 6 veldrevne butikcentre med god drift. Der var en skatfordel for de eksisterende anpartshaveres ved et salg, og de var derfor interesseret i at sælge anparterne hurtigt. Det er muligvis det, som var årsagen til, at der – som anført i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006 under punkt 6 (ekstrakten side 1641) – var opstået en mulighed for at accelerere opkøbet af anparterne i projektet. Som det står i referatet, kan der ikke være tvivl om, at det var banken, der skulle købe projektet. Der var visse begrænsninger i bankens muligheder for at eje ejendomme, men han

husker ikke nærmere herom. Han husker ikke, om der var tale om, at fonden skulle være investor i projektet.

Han husker ikke beslutningsgrundlaget, herunder om der forelå en vurderingsrapport på mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvor B ifølge referatet havde oplyst, at ISI 6 projektet var igangsat, og at indkøbet forventedes afsluttet ultimo marts.

Han husker ikke noget om den orientering om ”forløbet af handlen med ISI 6”, som B ifølge referatet af mødet i bankens bestyrelse den 1. marts 2007 gav bestyrelsen. Han husker ikke, om bestyrelsen blev orienteret om, hvordan handlerne foregik.

Han husker ikke, hvordan han opfattede den gennemgang, som Bs ifølge referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007 havde foretaget af projekter i fondens bøger og fondens pipeline (ekstrakten side 603), herunder om ISI 6 var i fondens bøger eller pipeline.

Beslutningen om udarbejdelse af miniprospektet ”på vegne af fonden”, som er gengivet i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 under punkt 9 (ekstrakten side 614), må betyde, at ebh fonden og Eik Fonden var købere af projektet, og at banken var ejer af projektet, men han husker det ikke.

Ifølge påtegningen ”set” ved vidnets underskrift på referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 17. september 2007 (ekstrakten side 629) har han formentligt ikke deltaget i dette møde. Han husker ikke at have set den regnskabsrapport for fonden, som ifølge referatets punkt 3 blev gennemgået af B. Han kan ikke forholde sig til oplysningen om, at fonden den 30. september 2007 blev debiteret ca. 230 mio. kr. vedrørende ISI 6 projektet.

Om det, der er anført i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 under punkt 4 (ekstrakten side 699), hvorefter bestyrelsen godkendte en indstilling fra C, som var foranlediget af, at der nu var indgået aftale med Eik Fonden om køb af ISI 6 projektet, har vidnet forklaret, at han husker det således, at ebh fonden skulle betale samme pris, som var blevet aftalt med Eik Fonden.

Jørn Østergaard Jensen har forklaret, at han indtrådte i ebh bankens og ebh fondens besty-

relser i 1991-1992 og udtrådte ved udgangen af 2007. Baggrunden for strateginotatet fra 2005 var et ønske om, at fonden blev mere aktiv. Fondens indtjening havde hidtil udelukkende bestået af udbytte af aktier i banken, og det var begrænset, hvad fonden kunne udrette i lokalsamfundet for denne indtjening. Det blev derfor drøftet, at fonden skulle investere i ejendomme for at øge indtjeningen.

Når det i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 518) er anført, at A havde oplyst, at der var iværksat tiltag til undersøgelse af mulighed for investering i udenlandske ejendomme, var det fonden, der skulle investere i ejendomme i Tyskland, og B skulle undersøge mulighederne for en sådan investering.

Han mener ikke, at det var de planer, der senere blev til ISI 6 projektet, som B ifølge referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 22. maj 2006 orienterede bestyrelsen om (ekstrakten side 1639).

Han husker ikke, om det bilag, som er refereret i granskningsberetningens side 117 f. (ekstrakten side 1241), blev gennemgået på mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006 under punkt 6 (ekstrakten side 1641), men det kan godt passe. Det var banken, som skulle købe butikscentrene gennem ebh anparts investering. Fondens skulle eje indkøbscentre. Det blev besluttet sidenhen, at fonden ikke skulle eje projektet alene. Fondens skulle købe projektet af banken, når det var færdigt.

Han husker ikke, om de i bestyrelsen havde modtaget noget yderligere som grundlag for beslutningen om køb af ISI 6 før mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvor B ifølge referatet havde oplyst, at ISI 6 projektet var igangsat, og at indkøbet forventedes afsluttet ultimo marts. Han husker heller ikke, om der blev gennemgået materiale på mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007 under punkt 7 (ekstrakten side 1664), hvor B ifølge referatet havde meddelt, at processen med opkøb af anparter til ISI 6 var i gang, og at man havde modtaget en omfattende rapport fra BDO.

Han husker ikke Bs orientering om forløbet af handlen med ISI 6 på mødet i bankens bestyrelse den 1. marts 2007 (ekstrakten side 584). Det var altid bankens datterselskaber, der opkøbte anparter. Han husker ikke, om der ved opkøbene medvirkede samarbejdspartnere syd for grænsen.

Han kan ikke sige, om fonden ejede ISI 6 på tidspunktet for mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007, hvor B ifølge referatets punkt 5 omdelte et notat, der beskrev, hvilke projekter der var i fondens bøger eller pipeline (ekstrakten side 603). Han husker ikke at have set oversigten, hvor blandt andet ISI 6 er anført (ekstrakten side 605), og han kan ikke i dag sige, hvilke projekter i oversigten der var i fondens bøger eller pipeline. Han mener ikke, at fonden købte sin andel af ISI 6, før de havde været på en besigtigelsestur til Tyskland.

Han ved ikke, hvorfor det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 under punkt 9 (ekstrakten side 614) er anført, at B skulle udarbejde et miniprojekt ”på vegne af fonden”.

Hvis den regnskabsrapport for fonden pr. 30. juni 2007, som B ifølge referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007 gennemgik på mødet (ekstrakten side 630), og hvor ISI 6 ifølge regnskabsrapporten var medtaget under fondens aktiver med 1.070 mio. kr. (ekstrakten side 625), var en endelig balance og ikke blot et udkast, må det jo betyde, at fonden på dette tidspunkt ejede ISI 6. Han kender ikke noget til, hvornår der er sket betaling, og det siger han ikke noget, at fonden den 30. september 2007 er blevet debiteret godt 230 mio. kr. for ISI 6.

Under besigtigelsesturen i Tyskland besigtigede de, så vidt han husker, alle indkøbscentre. Deltagerne var de to fondes bestyrelser samt C og B. De havde set miniprojektet inden besigtigelsesturen. Han har altid anset ejerstrukturen til projektet for at være, sådan som den er gengivet i miniprojektets side 7 (ekstrakten side 648). Han mener, at projektet på tidspunktet for besigtigelsesturen var ejet af et af bankens datterselskaber. Han husker ikke, hvornår det blev solgt til fonden.

Han husker ikke noget fra mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007, hvor bestyrelsen ifølge referatets punkt 4 (ekstrakten side 699) godkendte en indstilling fra C, som var foranlediget af, at der nu var indgået aftale med Eik Fonden om køb af ISI 6. Han husker således ikke, om de på mødet fik gennemgået, hvad fonden kom til at betale for ISI 6. Banken tjente et stort beløb på projektet, og det var fonden bekendt med.

Jens Belling har forklaret, at han indtrådte i ebh fondens og ebh bankens bestyrelser i april 2007. Han havde da hverken forhåndskendskab til banken eller til fonden. Han var ikke klar over, hvor aktiv fonden var. Han blev ikke i forbindelse med sin indtræden gjort be-

kendt med en beslutning truffet i bestyrelsen om, at fonden skulle være mere aktiv. Hans primære interesse for at indgå i bestyrelsen var rettet mod banken.

Han mener, at han første gang hørte om ISI 6 på mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007, hvor B ifølge referatets punkt 5 omdelte et notat, der beskrev, hvilke projekter der var i fondens bøger eller pipeline (ekstrakten side 603). Man havde købt et projekt, som omfattede nogle butikcentre i Tyskland. Som han husker det, var ISI 6 allerede købt ind, inden han indtrådte i bestyrelsen. Han går ud fra, at det blev indkøbt via datterselskabet ebh anparts investering. Som han husker det, blev det indkøbt med henblik på, at fonden skulle eje det.

Beslutningen om udarbejdelse af minipropektet, som er gengivet i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 under punkt 9 (ekstrakten side 614), blev truffet med henblik på salg af en del af projektet til en anden investor. Han formoder, at det skulle sælges af fonden, eventuelt via et datterselskab, når der i referatet står ”på vegne af fonden”.

Da B på mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007 gennemgik regnskabsrapporten for fonden pr. 30. juni 2007, således som det er gengivet i referatet under punkt 3 (ekstrakten side 630), og hvor ISI 6 ifølge regnskabsrapporten var medtaget under fondens aktiver med 1.070 mio. kr., gik vidnet ud fra, at projektet på det tidspunkt var ejet af fonden. Han fandt først på dette møde ud af, hvordan ejerskabet til ISI 6 reelt var. Han har ikke hørt noget om, at fonden den 30. september 2007 skulle være blevet debiteret ca. 230 mio. kr. Det har ikke været forelagt fondens bestyrelse.

Formålet med besigtigelsesturen til Tyskland var at se butikcentre og forhåbentlig at få Eik til at købe halvdelen af ISI 6. Han husker ikke, om der foregik forhandlinger under turen. Han har ikke selv deltaget i forhandlinger. Han husker ikke, om fonden stillede som betingelse for at investere i projektet, at der skulle være en medinvestor. Projektet var som nævnt indkøbt før hans indtræden i bestyrelsen.

Han husker ikke, om der blev udleveret materiale eller gennemgået beregninger på mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 i forbindelse med behandlingen af dagsordenens punkt 4 om ISI 6 projektet, hvor C ifølge referatet oplyste om aftaleindgåelsen med Eik Fonden (ekstraktens side 699). Som han husker det, blev det ikke drøftet, hvem der skulle oppebære en eventuel fortjeneste ved salget til Eik Fonden.

Det var hans opfattelse, at Finanstilsynets vurdering af banken under besøget i marts 2007 havde været meget positiv. Han husker både det efterfølgende møde med Finanstilsynet den 26. april 2007 og tilsynets efterfølgende brev af 10. januar 2008 (ekstrakten side 731). Som nytiltrådt medlem betød det meget for ham at blive forvisset om, at tilsynets tilbagemelding var positiv.

Michael Middelfart Christensen har forklaret, at han indtrådte i bestyrelserne for fonden og banken i foråret 2004 som medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem. Han var ansat i ebh ejendomme. Møderne i fonden blev typisk holdt i forlængelse af møderne i bankens bestyrelse og med særskilte dagsordener.

Anledningen til strateginotatet var, at fonden havde en ret solid formue, som man ønskede aktiveret ved investeringer til gavn for fonden. Fondens indtægter havde indtil da været begrænset til udbytte fra aktierne i banken. Fondens ønskede at øge forrentningen af fondens formue gennem investeringer. Det var fonden og ikke banken, som skulle investere.

Når det i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 518) anføres, at der var iværksat tiltag til undersøgelse af muligheden for investering i udenlandske ejendomme, var det fonden, som skulle investere.

Det, der er anført i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. september 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 520) om ændring af regnskabsprincipperne for opgørelsen af fondens aktiver og passiver, dækker over, at fondens aktiebeholdning i ebh bank var bogført til indre værdi. En ændring af regnskabsprincipperne, således at bogføring fremover skete til kursværdien, bevirkede en væsentlig forhøjelse af egenkapitalen. Han husker ikke, om man diskuterede begrundelsen for ændringen.

Når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006, side 2, sidste afsnit, (ekstrakten side 1641) anføres, at ”såfremt ebh ønsker at indgå i denne investering, vil ebh blive enekommanditist i [ISI 6]”, er han meget i tvivl om, hvorvidt det var banken eller fonden, som skulle være enekommanditist i ISI 6, men det var meningen, at fonden på sigt skulle være ejer. Opkøbene foregik i praksis gennem bankens datterselskaber. Han mener, at de omstændigheder, som ifølge referatet havde gjort det muligt at accelerere opkøbene, hang sammen med, at de tyske anpartshavere kunne sælge deres anparter med en

skattefordel. Han husker ikke, om bestyrelsen fik præsenteret et beslutningsgrundlag ud over det, der er refereret i ekstrakten side 1242 f. fra bestyrelsesmødet den 27. november 2006, eller om det blev drøftet, hvorvidt banken i det hele taget måtte eje anparterne.

Han husker ikke nærmere om Bs orientering på mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvor B ifølge referatet havde oplyst, at ISI 6 projektet var igangsat, og at indkøbet forventedes afsluttet ultimo marts. Det var normalt, at fonden stillede en tegningsgaranti, når banken udviklede investeringsprojekter i de danske 10 mands projekter. Han husker ikke, om fonden afgav tegningsgaranti i anledning af ISI 6 projektet.

Han deltog ikke i mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007, men han husker at have hørt om, at der forelå en vurderingsrapport fra BDO.

Han husker ikke nærmere om Bs orientering om ISI 6 på mødet den 1. marts 2007 i bankens bestyrelse (ekstrakten side 584), herunder hvorvidt der blev orienteret om, at der var overført 52 mio. EUR i forbindelse med handlen.

Han ved ikke i dag, om ISI 6 var i fondens bøger, da Bs som anført i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 21. maj 2007 foretog gennemgang af projekter i fondens bøger og fondens pipeline (ekstrakten side 603 og side 605). De fleste af projekterne var under udvikling af ebh ejendomme. Nogle af projekterne, som fremgår af oversigten, skulle ikke ende i fondens bøger, men skulle sælges til eksterne investorer. Fondens stillede en tegningsgaranti for eksempelvis Frankfurt Westhafen. Det var planen, at fonden skulle være ejer af Ejendomsselskabet Falkoner Plads A/S. Filialejendomme lå i fonden. Han mener, at det er B, som med håndskrift i marginen har tilføjet ”½ sælges 2. halvår”.

Han husker ikke, at de på mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007 har drøftet ISI 6, herunder at ISI 6 i fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 var optaget som et aktiv i fondens balance med 1.070 mio. kr., således som det fremgår af referatet og regnskabsrapporten (ekstrakten side 630 og side 625). For ham at se betyder det, at projektet på dette tidspunkt var ejet af fonden.

Ifølge punkt 9 i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 (ekstrakten side 614), hvor det er anført, at B skulle udarbejde et miniprojekt ”på vegne af fonden”, ser det igen ud, som om fonden ejer ISI 6, men han husker ikke drøftelser heraf og har ikke

hæftet sig ved, at fonden stod som ejer. Han husker heller ikke på dette tidspunkt drøftelser om, hvorvidt der i relation til FIL var problemer med bankens besiddelse af anparter i ejendomsprojektet. Han husker heller ikke, om bestyrelsen i fonden eller banken blev orienteret om, at banken den 30. september 2007 debiterede fonden et beløb på ca. 230 mio. kr. Han ville have husket det, hvis det var blevet nævnt. Han mener, at minipropektet blev udleveret inden besigtigelsesturen. Han kan ikke sige, om ejerstrukturen, således som den fremgår af prospektets side 7 (ekstrakten side 648), svarer til hans opfattelse af, hvordan ejerforholdet til ISI 6 projektet var.

Formålet med besigtigelsesturen i oktober 2007, som han deltog i, var at besigtige butikcentre. Repræsentanter for Eik deltog også, men han deltog ikke selv i forhandlinger med dem.

Han husker ikke, om det var på mødet i fondens bestyrelse den 26. november 2007 – hvor bestyrelsen ifølge referatets punkt 4 (ekstrakten side 699) godkendte en indstilling fra C, som var foranlediget af, at der nu var indgået aftale med Eik Fonden om køb af ISI 6 – at fondens pris for anparterne blev drøftet. Han mener, at prisen svarede til vurderingen fra BDO. Fortjenesten ved salget til EIK gik til ebh anparts investering. Det var B, der varetog projektet. Vidnet har ikke konkret kendskab til, hvilket arbejde der blev udført i anledning af ISI 6 projektet, eller hvem der forestod det.

Det anførte i referatet under punkt 5 vedrørende K/S HJG Vejle (ekstrakten side 700) er udtryk for, at bestyrelsen afgav en tegningsgaranti. Det var ikke formålet, at fonden skulle ende som ejer af dette projekt. Ebh ejendomme genererede indtjening ved at udvikle og sælge ejendomsprojekter, og projekthonoraret lå normalt på ca. 5 % af projektets størrelse, hvilket var sædvanligt for markedet.

K/S HJG Vejle var et projekt, som blev bygget op af ebh ejendomme fra grunden og udbudt til salg for investorer. Det er dette arbejde, der typisk honoreres med et projekthonorar på 5 %. Dette har ikke noget at gøre med salg af brugte anparter.

Han husker ikke at have set formidlingsaftalen i sagens bilag 19 (ekstrakten side 555) tidligere. Han mener ikke, at ebh ejendomme har udført nogle af de opgaver, som er opregnet under aftalens punkt 2, dog måske med undtagelse af at gennemføre et optimalt management i ISI 6. Han ved ikke, om arbejdet blev udført af eksempelvis medarbejdere i ebh

anparts investering. Ebh anparts investering stod i samarbejde med FDB for det praktiske i forbindelse med opkøbet af anparter.

Det forekom både, at ebh ejendomme opkøbte et projekt med henblik på, at fonden endeligt skulle eje projektet, og at fonden endte med at overtage et projekt i kraft af en stillet tegningsgaranti. I begge situationer var ebh ejendommens honorar det samme. Det var et begrænset antal projekter, som fonden endte med at erhverve som følge af en stillet tegningsgaranti. Hvis det var meningen, at fonden skulle ende som ejer, skulle den betale et formidlingshonorar til ebh ejendomme.

ISI 6 var et stort projekt for fonden som eneejer, og derfor foretrak man at have andre investorer med. Hertil kom, at en anden investor ville sikre, at handlen foregik på markedsvilkår. De mente, at ISI 6 var et godt projekt for ebh, men han kan ikke sondre mellem, om det var for fonden og eller for banken.

Aage Skov Christophersen har forklaret, at han indtrådte i bankens bestyrelse i midten af 1980'erne. Han var ude af bestyrelsen i et par år i 1990'erne, men sad ellers i begge bestyrelser, indtil banken lukkede.

Han husker, at bestyrelsen på turen til Island drøftede et oplæg om en ændret strategi for fonden, hvorefter fonden skulle være mere aktiv. Så vidt han husker, skulle B komme med et oplæg til, hvad fonden kunne investere i.

Så vidt han husker, blev det på mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 – hvor det i referatet under punkt 1 er anført (ekstrakten side 518), at A havde oplyst, at der var iværksat tiltag til undersøgelse af mulighed for investering i udenlandske ejendomme – besluttet, at B skulle forsøge at sondere markedet i Tyskland med henblik på opkøb af ejendomme.

Han husker ikke, om det bilag, som er refereret i granskningsberetningens side 117 f. (ekstrakten side 1242 f.), blev gennemgået på mødet i bankens bestyrelse den 27. november 2006 under punkt 6 (ekstrakten side 1641). Det var banken, der skulle eje ISI 6, men det var ikke meningen, at banken på langt sigt skulle være ejer. Bankens skulle sælge projektet igen, men han husker ikke, om det var fonden, som skulle købe. Han husker heller ikke, hvilke informationer bestyrelsen fik som grundlag for beslutningen.

Han husker ikke, hvilke informationer bestyrelsen fik som grundlag for beslutningen på mødet i bankens bestyrelse den 18. december 2006 (ekstrakten side 1645), hvor B ifølge referatet havde oplyst, at ISI 6 projektet var igangsat, og at indkøbet forventedes afsluttet ultimo marts. Bestyrelsen plejede at blive rigtig godt informeret.

Han husker ikke, hvad der blev drøftet om finansieringen af projektet på mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007, hvor B ifølge referatet meddelte, at processen med opkøb af anparter til ISI 6 var i gang (ekstrakten side 1664). Han husker derfor ikke, om der skulle overføres penge til Tyskland. Han husker, at Eik Fonden købte 50 % af projektet, og han mener, at det var banken, der solgte.

Det siger ham ikke noget, når det i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 25. juni 2007 under punkt 9 (ekstrakten side 614) er anført, at B skulle udarbejde et miniprojekt ”på vegne af fonden”. Han husker ikke, om det i bestyrelserne havde været oppe at vende, at banken i medfør af bestemmelserne i FIL var underlagt begrænsninger med hensyn til bankens investeringer i fast ejendom.

Det siger ham heller ikke noget, at den regnskabsrapport for fonden pr. 30. juni 2007, som B ifølge referatet på mødet i fondens bestyrelse den 17. september 2007 gennemgik (ekstrakten side 630), under aktiver havde medtaget ISI 6 med 1.070 mio. kr. (ekstrakten side 625). Han deltog i besigtigelsesturen til Tyskland. Det siger ham ikke noget, at fonden skulle være debiteret ca. 230 mio. kr. den 30. september 2007 vedrørende ISI 6 (ekstrakten side 703). Han husker ikke, hvornår ISI 6 blev solgt. Han går ud fra, at fondens købesum er blevet gennemgået over for bestyrelsen, men han husker det ikke.

Per Werner Nielsen har forklaret, at han var ansat som økonomichef i DAI, da selskabet blev overtaget af ebh bank. Efter overtagelsen fortsatte han de første 3-4 år i Horsens som økonomichef. I 2006 blev han udnævnt til økonomidirektør for hele koncernen, men hans primære ansvarsområde var fortsat selskaberne i Horsens. Han var bekendt med forretningsgange ved koncerninterne transaktioner, herunder med krav om skriftlighed. Han havde ikke noget med ebh fonden at gøre.

Det er korrekt, at han på mødet i fondens bestyrelse den 18. december 2006 foretog en gennemgang af fondens budget for 2007, således som det fremgår af bestyrelsesreferatets punkt 4 (ekstrakten side 553). Han havde selv været med til at udarbejde budgettet. Han

husker ikke, hvor meget man budgetterede med vedrørende kursreguleringer, men kursreguleringen var en betydelig post i fondens budget, da fonden besad 50 % af bankens aktier.

Han har udarbejdet regnskabsrapporten for ebh fonden pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 622 ff.). Det er korrekt, at man heri budgetterede med en forventet indtægt ved kursregulering af ebh bank aktier (ekstrakten side 624 og side 627) på 164,4 mio. kr. Han kan ikke sige, hvad der var årsagen til, at der ifølge regnskabsrapporten viste sig at være større renteudgifter, end de havde budgetteret med. De havde ikke en forventning om, at fonden ville generere likviditet.

Det er korrekt, at hans gennemgang af fondens budget for 2008 på mødet i fondens bestyrelse den 17. december 2007 (ekstrakten side 722) viste, at der også for 2008 var et likviditetsmæssigt underskud. Ændringen af strategien for fonden havde til formål at skabe flere indtægter og dermed øget likviditet for fonden. Investeringen i ISI 6 var det altoverskyggende. Det er normalt, at sådanne investeringer ikke i de første år efter investeringerne genererer den ønskede likviditet. B og C var primus motorer for den ændrede strategi.

Han var bekendt med overførslerne den 15. februar 2007 og den 7. marts 2007 af henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR fra ebh bank til FDB (ekstrakten side 1665 og side 1670), idet han forestod bogføringen. Overførslerne skulle anvendes til stamkapital i forbindelse med stiftelsen af ISI 6 med 20 mio. EUR og til opkøb af anparter. Den resterende del – han husker ikke hvor meget – skulle anvendes til mellemfinansiering ("bridgefinansiering"), inden lånet hos Wachovia Bank kom på plads. Han går ud fra, at overførslerne var besluttet af B og C. Han går også ud fra, at bankens kreditkontor kendte til overførslerne. Overførslerne blev indsat på tre forskellige konti til tre forskellige modtagere, hvilket betrykkede ham i, at man overholdt 25 % grænsen i FIL for, hvor store engagementer banken måtte have med en enkelt kunde. Han husker ikke, hvorfra han fik oplysningerne om, hvortil beløbene i Tyskland blev overført. Han husker ikke, om han drøftede overholdelse af FIL-grænserne med Flemming Sørensen, og han fandt ikke anledning til det, da han netop konstaterede, at pengene ikke gik til samme modtager. Han er ikke bekendt med, om der blev udarbejdet låneaftaler i anledning af overførslerne, om overførslerne blev godkendt af bankens bestyrelse, eller om overførslerne blev indberettet til Finanstilsynet. Den endelige låntager var ISI 6 selskabet, og lånet blev distribueret via mellemregninger til ebh ejendomme videre til ebh anparts investering og derfra videre til ebh zweitmarkt, som ejede ISI 6. Denne fremgangsmåde var almindelig i Horsens, og den anvendte praksis anvendtes også i DAI Holding inden bankens overtagelse af selskaberne i Horsens. Et træk på 52 mio. EUR har selvfølgelig betydning for bankens likviditet. Det var B, der som ansvarlig for likviditetsområdet skulle sørge for rapporteringen via likviditetsoversigterne til bestyrelsen, og han antager, at bankens interne revision har påset, at der skete rapportering til bestyrelsen.

Han kan genkende hovedtrækkene i punkterne 5.4 - 5.6 i Carsten Fodes referat af interview med vidnet den 2. juli 2009 (ekstrakten side 1205). ISI 6 projektet indeholdt ejendomme til en værdi af 1 mia. og havde således et omfang, der gjorde, at banken ikke kunne beholde projektet. Han kan ikke svare på, om han er enig i det, der er anført i Carsten Fodes referat af interviewet. De skulle derfor sikre sig, at fonden kunne overtage projektet, hvis ikke andre ville købe. Man udarbejdede formidlingsaftalen i foråret eller forsommeren 2007, således at man kunne dokumentere over for Finanstilsynet, hvis det kom på besøg, at fonden skulle overtage projektet. Det er hans opfattelse, at der blev lavet en midlertidig placering af projektet i fonden, og således at den endelige overdragelse af projektet først skete senere i forbindelse med, at projektet blev solgt også til Eik Fonden. Han talte med C om de problemer, der kunne ligge i forhold til grænsen i FIL for bankens besiddelse af ejendomme. Han drøftede også spørgsmålet med bankens eksterne revision. Den hidtidige antagelse havde været, at opkøb af anparter regnskabsmæssigt skulle behandles som aktier. På baggrund af drøftelserne med bankens eksterne revision nåede man frem til, at denne antagelse nok ikke holdt, når opkøb af anparter i ejendomsselskaber skete i et omfang, så banken opnåede bestemmende indflydelse i selskaberne. Han husker ikke, hvem der rejste problemet, men husker, at han hos den eksterne revision talte med Jens Peter Egebjerg og Ole Østergård herom. Han mener ikke, at han var med til mødet den 26. april 2007 i forbindelse med Finanstilsynets afrapportering, og han ved ikke, om FIL § 147 blev drøftet under mødet. Da man omkring sommeren 2007 havde opkøbt anparter i et omfang, så banken havde en bestemmende indflydelse, var det nødvendigt for at gardere sig at have en formidlingsaftale, som man kunne forevise Finanstilsynet, og hvoraf det fremgik, at fonden var tænkt som aftager af projektet. Formidlingsaftalen er den, som indgår i sagen som bilag 19 (ekstrakten side 555). Det er formuleringen i formidlingsaftalens punkt 1 om formål, som var baggrunden for, at han i juli 2009 i forbindelse med granskningen til Carsten Fode forklarede, at fonden købte 100 % af projektet og solgte 50 % til ebh zweitmarkt. Han ved ikke, om formidlingsaftalen nogen sinde blev underskrevet eller indgået. Han mener, at ebh ejendomme eller ebh anparts investering har udført de fleste af de opgaver, som er opregnet under punkt 2 i formidlingsaftalen, men anparterne blev handlet gennem FDB og ikke ebh bank. Han har tidligere set aftalen fra juni 2007 mellem ebh zweitmarkt og ebh anparts investering om overdragelse af selskabsandel i ISI 6 (ekstrakten side 1679) for 20 mio. EUR. Som han husker det, lavede man handlen med en avance på 1 mio. EUR. Handlen var begrundet i skattemæssige hensyn. En overdragelse af ISI 6 projektet til et dansk selskab ville indebære en skattemæssig besparelse af en eventuel avance ved et senere salg i modsætning til, hvis salget skete fra et tysk selskab. Handlen blev imidlertid aldrig notarpåtegnet i Tyskland, da han efter drøftelse med Jens Peter Egebjerg kom frem til, at det skattemæssigt var uden betydning, om salget skete til fonden fra et tysk eller dansk selskab. I begge tilfælde ville bankens fortjeneste være skattefri. Han kontaktede derfor Alex

Gadeberg, som han kendte fra tidligere i DAI, og tilbagekaldte salget af ISI 6 til et dansk selskab. ISI 6 kunne nemlig sælges til fonden direkte fra ebh zweitmarkt.

Den oprindelige plan om at sælge ISI 6 som en del af ebh anparts investering var ikke hensigtsmæssig, da det også ville omfatte anparter i et søsterselskab til ebh zweitmarkt, dvs. et datterselskab til ebh anparts investering. Det ville derfor være mere hensigtsmæssigt, hvis salget kunne ske ved overdragelse alene af ebh zweitmarkt. Han ville være sikker på, at det stadig kunne ske, uden at banken blev skattepligtig af avancen, hvorfor han kontaktede BDO, der hurtigt vendte tilbage og bekræftede, at dette var tilfældet. Dette blev afklaret efter 30. juni 2007.

Han er bekendt med købet af 21 mio. EUR i juli 2007 hos Sydbank (ekstrakten side 1683 og side 1685). Det er korrekt, at de 21 mio. EUR blev trukket på ebh fondens konto, således som det fremgår af posteringsoversigten (ekstrakten side 1682), og blev indsat på ebh ejendommens konto (ekstrakten side 1684). Denne overførsel vedrører den handel mellem ebh zweitmarkt og ebh anparts investering (ekstrakten side 1679), som imidlertid aldrig blev gennemført. Han ved ikke, hvem der besluttede at overføre de 21 mio. EUR. Han er ikke klar over, om der forelå en aftale med fonden. Det var ikke hans opgave at sikre, at grundlaget for transaktioner var i orden, dvs. om der forelå det nødvendige papirarbejde.

Han har i sin tid set råbalancen pr. 31. december 2007 for ebh anparts investering (ekstrakten side 1686). De to posteringer vedrørende bilag 1171, linje 3 og 4, hvor der debiteres i alt 21 mio. EUR hos ebh anparts investering, er udtryk for, at investeringen i ISI 6 er blevet nulstillet. Det hænger sammen med det tidligere forklarede om, at det var nødvendigt at få projektet ud af bankens bøger for ikke at komme i konflikt med bestemmelsen i FIL § 147. Man var nødt til at bogføre sig ud af det. Herefter lå det i fondens bøger. Det er korrekt, at linje 1 og 2 fremstår som en tilbageførsel af linje 3 og 4. Han havde en dialog med B om, hvordan man skulle håndtere projektet. Der var betydelige beløb at tjene, når man så på, hvad anparterne kunne opkøbes til, og hvad ejendommene var vurderet til.

Råbalancen i bilag 119 for fonden (ekstrakten side 633) er udarbejdet af Poul Anker Sørensen. Regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007 for ebh fonden (ekstrakten side 622) er formentlig udarbejdet den 11. september 2007. Posteringen omtalt i note 1 til de materielle anlægsaktiver (ekstrakten side 625) er taget med for at vise bestyrelsen, at såfremt man investerede i ISI 6 projektet, ville det indebære en forøgelse af fondens aktiver og passiver med ca. 1 mia. kr. I regnskabsrapporten har han implementeret ejendommens reelle værdi for at give et retvisende billede, selv om investeringen endnu ikke var bogført.

Det er korrekt som anført i referatet fra møde i fondens bestyrelse den 17. september 2007 under punkt 3 (ekstrakten side 630-631), at gælden fra ISI 6 skulle overflyttes med 1 mia.

kr. fra kortfristet til langfristet gæld. Han husker dog ikke at have hørt noget om, hvorvidt gælden skulle posteres under kort- eller langfristet gæld.

Bilagene på valutaoverførslerne via mellemregningen til ISI 6 på i alt 25 mio. EUR i august, september og oktober 2007 så han i 2007 (ekstrakten side 1687 – 1691 og side 1696). Overførslerne var en tilbageførsel af en del af de tidligere omtalte 52 mio. EUR. Det var selvfølgelig ikke de 20 mio. EUR, som skulle føres tilbage, da de udgjorde stamkapital. Han foreholdt B flere gange, hvad der skete med de udlånte penge på ca. 7 mio EUR til bridgefinansieringen, og han havde løbende drøftelser med B om, hvornår pengene kom tilbage. Drøftelserne skete på begges initiativ, og B havde i Tyskland kontakt til Uwe Steinbrecher herom. Vidnet foranledigede, at der blev oprettet låneaftaler på udlånet, hvilket i første omgang ikke var sket, da beløbene var blevet overført via mellemregningen. Det var ham, som efterfølgende manuelt i regneark beregnede og opkrævede renter hos Secur i Tyskland, og renterne blev også betalt i begyndelsen. Han mener at have set den låneaftale, som blev udarbejdet. Det er klart, at det var væsentligt for bankens likviditet, at mellemfinansieringen blev betalt tilbage. Tilbagebetalingen blev drøftet mellem B og Uwe Steinbrecher, og han har ikke været en del af disse drøftelser.

Han har udarbejdet bilaget ”Efterposteringer pr. 30. september 2007 for ebh fonden” (ekstrakten side 705) i samråd med B. Oversigten skulle vise, hvordan efterposteringerne skulle indarbejdes i fondens balance. Bogføringen ifølge kontoudtoget pr. 24. oktober 2007 for ebh anparts investerings mellemregning med fonden (ekstrakten side 703) blev foretaget med henblik på bankens kvartalsregnskab pr. 30. september 2007. På et tidspunkt i 2007, hvor det lå fast, hvor meget de to fonde ville give for projektet, og den endelige indtjening var kendt, lavede man en fondsårsmeddelelse, hvor opjusteringen af indtjeningen meddeltes. Første linje i bogføringsbilaget er en tilbageførsel til fonden af modværdien af de 21 mio. EUR, som var blevet posteret i forbindelse med placeringen af projektet i fondens bøger. På dette tidspunkt – dvs. ultimo september 2007 – kendte man vilkårene for ebh fondens endelige erhvervelse, herunder hvor meget fonden ville give for projektet. Dette bogføringsbilag blev lavet efter aftale med B og C. Han talte ikke med fondens bestyrelse. Den anden linje i bogføringsbilaget, hvor fonden blev debiteret ca. 69 mio. kr., er en foreløbig salgssum for halvdelen af projektet. På dette tidspunkt – dvs. pr. 30. september 2007 – kendte man ikke endeligt den salgssum, som Eik Fonden ville give. Eik Fonden var ikke umiddelbart indstillet på at ville betale et honorar efter en ”trapperegulering”, men ville i stedet give en større salgssum up front. Der må ligge et bilag, der viser, hvordan han er kommet frem til beløbet på de godt 69 mio. kr. Den sidste af posteringerne på ca. 12,1 mio. kr. dateret 1. oktober 2007 var afledt af, at det nu lå fast, at Eik Fonden ikke ville betale ifølge trappemodellen. Det er ham, der har lavet beregningerne på den øverste del af det håndskrevne bilag i ekstrakten side 710. Den nederste del er derimod ikke hans håndskrift. Han husker ikke, hvordan tallet ”9,750” er fremkommet.

Bogføringen pr. 1. oktober 2007 i bogføringsbilaget (ekstrakten side 703) skete på baggrund af en oplysning fra C om, at nu havde Eik Fonden accepteret at handle på de nævnte vilkår, men vidnet havde ikke på dette tidspunkt set aftalen med Eik Fonden; den så han først senere. Han bogførte på baggrund af oplysninger, han fik fra ledelsen, og han kontrollerede ikke, om der forelå en aftale. Han så det ikke som sin opgave at påse, om bogføringskravene var overholdt. Han havde tillid til ledelsen. Han bad efterfølgende om dokumentation og fik den på et tidspunkt, men han husker ikke hvornår. Han mener ikke, at det er en mulighed, at der på dette tidspunkt endnu ikke forelå en endelig aftale med Eik Fonden. Den tredje linje (ekstrakten side 703) er udtryk for, at fonden overtog de 20 mio. EUR, som udgjorde projektets egenkapital, og fonden overtog derfor denne del af lånet. Han tror ikke, at der var nogen, som instruerede ham i at foretage denne postering, men den var nødvendigt bogføringsteknisk for at få ISI 6 ud af bankens og over i fondens bøger. Han husker ikke konkret, hvem der instruerede ham i at postere de ca. 149 mio. kr. Han ved ikke, om fondens bestyrelse har accepteret overtagelsen af fordringen på de 20 mio. EUR. Fjerde linje (ekstrakten side 703), der udgør en debitering på 11,3 mio. kr., er udtryk for, at fonden som ejere af projektet skulle refundere de udlæg til renter, som var blevet afholdt til mellemfinansieringen. Ejerne af projektet overtog fra et givent skærings-tidspunkt – enten den 1. marts eller 1. april – indtægterne fra projektet, og derfor skulle ejerne også afholde udgifterne. Han mener ikke, at det var ISI 6, som skulle betale renterne til mellemfinansieringen. Modværdien af mellemfinansieringen hos ISI 6 projektet udgjordes af de opkøbte anparter. Det er korrekt, at det var projektet, som lånte pengene, men renterne skulle betales af ejerne af projektet, som samtidig fik indtægterne fra projektet. Han er ikke bekendt med den låneaftale, som blev indgået med Wachovia Bank. Han husker ikke grundlaget for posteringernes femte linje (ekstrakten side 703), hvorefter fonden blev debiteret 2,6 mio. kr. Posteringerne i linje 3-5 foretog vidnet på eget initiativ og baseret på de oplysninger, som han modtog fra ledelsen, hvorefter ebh fonden og Eik Fonden endeligt havde købt projektet. Det var udtryk for en slags refusionsopgørelse.

Han er enig i den beskrivelse, som en tidligere medarbejder i bankens interne revision, Anemarie Braad, har givet under punkt 14 i sin redegørelse af 28. april 2011(ekstrakten side 1635), forstået på den måde, at i og med, at tingene skulle ud af bøgerne, skulle det køres via mellemregninger. Det kan godt passe, at posteringerne er sket de anførte dage. Den 24. oktober 2007 er formentlig den dag, da han blev orienteret af C om den endelige aftale med fondene – det var i hvert fald i slutningen af oktober. Det må også være deromkring, at fondsborsermeddelelsen blev lavet.

Han talte med C om, at fonden burde have sin egen økonomichef. B var på vej ud, og aktiviteterne i fonden var nået et niveau, så det efter vidnets vurdering var rimeligt, at fonden fik sin egen økonomichef.

Han var i 2007 bekendt med baggrunden for de to opjusteringer af forventningerne til bankens resultat, som er beskrevet i årsrapporten for 2007 (ekstrakten side 749). Han havde fået til opdrag at udarbejdede fondsbørsmeddelelsen. Han mener, at begge opjusteringer havde med ISI 6 projektet at gøre, og at begge opjusteringer i det hele skyldtes forventningerne til ISI 6 projektet. Det er korrekt, at 96 mio. kr. ud af årets resultat på 300 mio. kr. hidrørte fra ISI 6. Det vil overraske ham, hvis det viste sig, at Eik Fondens accept forelå tidligst den 5. november 2007, og at han således har lavet en fondsbørsmeddelelse baseret på oplysninger fra ledelsen, som viste sig ikke at være rigtige. Intern revision blev ikke involveret i en fondsbørsmeddelelse, men bestyrelsen blev orienteret forinden. Den viden, som lå til grund for fondsbørsmeddelelsen, dvs. vilkårene for salget til fondene, havde han fra C. Han har ikke tidligere set Marner Jacobsens mail af 5. november 2007 til C og B (ekstrakten side 1697), hvorefter aftalen med Eik Fonden først blev indgået ugen efter fondsbørsmeddelelsen.

Grundlaget for betalingen af 77,8 mio. kr. fra ebh fonden til udligning af mellemregning (ekstrakten side 702) fremgår af kontospecifikationen pr. 24. oktober 2007 (ekstrakten side 703). Da han kendte beløbet og vidste, at handlen var endelig, antager han, at han har anmodet om betaling af beløbet fra fonden til udligning af mellemregningen. Han har været i dialog med Poul Anker Sørensen om betalingen, og han kan se, at det er Poul Ankers håndskrift på betalingsbilaget (ekstrakten side 702).

Han har ikke tidligere set de to kassekreditkontrakter, hvor henholdsvis ebh banken og Eik Banken i oktober og november 2007 bevilliger en kreditramme på 150 mio. kr. til henholdsvis Eik Fonden og ebh fonden (ekstrakten side 677 og side 687).

Han kender ebh fondens årsrapport for 2007 (ekstrakten side 873). Han var i dialog med BDO i forbindelse med årsrapportens udarbejdelse, idet han tilvejebragte de oplysninger, som BDO skulle bruge til årsrapporten. Han har ikke kendskab til baggrunden for stigningen i langfristet gæld til pengeinstitutter fra 389.050 til 1.457.587 (ekstrakten side 894).

Han var via C bekendt med, at bankens likviditet var stram, men det var ikke usædvanligt for branchen på dette tidspunkt. Han er bekendt med, at en kollega i sommeren 2008 forelagde køb af anparter på 30 mio. kr. og fik grønt lys fra C, og det overraskede ham derfor, at de ca. 1½ måneder senere havnede i et økonomisk morads.

Han var med til at udarbejde aftalen om Eik Fondens erhvervelse af aktier i ebh zweitmarkt, som er behandlet i korrespondancen af 13. og 18. december 2007 mellem Flemming Sørensen og Marner Jacobsen (ekstrakten side 713 og side 723), idet vidnet kendte vilkårene for overdragelsen, men han var ikke involveret i korrespondancen. Han ved ikke, om

bankens aftale med ebh fonden blev underskrevet på et tidligere tidspunkt, end da han modtog den i maj 2008 fra Flemming Sørensen (ekstrakten side 1722). Han fik opfattelse af, at aftalen med ebh fonden blev indgået på samme tidspunkt som aftalen med Eik Fonden.

Mailen af 15. januar 2008 fra Flemming Sørensen til blandt andre vidnet (ekstrakten side 1706) skal ses i sammenhæng med, at Horsens-selskaberne i forbindelse med handlen havde et tilgodehavende på 28 mio. kr., og han talte løbende med Flemming Sørensen om likviditeten og bekymrede sig om, hvornår pengene kom. Pengene kom i slutningen af januar 2008, inden han skulle aflægge årsregnskab. Han rykkede nok Flemming Sørensen hver 3.- 4. dag. Han havde ikke noget indtryk af, hvordan bankens likviditet var på dette tidspunkt.

Ifølge hans erindring blev dateringen på overdragelsesaftalen mellem ebh anparts investering og ebh fonden (ekstrakten side 827) sat til 1. marts 2007, da det var det tidspunkt, man påbegyndte opkøbet af anparterne. Som han ser det, kunne man ligeså godt have dateret aftalen på tidspunktet for underskriften. Dateringen havde ikke noget at gøre med, om det måtte stå i bankens bøger. Han tænkte ikke i denne sammenhæng på FIL § 147.

Han har udarbejdet årsrapporten for ebh anparts investering for 2007 (ekstrakten side 802). Note 9 (ekstrakten side 816) angiver, at det beløb, som Eik Fonden endnu ikke havde betalt, udgjorde 55.206 mio. kr. Man havde oprindeligt en forventning om, at pengene blev tilbageført, men da det ikke skete, henvendte han sig til direktionen på et tidspunkt for at få en låneaftale på plads. Grunden til, at der kun blev overført et mindre beløb, nemlig 52.927.444,29 kr. (ekstrakten side 1709), fra Eik Fonden, end hvad han havde anført som tilgodehavende salgssum i årsrapporten (ekstrakten side 816), var, at Eik Fonden ikke ville betale de renter, som han havde beregnet, hvilket han på et tidspunkt blev orienteret om fra C. Det har han ikke haft kendskab til på tidspunktet for udarbejdelsen af årsrapporten ultimo februar 2008.

Han husker ikke den mail, som Flemming Sørensen sendte ham den 6. maj 2008, og hvor der var vedhæftet aktienotaer vedrørende ebh fondens og Eik Fondens køb (ekstrakten side 1726). Normalt beder han om at få en sådan aftale på skrift. Han husker ikke, hvorfor han bad om dette i maj 2008. Han er ikke bekendt med, hvornår ebh fonden underskrev aktieoverdragelsesaftalen. Det er Poul Anker Sørensen håndskrift, som er anført nederst på nota af 19. december 2007 om overførsel af 90.000 EUR fra ebh fonden til ebh zweitmarkt (ekstrakten side 727). Han husker ikke, hvad denne postering dækker over. Han var ikke bekendt med, at der blev overført beløb fra fonden til projektet.

Han mener at have set Frank Perschkes rapport af 14. marts 2008 (ekstrakten side 820), men det er ikke vidnets håndskrift, som er tilføjet på rapportens side 2, nederst. Det er heller ikke hans håndskrift, som er tilføjet nederst på posteringsoversigten i ekstrakten, side 1717. Han kan ikke se nogen grund til, at posteringerne først er sket i april 2008. Vilkårene for handlen lå jo fast allerede i oktober 2007. Posteringerne ifølge finanskladden for ebh fonden (ekstrakten side 1721) har han givetvis sendt videre til Poul Anker Sørensen, men han kender heller ikke til baggrunden for, at de først er posteret på dette tidspunkt.

Det er hans håndskrevne notater, som er anført på notaen af 2. februar 2007 om overførsel af 500.000 EUR fra ebh bank til Uwe Steinbrecher (ekstrakten side 1800). Han spurgte B, hvad betalingen dækkede over. Der var tale om et honorar for bistand til udvikling af projektet. Han kender ikke nærmere til baggrunden. Han ved ikke, om betalingen er sket til Secur eller til Uwe Steinbrecher personligt. Han mener, at der også var en betaling på 200.000 EUR, men kender heller ikke nærmere til, hvad denne dækker. Han husker ikke at have set fakturaen af 1. oktober 2007 fra Secur til ISI 6 (ekstrakten side 639) på 500.000 EUR før og tror heller ikke, at det er tilfældet, da det er et forhold mellem Secur og ISI 6.

Kontospecifikationen for ISI 6 projektet (ekstrakten side 730) viser en beregning af ebh bankens provenu fra projektet. Han mener, at honoraret blev afholdt endeligt af ebh. Han husker ikke nogen drøftelse af, hvorfor beløbene på 28,7 mio. kr. og ca. 3,7 mio. kr. først blev ført ind og derefter trukket ud igen. Beløbet på 3,7 mio. kr. vedrørte provision til Secur. Han er ikke klar over, hvad reduktionen af de ca. 3,7 mio. kr. med 100.000 EUR, som fremgår af ekstrakten, side 1799, dækker over.

Han har ikke talt med Anemarie Braad om de renteberegninger, som er indeholdt i hendes redegørelse af 28. april 2011, side 5 (ekstrakten side 1636), men han har haft en dialog med hende om nogle rentebeløb.

Når ISI 6 projektet indgår i fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 625), selvom det ikke indgår i fondens råbalance pr. 29. juni 2007 (ekstraktens side 619), skyldes det, at han har udarbejdet rapporten på et senere tidspunkt og på grundlag af efterfølgende oplysninger. Der er således ikke tale om et sædvanligt perioderegnskab, idet han har medtaget forhold, som ikke er bogført. Note 1 til Materielle anlægsaktiver i årsrapporten pr. 30. september 2007 (ekstrakten side 692) har formentlig været tænkt til brug for bestyrelsens møde i november og har baseret sig på den viden, som han havde på dette tidspunkt, dvs. viden om salget til de to fonde i oktober 2007.

Han ved ikke, om mellemfinansieringen, som blev kørt over mellemregningerne, var bevilget af bestyrelsen. Han vil tro, at mellemfinansieringen fremgik af likviditetsoversigterne, som blev udarbejdet til brug for hvert bestyrelsesmøde. ISI 6 fyldte meget i Horsens-

selskaberne. Han var selv 2-3 gange i Tyskland for at se administrator over skuldrene, når der skulle rapporteres. Der var også andre medarbejdere i Horsens, som var i Tyskland i denne anledning. Projektet var i bankens regi, ikke i fondens. Det var et projekt, som skulle sælges, og fonden kunne være en mulig investor, men man forestillede sig også tyske investorer som en mulighed. Projektet adskilte sig fra andre projekter, som blev udviklet i Horsens, hvor man eksempelvis opkøbte ejendomme og udviklede dem fra bunden til investeringsprojekter. I ISI 6 købte man i stedet andele til en meget fordelagtig pris. Der var meget mere arbejde i ISI 6, da der bl.a. skulle laves due diligence og skaffes refinansiering. Et typisk Horsens-projekt strakte sig over 3-4 måneder, mens ISI 6 strakte sig over mere end et år.

Øvelsen med at få ISI 6 ud af bankens bøger var ikke udtryk for, at fonden reelt blev ejer af projektet. Fondens køb og forpligtelser i relation til projektet indtraf først på det tidspunkt, hvor de to fonde tegnede sig for hver 50 % af projektet. Han mener helt bestemt, at fonden fik en rentebetaling for de 21 mio. EUR, som blev betalt i juni over en mellemregning. Fondens udlæg var sket alene med det formål at få projektet og dermed ejendommene ud af bankens bøger. Det kan godt være, at det var udtryk for en omgåelse af reglerne i FIL. Fondens fik sine penge tilbage ved de posteringer, som skete den 30. september 2007 ifølge bilaget ”Efterposterings pr. 30. september 2007 for ebh fonden” (ekstrakten side 1692). Øverste linje viser selve bogføringen af tilbageførslen, mens posteringerne fremgår af ekstrakten, side 1693, de øverste to linjer. Beløbet på 1.728.844 kr. var det beløb, som blev godskrevet fonden i rente for at have udlagt 21 mio. EUR i perioden fra den 10. juli til den 30. september 2007.

Bogføringen den 30. september 2007 angår, så vidt han ved, alene halvdelen af projektet. Ifølge de oplysninger, han havde fået, var det oprindeligt meningen, at ebh bank skulle have tilbageført mellemfinansieringen efter kort tid. Ved at sammenholde beløbene på efterposteringsbilaget (ekstrakten side 1692) med ebh zweitmarkts årsregnskab for 2007 (ekstrakten side 852), hvoraf fremgår, at egenkapitalen i ebh zweitmarkt udgjorde 1.205.468,35 EUR, kan han se, at fonden faktisk har betalt for hele egenkapitalen ved posteringerne på efterposteringsbilaget. Han kan ikke svare på, hvorfor ebh fonden skulle betale for hele egenkapitalen, hvis han på dette tidspunkt gik ud fra, at Eik Fonden købte halvdelen.

Modposten til fondens renteudgift ifølge kontoudtoget af 24. oktober 2007 (ekstrakten side 703) på bankens udlagte 52 mio. EUR fremgår af valutaoverførselsnotaen af 28. januar 2008 (ekstrakten side 1711), hvor fonden tilskrives renter for fondens udlæg på 21 mio. EUR svarende til ca. 6 mio. kr. Stamkapitalen har fonden nok ikke fået forrentet. Han har ikke tidligere set de to lånetilsagn af 3. september 2008 på hver 10 mio. EUR fra henholds-

vis ebh fonden og Eik Fonden (ekstrakten side 1095 f.) og har således ikke været bekendt med bestemmelsen om forrentning af 20 mio. EUR.

Fonden blev på efterposteringsbilaget (ekstrakten side 705) krediteret beløbene linje 6 og 7 for at udligne mellemregningerne i forhold til Horsens-selskaberne. Fonden godskrives her henholdsvis 5,6 mio. kr. og 3,1 mio. kr. som konsekvens af, at fonden overtog projektet. Han opfatter referatet fra møde i fondens bestyrelse den 26. november 2007, punkt 4, således, at der på dette tidspunkt blev indgået en aftale med ebh fonden. De to fonde har betalt samme købesum for deres ejerandele. Da der var en ekstern fond, som købte på samme vilkår, var der ingen problemer ved at indtægtsføre de 96 mio. kr. i bankens regnskab. BDOs due diligence blev gennemgået af B. Han har set et par bind af BDOs vurderinger af ejendommene, der forelå på tysk, og de fik vist oversat en eller et par af dem til dansk.

Flemming Sørensen har forklaret, at han har været underdirektør i ebh bank fra juni 2002 til september 2008 med kreditområdet og filialerne som ansvarsområde. Han er bankuddannet. Hen ad vejen blev hans overvejende ansvarsområde kreditområdet, og mod periodens slutning havde han 5 medarbejdere i kreditafdelingen. Da han startede i banken, omfattede Cs bemyndigelse bevilling af kreditter op til 15 mio. kr. og i presserende sager, som ikke kunne afvente bestyrelsens godkendelse. Bevillinger herudover samt alle kreditter omfattet af FIL § 78 var et bestyrelsesanliggende. Cs anvendelse af sin beføjelse til presserende bevillinger var omfattende og angik også bevillinger uden sikkerhed. Bestyrelsen blev i sådanne tilfælde orienteret efterfølgende og godkendte bevillingerne. Bestyrelsen blev i øvrigt orienteret om alle bevillinger over 1 mio. kr. Han husker ikke, hvor mange bevillinger som passede bestyrelsens bord i 2007. Han husker heller ikke, hvor mange presserende bevillinger som blev forelagt efterfølgende for bestyrelsen. Det var ikke ret mange sager, som i 2007 blev forelagt bestyrelsen på forhånd til godkendelse – ikke mange flere end 11. Derimod fyldte § 78-sagerne en del.

Det var også vidnets afdeling, som tog sig af oprettelse af sikkerheder, mens medarbejdere i erhvervsafdelingen bistod kreditafdelingen med udarbejdelse af låneaftalerne mv. Der var mange lånesager, som han først blev orienteret om, når de efterfølgende skulle køres igennem og forelægges for bestyrelsen. Det var typisk vidnet, som forelagde sagerne for bestyrelsen til godkendelse.

Han er bekendt med ændringen i fondens strategi i 2005, som indebar, at fonden skulle kunne stå på mere end ét ben og således ikke kun have sin indtjening fra aktierne i banken.

Fonden skulle investere i ejendomme i Tyskland. Primus motorer for denne strategændring var C og B, men A var også inde over. Vidnet havde prokura på vegne af fonden, men han husker ikke, hvad den omfattede, eller om den blev anvendt til køb af ejendomme eller anparter i ejendomsselskaber.

Han havde ikke selv en aktiv rolle i ISI 6 projektet. Han havde en rolle med betalingsstrømme og i 2007 i forbindelse med salget. De var hele tiden opmærksomme på grænsen i FIL § 147 for bankens besiddelse af fast ejendom, men han husker ikke, om denne grænse var oppe at vende i forbindelse med ISI 6. Han deltog ikke i besigtigelsesturen til Tyskland i 2007.

Vedrørende bankens valutaoverførsler den 15. februar 2007 og 7. marts 2007 på henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR (ekstrakten side 1665 og 1670) til FDB's konto i Sydbank, Hamburg, har vidnet forklaret, at det var hans ansvar at påse overholdelsen af grænsen i FIL § 145 om, at man ikke måtte udlåne mere end 25 % af bankens basiskapital til én kunde. Han kan ikke se, om overførslerne overskrider grænsen, da det afhænger af, om banken havde pengene stående på en konto. Hvis banken havde trukket 400 mio. kr. på en kredit, og der ikke havde foreligget sikkerhed, ville det have overskredet 25 % grænsen, men det går han ud fra ikke har været tilfældet. Han husker ikke noget om de to overførsler. Hvis der var tale om udlån fra banken, burde han kende til dem. Han husker heller ikke at have vurderet udbetalingerne i relation til grænsen i FIL § 145, stk. 3, for indberetning til Finanstilsynet, hvilket var en del af hans ansvarsområde.

Om posteringerne af de i alt 52 mio. EUR på mellemregningskontoen mellem ebh anparts investering og henholdsvis ebh ejendomme og ebh zweitmarkt (ekstrakten side 1667) har vidnet forklaret, at han ikke selv havde noget med bogføring at gøre. Som han husker det, gælder grænsen for indberetning til Finanstilsynet ikke for datterselskaber, som er 100 % ejet. Foreholdt ordlyden i FIL § 145, stk. 3 og 4, har vidnet forklaret, at overførslerne via mellemregningerne med datterselskaberne så også må have været over hans bord og være blevet indberettet.

Vidnet har ikke tidligere set Flemming Johannsens og Erik B. Hansens notat fra april 2009 vedrørende ISI 6 projektet (ekstrakten side 1118). Han tror ikke på, at engagementet på de 52 mio. EUR er kørt helt uden om ham, men hvis lånene på de 52 mio. EUR er kørt over mellemregningskontoen, vil systemet ikke reagere på manglende lånebevilling, og han

ville ikke nødvendigvis være blevet orienteret. Da han i foråret 2007 talte med Finanstilsynet, nævnte tilsynet ikke noget herom.

Han har ingen erindring om overførslerne i perioden fra august 2007 til oktober 2007 på i alt 25 mio. EUR fra ISI 6 til banken. Hvis der havde været tale om betalinger på et udlån, ville han have set det. Overførslerne behøver ikke at ligge i kreditkontoret. De kunne også have ligget i erhvervsafdelingen. I så fald har vidnet ikke set overførslerne. Han har ingen viden om, hvem der har truffet beslutning om overførslerne. Han har på et tidspunkt set låneaftalen med den amerikanske bank, og at det heri var bestemt, at lejeindtægterne var bundet i en periode. Det var et lukket kredsløb. Han husker ikke, at der efter overførslerne på 25 mio. EUR har været en restfinansiering på 7 mio. EUR.

Han husker ikke at have set Frank Perschkes rapport af 14. marts 2008 vedrørende et besøg i marts 2008 hos Secur (ekstrakten side 820). Det er ikke hans håndskrift på side 2 i rapporten.

Han husker, at det i efteråret 2007 blev besluttet at "sænke tempoet" og begrænse bankens udlån. Årsagen har muligt været Finanstilsynets besøg, men også, at de havde behov for at puste ud efter at have haft kraftig vækst i en periode. Det var navnlig på ejendomsmarkedet og pantebrevsmarkedet, at begrænsningen af udlån skulle gennemføres, men også over for udvalgte kunder.

Han husker kreditkontrakten fra oktober 2007, hvor Eik Fonden fik tilsagn om en kreditramme på 150 mio. kr., men ikke hvad der var baggrunden. På daværende tidspunkt var det almindeligt, at man foretog krydsende udlån til andre bankers fonde, og han vil gætte på, at det har været tale om noget sådant. Baggrunden for denne praksis kunne være, at den ene af deltagerne havde behov for finansiering, eksempelvis på grund af likviditetsspørgsmål eller 25 % grænsen. Han husker ikke, om de to krydsende kassekreditkontrakter havde relation til ISI 6 projektet. Han deltog ikke selv i drøftelserne med folk fra Eik, inden kreditkontrakten blev indgået; det må C have stået for. Baggrunden for bevillingen må være fremgået af indstillingen til bestyrelsen om efterbevilling. Han vil anslå, at der forelå 4-5 lignende krydsende lån, og han har talt med kolleger i andre banker om denne praksis. Finanstilsynet har også været orienteret herom ved besøget.

Stigningen i fondens langfristede gæld til pengeinstitutter fra 2006 til 2007, som fremgår af

fondens årsrapport for 2007 (ekstrakten side 894), var et udslag af ændringen i fondens strategi. Han husker ikke baggrunden for, at fondens indestående i associeret pengeinstitut i samme periode steg fra 115 mio. kr. til 693 mio. kr. (ekstrakten side 888), herunder om det var en måde at skaffe likviditet til banken på.

Årsagen til hans e-mail af 13. december 2007 til Marner Jacobsen (ekstrakten side 712f.) var, at ISI 6 skulle sælges med 50 % til Eik Fonden. Han ved ikke, om det var vigtigt, at handlen blev gennemført i 2007. Hans opgave var at ekspedere købsaftalen. Beløbet på godt 7 mio. EUR nævnt i 2. afsnit i hans brev af samme dato til Marner Jacobsen (ekstrakten side 713) havde han fået oplyst. Han er ikke klar over, om der også var eksterne rådgivere involveret. Han har ikke viden om, hvordan sælgers underskrifter på aktieoverdragelsesaftalerne blev indhentet.

Han husker at have modtaget e-mailen af 15. januar 2008 fra Marjun Neshamar (ekstrakten side 1706). Han talte på et tidspunkt med bankens eksterne revisor, der spurgte til, om pengene for salget var modtaget. Han husker ikke nogen drøftelser om overdragelsesaftalens underskriftstidspunkt eller om baggrunden for, at underskriften på dokumentet var dateret den 1. marts 2007. Per Werner Nielsen lavede udkastet til overdragelsesaftalen, og vidnet havde få bemærkninger til udkastet og ikke til datoen. Han hæftede sig slet ikke ved dateringen. Aftalerne blev ikke underskrevet den 1. marts 2007.

Han havde ikke lejlighed til at forholde sig til tilgodehavendet på 55,2 mio. kr., som fremgår af ebh anparts investerings årsrapport for 2007 (ekstrakten side 816), og han kender ikke baggrunden for forskellen på dette tilgodehavende og Eik Banks indbetaling af 52,9 mio. kr. i januar 2008 (ekstrakten side 1709). Han husker, at der var et spørgsmål om opkrævning af renter hos Eik, men han husker ikke, om renterne var bestridt eller blev betalt.

Han husker ikke baggrunden for, at han sendte de to e-mails af 6. og 7. maj 2008 til Per Werner Nielsen vedhæftet aftaler om salg af ISI 6 (ekstrakten side 1726 og side 1722). Han kunne forestille sig, at Per Werner Nielsen har ønsket filen med underskrifterne. Han husker ikke, hvornår aktieoverdragelsesaftalen med ebh fonden blev underskrevet, herunder om han har drøftet den med fondens revisor. Som han husker det, blev aktieoverdragelsesaftalerne i forhold til de to fonde udarbejdet samtidig, og overdragelsen til de to fonde skete på samme tid. Hvis revisor havde spørgsmål til underskriften af aftalerne, ville de blive rettet til de personer, som havde forestået aftalernes ekspedition, hvilket i dette tilfælde var

Per Werner Nielsen. Underskrifterne fra ebh fondens bestyrelse var lettere at få fat på end fra Eik Fondens bestyrelse, så han vil tro, at man har kunnet få underskrifterne fra ebh fonden på overdragelserne i december 2007. Han husker, at der forud for indgåelsen af aftalen med Eik Fonden var en dialog med denne om ebh zweitmarkts regnskab for 2007. Han ville have kunnet huske det, hvis han i maj 2008 havde haft behov for med få dages varsel at sikre underskrifter på overdragelsesaftaler.

Han har ingen erindring om sin underskrift på gælds brevet af 3. september 2008, hvor ebh zweitmarkt fik tilsagn om et lån på 10 mio. EUR hos ebh fonden (ekstrakten side 1095).

Han husker at have set Finanstilsynets brev af 10. januar 2008 (ekstrakten side 731). Han havde også deltaget i det afsluttende møde med Finanstilsynet i april 2007. Finanstilsynets redegørelse på det afsluttende møde angik grænserne for fondens aktiviteter, herunder hvad fonden kunne og ikke kunne, og det har muligvis angået investeringer i ejendomme. Der kom ikke nogen tilbagemelding fra tilsynet om, at fondens aktiviteter var problematiske. Hvis BDO havde fået en meddelelse om, at noget skulle ændres i forhold til fondens aktiviteter, ville vidnet have hørt om det. Finanstilsynets påbud vedrørende likviditeten, som er anført under punkt 3.1 i brevet (ekstrakten side 735), gav anledning til ændringer i bankens rapporteringssystem.

Han husker ikke at have set den e-mail fra Henrik Sylvest Larsen af 24. januar 2007 vedrørende problemer med bankens likviditet, som er gengivet i sagens bilag 107 (ekstrakten side 1351 f.), men han husker den problemstilling, der blev diskuteret, som blandt andet var årsagen til opstramningen i bankens udlån. Han mener, at Henrik Sylvest Larsens henvendelse blev taget alvorligt og håndteret. Han husker Henrik Sylvest Larsens e-mail af 13. november 2007 (ekstrakten side 1355). Den afstedkom, at der efterfølgende kun blev ydet lokale udlån, ligesom de ved en gennemgang af deres udlån til ejendomme fandt frem til de engagementer, som skulle ud af bøgerne. Han husker ikke, om han dengang var enig i Henrik Sylvest Larsens vurdering i dennes e-mail af 23. januar 2008 (ekstrakten side 1358) om, at banken reelt havde ” stort set 0 uden ebh fonden”. Bestemmelsen i FIL § 152 blev stedse overholdt. Ifølge koncernens årsrapport for 2007 havde banken en overdækning i forhold til lovkrav om likviditet på 70,5 % (ekstrakten side 800), hvilket var udtryk for en solid likviditet.

Som han husker det, blev ejendomsprojekterne udviklet i datterselskaberne, og involverin-

gen blev forelagt bankens bestyrelse. Hvis det var et projekt, som fordrede fondens deltagelse, dvs. at fonden senere kunne blive ejer, blev også fondens bestyrelse involveret. Bankens datterselskaber beregnede sig, så vidt han ved, en provision.

Erling Sørensen har forklaret, at han i 2003 tiltrådte som erhvervschef i DAI erhverv i ebh koncernen. Han blev senere direktør af ebh ejendomme og fratrådte ved udgangen af 2008. Ebh ejendomme udviklede investeringsprojekter, som blev solgt til investorer. Beskrivelsen i prospektets side 13, næstsidste afsnit, (ekstrakten side 1564) er dækkende for det arbejde, som ebh ejendomme normalt udførte. Ebh ejendomme formidlede ikke salg af brugte anparter. Fondens rolle var som garantistiller at aftage projekter, som ebh ejendomme ikke afsatte. Fondens rolle kunne også investere aktivt, således at fonden erhvervede projektet uden tegningsgaranti.

Han har på et tidspunkt deltaget i et møde med Uwe Steinbrecher og Albert Roelen, men han husker ikke, om det var i 2005, herunder om det er det møde med en stor mæglerkæde i Düsseldorf, som A ifølge referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 17. august 2005 under punkt 1 (ekstrakten side 518) oplyste om.

Han har været med til at udarbejde det interne notat af 21. september 2005 (ekstrakten side 522), som er omtalt i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. september 2005 under punkt 1 om projekt 2 (ekstrakten side 520). De to projekter, som omtales i notatets side 2, sidste afsnit, var i drift. De besigtigede projekterne med henblik på at vurdere deres muligheder. ISI 6 var forskelligt fra de projekter, som ebh ejendomme normalt udviklede og solgte, men et nettoafkast på 6,5 % på butikscentrene som beskrevet i notatets side 3, 1. afsnit (ekstrakten side 524), passede til selskabets investorer.

Han hørte første gang om ISI 6 i 2006. Han har ikke været med til at udarbejde formidlingsaftalen i sagens bilag 19 (ekstrakten side 555) eller til at indgå en aftale mellem fonden og ebh ejendomme om formidling af ISI 6. Ebh ejendomme har som selskab ikke bistået med at udføre de opgaver i projektets tilblivelsesfase, som er opregnet under punkt 2, men selskabet kom ind på et senere tidspunkt i projektet, hvor den endelige struktur var på plads. Der må være nogen, der har udført opgaverne, og han vil gå ud fra, at det er folk fra ebh koncernen, men han ved ikke hvem. Administrationen af projektet var placeret hos en ekstern administrator.

Om formidlingsaftalens punkt 4 om honorering og vederlag til ebh ejendomme på 9,25 mio. EUR og op til 18,5 mio. EUR (ekstrakten side 556) sammenholdt med vurderingen i Erik B. Hansens og Flemming Johannsens foreløbige notat af 17. april 2009, hvorefter ebh koncernens indtægt på 96,9 mio. kr. for formidling af projektet umiddelbart forekom meget høj (ekstrakten side 1122), har vidnet forklaret, at ebh ejendomme normalt i alle projekter og ikke kun i projekter, som de byggede op fra bunden, beregnede sig et honorar på 5 % ved salg til investorer. Et honorar på 5 % var normalt i Danmark, men det forekom også, at der blev krævet højere honorarer. Honorarerne forudsatte selvsagt, at der blev udført arbejde. Et formidlingshonorar er ikke et arbejdsvederlag, men et vederlag for den erfaring, ekspertise og knowhow, som udvikleren har. Han kan ikke forholde sig til rimeligheden af honoraret i udkastet til formidlingsaftalen.

Han husker at have set en due diligence rapport fra BDO, og Kenneth Kristensen fra ebh ejendomme var vist nok i dialog med BDO. Han er ikke bekendt med, hvordan rapporten blev præsenteret for fondens bestyrelse. Han og Kenneth Kristensen var med til at validere indholdet af rapporten. Han har også set miniprospektet (ekstrakten side 642) og kan genkende tallene i prospektet.

Som anført i referatet fra generalforsamlingen den 24. juni 2008 i ISI 6, side 2, punkt 4 (ekstrakten side 1086), og side 3, sidste afsnit (ekstrakten side 1087), var det fra dette tidspunkt, at ebh ejendomme fik en mere aktiv rolle med ”controlling” af betalinger. Ebh ejendomme blev bindeleddet mellem Danmark og administratoren, Secur. Kenneth Kristensen og Frank Perschke var de to medarbejdere i ebh ejendomme, som havde den daglige kontakt. Det var et nyt område, som de skulle sætte sig ind i, og de nåede kun at have opgaven i 2-3 måneder. Der blev i den forbindelse udarbejdet et oplæg til en arbejdsbeskrivelse for ebh ejendomme, men han ved ikke, om der blev underskrevet en egentlig controllingaftale.

Om lånetilsagnet på 10 mio. EUR fra ebh fonden til ebh zweitmarkt ifølge gælds brevet fra september 2008 i sagens bilag 61 (ekstrakten side 1095) har vidnet forklaret, at han ikke husker hele lånestrukturen. Han var anmeldt som Geschäftsführer i ebh zweitmarkt i en kort periode fra den 24. juni 2008 og frem. Han ved ikke, om der er betalt renter på lånet.

Det var B, der overordnet set skulle udvikle ISI 6 projektet, og i den forbindelse trak han på tyske kontakter. Der blev også trukket på medarbejdere i Horsens, heriblandt Kenneth Kristensen og Frank Perschke. Han ved ikke, om der også blev trukket på medarbejdere i

ebh anparts investering. Vidnets opfattelse af ejerstrukturen i ISI 6 stemmer med det, som fremgår af miniprojektet (ekstrakten side 648). Han er ikke klar over, om ISI 6 var et salgsprojekt. Han ved ikke, hvornår fonden blev involveret i projektet. Han deltog ikke i drøftelser med fonden, men han deltog i en besigtigelsestur. Formålet med turen var at gøre Eik interesseret i at gå ind i projektet. Han er ikke klar over, hvordan ejerstrukturen for projektet var på tidspunktet for turen, eller hvornår projektet blev solgt til ebh fonden. Han er ikke bekendt med, at ISI 6 på et tidspunkt blev overdraget fra ebh zweitmærkt til ebh anparts investering. Det har han ikke været involveret i. Han er heller ikke bekendt med, at ebh bank via ebh ejendomme i februar og marts 2007 overførte 52 mio. EUR til FDB. Han var bekendt med, at fonden blev ejer af ISI 6 på et tidspunkt, men ikke om fonden blev ene-ejer. Han er ikke bekendt med, at fonden betalte 230 mio. kr. den 30. september 2007.

Der sad 3 eller 4 af bankens bestyrelsesmedlemmer i datterselskabernes bestyrelser. Det var sædvanligt, at han forelagde projekter for bankens/fondens bestyrelse, som det eksempelvis er sket på mødet den 18. december 2006 (ekstrakten side 552). Bankens bestyrelse var identisk med fondens bestyrelse, og han gennemgik kun projektet én gang på mødet.

Kenneth Kristensen har forklaret, at han har været ansat som projektrådgiver og senere som investeringschef i ebh ejendomme i perioden 2004 – 2010. Fonden var i de første år ikke involveret i forhold til selskabets udvikling og udbud af ejendomsprojekter, men senere stillede fonden tegningsgaranti i enkelte af ejendomsprojekterne.

Han har udarbejdet det interne notat af 21. september 2005 (ekstrakten side 522), som er omtalt i referatet fra mødet i fondens bestyrelse den 26. september 2005 under punkt 1 om projekt 2 (ekstrakten side 520). Han har deltaget i mødet med Uwe Steinbrecher og Albert Roelen, men han har ikke været med til besigtigelse af to butikcentre nord for Düsseldorf. Ebh ejendomme havde lagt følere ud i forhold til lignende projekter.

Han mener, at han første gang hørte om ISI 6 projektet i 2007. Han har set den due diligence rapport fra BDO, som omtales i referatet fra mødet i bankens bestyrelse den 5. februar 2007 under punkt 7 (ekstrakten side 1664), men han husker ikke hvornår, og han har ikke foretaget sig noget i anledning af rapporten. Han er ikke bekendt med, at der blev stiftet en bestyrelse for ISI 6, men der blev lavet et ”Beirat” som rådgivningsorgan vedrørende opkøb af anparterne. Han har deltaget i ca. tre møder i Wiesbaden i 2007 og ca. to i 2008, men han har ikke deltaget i egentlige Beiratmøder. Han husker ikke, hvad der konkret

blev drøftet på møderne.

Han har set udkastet til formidlingsaftale i sagens bilag 19 (ekstrakten side 555), men han husker ikke hvornår. Så vidt han ved, blev der ikke indgået en formidlingsaftale. Der forelå en aftale om, at Secur stod for ejendomsadministrationen. Han og Frank Perschke varetog i den forbindelse opgaver som controller. Det er den eneste af de opgaver, som er anført under formidlingsaftalens punkt 2, som ham bekendt blev udført af ebh ejendomme vedrørende ISI 6. Han refererede til Erling Sørensen, men han havde også en god kontakt til B. B trak på ham og andre i forbindelse med ISI 6. Han ved ikke, om B har trukket på andre af koncernens medarbejdere til løsning af de opgaver, som er omtalt under punkt 2 i udkastet til formidlingsaftalen. Hans primære funktioner i Horsens var at udføre opgaver for ebh ejendomme, men kunne man bidrage positivt andre steder i selskaberne i Horsens, gjorde man det.

Han har set det miniprojekt, som indgår i sagens bilag 38 (ekstrakten side 642), men har ikke medvirket til udarbejdelsen af projektet. Beregningerne af ”Drift uden løbende udlodninger” i projektet (ekstrakten side 654) ligner ikke noget, han har lavet, og han ved ikke, hvem der kan have udarbejdet oversigten. Han deltog ikke i en besigtigelsestur til Tyskland i oktober 2007, og han var ikke involveret i Eik Fondens køb af halvdelen af ISI 6.

Han har ikke kendskab til, hvem der før ansættelsen af Frank Perschke i november 2007 havde ansvaret for rapporteringen fra ISI 6 til ebh zweitmarkt, herunder om der skete en rapportering før dette tidspunkt. Der havde været drøftelser om, at Frank Perschke skulle tilknyttes en controllerfunktion i forhold til ISI 6, og han vil mene, at Frank Perschke også faktisk udførte en sådan funktion, men han er ikke klar over, om der blev lavet en skriftlig aftale herom.

Om Frank Perschkes notat af 14. marts 2008 om et besøg hos Secur i marts 2008 (ekstrakten side 820) har han forklaret, at vidnet deltog i besøget med henblik på at assistere Frank Perschke, der er uddannet revisor, blandt andet i forbindelse med en gennemgang af bogholderiet. Han vil tro, at Secur GmbH var komplementar i ISI 6, mens Secur Verwaltung GmbH skulle varetage administrationen. Han ved ikke, hvem der har foretaget de håndskrevne tilføjelser på rapporten fra besøget. Han har på et tidspunkt set låneaftalen med Wachovia Bank, men han husker ikke vilkårene for lånet. Han er ikke bekendt med, om de

så dokumentation for ”Købesum incl. øvrige anskaffelsesomkostninger” i forbindelse med opkøbet af anparter som anført i opgørelsen i årsregnskabet for ISI 6 pr. 31. december 2007 (ekstrakten side 1034 f.). Det anførte i notatets side 2 under ”Konto 701-707” om, at projektselskaberne havde anvendt den yderligere likviditet fra lånene med Wachovia Bank til ISI 6 til brug for tilbagebetaling på lånene fra ebh på 32 mio. EUR (ekstraktens side 821), siger han ikke noget. Han husker ikke, om tilbagebetaling af lån fra ebh bank blev drøftet. Han har set de dokumenter, som er angivet i sidste afsnit i notatets side 1 (stamdokumenter, vedtægter, udskrifter fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og lejekontrakter), og han kan godt stå ved det anførte om, at det samlede indtryk af besøget var godt, og at der ingen problemer var med at få svar på de stillede spørgsmål.

Han har ikke på noget tidspunkt set de ejendomme, som indgik i ISI 6, og har derfor svært ved at forholde sig til, om det var et godt projekt, men ud fra det, der forelå, var det tilfældet. De vurderede, at afkastet på det danske marked blev stadigt mere presset, og de så potentiale i et markant højere afkast i Tyskland, som ikke modsvarede af en større risiko. Øvrige tyske projekter, som ebh ejendomme udbød til investorer, blev ikke udbudt i anpartsregi, men som aktieprojekter. Der fandtes på det danske marked tilsvarende store projekter, men det var ikke noget, som ebh tidligere havde erfaring med.

Han kender Frank Perschkes ”Review af bogholderiet for ISI 6” af 3. september 2009 (ekstrakten side 1208), men har ikke været med til at udarbejde det. Det må have været en opgave for ebh bankens ledelse, herunder B, at der faktisk blev fulgt op på de punkter, som er nævnt som kritiske bemærkninger under ”afsluttende bemærkninger” på side 6-7 i reviewet (ekstrakten side 1213 f.). Han mener, at det primært var Frank Perschkes opgave at konstatere uhensigtsmæssigheder i administrationen og rapportere dem videre til ledelsen, og han er bekendt med, at sådanne faktisk blev rapporteret videre.

Søren Sørensen har forklaret, at han er bankuddannet og siden 1991 har beskæftiget sig med handel med nye og brugte anparter først hos DAI og siden 2001 i ebh koncernen. Han er i dag ansat i Difko. Han var direktør i DAI Fondsmæglerselskab A/S, der var et datterselskab til Dansk Anparts Investering. Da B udtrådte, blev han også direktør i DAI Zweitmarkt, DAI Beteiligung GmbH og Dansk Anparts Investering A/S. Han havde ingen kontakt til fonden. Det må være korrekt, når det i ebh zweitmarkts årsrapport fra 2007 (ekstrakten side 833) anføres, at han har været direktør i selskabet siden april 2006.

Han hørte om muligheden for investering i indkøbscentre via anpartsmarkedet. Han var ikke dybt inde i ISI 6 projektet, men generelt var det en attraktiv mulighed for investering i ejendomsmarkedet, idet det indebar en mulighed for at besidde forskellige ejerandele frem for hele ejendomme. Vidnets medarbejder Kim Feldt, der var ansat i fondsmæglerselskabet, skulle bistå B med at foretage beregninger for alle 8 indkøbscentre, hvilket var et omfattende arbejde. Dette var både til brug for overvejelserne om at indgå i projektet, men også den efterfølgende opfølgning. Kim Feldt lavede beregninger i forhold til hver enkelt ejendom, hvor der blandt andet blev set på lejersammensætningen. Vidnet er bekendt med, at der blev lavet en BDO rapport. Han ved ikke, om det er denne rapport, som Kim Feldt så på, eller om rapporten først forelå senere. Kim Feldts lønudgift var afholdt af fondsmæglerselskabet. Foruden Kim Feldt arbejdede B også med ISI 6 projektet.

Der var vandtætte skotter mellem selskaberne. Han var ikke selv involveret i drøftelser om afkastgrader eller ejerandele. Han mener, at der i forbindelse med opkøbene blev hjemtaget lån via en amerikansk bank. Han er ikke bekendt med, at der blev etableret bridgefinansiering i forbindelse med opkøb af anparterne.

I dag handles et indkøbscenter til måske 18-20 gange den årlige leje, mens de dengang havde meget konservative købskriterier svarende til 11 gange lejen. Ved at lempe på købskriterierne – sådan som han i referatet fra møde i ebh anparter og ebh anparts investerings bestyrelser den 24. april 2007 er refereret for at have påpeget (ekstrakten side 593) – ville det give mulighed for at tilbyde mere for anparterne. Han har ikke hørt om, at det skulle være forbundet med problemer, at banken ejede ejendomme i det omfang, som ISI 6 projektet omhandlede. Vidnet ville have været involveret, hvis projektet skulle sælges til deres investorkartotek. Det har han ikke været involveret i. Han vidste dengang, at projektet blev solgt til ebh fonden og Eik Fonden, men han ved ikke noget om hvornår. Han husker ikke, om projektet blev solgt i 2007, og han har, så vidt han husker, ikke set overdragelsesaftalerne.

Normalt beregner udbydere af projekter i Danmark sig et honorar på 5 % for udviklingen og salget, mens man i Tyskland beregner sig 15-20 %. I dag ville de samlede omkostninger i aktieselskaber, hvori man køber tyske anparter, ligge på 9,5 %.

I starten af 2007 bad han C om at komme ud af ebh zweitmarkt. Årsagen var, at han ønskede at være helt med på, hvad der skete i selskabet, hvilket han ikke var, når det kom til

ISI 6. Da C afløste B, ønskede vidnet at blive fritaget fra stillingen som Geschäftsführer. Han husker ikke, om han har set udkastet til formidlingsaftalen mellem ebh fonden og ebh ejendomme (ekstrakten side 555).

Han husker ikke, hvad posten "Kursreguleringer" vedrørende regnskabsåret 2006 i ebh anparts investerings årsrapport for 2007 (ekstrakten side 811) vedrører. Han tror ikke, at det vedrører kurtage. Ifølge årsrapportens note 3 "Værdiregulering af anparter" (ekstrakten side 814) må det vedrøre ebh anparts investerings egne anparter.

Han har givetvis set minipropektet "Beskrivelse af ISI 6" (ekstrakten side 642), men han husker ikke hvornår. Han ved ikke, om eller på hvilken måde ITG, FDB eller Rudolf Jochem var involveret. Han ved ikke, om Uwe Steinbrecher var involveret i forhandlinger i forbindelse med optagelse af lån i den amerikanske bank. Han har ikke udarbejdet beregningen i prospektet (ekstrakten side 654). Der er tale om beregninger, som de sædvanligvis vil udarbejde i forbindelse med udvikling af projekter, og han går ud fra, at det er sådanne beregninger, Kim Feldt har forestået. Forskellen i beregningerne mellem bruttoleje og nettogleje kan bl.a. udgøre udgifter til administration og omkostninger til rådgivere. Vedligeholdelsesudgifter kan også indgå her, men kan også være placeret ude i de enkelte selskaber.

Han var ikke bekendt med, at ebh zweitmarkt gennemførte et salg af ISI 6 i juni 2007. Han er bekendt med, at det viste sig at være mere hensigtsmæssigt at gennemføre salget af projektet ved at sælge aktierne i ebh zweitmarkt. Den ejerstruktur, der er gengivet i prospektet (ekstrakten side 648), ser rigtig ud. Han husker ikke, hvornår salget fandt sted, men da fortjenesten ifølge regnskabet er indtægtsført i 2007, må salget være sket der.

Han har ingen viden om, hvem der i 2007 skulle rapportere til ebh zweitmarkt om, hvordan det gik i de enkelte projektselskaber.

John Wiingaard har forklaret, at han var intern revisionschef i ebh bank fra 1. marts 2006 til september 2008. På de væsentligste områder samarbejdede bankens interne revision med den eksterne revisor. Forretningsgange om koncerninterne transaktioner var en del af vidnets ansvarsområde.

Han udarbejdede kvartalsvise rapporter til bestyrelsen og udarbejdede årligt protokollet. Fra 2007 blev årsprotokollatet gennemgået sammen med årsrapporten. Han vil tro, at han første gang hørte om ISI 6 i foråret 2007. Projektet indgik i den løbende revision af koncernens datterselskaber. Han husker, at projektet, som var ejet af ebh zweitmarkt, gav anledning til en drøftelse af størrelsen, der kunne udgøre en udfordring i forhold til 20 % reglen i FIL § 171. Drøftelsen fandt sted op til halvårsregnskabet. Intern revision lavede kvartalsvis oversigt over udviklingen i store engagementer til sammenligning med kvartalet forinden og samme kvartal året før. Det blev sendt til bestyrelsen inden møderne.

Han kan ikke konkret genkende beløbene på henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR, som i februar og marts 2007 ifølge overførselsbilag blev overført fra banken til FDB (ekstrakten side 1665 og side 1670), men han husker, at de havde en udfordring med hensyn til posteringer på mellemregningskontiene. Det var svært at holde styr på grænserne i FIL, herunder 25 % grænsen for store engagementer, hvis det hele var blandet sammen på mellemregningskontiene. Han husker ikke, om de to overførsler har passeret hans bord, men henset til beløbenes størrelse vil han tro det.

Han har ikke tidligere set Erik B. Hansens og Flemming Johansens notat af 17. april 2009 (ekstrakten side 1118 ff.). Han er bekendt med finanstilsynets kontrolbesøg og tilsynets afrapportering. Han deltog selv i det afsluttende møde. Tilsynet overvejede, om fonden skulle betragtes som et moderselskab med den virkning, at FIL gjaldt for fonden, hvilket ville have været tilfældet, hvis fondens ejerandel havde været over 50 %. Tilsynet kunne bestemme, at fonden skulle betragtes som et moderselskab, hvilket ville have haft betydning for fondens muligheder for investering, men gjorde det ikke. Han var ikke revisor for fonden.

I foråret 2007 var intern revision på besøg i Horsens, og i den forbindelse var der en drøftelse af den problemstilling, som er behandlet på side 2 øverst i Erik B. Hansen og Flemming Johansens notat (ekstrakten side 1119), nemlig grænserne i FIL § 145 og § 147. Problemstillingen gav anledning til, at ISI 6 projektet blev solgt til fonden. Han husker det ikke som en drøftelse, ledelsen selv bragte op. Det er muligt, at det var på foranledning af Per Werner Nielsen. Intern revision ville gerne have haft et notat om, hvordan dette skulle håndteres, men fik det ikke. Løsningen blev som nævnt, at projektet blev solgt til fonden. Det måtte være fondens revisor, som skulle lave en værdiansættelsesbetragtning ved overdragelsen. Problemet kunne også løses ved salg til en tredjepart. Han kunne blot konstatere, at problemet blev løst ved at sælge til fonden. Han ved, at der blev indberegnet ca. 96 mio. kr. midtvejs i 2007 som følge af salget af ebh zweitmarkt til fonden. Kursreguleringen i årsrapporten for ebh anparts investering for 2007 på ca. 96 mio. kr. (ekstrakten side 814) hidrørte fra salget af ebh zweitmarkt til fonden.

Kontrakten om salg af selskabsandelen i ISI 6 fra ebh zweitmarkt til ebh anparts investering fra juni 2007 (ekstrakten side 1679) siger ham ikke umiddelbart noget. Han efterspurgte en opgørelse eller rapportering over, hvordan overdragelsen til fonden foregik, men modtog den ikke. Han har ikke tidligere set regnskabsrapporten for ebh fonden pr. 30. juni 2007 (ekstrakten side 625). Han husker ikke, at der kom 25 mio. EUR retur i perioden august – oktober 2007 til banken. Han husker heller ikke specifikt at have set kontoudtoget af 24. oktober 2007 vedrørende mellemregningskontoen mellem ebh anparts investering og ebh fonden (ekstrakten side 703). Han er bekendt med Finanstilsynets påbud i tilsynets brev af 10. januar 2008 vedrørende procedurer for måling og styring af bankens likviditetsbehov (ekstrakten side 735). Man skulle i forbindelse med revisionen forholde sig til, om banken opfyldte kravene til likviditetsberedskab, hvilket banken gjorde. Han fulgte i 2007 med i, om banken opfyldte kravene, og der var løbende drøftelser i ledelsen om, hvordan man sikrede fornøden likviditet.

Han behandlede ikke ISI 6 i sit revisionsprotokollat til bankens årsrapport for 2007, da projektet ikke længere var i bankens bøger ved udgangen af 2007. Avancen kunne dokumenteres og skulle indtægtsføres. I forbindelse med revisionen så han ikke de aktieoverdragelsesaftaler, som lå til grund for avancen.

Han synes at kunne genkende aftalen om overdragelse af anparter i ebh zweitmarkt til Eik Fonden (ekstrakten side 737). Han husker, at der var en drøftelse med kreditkontoret, da Eik Fondens berigtigelse af købesummen trak temmelig længe ud. Han husker ikke, hvornår Eik Fonden underskrev aftalen. Han kender ikke til, at den først skulle være underskrevet i januar 2008. Han så ikke den tilsvarende aftale om overdragelse af ebh zweitmarkt til ebh fonden. Fondens regnskab blev revideret af BDO.

Han husker ikke, hvad posten ”Tilgodehavende salgssum ebh zweitmarkt gmbh” i ebh anparts investerings årsrapport for 2007 handler om (ekstrakten side 816). Salgstransaktioner er ikke på samme måde forbundet med risici, som når det drejede sig om forpligtelser. Anne Marie Braad har siddet med detaljerne vedrørende dette. Han var ikke i tvivl om, at det var berettiget at indtægtsføre de 96 mio. kr. i avance, som hidrørte fra salget. Beløbet var modtaget fra Eik Fonden, da revisionens påtegning skulle laves.

Han havde løbende møder med C, hvor grænserne i FIL også blev drøftet. Han husker ikke nærmere om tidspunktet for, hvornår problemstillingen om grænsen i § 147 blev rejst. Der var tale om en koncern i vækst, og grænserne i FIL havde ikke tidligere på samme måde været i fokus, så han husker, at hans orientering af C om grænserne undertiden kom bag på C.

Anemarie Braad har forklaret, at hun i april 1990 blev ansat i bankens interne revision,

hvor hun fortsatte efter sammenlægningen med DAI og efter Finansiell Stabilitets overtageelse af banken. Hun har kunnet følge ISI 6 projektet både før og efter konkursen. Hun har været ca. 21 år i bankens interne revision. Hele koncernen var omfattet af den interne revision, heriblandt Horsens-selskaberne og tyske selskaber, men ikke fonden.

Det fremgår af bankens årsrapport for 2007 (ekstrakten side 752), at ebh ejendommens resultat før skat for 2006 og 2007 var på henholdsvis 22 mio. kr. og 28 mio. kr., der primært hidrørte fra honorarer fra salg af projekter. Resultatet før skat for ebh anpartar på 110 mio. kr. (ekstrakten side 751) var ekstraordinært stort i 2007, hvoraf 97 mio. kr. hidrørte fra salget af ISI 6. Det forekom, at ebh bank hjalp med finansieringen i første omgang, dvs. mellemfinansieringen, men aldrig med den endelige finansiering. De blivende finansieringer kom ind som udlån, dvs. de kom ind i bevillingssystemet. Den midlertidige finansiering foregik over mellemregningen. Mellemfinansieringer gik via ebh ejendomme videre til ebh anparts investering og derfra videre til ebh zweitmærkt. Sådanne midlertidige finansieringer blev ikke behandlet efter reglerne om lånebevillinger. Intern revision accepterede fremgangsmåden, fordi det kun var midlertidigt.

Hun husker, at der blev overført 24 mio. EUR og 28 mio. EUR som mellemfinansiering, og det er korrekt, at beløbene ikke kørte via bankens bevillingssystem. Intern revision havde den holdning, at hvis der var tale om finansiering af permanent karakter, skulle det ske som udlån, men hvis det var noget, som var kortsigtet, kunne det godt køre over mellemregningen. Intern revision ville gerne have lavet fremgangsmåderne om. Mellemregningerne var meget store og var svære at håndtere, herunder hvilket selskab beløbene hørte til, men hun husker ikke, om det specifikt blev påtalt over for direktionen eller bestyrelsen. Problemet var, at beløbene ikke kunne ses af koncernregnskabet.

Hun husker ikke, om intern revision påtalte, at de 52 mio. EUR alene blev ført over mellemregningen. Hun tror ikke, at de 7 mio. EUR, som resterede efter tilbagebetalingen af 25 mio. EUR, blev bevilliget som egentlig udlån, men det burde de på grund af varigheden have været. De midlertidige mellemfinansieringer over mellemregningen havde ikke betydning for bankens overholdelse af kravene i FIL § 145, som ikke omfatter koncerninterne engagementer over for datterselskaber. Disse har derfor ikke været indberettet over for Finanstilsynet som store engagementer, og det har aldrig været påtalt af hverken intern eller ekstern revision.

Fondens rolle var undertiden at stille en tegningsgaranti, og som udgangspunkt fik fonden en garantiprovision herfor. Hun har ikke i forbindelse med sin revision konstateret, at der ikke har været betalt provision til fonden, men hun har heller ikke undersøgt det. Fondens kunne også optræde som køber til projekter, som var udviklet i datterselskaberne, og nogle gange har fonden også videresolgt projekter. Hun mener ikke, at fonden stillede en tegningsgaranti i forbindelse med ISI 6 projektet.

Bankens likviditet var omfattet af intern revisions opgaver. Skemaet vedrørende koncernens likviditet i årsrapporten for 2007 (ekstrakten side 759) viser, at der er en pæn overdækning i forhold til likviditetskravene i FIL § 152. Intern revision konstaterede hverken i 2007 eller 2008 problemer i relation til koncernens likviditet. Det blev senest kontrolleret i relation til aflæggelsen af halvårsregnskabet i 2008. Der var ikke oplysninger, som over for intern revision indikerede, at der var en stram likviditet.

Intern revision fulgte ikke ISI 6 projektet minutiøst. Der var ikke noget om ISI 6 i årsrapporten for 2006, og hun mener heller ikke, at der var forhold vedrørende projektet, som på dette tidspunkt skulle have været afspejlet i regnskabet.

Zweitmarkt var et datterselskab i DAI koncernen både før og efter bankens overtagelse. Efter intern revisions opfattelse skulle anparten opkøbt i ebh zweitmarkt som kapitalandele behandles som værdipapirer, også hvis ejerandelene oversteg 50 %. Hvis den overvejende del af et ejendomsselskab udgjorde ejendomme, skulle det imidlertid regnes med i relation til FIL § 147. Intern revision var opmærksom på, om sådanne projekter skulle medregnes i relation til FIL § 147. Hun kan ikke sige, om intern revision løbende gjorde op, om der var problemer i relation til § 147, men det var noget, de gjorde engang imellem. Hun ved, at John Wiingard havde en diskussion med ledelsen om, hvordan ISI 6 skulle opgøres. Ekstern revision var også involveret i drøftelserne. Hun mener, at ekstern og intern revision ikke var enige om, hvordan ISI 6 skulle indgå i relation til § 147, idet ekstern revisions opfattelse var, at anpartsbesiddelsen ikke skulle medtages. Resultatet blev, at man valgte at medtage ISI 6 i forhold til grænsen i § 147. Hun indgik ikke i drøftelserne om, hvordan problemet blev løst, men grænsen i § 147 har formentlig været baggrunden for, at projektet blev overdraget til fonden.

Hun havde ikke dengang kendskab til, at ISI 6 blev overdraget fra ebh zweitmarkt til ebh anparts investering, således som det fremgår af overdragelsesaftalen af 26. juni 2007 (eks-

trakten side 1677), og hun drøftede det ikke med John Wiingaard. Hun kender ikke noget til baggrunden for overdragelsen, men overdragelsen blev bogført, og betalingen blev ført over mellemregningen, således at man registrerede en gæld fra ebh anparts investering til ebh zweitmarkt. Hun er bekendt med, at denne overdragelse blev ført tilbage igen den 3. oktober 2007. Hun så ikke overdragelsesaftalen i 2007. Der var jo bare tale om en bogføring, som kunne føres tilbage.

Påtegningerne på råbalancen for ebh anparts investering (ekstrakten side 1686) viser de tidspunkter, hvor bogføringen rent faktisk er sket. Den tredje og fjerde postering den 30. juni 2007 er udtryk for bogføringen af kontrakten af 26. juni 2007 (ekstrakten side 1677), hvor ebh anparts investering overtog ISI 6. De næste linjer kan godt se ud som om, at ISI 6 videreføres fra ebh anparts investering til ebh fonden, men hun synes dog ikke, at posteringerne er helt entydige. Den næste postering vedrørende ISI 6 er linje 1 og 2, bogført den 3. oktober 2007, hvor overdragelsen føres tilbage, hvorefter kontoen igen gik i nul. Det er hende, som har lavet de håndskrevne notater i marginen om ”ført med efterpost 4.7” i forbindelse med sit arbejde for Finansiell Stabilitet. Hun kender ikke baggrunden for, at projektet er ført tilbage igen. Beløbet og tidspunktet for Sydbanks valutaforretningsnota af 6. juli 2007 (ekstrakten side 618) passer med førnævnte postering, men hun ved ikke, hvordan de hænger sammen. Ifølge femte linje (ekstrakten side 1686) indbetales 21 mio. EUR fra fonden den 10. juli 2007, men fonden fik beløbet tilbage over mellemregningskontoen mellem fonden og ebh anparts investering, hvilket den sidste postering pr. 30. september 2007 viser. Fondens forrentet beløbet på 21 mio. EUR frem til den 30. september 2007. Der må derfor have været tale om et lån fra fonden. Hvis der havde været tale om fondens køb af andele, skulle fonden ikke have haft renter.

Hun kan ikke se, at de 21 mio. EUR, der er trukket i forbindelse med valutaforretningen den 6. juli 2007 (ekstrakten side 618 og side 1683), er de samme 21 mio. EUR, som behandles i aftalen af 26. juni 2007 om overdragelse af ISI 6 fra ebh zweitmarkt til ebh anparts investering (ekstrakten side 1677). Det står ingen steder. Det er korrekt, at tidspunktet, beløbet og betalingsmåden for valutaforretningen er sammenfaldende med kontraktens § 4, men for hende er det ikke tilstrækkelig dokumentation for, at der er tale om samme betaling. Det er også korrekt, at beløbet på de 21 mio. EUR ifølge posteringsoversigten i bilag IE-11 (ekstrakten side 1682) trækkes på fondens konto. Det er hendes håndskrift på posteringsoversigten (ekstrakten side 1684). Hun mener, at disse to beløb hænger sammen. De 21 mio. EUR svarer til hele stamkapitalen i ISI 6 med tillæg af 1 mio. EUR, således

som hun har anført på side 3 i sit notat af 28. april 2011 (ekstrakten side 1634). Hun har ikke noget kendskab til den ene mio. EUR og kan ikke sige, om det hang sammen med aftalen af 26. juni 2007. Uanset hvad årsagen til betaling af de 156,3 mio. kr. var, skulle de føres tilbage.

Hun er bekendt med Erik B. Hansens og Flemming Johannsens foreløbige notat af 17. april 2009 (ekstrakten side 1118 ff.) og har uden tvivl bidraget til det. Hun er enig i de beløb, som er anført i notatet side 2, 5. afsnit (ekstrakten side 1119), men hun mener ikke, at man kan konkludere, at det vedrører købesummen i ISI 6.

Kontoudtoget af 24. oktober 2007 (ekstrakten side 703) viser mellemregningen mellem ebh fonden og ebh anparts investering. Den første post er fondens betaling af de 21 mio. EUR, der bliver ført tilbage. Den 30. september 2007 blev fonden debiteret for købet af hele ebh zweitmarkt, hvilket fremgår af den anden postering. Det fremgår af bilaget "Efterposteringer pr. 30. september 2007 for ebh fonden" (ekstrakten side 705), at købesummen udgøres af egenkapitalen i ebh zweitmarkt på 1,2 mio. med tillæg af en avance på 8,125 mio., i alt 9.330.468,35 EUR. Så vidt hun ved, er de 8,125 mio. EUR fastsat på baggrund af, at man ønskede et afkast på 5 % beregnet af ejendomsporteføljen. Den næste post på kontoudtoget vedrørende mellemregningskontoen (ekstrakten side 703) på ca. 149 mio. EUR viser, at stamkapitalen på 20 mio. EUR, der er kanaliseret ned til stiftelse af ISI 6 selskabet, tillige debiteres fonden. Den sidste post på 12.114.700 EUR skyldes, at man ændrede fortjenesten fra 5 % til 6 %, hvilket man kan se af teksten "Yderligere købesum ISI 6" på efterposteringsnotatet (ekstrakten side 705), men hun kender ikke baggrunden for, at man ændrede fortjenesten. Beløbene blev bogført den 4. oktober 2007 som en efterpostering, men pr. 30. september 2007. Det vil sige, at pr. 30. september 2007 lå hele ebh zweitmarkt i fonden. De ca. 11,2 mio. kr., som debiteres fonden som post 4 (ekstrakten side 703), er renter af mellemfinansieringen på 52 mio. EUR, som banken havde stillet til rådighed. Post 5 er renter beregnet af købesummen fra den 1. marts 2007, som var den aftalte skæringsdag, og frem til 30. september 2007. De efterfølgende krediteringer, der godskrives fonden, udgør dels en kursregulering af stamkapitalen på 20 mio. EUR, antageligt fordi man har anvendt en forkeret kurs (post 6), ligesom fonden godskrives for overtagelse af ebh zweitmarkts tilgodehavende på mellemregningskonti i forhold til ebh anparts investering og ebh betællingen (post 7 og 8). Den sidste post, som krediteres fonden, er forrentning af fondens betaling den 10. juli 2007, som blev forrentet frem til den 30. september 2007 (post 9). Der er anvendt stort set samme rentesats. Nettoresultatet af konteringerne er en debite-

ring af fonden på ca. 77,8 mio. kr. Betalingsbilaget i sagens bilag 40 (ekstrakten side 702) viser, at dette beløb er hævet på fondens kassekredit den 28. november 2007 og overført til ebh anparts investering til udligningen af mellemregningskontoen. Dermed havde fonden betalt for hele ebh zweitmarkt. Hun har ikke set skriftlig dokumentation for denne overdragelse af hele ebh zweitmarkt, men hun har set dokumentation for overdragelsen af 50 % til fonden.

Valutaoverførslen ifølge bankens overførselsnota af 28. januar 2008 (ekstrakten side 1711) angår renter frem til 30. september 2007 for udlæg af bridgefinansieringen på 32 mio. EUR, der udgør differencen mellem på de udlagte 52 mio. EUR og stamkapitalen på 20 mio. EUR. Fonden modtog renterne fra ISI 6. ISI 6 skulle ikke betale renter af egenkapitalen på 20 mio. EUR.

Posteringoversigten i bilag IE-25 (ekstrakten side 1717) er en udskrift fra fondens kassekredit. Der er tale om posteringer, som bevirkede, at fonden kun kom til at betale for 50 % af projektet. De ca. 72 mio. kr., som krediteres fonden, udgør 100 % af den avance, som fonden betalte ved købet af hele ISI 6 projektet. De 4,5 mio. kr., der ligeledes krediteres fonden, udgør halvdelen af egenkapitalen, som nu er solgt til Eik Fonden. Til gengæld debiteres fonden ca. 48,5 mio. kr., der svarer til den avance, som man beregnede ved salget af halvdelen af projektet til Eik Fonden.

Det er korrekt som anført i hendes notat af 29. juli 2013 (ekstrakten side 1391), at avancen steg fra 72,6 mio. kr. til 96,9 mio. kr. Stigningen havde noget at gøre med, at banken oprindeligt havde regnet et honorar up front samt et yderligere honorar beregnet efter en trappe-model. Imidlertid ønskede Eik Fonden ikke at indgå i trappemodellen. Eik Fonden og ebh fonden har betalt nøjagtigt samme beløb for deres andele af ebh zweitmarkt.

Det er hende, der har udarbejdet notatet af 28. april 2011 (ekstrakten side 1751). Det fremgår, at der kun er en ganske lille forskel på de to fondes købesummer.

Hvis det er korrekt som anført i stiftelsesdokumentet af 21. december 2006 (ekstrakten side 547 ff.), at selskabet ISI 6 blev stiftet med ebh zweitmarkt som enekommanditist, skulle det principielt have været nævnt i årsrapporten som et datterselskab for banken og omfattet af den interne revision. Hun har ikke på dette tidspunkt været involveret i drøftelser om revision heraf.

Hun husker ikke, hvornår man havde diskussionen i 2007 om FIL § 147. Hun husker det som en generel diskussion, som ikke var relateret til ISI 6. Det første, hun selv havde med ISI 6 at gøre, var i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten for 2007 i januar 2008.

Hendes forklaringer om posteringerne i forbindelse med salget af ISI 6 er baseret på oplysninger, hun er blevet bekendt med efterfølgende i forbindelse med, at hun i 2009 bistod Carsten Fode, og ikke i forbindelse med den interne revision. Hun har efterfølgende bistået banken og har i den forbindelse udarbejdet notatet af 28. april 2011 (ekstrakten side 1632 ff.). Hun undersøgte forløbet for banken og Carsten Fode fra forskellige vinkler. Carsten Fode var kun interesseret i fondens forhold, mens banken ønskede hele forløbet belyst. Hun har i forbindelse med sin bistand for banken været i kontakt med advokat Hans Jørgen Kaptain. Hun har også talt med Per Werner Nielsen om, hvad han kunne huske om tallene, for at afstemme tingene.

De 20 mio. EUR af de 52 mio. EUR, som blev anbragt i stamkapital, kunne godt for banken anses som et midlertidigt udlæg, selvom det for en senere ejer ville være en langsigtet investering. Hun vil stærkt gå ud fra, at banken havde en forventning om, at andre overtog projektet, men det havde hun ikke en viden om.

Hun har beskæftiget sig med fondens råbalance pr. 25. september 2007 (ekstrakten side 633) i forbindelse med, at hun bistod Carsten Fode. Det er korrekt, at ISI 6 her står i fondens balance.

Regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007 for ebh fonden (ekstrakten side 625) er udarbejdet af Per Werner Nielsen i september 2007. Hun har også set denne rapport i relation til sit arbejde for Carsten Fode. Det er korrekt, at ISI 6 også her er medtaget i fondens balance, men det var ikke overensstemmende med den faktiske bogføring. Grunden til, at hun ikke har medtaget dette bilag i sin tidslinje i notatet af 28. april 2011, er, at det ikke stemmer med bogføringen, og at det derfor ikke er korrekt. Hun kan ikke gøre rede for, hvorfor hun heller ikke har medtaget førnævnte råbalance i sin tidslinje.

Fondsbørsmeddelelser var ikke en del af intern revisions opgaver, men de så dem selvfølgelig.

Hun husker ikke, om hun overvejede grundlaget for fondsbørsmeddelelsen den 29. oktober 2007 (ekstrakten side 679), henset til at Eik Fonden ifølge Marner Jacobsens mail af 5. november 2007 til C og B først accepterede handlen en uge efter fondsbørsmeddelelsen.

Hun har bidraget med materiale i anledning af udarbejdelsen af stævningen mod bankens tidligere ledelse. Hun vil tro, at det er hende, der har fremskaffet likviditetschef Henrik Sylvest Larsens mail af 24. januar 2007 til C og B, som er gengivet i stævningen (ekstrakten side 1351), og hvori han gør opmærksom på problemer med bankens likviditet. Hun var i 2007 ikke bekendt med mailen eller med drøftelser om problemer med likviditeten. Hun vil også tro, at det er hende, som har fremskaffet Henrik Sylvest Larsens mail af 13. november 2007 til Flemming Sørensen, C og B, der også er gengivet i stævningen (ekstrakten side 1355). Intern revision forholdt sig pr. 31. december til, om likviditetskravene i FIL § 152 var overholdt, men det var ikke hende, der påså dette.

Ifølge arbejdsfordelingen mellem intern revision og bankens eksterne revisor var det den eksterne revisor, som skulle påse dokumentationen vedrørende posteringen i årsrapporten for 2007 vedrørende koncernens og bankens transaktioner med ebh fonden (ekstrakten side 796).

Som anført i hendes notat af 28. april 2001, side 4, 3. sidste afsnit, og side 5, 3. sidste afsnit, (ekstrakten side 1635 og side 1636) konkluderede hun på grundlag af mailkorrespondance mellem blandt andre Flemming Sørensen og Per Werner Nielsen, at aftalen om overdragelse af ISI 6 til fonden blev underskrevet i maj 2008. De to mails af henholdsvis 6. maj 2008 og 7. maj 2008 (ekstrakten side 1722 og side 1726) har hun formentlig fremskaffet ved at søge på oplysninger om ISI 6.

Baggrunden for aktivposten ”Udlæg vedr. ISI 6 (Secur GmbH)” på 52.893.000 kr. ifølge ebh anparts investerings årsrapport for 2007 (ekstrakten side 816) var de sidste 7 mio. EUR af bridgefinansieringen, som efter tilbagebetalingen af 25 mio. EUR endnu resterede. Hun har ikke set, om der lå en låneaftale til grund for dette udestående. Grunden til, at Eik Fonden ifølge posteringsoversigten i bilag IE-23 (ekstrakten side 1709) endte med kun at betale ca. 52,9 mio. kr. for halvdelen af ISI 6 og ikke de 55,2 mio. kr., som var anført i årsrapporten som ”Tilgodehavende salgssum ebh zweitmarkt gmbh”, var, at Eik Fonden bestred rentedelen af beløbet. Det fulde beløb kunne godt medtages i regnskabet, hvis blot man endnu ikke havde opgivet at få hele beløbet fra Eik Fonden.

Hun havde forventet at finde yderligere bilag vedrørende transaktionerne med ebh fonden end dem, som er indeholdt i regnskabsbilaget 1268 (ekstraktens side 706), men hun fandt ikke mere materiale. Det samme gør sig gældende i forhold til bilaget ”Efterposteringer pr. 30. september 2007 for ebh fonden” (ekstrakten side 705), herunder at der havde foreligget en salgsaftale. Som anført i hendes notat af 28. april 2011, side 3, næstsidste afsnit, (ekstrakten side 1634) kunne der heller ikke fremskaffes skriftlig dokumentation for ebh fondens overtagelse af betalingen af stamkapitalen i ISI 6 på 20 mio. EUR.

De renteberegninger, hun har behandlet i notatet af 29. juli 2013 (ekstrakten side 1392f), var oprindeligt foretaget i nogle regneark. De oprindelige beregninger findes ikke længere, og derfor har hun efterregnet rentebeløbene.

Stamkapitalen og mellemfinansieringen må være udlånt til ebh zweitmakt og i sidste ende til ISI 6. Det var fonden, der skulle være ejer af projektet, hvilket må være begrundelsen for, at fonden skulle betale renterne af mellemfinansieringen. Det ville have været at foretrække, at der havde foreligget et print af regnearket med renteberegningerne, men hun havde ikke forventet eller krævet, at der forelå et tilsagn fra fonden om at ville betale renter. Rentebeløbet skulle have været delt mellem de to fonde, da de hver købte halvdelen, men renterne blev kun betalt af ebh fonden. Rentebeløbet, der blev afkrævet ebh fonden, var større end det rentebeløb, man opkrævede hos Eik Fonden. Det kan godt passe, at man kun krævede 2,2 mio. kr. i renter af Eik Fonden, således som det er opgjort i Erik B. Hansens og Flemming Johannsens notat af 17. april 2009.

Hun ved ikke, hvornår beslutningen om, at fonden skulle have forrentet de udlagte 21 mio. EUR, blev truffet, så hun kan ikke sige, om det først var ved bogføringen den 3. oktober 2007, at man betragtede de 21 mio. EUR som et udlån.

Fonden overtog en gæld på 5 mio. og 3 mio. til ebh beteiligingen og ebh anparts investering og modtog som betaling de krediteringer, som fremgår af kontoudtoget af 24. oktober 2007 vedrørende mellemregningen mellem ebh anparts investering og ebh fonden (ekstrakten side 703), men fonden betalte ikke gælden.

Som anført i hendes notat af 28. april 2011, side 5, vedrørende bilag 24 om modtagne renter (ekstrakten side 1636) fremgår det ikke, på hvilket grundlag rentebeløbet på ca. 6,3

mio. kr., som ebh fonden modtog den 28. januar 2008 fra ISI 6 (ekstrakten side 1711), er beregnet, eller hvilken gæld renterne vedrører. Hun havde kun sidste side af Per Werner Nielsens renteberegninger, og det er på denne side, hun støtter sin antagelse om, at dette angår bridgefinansieringen. Hun har ikke talt med nogen om, hvorvidt dette bilag skulle fremlægges.

Hun er bekendt med, at der er oprettet gældsbreve vedrørende udlæg til stamkapital, og at der heri er rentebestemmelser, men så vidt hun ved, er beløbene ikke blevet forrentet i tidsrummet før oprettelsen af gældsbrevene.

De 20 mio. EUR, som er udlånt af ebh fonden og Eik Fonden til ebh zweitmarkt ifølge gældsbreve af 3. september 2008 (ekstrakten side 1095 f.) vedrører ikke stamkapitalen i ebh zweitmarkt, og der er derfor ikke noget mærkeligt i, at udlånet forrentes.

Hun ved ikke, hvad betalingen ifølge bilag IF-12 (ekstrakten side 1799) til banken den 9. januar 2008 på 100.000 EUR angår. Det kan ikke have været et afdrag på et lån, da der er tale om en postering på en udgiftskonto.

Hun kendte koncernens regler om ”Forretningsgang for koncerninterne transaktioner” (ekstrakten side 494), herunder kravet om skriftlighed. De første skriftlige aftaler på overdragelsen af ISI 6 projektet er dem, som foreligger i aktieoverdragelseaftalen af 1. marts 2007 fra ebh anpartsinvestering til ebh-fonden (ekstrakten side 825). Hun er ikke stødt på andre skriftlige aftaler i sin gennemgang.

Flemming Johannsen har forklaret, at han indtrådte som intern revisionschef i ebh bank i februar/marts 2009, efter at banken var blevet overtaget af Finansiell Stabilitet. Finanstilsynet havde krævet, at der fortsat var en intern revision. Han har været 32 år i KPMG og har revideret regnskaber for flere banker, heriblandt Hadsten Bank (årene 1976-2004), Djurslands Bank og Midtbank.

Han har udarbejdet sagens bilag 21, ”Foreløbigt notat vedr. ISI6” (ekstrakten side 1118), og har som anført i notatet løbende drøftet det med Erik B. Hansen. Anemarie Braad fungerede som hans højre hånd. Dateringen af notatet er forkert; der skulle have stået 17. april 2009. Han mente, at sagen var så stor, at bestyrelsen skulle orienteres, og notatet blev efter bestyrelsens ønske sendt til Finansiell Stabilitet. På grund af beløbenes størrelser og sagens

forløb var det formentlig den sag, der havde størst bevågenhed. Efter bankens konkurs i 2008 var det vanskeligt at fremskaffe oplysninger om projektet, herunder også fra Tyskland. Vanskelighederne med at tilvejebringe oplysninger bevirkede, at der var nogle "løse ender", hvilket er grunden til, at han anvendte overskriften "Foreløbigt notat" og i notatet anbefaler, at man undersøger den tyske del nærmere, men alle beløbene og datoerne i notatet er verificerede. Han husker ikke, om de fandt referater fra møder i fondens bestyrelse blandet sammen med referater fra møder i bankens bestyrelse, men han var ikke ansat i fonden og havde derfor ikke adgang til fondens papirer. Oversigten over omtale af ISI 6 i bestyrelsesreferater (ekstrakten side 1123) er det bilag, som i notatet omtales som bilag 1.

Det er korrekt som anført i notatets side 1, 5. sidste afsnit, at bestyrelsen efter hans vurdering ikke bevilligede en mellemfinansiering på 50 mio. EUR på bestyrelsesmødet den 5. februar 2007. Der foreligger jo ikke en egentlig kreditindstilling, og bemærkningen i bestyrelsesmødereferatet om, at der "i en mellemfase [vil] være behov for en finansiering på 50 mio. euro" opfatter han blot som en orientering af bestyrelsen. I de referater, som han har gennemgået, har han ikke set en egentlig bevilling på de 52 mio. EUR. Selvom det lægges til grund, at der forelå en sådan bevilling fra bestyrelsen, skulle engagementet samtidig fremgå af oversigten over store engagementer, hvilket heller ikke var tilfældet. Et engagement på 380-390 mio. kr. ville på grund af egenkapitalens størrelse kræve en indberetning til Finanstilsynet. Det gør ingen forskel, at engagementet er kørt over mellemregningskonti via datterselskaberne. Hans personlige opfattelse er, at dette alene er gjort for at skjule transaktionerne. Ligeegyldigt om dispositionen kvalificeres som et udlån eller en investering i fast ejendom, vil den udgøre et problem, det være sig i forhold til FIL § 145 eller til § 147. Han forhørte sig hos to medarbejdere, som havde været ansat i bankens interne revision gennem 10-20 år, og de havde heller ikke kendskab til, at der forelå en dispensation fra Finanstilsynet. Det er ikke usædvanligt at postere udlån til betydende datterselskaber over mellemregningskonti, men de skal fortsat bevilliges. Han mener ikke, at der er tale om en bevilling af udlån, selvom overtrækket fremgår af en overtræksliste.

Han husker ikke, om han har set advokat Hans Jørgen Kaptains brev af 2. juli 2010 til advokat Ole Spiermann (ekstrakten side 1297). Han er enig i det, der er anført i brevets side 2, 2. afsnit, om, at ejendomsbesiddelsen ville udgøre et problem for banken i relation til FIL § 147. Det var tydeligt, at man havde gjort visse øvelser fra bankens side for at skjule investeringerne. Den fortjeneste på 96,9 mio. kr., som omtales i brevet side 2, 5. afsnit, kunne heller ikke indregnes i resultatet for 2007, eftersom Eik først underskrev i 2008.

Som beskrevet i notatet, side 2, 5.-9. afsnit (ekstrakten side 1119) havde banken et udestående efter mellemfinansieringen på 7 mio. EUR. Det er også derfor overraskende, at banken indtægtsførte de 96 mio. kr. i 2007, svarende til ca. en tredjedel af hele overskuddet, når man havde udeståendet på 7 mio. EUR, som reelt var et tab. Han kan ikke huske, hvornår lånet på de 7 mio. EUR blev misligholdt, og om det var ebh bank, der opsagde lånet. Transaktionerne over koncernens mellemregningskonti ser, som de beskrives i notatet, forholdsvis enkle ud, men der har været anvendt mange timer på at fremskaffe oplysningerne om posterne. Så vidt han husker, fandt han i sin gennemgang af materialet vedrørende ISI 6 projektet ikke noget, der belyste baggrunden for, at Eik Fonden den 30. november 2007 blev bevilliget en kreditramme på 150 mio. kr. hos ebh bank, men hans formodning var, at det var til finansiering af involveringen i ISI 6 projektet.

Bankens resultat ifølge årsregnskabet for 2007 blev opgjort til ca. 300 mio. kr., men det, der skete efterfølgende, rejser spørgsmålet, om banken overhovedet tjente penge. Efter hans opfattelse er resultatet ikke retvisende. Selv om fortjenesten på de 96 mio. kr. i forbindelse med ISI 6 projektet var valid – hvad han ikke mener – er beløbet i givet fald indtægtsført i det forkerte regnskabsår, da overdragelsesaftalerne er tilbagedaterede. Dette er baggrunden for, at han i notatets side 3, 9. afsnit, (ekstrakten side 1120) satte ordene ”realiserer” og ”indtjening” i anførselstegn. Man kan ikke indtægtsføre en fortjeneste ved salg, før man har en køber, der har underskrevet en købsaftale. Det forekommer også bemærkelsesværdigt, at banken ved dette ene projekt skulle kunne tjene knap 100 mio. kr. på ca. 1 år. Grunden til, at han i notatet (ekstrakten side 1121) betegner det som foruroligende, at man ikke kunne fremskaffe relevant regnskabsmateriale vedrørende den tyske del, var, at der var tale om en koncern, hvorfor det burde være muligt at tilvejebringe oplysninger fra datterselskaberne. Han var også i selskaberne i Horsens for at søge efter oplysninger. På trods af at der var store beløb involveret, har han ikke kunnet konstatere rapporter fra Horsens til moderselskabet i Fjerritslev, og han fandt heller ikke dokumentation for rapporter fra Tyskland til selskaberne i Horsens. Det var hans vurdering, at omfanget af det tilsyn, som Frank Perschke havde foretaget, i forhold til projektet i Tyskland var meget begrænset. Det ”flød” bare. Han har ikke talt med Kenneth Kristensen.

Det, der er anført i notatet (ekstrakten side 1121) om honorarer, dækker over, at man havde en mistanke om, at der var udbetalt unormale honorarer, men det har ikke kunnet verificeres og er derfor ikke blevet politianmeldt. Det har ikke været en del af hans arbejde at un-

dersøge baggrunden for, at banken i 2007 ad to omgange foretog opjusteringer af forventningerne til årets resultat.

Vidnet havde efter samråd med bestyrelsen nogle drøftelser med Carsten Fode i forbindelse med hans advokatundersøgelse. Der foreligger meget begrænset dokumentation for den kontakt mellem afdelingerne i Horsens og i Tyskland, som man måtte forvente på tidspunktet for de store transaktioner. Han har ikke undersøgt, om de 52 mio. EUR fremgik af overtrækslister. Det er hans vurdering, at det var Horsens, som skulle styre projektet, og at det var derfor, at pengene blev ført via ebh ejendomme. Koncernen anvendte mellemregningskontiene til alt muligt. Efterfølgende har det kunnet konstateres, at mere end 90 % af lånebevillingerne ikke blev behandlet korrekt. De sager, der kørte rigtigt igennem bestyrelsen, var engagementer omfattet af FIL § 78.

Det, der anføres i notatet side 2, sidste afsnit, (ekstrakten side 1119), dækker over, at han anså ISI 6 projektet som et opkøb af brugte anparter med henblik på videresalg til investorer, når banken havde anparter nok. Når den 12. juli 2007 nævnes i notatet som slutdatoen, hvor bankkoncernen havde projektet på "lager", skyldes det, at fondens første betaling skete på denne dato. Det kan derfor overvejes, om det var på dette tidspunkt, at fonden købte projektet. Han har ikke set overdragelsesaftaler, der viser, at fonden købte projektet i juli 2007. Grunden til, at han nævner december 2007 som tidspunktet for salget til fondene, er, at banken skrev under på dette tidspunkt. Eik Fonden skrev imidlertid først under i januar 2008. Hvis der forelå en bindende aftale i 2007, kunne beløbet godt have været indtægtsført i 2007, men det opfattede han ikke, at der var. Han mener derfor fortsat, at beløbet er indtægtsført et år for tidligt. Efter hans opfattelse skal der foreligge en skriftlig købsaftale fra begge kunder, også selvom der er tale om en koncernintern handel.

Det er hans opfattelse, at projektet var opkøbt til lager til salg til tredjemand og ikke oprindeligt med henblik på salg til fondene. Det var hans personlige vurdering, at årsagen til, at projektet endte i fondene, var, at banken herved kunne indtægtsføre de 97 mio. kr.

Det gør ingen forskel i forhold til FIL § 147, at de overførte 52 mio. EUR var til brug for en ejendomsinvestering i et datterselskab. Investeringen ville under alle omstændigheder være for stor for koncernen. Der vil enten være tale om en overtrædelse af FIL § 145 eller § 147, men ikke af begge bestemmelser på én gang.

Han var stadig i intern revision i april 2011, og han er sikker på, at han har drøftet Anemarie Braads notat af 28. april 2011 (ekstrakten side 1749) med hende. Han husker ikke i detaljer, hvad han og Anemarie Braad har talt om vedrørende notatet, herunder om de to fonde havde betalt samme beløb for deres andele i ISI 6, men umiddelbart vil han mene, at de to fonde betalte det samme.

Alex Gadeberg har forklaret, at han siden november 1997, hvor han blev ansat i DAI i Horsens, har beskæftiget sig med handel med brugte anparter. Han har siden 2004 været direktør i FDB. Han overgik til denne stilling fra en stilling som administrerende direktør i DAI Zweitmarkt i forbindelse med, at selskabet solgte sine aktiviteter – handel med brugte anparter i Tyskland – til FDB. Handel med brugte anparter kan i princippet sammenlignes med handel med aktier, dog registreres handel med brugte anparter ikke elektronisk. Han handlede med brugte anparter i Danmark fra 1997-2000, og selve kerneprocessen er den samme for handel i Tyskland eller Danmark, men der er naturligvis forskellig skattelovgivning, ligesom en stor del af handlerne i Tyskland skal forbi en notar. Hans rolle svarer til en mægler.

Han kender B fra sin tid i DAI i Horsens, hvor B var administrerende direktør. C stiftede han bekendtskab med i forbindelse med en lånesag i 1999-2000. Omkring 2006 opstod den første kontakt omkring ISI 6 projektet. Gennem møder med administratoren for centrene, WIT, blev han bekendt med, at WIT var på udkig efter investorer, som var interesseret i at videreudvikle butikscentrene. WIT ville selv beholde sin ejerandel i selskaberne, så WIT troede selv på projektet. Der var tale om projekter, som havde kørt på et godt niveau i flere år, og som havde en god beliggenhed, men som havde behov for investering til opfyldelse af f.eks. lejernes krav til indretning, udenomsarealer m.v.

Det var vidnet, der præsenterede projektet for B. I så store projekter søger FDB informationer og foretager kontrolberegning af de nøgletal og lejeaftaler for ejendommene, som oplyses. Disse oplysninger videreformidlede FDB til WIT. Der var tale om et forholdsvis stort projekt. Han er bekendt med, at ebh bank også selv regnede på tallene, og at BDO udarbejdede en rapport, som vidnet har set. Også Wachovia Bank foretog egne beregninger af projektet. Der var mange, som vurderede på projektet, og ingen nåede anden konklusion, end at det var et godt projekt.

Vurderingsprocessen blev startet i 2006, men selve handlerne blev først indledt i 2007. Det

har taget 3-5 måneder at få de mere end 1.000 handler på plads. Der blev sendt standard-købsaftaler til sælgerne af anparterne, som sælgerne og ISI 6 skrev under på. FDB har ikke udarbejdet standardkøbsaftalen. Det var ITG, der som Treuhänder havde kontakten til de private investorer, og det var derfor ITG, som skrev ud til investorerne om salgene. Det er korrekt som anført i miniprospæktet side 4 (ekstrakten side 658), at RJ Anwälte og Unitas – foruden Secur og FDB – har været samarbejdspartnere i projektet. Der var ikke andre samarbejdspartnere med.

Overførslerne på henholdsvis 24 mio. EUR og 28 mio. EUR i februar og marts 2007 (ekstrakten side 1665 og side 1670) kom fra ebh bank. Han talte med B og Per Werner Nielsen om overførslerne, men han har ingen viden om, hvorfra pengene nærmere kom. 42 mio. EUR blev brugt til opkøb af anparter, mens de sidste 10 mio. EUR skulle bruges til likviditet i ISI 6 og blev deponeret over for Wachovia Bank. 20 mio. EUR blev anvendt til stamkapital, mens de 32 mio. EUR var mellemfinansieringen og skulle føres tilbage. Det var den aftale, der forelå. Han har dog ikke set nogen skriftlig låneaftale med Wachovia Bank. Aftalen med Wachovia Bank om finansiering må have været på plads, inden opkøbene fandt sted, da det var en betingelse for, at opkøbene kunne finansieres. FDB havde ikke noget at gøre med ISI 6's likviditet eller med overførsler af 25 mio. EUR fra ISI 6 til ebh bank.

Foreholdt, at det af årsregnskabet for ISI 6 for indkomståret 2007 (ekstrakten side 1029 f.) fremgår, at der i alt blev anvendt ca. 46 mio. EUR til erhvervelse af anparter og overtagelse af indskud, har vidnet forklaret, at det overskydende beløb på ca. 6 mio. EUR som nævnt skulle deponeres over for Wachovia Bank. Dette fremgik af samtaler med blandt andre Uwe Steinbrecher, men vidnet havde ikke nogen kontakt til Wachovia Bank.

Han kan ikke genkende den konklusion i Frank Perschkes Review af bogholderiet for ISI 6 i sagens bilag 69, side 3, øverst (ekstrakten side 1210), hvorefter regnskabsposten ”Sonstige Vermögensgegenstände” skulle have indeholdt tilgodehavender på i alt 1,653 mio. EUR, som ikke havde nogen relation til den sædvanlige drift i ISI 6. ITG var en del af WIT. Vidnet har ikke set Frank Perschkes review før. En Treuhänders funktion er at varetage ejerens interesse som investor, og denne funktion anvendes af alle kommanditselskaber i Tyskland. Han er ikke bekendt med, hvordan Secur er blevet honoreret i anledning af ISI projektet. Set i relation til, at sagen angik et ejendomsprojekt på 200 mio. EUR er ½ mio. EUR ikke et stort honorar som ”finders fee”. Secur skulle på vegne af købersiden forestå, at alle handlerne kom på plads. I forhold til, hvad der betales i andre projekter i

Tyskland, er et honorar på 700.000 EUR for et sådant projekt ikke stort.

Honoraret på 420.000 EUR til FDB i henhold til fakturaen af 31. oktober 2007 til ISI 6 (ekstrakten side 1332) var udtryk for en "særkurtag". Normalt ville FDB få 2½ % af købesummen af både køber og sælger, men i denne sag blev der aftalt en særkurtag, dels fordi noget af det arbejde, som FDB normalt udførte, blev udført af WIT, dels fordi der var tale om et stort projekt med mange handler, hvor de erfaringsmæssigt har svært ved at få deres standardkurtag. Provisionen bliver altid beregnet på baggrund af købesummen. FDB modtog ikke honorar ud over de 420.000 EUR, heller ikke fra andre. Han var dengang bekendt med, at ebh zweitmarkt købte projektet, men ikke at projektet blev solgt videre til Eik Fonden og ebh fonden. Da FDB havde sendt deres regning i oktober 2007, var de ude af projektet. Som mægler har han ikke haft noget med den efterfølgende drift at gøre, efter at de var ude af projektet.

På grund af finanskrisen faldt markedet for handel med anparter drastisk, men i dag er markedet tilbage på samme niveau som før.

Han husker ikke at have set det interne notat om muligheder for investering på det tyske ejendomsmarked, som B ifølge referatet fra mødet i ebh fondens bestyrelse den 26. september 2005 udleverede på mødet (ekstrakten side 520 og side 522). Vidnets kontakt til WIT lå før dette tidspunkt, og han har introduceret ebh for WIT. Projektet med at samle de centre, som WIT gerne ville sælge, i et kommanditselskab, opstod i drøftelserne mellem vidnet og WIT.

Foreholdt oplysning om, at ebh bank den 2. februar 2007 overførte 500.000 EUR til Uwe Steinbrecher, og at Nadine Steinbrecher den 3. maj 2007 (ekstrakten side 596) fakturerede ebh bank 17.500 EUR, har vidnet forklaret, at Uwe Steinbrecher utvivlsomt havde stor andel i tilblivelsen af projektet ISI 6. Han er bekendt med, at Nadine hjalp med projektet og med markedsføring.

Vedrørende Securs faktura på 500.000 EUR af 1. oktober 2007 (ekstrakten side 639) har vidnet forklaret, at Securs funktion var at få etableret ISI 6, at få selskabet registreret og op at køre samt at få registreret ISI 6's køb af anparterne. Opkøbene af anparterne blev påbegyndt i starten af 2007. Han kan ikke sige, om opkøbene var afsluttet i 1. halvår 2007. Securs faktura af 31. december 2007 til ebh zweitmarkt på 200.000 EUR (ekstrakten side

819) angår formidlingen til Eik Bank, hvilket vidnet slet ikke har haft noget med at gøre.

De opgaver, som er opregnet under punkt to i formidlingsaftalen i sagens bilag 19 (ekstrakten side 555), er alle blevet udført af ebh ejendomme og af andre, herunder af Secur.

I 2013 har FDB omsat ca. 5.000 anparter med en samlet købesum på ca. 200 mio. EUR. ISI 6 projektet er det eneste tilfælde, hvor FDB for den samme investor har skullet opkøbe en bestemt ejerandel i otte projektselskaber på én gang. Som han husker det, ønskede man at opnå en ejerandel på mere end 75 % for at have bestemmende indflydelse, men ikke over 94 %. Deres vederlag betegnes for denne type opgaver er altid kurtage. Der er ikke tale om et arbejdsvederlag baseret på tidsforbrug.

Michael Haas har forklaret, at han er advokat i Hamborg. Sent i 2008 – før fondens og bankens konkurs – var han inde over ISI 6 projektet. Anledningen til hans involvering i projektet var dels nogle selskabsretlige problemstillinger, dels omfinansiering af projektet. Han har i forbindelse med omfinansieringen gennemgået en større låneaftale på 60 sider. Han husker ikke anledningen til omfinansieringen, eller hvem der havde udtrykt ønske om en sådan. Han har i den forbindelse set regnskaber for de 8 underliggende komplementarselskaber. De tyske regnskabsprincipper adskiller sig fra mange andre landes, idet regnskaberne i Tyskland udarbejdes efter et forsigtighedsprincip, således at regnskabet alene afspejler en ”mindsteværdi”, og at markedsværdien kan være meget højere end den, der opgøres i regnskabet.

Om årsregnskabet for 2007 for ét af de 8 komplementarselskaber (City-Fonds 18 in Buchholz, G. Wolf GmbH & Co., Immobilien Anlage KG Pforzheim, ekstrakten side 985) har vidnet forklaret, at den værdi, som ejendomme medtages til i regnskaber i Tyskland, er ejendommens anskaffelsespris med tillæg af afholdte udgifter og fratrukket afskrivninger. Man kan således ikke se en ejendoms markedsværdi ud fra regnskabet. Først ved en ejendoms salg kan en merværdi medtages i regnskabet. I det tyske regnskab kan man således ikke lovligt medtage den markedsværdi, som ejendommene ifølge BDO's rapport var vurderet til (ekstrakten side 573). Revisor har ifølge påtegningen på regnskabets side 10 (ekstrakten side 986) ikke foretaget en fuld revision. Revisor har ikke revideret regnskabet, men har alene opstillet et regnskab på baggrund af selskabets materiale. Revisor har således ikke konstateret, om tallene er rigtige, men har alene foretaget en vurdering af, om de anførte vurderinger er plausible.

Man kan ikke alene på driftsoversigten fra holdingselskabet ISI 6 (ekstrakten side 1037) se, om der er tale om en god eller dårlige investering, da man ikke konsoliderer de 8 underliggende komplementarselskabers regnskaber og indtægter op i holdingselskabets regnskab. Dette fremgår af teksten i regnskabet side 5, 2. afsnit, (ekstrakten side 1035).

Han har ikke tidligere set redegørelsen i sagens bilag 37 for Eik Fondens og Eik Bankens erhvervelse og involvering i ebh zweitmarkt (ekstrakten side 1396). Han kender ikke ejendommene og har ikke set dem, men ud fra den generelle markedssituation i Tyskland på dette tidspunkt var en faktor 15,625 gange bruttolejen, som er gengivet i redegørelsens punkt 3.3, markedskonformt, men ikke billigt. Efter krisen faldt niveauet til en faktor 13-13,5.

Roland Dangel har forklaret, at han er bankuddannet og blandt andet beskæftiger sig med rådgivning om belåning af fast ejendom. I marts 2007 kom han til Wachovia Bank, hvor han fik til opgave at gennemgå en ansøgning om refinansiering af lån vedrørende ejendommene i ISI 6 projektet. Låneansøgningen havde da allerede ligget i banken vistnok siden 2006. Bankens låneteam gennemgik låneansøgningen og bevilligede lånet omkring sommeren 2007. Udbetalingen af låneprovenuet fandt sted i efteråret 2007. Som han husker det, blev lånet på 135 mio. EUR. Lånet skulle være størst muligt, da banken var i konkurrence med andre banker. Grundlaget for lånebevillingen var vurderinger af ejendommene og navnlig cashflow-beregninger. Banken vurderede, om lejeindtægterne fratrukket driftsomkostningerne var tilstrækkelige til at servicere de ansøgte lån. Den due diligence rapport, som BDO har udarbejdet (ekstrakten side 564), dannede grundlag for bankens vurdering af låneansøgningen. Rapporten var meget omfattende og detaljeret i relation til vurdering af ejendommene, men man var fra bankens side opmærksom på, at ejendommene var vurderet meget højt. Sådanne rapporter er bestilt og betalt af kunden og tegner derfor altid et mere positivt billede, end hvis banken selv havde bestilte rapporten. Lånet skulle alene anvendes til refinansiering af de eksisterende lån, men banken noterede sig, at lånets størrelse reelt gav mulighed også for betaling af øvrige omkostninger. Lånene blev ydet til de otte objektselskaber, men der blev også ydet et lån til ISI 6 selskabet, da dette selskab også havde erhvervet en ejendom. Uwe Steinbrecher repræsenterede kunden i forhandlingerne med banken. Foreholdt årsregnskabet for ISI 6 for 2007 (ekstrakten side 1020) har vidnet forklaret, at det heraf fremgår, at 7 objektselskaber i alt lånte 28.720.000 EUR til ISI 6. Bankens lån til det ottende objektselskab blev først ydet senere. Det indgik

ikke i forudsætningerne for bankens lånebevilling, at objektselskaberne skulle udlåne en del af provenuet videre til ISI 6, og disse videreudlån fremgik selvsagt ikke af de cashflow-beregninger, som banken var blevet præsenteret for. Disse udlån var i strid med vilkårene for Wachovia Banks udlån og var i øvrigt ikke tilladt. Det fremgik af lånedokumenterne mellem banken og objektselskaberne, at lånene ikke måtte anvendes på denne måde; anparterne var jo pantsat til banken. Banken ville aldrig have bevilget lån i denne størrelsesorden, hvis dette havde været oplyst. Umiddelbart inden bankens udbetaling af lånene præsenterede Uwe Steinbrecher en opgørelse over anvendelsen af låneprovenuet, og opgørelsen viste ikke noget om videreudlån til ISI 6. Steinbrechers opgørelse var således ikke korrekt. Da vidnet blev tilknyttet ISI 6, blev han i første omgang direktør for komplementarselskabet ISI 6, men i 2008 blev han også direktør for Secur, der var komplementar for ISI 6. Han blev ansat på Uwe Steinbrechers foranledning. Det er korrekt, at han var administrerende direktør i ISI 6 i 2008, da årsregnskabet for ISI 6 blev underskrevet.

Der var mange personer involveret i opkøbene af anparter i objektselskaberne, bl.a. Uwe Steinbrecher, hr. Roelen og hr. Ruffer. I opkøbsfasen var blandt andre også Richard Weber og B på vegne af ebh bank involveret. Han har beskæftiget sig indgående med sagen og er ikke stødt på andre personer fra Danmark, som var beskæftiget med sagen i opkøbsfasen. En dansker ved navn Alex Gadeberg bistod også ISI 6.

Der var oprindeligt ikke blevet udarbejdet egentlige lånedokumenter for lånene fra objektselskaberne til ISI 6; der forelå kun overførselsbilag. Mindretalskommanditisterne i objektselskaberne blev ikke inddraget i lånebevillingerne til ISI 6. Han blev først bekendt med, at disse lån var ydet, da han tiltrådte som direktør i selskabet. Han blev af den tidligere direktør, Richard Weber, orienteret herom og om, at denne ikke havde oprettet lånedokumenter. Vidnet sørgede for at oprette skriftlige lånedokumenter, da lånevilkårene ellers ikke fremgik noget sted. Disse blev underskrevet vistnok i april eller maj 2008. Lånene var allerede blevet bevilget af personer, som i hierarkiet var på niveau med eller over vidnet, så der var ikke anledning til at rapportere videre om lånene. Han orienterede ikke långiver, Wachovia Bank, om, at lånevilkårene var overtrådt. Kreditterne var ydet til en dansk bank, og ingen forudså, at en bank kunne gå konkurs.

Ifølge lånevilkårene skulle der periodisk rapporteres til den långivende bank i form af oversigter over bl.a. lejeindtægter, og rapporteringsvilkårene blev overholdt. Ifølge lånevilkårene skulle overskudslikviditeten deponeres i banken. Likviditetsoverskuddet blev

imidlertid mindre end forventet. Vidnet konstaterede, at der var ”likviditetshuller” for nogle af ejendommene, hvilket særligt angik ejendomme med ejerlejligheder. Selskabet kom derfor til at stå på observationslisten hos Wachovia Bank. For at ISI 6 kunne overholde sine forpligtelser over for banken, blev der overført midler fra ISI 6 til banken. Han er temmelig sikker på, at ISI 6’s årsregnskab for 2007 har været sendt til Wachovia Bank. Han går ud fra, at det er sket i forlængelse af underskriften af årsregnskabet i juni 2008, men han husker det ikke. Han husker ikke reaktioner fra banken i den anledning. Bankens var formentlig ikke opmærksom på de lån, objektselskaberne havde ydet til ISI 6. På et tidspunkt, vist nok i 2008, truede Wachovia Bank med at opsige lånet, men lånene blev først opsagt i 2010.

Richard Weber har forklaret, at han er uddannet Rechtspfleger. I marts 2007 blev han ansat som direktør for ISI 6, der var komplementarselskab for objektselskaberne. Hans opgave var at stå for refinansiering af de eksisterende lån i objektselskaberne. Det lykkedes at opnå en refinansiering, som foruden at indfri de eksisterende lån gav et overskydende låneprovenu på ca. 30 mio. EUR. Uwe Steinbrecher forestod forhandlingerne med Wachovia Bank. Det overskydende provenu skulle anvendes til investeringer i forbedringer i indkøbscentrene. Opkøb af anparterne blev forestået af den daværende direktør Bernd Coir, og pengene til opkøbene blev stillet til disposition via en betaling fra ebh bank. Alle aftaler blev indgået mellem B og Uwe Steinbrecher. Der opstod relativt hurtigt problemer med at opfylde lånevilkårene i de nye lån fra Wachovia Bank og samtidig leve op til de krav, som ebh bank stillede.

Regnskabet pr. 31. december 2007 i ISI 6 (ekstrakten side 1007) er udarbejdet på foranledning af direktøren i komplementarselskabet. Posteringen på de syv beløb, der i alt beløber sig til 28.720.000 EUR i regnskabets tillæg III, side 3 (ekstrakten side 1020), betegner han som det rene sludder. Vidnet blev som direktør bedt om at betale de 28 mio. EUR, svarende til købesummen for objektselskaberne, til ISI 6 med henblik på, at ISI 6 kunne overholde sine forpligtelser over for ebh bank. Dette var et krav fra nogle medarbejdere hos ebh bank, han husker ikke hvem, men det var ikke B. Overskuddet på låneprovenuet fra Wachovia Bank blev således anvendt til noget, som lånet ikke var øremærket til, og som var i strid med forpligtelserne over for Wachovia Bank. Det havde ikke i forbindelse med låneansøgningen til Wachovia Bank været på tale, at objektselskaberne skulle yde lån til ISI 6. Da dette blev klart for vidnet, lavede han omgående et notat, som han via sin sekretær sendte til aktionærerne i Secur, i ebh bank stilet til B og til Volker Ruffer. Han nægtede

samtidig at medvirke til, at de 28 mio. EUR blev formidlet videre til ISI 6. Enten skulle han efterleve de lånevilkår, som Wachovia Bank havde opstillet, eller efterkomme de betingelser, som ebh bank stillede, og som stred mod forpligtelserne over for Wachovia Bank. Efter hans vurdering måtte man leve med det mindre onde, det ville sige at efterleve lånevilkårene for afdrag og renter over for Wachovia Bank, og dermed undlade at efterkomme ebh banks betingelser. Det pres, som de var underlagt af ebh bank vedrørende betaling af renter af de udlagte beløb, ville Uwe Steinbrecher tage sig af over for B. Konsekvenserne blev imidlertid, at vidnet blev afskediget. Han fratrådte i marts 2008 efter at have skrevet sit notat i februar 2008. Uwe Steinbrecher meddelte ham opsigelsen, og den blev telefonisk bekræftet af B, mens Volker Ruffer og Uwe Steinbrecher var til stede på hans kontor. Det var hans vurdering, at der forelå omstændigheder, hvorefter låneaftalerne var potentielt ugyldige.

Uwe Steinbrecher har forklaret, at han er uddannet jurist og driftsøkonom og i sit arbejdsliv udelukkende har beskæftiget sig med fast ejendom.

Han husker ikke i dag, hvornår han første gang mødtes med folkene fra ebh, men de holdt på et tidspunkt et møde i Düsseldorf. Han præsenterede mulige projekter og redegjorde for, hvilke projekter ITG og WIT havde beskæftiget sig med. ITG havde siden 1976 beskæftiget sig med udvikling af projekter med indkøbscentre, herunder opførelse af centre. De pågældende projekter etableredes i kommanditselskabsform.

De 8 kommanditselskaber, som senere blev omfattet af ISI 6 selskabet, blev alle stiftet og drevet af ITG og WIT. Han var af mange grunde en varm fortaler for ideen til selve ISI 6 projektet. Der var både skattemæssige og juridiske fordele forbundet med projektet. Det er korrekt, at det selskab, som opkøber anparterne i projektet, skal have en ejerandel på over 75 % for at have bestemmende indflydelse, men under 95 % for at spare ejendomsskatter. ISI 6 selskabet blev etableret som et holdingselskab til opkøb og besiddelse af anparterne i projektselskaberne. Det foregik i to etaper. Der skulle føres forhandlinger med anpartshaverne, om disse var interesseret i salg sideløbende med, at der blev ført forhandlinger med banken vedrørende indfrielse af de eksisterende lån og finansieringen af opkøbene. Det var WIT, der kontaktede anpartshaverne. FDB blev involveret som det førende selskab for handel med brugte anparter i Tyskland. WIT har ført alle forhandlingerne med indehaverne af anparterne i projektselskaberne. Det er ikke muligt at gennemføre et projekt med køb af anparter uden samtidig at etableret en finansiering.

Han kender naturligvis due diligence rapporten fra BDO (ekstrakten side 559). Rapporten blev udarbejdet på foranledning af B, men vurderingen blev også krævet af den finansierende bank, Wachovia Bank. BDO er et velanskrevet internationalt rådgivningsfirma, og Wachovia Bank stillede sig tilfreds med BDO's rapport. B ville med rapporten sikre sig, at projektet var baseret på markedspriser.

Vidnet var ikke involveret i overførslen af 52 mio. EUR fra ebh til opkøbet af anparterne. Pengene blev betalt til en forvaltningskonto hos WIT. Det var nødvendigt at kunne dokumentere over for sælgerne, at beløbet var til rådighed.

Vidnet førte forhandlingerne med Wachovia Bank. Det lykkedes ham at få forhandlet sig frem til en finansiering på 135 mio. EUR til projektet og på fordelagtige vilkår. Han kender naturligvis lånekontrakterne med Wachovia Bank (tillægsekstrakten side 61). De lån, som er opregnet i låneaftalens side 3-4 (tillægsekstrakten side 7-8), er de lån, som blev bevilliget til de enkelte projektselskaber i form af et samlet lån på 135 mio. EUR. Lånene blev dog henført til de enkelte selskaber. Lånene blev bevilget på baggrund af BDO rapporten og bankens egne beregninger. Formålet med lånet var som anført i formålsbestemmelsen i låneaftalens punkt 2 at refinansiere gældsforpligtelserne til indfrielse (tillægsekstrakten side 63), og dette vilkår gik igen i alle låneaftalerne. Man bør ikke tage ordlyden i låneaftalens punkt 12.7, litra a, (tillægsekstraktens side 68), hvorefter det i de tre første år ikke er tilladt låntager at disponere over "overskuddet", bogstaveligt. Man skal i stedet se samlet og mere overordnet på låneaftalerne.

Forpligtelsen i punkt 14.2 (tillægsekstrakten side 71) for låntager til ikke at yde lån til sine selskabsdeltagere skal heller ikke tages for pålydende, men ligeledes læses i lyset af den samlede kontekst. Han har i forhandlingerne med Wachovia Bank gjort banken opmærksom på, at de enkelte projektselskaber forløb forskelligt. Der var enkelte projekter, som gik godt, mens indtægterne ikke var høje nok på andre projekter, hvis der eksempelvis var indgået nye lejekontrakter. Det var derfor en del af aftalen med banken, at der kunne foretages en udligning. Havde man ikke gjort dette, ville det indebære, at et af projektselskaberne muligt måtte lukke, hvilket heller ikke Wachovia Bank var interesseret i. Banken havde hele tiden mulighed for at hente penge der, hvor de var. For banken var det i princippet ligegyldigt, hvor pengene kom fra; om det var fra det ene eller andet projektselskab. Det var aftalt med banken, at der ville ske løbende rapportering, og at der skulle være fuld

transparens. Han har fra begyndelsen sikret sig, at banken var indforstået hermed. Hvis ikke banken var enig i denne fremgangsmåde, ville den være skredet ind. Banken var sikret obligationsretligt og i kraft af pantesikkerhed.

Årsagen til, at Wachovia Bank opsagde lånet i 2010, kender han ikke. Det er muligt, at Wachovia Bank har truet med opsigelse af lånet i den periode, hvor han var involveret i projektet, men han husker det ikke.

Ifølge låneaftalens forside (tillægsektrakten side 5) må det have været i sommeren 2007, at lånene blev bevilliget. Han husker ikke, om han i forbindelse med sine forhandlinger modtog et honorar fra Wachovia Bank.

Foreholdt ISI 6' årsrapport for 2007, årsrapportens bilag III, side 3, (ekstrakten side 1038), hvorefter de syv af projektselskaberne havde udlånt i alt 28.720.000 EUR til ISI 6, og foreholdt, at der blev ført i alt 25 mio. EUR fra ISI 6 til ebh bank, har vidnet forklaret, at der, som han husker det, blev overført 28 mio. EUR og ikke kun 25 mio. EUR. Han vil tro, at det var vidnet selv, som anbefalede denne overførsel, da man havde skaffet en rigtig god finansiering, og at der var flere penge i kassen, end der var brug for i projektselskaberne. Han talte med B om denne overførsel. B var naturligvis bekendt med vilkårene for lånene i Wachovia Bank, som han og B havde afstemt, ligesom B regelmæssigt havde spurgt til forholdene. Han går ud fra, at B var klar over, at pengene hidrørte fra lånene i Wachovia Bank. B vidste, at der var 52 mio. EUR i egenkapital og 135 mio. EUR i fremmedkapital til rådighed til projektet. Wachovia Bank krævede, at der blev investeret egenkapital i projektet, før banken bevilgede et lån.

Vidnet har formentlig deltaget i møder i oktober 2007 med folk fra ebh og Eik. Han har set det minipropekt, som B havde udarbejdet (ekstrakten side 642), men det forelå kun på dansk, som han ikke forstår. Han har ikke deltaget i udarbejdelsen af prospektets skematiske oversigt "Drift uden løbende udlodninger" (ekstrakten side 654). De anførte 6 % var en realistisk forrentning under den forudsætning, at administrationen videreførtes på fornuftig vis. De enkelte projektselskaber rummede potentiale for videreudvikling. Der var eksempelvis et tomt areal i et af projekterne, som kunne videreudvikles, hvilket det blev. Der var også nogle lejemål, som kunne udlejes bedre. Han kan ikke vurdere prisen, men han mener, at banken fik en god, men ikke for høj pris ved salget til Eik Banken. Banken kunne sælge de 50 % til en god pris og kunne dermed optimere bankens resultat. Han mener, at

også B ved sin udarbejdelse af prospektet forudsatte, at ejendommene ville blive administreret fornuftigt. Vidnet anså Bs beregninger og prognoser i prospektet for at være realistiske.

Han er nøje bekendt med, hvordan det er gået med centrene, der i dag er bortauktioneret for 65 mio. EUR, og hvor der er indsat en anden administration. Han har selv trukket sig fra projektet, efter at administrationen i strid med hans anbefaling blev udskiftet. Udskiftningen af administrationen skete i 2008 eller 2009.

De 500.000 EUR, som er overført fra ebh bank til vidnet den 1. februar 2007 (ekstrakten side 1800), var honoraret til ham for formidlingen, tilvejebringelse af finansieringen og gennemførelsen af projektet. Han har investeret mange timer i projektet og har opnået gode resultater. Foreholdt, at faktureringen er sket allerede i februar 2007, har vidnet forklaret, at dette honorar i så fald alene har været for formidlingen af projektet, men at det ikke er et stort honorar henset til projektets størrelse. Faktureringen på 500.000 EUR den 1. oktober 2007 fra Secur til ISI 6 (ekstrakten side 638) dækker ydelser, som er blevet leveret af Secur og ikke af vidnet. Han går ud fra, at det har været for formidlingen af de enkelte anparter i projektselskaberne i ISI 6. Det er ikke usædvanlige honorarer, da der var mange medarbejdere involveret. Om fakturaen på 200.000 EUR af 31. december 2007 udstedt af Secur til ebh zweitmarkt (ekstrakten side 819) har vidnet forklaret, at han ikke var direktør for Secur, men alene anpartshaver. Secur bistod med formidlingen af projektet til Eik Bank. Fakturaen af 31. oktober 2007 (ekstrakten side 1332) på 420.000 EUR fra FDB til ISI 6 burde ikke være stilet til vidnet, men det skyldes nok, at han havde haft drøftelser med FDB. Det lykkedes at få forhandlet FDB's honorar for handlerne ned til det anførte beløb. Han er ikke klar over, hvad fakturaen af 3. maj 2007 fra Nadine Steinbrecher til ebh bank på 17.500 EUR (ekstrakten side 596) dækker over. Han ved heller ikke, hvad udgiften på 300.000 EUR, som ifølge ebh zweitmarkts årsregnskab for 2007 blev afholdt i henhold til en faktura fra Secur (ekstrakten side 862), dækker over.

Vedrørende de 52 mio. EUR, som blev overført fra ebh bank, og hvoraf de 20 mio. EUR blev anvendt til stamkapital i ISI 6, har vidnet forklaret, at han ikke husker, hvad de resterende 32 mio. EUR skulle anvendes til, men at han vil tro, at de blev anvendt til opkøb af kapitalandele. Beløbet skulle betales tilbage til ebh bank, når der var midler til rådighed.

Udtrykket ”brugte anparter” anvendes også på tysk. De var ofte billigt til salg, hvis de var

10-11 år gamle som i dette tilfælde.

Det er korrekt som anført i den skematiske oversigt over pengestrømmen i forbindelse med lånet i Wachovia Bank, som er indeholdt i ”Review af bogholderiet for ISI 6” i sagens bilag 69 (ekstrakten side 1226, øverste skema), at lånet i Wachovia Bank gav et likviditetsoverskud efter indfrielse af eksisterende lån på 28 mio. EUR. De forsøgte i forhandlingerne at låne mest muligt. Wachovia Bank interesserede sig alene for, at selskabernes egenkapital var til stede, og de overskydende 28 mio. EUR kunne derfor føres op i ISI 6 med det formål at tilbagebetale ebh bank.

Wachovia Bank var bekendt og indforstået med, at pengene blev anvendt på denne måde. De anførte 5.955.925 EUR, som er anført i skemaet nederst vedrørende ”Fee/service Wachovia i alt” har uden tvivl været betalinger til Wachovia Bank. Der var forskellige gebyrer, der skulle betales i forbindelse med låneoptagelsen og indfrielsen af de gamle lån.

Om vurderingen i redegørelsen for Eik Fondens og Eik Bankens erhvervelse og involvering i ebh zweitmarkt side 4, punkt 3.3, sidste afsnit (ekstrakten side 1399), hvorefter den pris, som Eik Fondens erhvervede 50 % af ISI 6 projektet til, var ”markedskonform om end ikke billig”, har vidnet forklaret, at fonden har betalt markedsprisen, men ifølge hans vurdering var det ebh bank, der gjorde den bedste forretning.

Frank Perschke har forklaret, at han er uddannet cand. merc. aud. fra Odense Universitet. Han blev ansat pr. 1. november 2007 i ebh ejendomme. Han havde i sin tidligere ansættelse ansvaret for at opbygge en administrationsafdeling for Tyskland, og det samme blev hans opgave hos ebh ejendomme. Inden han tiltrådte, havde der ikke været andre i ebh, som havde forestået dette arbejde. Erling Sørensen var hans chef.

Formålet med besøget hos Secur i marts 2008, som er beskrevet i hans notat af 14. marts 2008 (ekstrakten side 820) var at udføre et ”review” på tallene og lære folkene hos Secur at kende. Kenneth Kristensen assisterede ham på turen. Det er korrekt som anført i notatet, at han ledte efter dokumentation for købesummerne og de øvrige anskaffelsesomkostninger for købet af anparterne, men han fandt ikke dokumentationen. Det er hans håndskrift i marginen på notatets side 2. Som han husker det, var der blevet betalt 25 mio. EUR tilbage til ebh, mens der var blevet lovet tilbagebetaling af 32 mio. EUR, således som han har anført i notatet under overskriften ”konto 701-707” (ekstrakten side 821). De skulle derfor

følge op på, om de sidste 7 mio. EUR var betalt. Han husker ikke, hvilke lån der tales om under overskriften ”Konto 559-560 Secur Gesellschaften”. Der havde ikke hidtil eksisteret en plan for rapportering, og den plan, de udarbejdede, og som er omtalt i notatet, side 3, sidste afsnit (ekstrakten side 822), var den første. Han afleverede rapporten til Erling Sørensen, C og B.

Han husker ikke, hvad der nærmere lå i, at der var blevet betalt for meget i administrationshonorarer, således som det anføres i referat af møde i ISI 6's bestyrelse den 24. juni 2008 (ekstrakten side 1085). Meddelelsen fra B om, at drift/controlling af ISI 6 fremover skulle varetages af ebh ejendomme i Horsens, som er refereret i referatet under punkt 4, (ekstrakten side 1086), sigter til noget af det, vidnet skulle overtage, og lå i forlængelse af den rapporteringsplan, han omtalte i sin rapport fra det første besøg i marts 2007. Referatets sidste afsnit (ekstrakten side 1087) omhandler, at Secur skulle overtage administrationen fra den tidligere administrator, og at han nu overordnet tillige skulle kontrollere Securs administration.

Han mener, at Kenneth Kristensen også var med under det besøg hos Secur, som fandt sted i juni 2009, og som er beskrevet i vidnets notat af 3. september 2009 (ekstrakten side 1208) ”Review af bogholderiet for ISI 6 Investitions- und Beteiligungsgesellschaft mbH & Co. KG”. Det er korrekt som anført i notatets side 3 under ”Bemærkninger” (ekstrakten side 1210), at der i september 2009 fortsat ikke var dokumentation for omkostningerne i forbindelse med køb af anparterne, og han har ikke på noget tidspunkt set denne dokumentation. Det, han redegør for nederst på notatets side 4 og øverst på side 3, er, at der blev hævet penge fra projekternes konti, som ikke havde noget med projekterne at gøre, heriblandt vedrørende Veritas GmbH. Dette selskab er ifølge selskabets ”gesellschafterliste” (ekstrakten side 586) ejet af Uwe Steinbrechers børn, da han ikke selv kunne ikke eje noget i Tyskland.

Som beskrevet på side 5 i notatet under ”MrK ISI 5” (ekstrakten side 1212) konstaterede han, at man var begyndt at købe op til andre projekter for ISI 6 projektets midler, således at ISI 6 fungerede som en slags bank.

Det var hans klare fornemmelse, at man kunne have konstateret de uregelmæssigheder, som er beskrevet i notatet under ”Afsluttende bemærkninger” (ekstrakten side 1213 og side 1214), hvis man havde foretaget en lignende kontrol i 2008. I marts 2008 var formålet med

besøget et andet, og der konstaterede han derfor ikke sådanne regelmæssigheder. I marts 2008 havde Erling Sørensen bedt ham tage til Tyskland for at opbygge en plan for rapportering, dels for ISI 6 projektet, men også til brug for fremtidige projekter i Tyskland. Han kan ikke sige, om uregelmæssighederne vedrørende administrationshonorarer allerede forelå i marts 2008. Fra marts 2008 begyndte han stille og roligt at modtage rapporter fra Tyskland fra ISI 6 projektets daværende forvalter.

Besøget i juni 2009, som ligger til grund for rapporten fra september 2009, er formentlig første opfølgingsbesøg siden marts 2008. Han kan ikke svare på, hvorfor der ikke er fulgt op på det i mellemtiden. Det kan godt passe, at det var tilsynet efter fondenes krak, som sendte ham til Tyskland i juni 2009.

Marnar Jacobsen har forklaret, at han har været direktør i Eik Bank fra 1999 til september 2010, hvor banken blev overtaget af Finansiell Stabilitet. Han modtog sagens bilag 38, miniprojektet vedrørende ISI 6 (ekstrakten side 642), i forbindelse med besigtigelsesturen til Tyskland. Turen var arrangeret af ebh bank. Anledningen var forudgående drøftelser mellem vidnet og C om et samarbejde mellem bankerne. Eik Bank havde på det tidspunkt ingen erfaring med køb af brugte anparter, men banken havde erfaring med investering i fast ejendom. De havde ikke før turen noget kendskab til ITG eller nogen forbindelse til Wachovia Bank. De fik præsenteret projektet, som omfattende de centre og ejerandele, som fremgår af prospektets side 6. Ejerstrukturen på side 7 var, så vidt han husker, den ejerstruktur, de blev præsenteret for. Eik Bank lagde vægt på det driftsbudget for centrene, som fremgik af prospektet (ekstrakten side 654). De tog de tal, de fik præsenteret, for pålydende. Under besigtigelsesturen blev de præsenteret for muligheden for at købe en del af projektet, vist nok 40 %, men de drøftede det ikke nærmere under turen. Det ville i givet fald være Eik Fonden, der skulle investere. Den anden del af projektet skulle vist nok ejes af ebh fonden, men han er ikke sikker. Han går ud fra, at nogle af de ting, som er behandlet i Bs brev, der var vedhæftet dennes mail af 10. oktober 2007 (ekstrakten side 669), har været drøftet på besigtigelsesturen.

Han har set BDO rapporten, sagens bilag 20 (ekstrakten side 559), og han går ud fra, at det er den, som er omtalt i Bs brev, men han husker det ikke. Han mener, at de fik udleveret hele BDO rapporten. Han husker ikke, om han fik nogen nærmere oplysning om, hvad det var, som BDO's skatteafdeling arbejdede med, og som omtales på side to i Bs brev (ekstrakten side 670), men det har han formentlig gjort. Man ville muligvis gå videre til andre

investorer, hvis ikke Eik Fonden ville investere.

Vidnet har udarbejdet den redegørelse for Eik Fondens og Eik Bankens erhvervelse og involvering i ebh zweitmarkt, som indgår i sagen som bilag 37 (ekstrakten side 1396). Redegørelsen er vistnok fra marts 2010. Det er korrekt, at Eik fik oplyst, at der i den tilvebragte finansiering af projektet var ”afsæt penge til såvel almindeligt vedligehold som til de nødvendige investeringer i de kommende år”, således som det er anført i redegørelsen under pkt. 3.1, 3. afsnit, (ekstrakten side 1396). Dette blev oplyst under besigtigelsesturen. De fik ikke oplyst, at der blev ført penge fra projektet til ebh bank, men det erfarede de senere. Det viste sig, at der ikke var penge til at foretage investeringer i centrene, og det var derfor nødvendigt i Eik Fondens ejertid at tilføre penge til projektet. Det drejede sig vist nok i alt om 1 mio. EUR, som blev tilført i 2009-2010. De fik som anført i redegørelsens side 2, 3. afsnit, (ekstrakten side 1397) også oplyst, at ebh koncernen ville tage vare på alt det praktiske i forbindelse med ejerskabet, herunder sørge for controlling, rapportering og udarbejdelse af regnskaber. Eik fik ikke reviderede regnskaber, og efter Finansiell Stabilitets overtagelse af ebh banken var det vanskeligt at få banken til at tage hånd om tingene. Vurderingen i redegørelsens side 4, punkt 3.3, 3. afsnit, (ekstrakten side 1399) om, at købet ved en vurdering baseret på en faktor 15,625 af bruttolejen var ”markedskonformt om end ikke billigt”, var baseret på vidnets erfaring med investering i ejendomme.

De havde en forventning om, at samarbejdet med ebh om ISI 6 projektet ville føre til samarbejde også på andre områder. De havde i modsætning til ebh ikke selv erfaring fra det tyske ejendomsmarked, men det håbede de at få i kraft af samarbejdet. Et muligt samarbejde med ebh var et tema for Eik allerede på besigtigelsesturen, men blev ikke konkretiseret. Dialogen efter besigtigelsesturen foregik, som han husker det, mest med B. Bestyrelsesmødet den 11. oktober 2007, som er omtalt i redegørelsen, side 3 (ekstrakten side 1398), må have været et møde i Eik Fondens bestyrelse og ikke i bankens. Han videreformidlede til ebh, at bestyrelsens holdning var positiv. Det havde også været drøftet på mødet i Eik Fondens bestyrelse, at fonden ville foretrække en ejerandel på 50 %. Eik Fonden mente, at det ikke var tilstrækkeligt motiverende, hvis eventuelle forbedringer i lejeindtægterne i det hele skulle gå til ebh bank, sådan som det oprindeligt var forudsat i oplægget fra ebh. Det er baggrunden for det, der er anført i hans mail af 29. oktober 2007 (ekstrakten side 680) om et forslag til en ændring af den ”upside”, som ebh havde foreslået. Han husker forløbet, som det er beskrevet i redegørelsens side 3, 3. og 4. afsnit (ekstrakten side 1398). Vidnet kom med et forslag til en ændret upside, og C kom med et modforslag. Eik Fondens og Eik

Bankens motivation for at indgå i projektet var de to faktorer, som fremgår af redegørelsens side 3, dels et langsigtet afkast til Eik Fonden, dels forventningen til et strategisk samarbejde med ebh koncernen. Meddelelsen om, at Eik Fonden ønskede at gå med i investeringen, blev givet ved vidnets mail af 5. november 2007 til C og B (ekstrakten side 681). De havde da en forventning om, at det ville resultere i en aftale, men de ville nok ikke have opfattet det som aftalebrud, hvis ebh var vendt tilbage med besked om, at der alligevel ikke blev nogen aftale.

Han ved ikke, hvad der var årsagen til, at Eik Fonden først betalte købesummen for projektet i januar 2008, men årsagen kan have været, at de først har modtaget den endelig opgørelse over selskabets egenkapital i 2008. Der lå ikke nærmere overvejelser bag betalingstidspunktet, og det har ikke været motiveret af, at de først ville have ISI 6 med i regnskabet for 2008. Han går ud fra, at Eik Fonden ville have underskrevet allerede i november 2007, hvis den endelige opgørelse havde foreligget på dette tidspunkt. Han husker, at de efterfølgende blev præsenteret for et rentekrav, som de afviste, da de mente, at der var aftalt en fast pris med ebh.

Han var involveret i aftalen i oktober 2007 om ebh bankens kreditramme på 150 mio. kr. til Eik Fonden og i Eik Bankens tilsvarende kreditramme en måned senere til ebh fonden (ekstrakten side 677 og side 687). De to kreditrammer var ikke forbundet med hinanden. C nævnte, at ebh bank ville se velvilligt på et lån til Eik Fonden, og i samme forbindelse gav han udtryk for, at ebh fonden ville være interesseret i et lån i Eik Banken. De så det som en mulighed for et samarbejde, og ebh fonden var bestemt kreditværdig.

Med den eksterne valuar, som omtales i overdragelsesaftalens side 2, 6. sidste afsnit, (ekstrakten side 725), menes BDO rapporten. Bestemmelsen i aftalens side 3, punkt D.2, om, at der blev solgt til Eik Fonden til samme priser og på samme vilkår som til ebh fonden, var noget, som blev tillagt vægt i Eik Fonden. Han modtog ingen kopi af aftalen, hvor ebh fonden erhvervede de øvrige 50 % (ekstrakten side 825), og han husker ikke, hvornår han blev orienteret om, at ebh fonden havde købt sin andel af projektet.

Den samlede investering på 41,2 mio. EUR, som er anført i redegørelsens side 4, punkt 3.2, 3. afsnit, (ekstrakten side 1399), fremkommer som summen af de to fondes investering på hver 17,1 mio. EUR med tillæg af lånet fra ebh bank på 7 mio. EUR. De var bekendt med, at der var betalt gebyrer og honorarer til samarbejdspartnere, og han gik ud fra, at

disse var indeholdt i regnestykket. Eik Bank blev honoreret af Eik Fonden som anført i redegørelsen svarende til 3 % af købesummen af anparterne. Det var sædvanligt at tage honorarer svarende til 3-5 % af projektsummen. Når det i redegørelsen anføres, at vurderingen af centrene ifølge BDO rapporten var 177 mio. EUR, fremkommer det ved at sammenlægge vurderingen af de otte centre ifølge BDO rapporten (ekstrakten side 573) med tillæg af de 10 %, som omtales i rapporten. Det var ikke planen, at der skulle betales mere, end det, der fulgte af BDOs vurdering. Han kan ikke sige, om tillægget på 10 % var berettiget, når ISI 6 ikke kom til at eje andele i centrene i fuldt omfang, men kun 90 %. Han kan tiltræde beskrivelsen om den forudsatte administration og forvaltning af centrene, som er indeholdt i redegørelsens side 6, 2. afsnit. (ekstrakten side 1401).

Om resultatet ifølge det ureviderede regnskab for første halvår af 2007 for ISI 6 på 465.500 EUR, som er anført i redegørelsens side 8, 1. afsnit, (ekstrakten side 1403), og som kan genfindes i sagens bilag II T (ekstrakten side 1090), har han forklaret, at afkastgraden for projektet bl.a. på grund af finanskrisen ikke udviklede sig godt. Da ebh bank kom i vanskeligheder, gik Eik Fonden fra at være passiv investor til at være aktiv investor, hvilket var baggrunden for, at Eik Fonden ansatte B som konsulent.

Købesummen i overdragelsesaftalen mellem Eik Bank, ebh bank og ebh fond i betalingsstandsning for bankens og fondens tilgodehavende i aftalens punkt 6.1-2 (ekstrakten side 1765) blev sat til under kurs pari. Overdragelsen var foranlediget af Eiks overgang til aktiv investor kombineret med, at hverken ebh fonden eller ebh banken længere var egnet som langsigtet medinvestor. Det er korrekt, at det blev overvejet, om der skulle gøres erstatningskrav gældende mod BDO, da de årlige omkostninger var opgjort 1 mio. EUR for lavt i BDOs rapport.

Finanstilsynet aflagde besøg hos Eik Bank i september 2010. Han kan bekræfte, at det er engagementet i ISI 6, som er behandlet i Finanstilsynets brev af 27. september 2010, side 4, punkt 3, sidste afsnit (ekstrakten side 1318). Vidnet fratrådte sin stilling i banken i september 2010.

Frithleif Olsen har forklaret, at han var bestyrelsesformand i Eik Fonden og Eik Banken fra 2004, og indtil banken blev overtaget af Finansiell Stabilitet. Banken og fonden havde samme bestyrelse.

Han husker ikke, om han har set miniprojektet i sagens bilag 38 (ekstrakten side 655), men han tror det. Han deltog i en besigtigelsestur til Tyskland i oktober 2007. De blev inviteret af ebh via bankens direktion. Formålet var at finde ud af, om Eik Fonden ønskede at foretage investering i projektet sammen med ebh. Han er ikke sikker på, om han har set skemaoversigten ”Drift uden løbende udlodninger” i prospektet (ekstrakten side 654). Det var bestyrelsen, som skulle træffe beslutningen på baggrund af direktionens indstilling. Han husker ikke, at der var forhandlinger allerede under turen, hvor det var Marnér Jacobsen, der talte på deres vegne. Det var ikke på tale, at Eik Fonden skulle stå alene med projektet. Det var planen, at Eik Fonden skulle investere sammen med ebh fonden. Han ved ikke, om han har set forsiden eller side 5 i BDOs due diligence (ekstrakten side 559 og side 564), men han har set tal fra BDOs vurderinger, idet det var dem, som var grundlaget for bestyrelsens beslutning om at investere. Han husker ikke, om han har set redegørelsen for Eik Fondens og Eik Bankens erhvervelse og involvering i ebh zveitmarkt i sagens bilag 37 (ekstrakten side 1396), eller om han har været med til at udarbejde redegørelsen. Han husker, at der var nogle problemer med finansieringen af vedligeholdelsen. Eik Fonden måtte betale nogle ret store beløb på i hvert fald et par mio. kroner, men han husker det ikke nærmere. Det er muligt, at årsagen til udviklingen i ISI 6 var finanskrisen, men han ved det ikke.

Spørgsmålet om vilkårene for Eik Fondens involvering i projektet blev drøftet i bestyrelsen, herunder oplægget fra ebh om en ”success fee” og ”upside”, og han er enig i den gengivelse af forløbet, som er gengivet i redegørelsen fra side 2, sidste afsnit, til side 3, 3. afsnit (ekstrakten side 1397 f.). Fondens motivation for investeringen var som gengivet i redegørelsens side 3, 3. sidste afsnit. Det var nyt for fonden at investere i det tyske marked. Beslutningen om at involvere sig var foranlediget blandt andet af ebh koncernens kendskab til dette marked.

Han husker, at Eik Fonden fik en kreditramme på 150 mio. kr. af ebh bank. De to kreditrammer til Eik Fonden og ebh fonden (ekstrakten side 677 og side 687) var ikke knyttet sammen. Han havde en drøftelse herom med sin direktion, som havde talt med ebh herom. Han husker ikke, hvornår han underskrev aktieoverdragelsesaftalen i sagens bilag 46 (ekstrakten side 737), eller om han tænkte nærmere over dateringen. Han ved ikke, hvorfor aftalen var dateret den 1. marts 2007. Baggrunden for, at B efterfølgende blev tilknyttet Eik Fonden, var, at fonden fik problemer med involveringen i ISI 6 projektet fra det tidspunkt, hvor ebh fonden og ebh banken kom i problemer.

Procedure

Ebh fonden under konkurs har overordnet gjort gældende, at fonden oprindeligt var køber af ISI 6 projektet. Fonden bestrider ikke at skulle betale, hvad ISI 6 kostede, eller at købet af projektet som sådant var foreneligt med fondens interesser, men gør gældende, at banken under dække af ISI 6 tilrettelagde betalingsstrømme ud over, hvad projektet retligt gav grundlag for. Banken har hverken varetaget formidlingsopgaver eller påtaget sig en ejers risiko, som berettiger til den oppebårne fortjeneste. Derimod har de sagsøgte fra projektets opstart stedse eksponeret fonden for den fulde risiko ved investeringen. Over for banken er fondens krav et tilbagesøgningskrav. Over for samtlige sagsøgte er fondens krav desuden et erstatningskrav.

Ebh fonden under konkurs har i det væsentlige nærmere gjort gældende, at banken som påvist under bevisførelsen og delvist også erkendt har handlet i strid med kravene om skriftlighed og markedsbaserede vilkår ved koncerninterne transaktioner og ikke overholdt bogføringsloven på en række områder, ligesom banken ved udstrakt brug af mellemregningskonti har sløret foretagne transaktioner, sådan som det også er beskrevet i det notat af 17. april 2009, som Erik B. Hansen og Flemming Johannsen efterfølgende har udarbejdet. Banken havde bl.a. som følge af sin rolle som administrator for fonden pligt til også at varetage fondens interesser, men den generelt manglende dokumentation og kontrol har gjort det muligt for bankens ledelse at disponere uden hensyntagen hertil. Efterfølgende har det ligeledes vanskeliggjort mulighederne for at få indblik i og overblik over transaktionerne. Banken kan selvsagt ikke støtte ret på de fejl, som banken selv har begået.

De betalingsstrømme, som bevisførelsen har klarlagt, giver intet grundlag for at anse banken for berettiget til nogen indtjening på ISI 6 overhovedet, det være sig som kapitalgevinst eller som formidlingshonorar. Fonden har løbende honoreret de tyske aktører, som har formidlet projektet, og hvis bistand har været nødvendig. Derimod tjente den såkaldt ”endelige investormodel” ikke fondens, men bankens interesser.

Der er adskillige grunde til, at fonden og ikke banken må anses for at være den oprindelige køber af ISI 6.

Dels påtog banken sig ikke normalt ejerrisikoen ved projekter af denne karakter. Det er også utænkeligt, at banken skulle have valgt at bruge likviditet til et projekt til en værdi af over 1 mia. kr. Af resultatet for 2007 for ebh anpartar på 110 mio. kr. stammede 96,9 mio. kr. fra ISI 6, og denne betydelige gevinst beskrives i årsrapporten netop som et udslag af ”formidling”. Dels ville det stride mod FIL § 147 og dermed også Danske Lov 5-1-2, hvis banken ejede fast ejendom i det omhandlede omfang.

Den oprindelige formidlingsaftale omhandler ”fondens køb” af ISI 6. Banken kunne nemlig ikke lovligt eje ISI 6. En gennemgang af referaterne fra bestyrelsesmøder i banken og dens datterselskaber og i fonden viser tillige, at det var fonden, som oprindeligt viste interesse for at investere på det tyske ejendomsmarked og som gik ind i ISI 6, ligesom mini-prospektet, som nævnes i referatet af bestyrelsesmødet i banken den 25. juni 2007, blev udarbejdet ”på vegne af ebh fonden”. Allerede i referatet fra bankens bestyrelsemøde den 27. november 2006 nævnes det, at det blev besluttet, at ”såfremt ebh ønsker at indgå i denne investering, vil ebh blive enekommanditist i ISI[6]”. Dette bestyrelsesmøde var sammenfaldende med et bestyrelsesmøde i fonden. Bestyrelsesmedlemmerne havde dobbeltroller og interesserede sig ikke for sondringen mellem bank og fond. Af de til dels modstridende forklaringer, som de deltagende bestyrelsesmedlemmer har afgivet, kan det derfor heller ikke udledes, at der med ”ebh” mentes ”banken”. B skrev da også i sit efterfølgende notat af 19. marts 2009, at investeringen i ISI 6 havde sammenhæng med planerne om at øge aktiviteterne i ebh fonden.

Det fremgår direkte af ordlyden af fondsbørsmeddelelsen af 21. maj 2007, at bankens opjustering skyldtes en markant vækst med ”formidling” af større ejendomsinvesteringer. Af referatet fra bestyrelsesmødet i fonden samme dag fremgår også klart, at ISI 6 var placeret i fonden.

En gennemgang af forløbet dokumenterer derfor, at fonden blev ejer af ISI 6 fra starten, og at banken alene kan have optjent et formidlingshonorar.

Ebh fonden under konkurs har desuden henvist til kontrakten af 26. juni 2007, hvorved ebh zweitmarkt solgte sit kommanditindskud i ISI 6 til ebh anparts investering for 21 mio. EUR. Dette beløb er betalt af fonden og vedrører stamkapitalen i projektet. Senest på dette tidspunkt har fonden helt og holdent været ejer af ISI 6.

Om fondens tab på fordringen på ebh zweitmarkt på 20 mio. EUR, der nedenfor er opgjort til 32.166.540 kr., har fonden i denne sammenhæng i øvrigt gjort gældende, at der ikke foreligger skriftlig dokumentation, som begrunder, at fonden oprindeligt blev debiteret 149.547,215 kr., svarende til ebh anparts investerings udlæg til stamkapitalen i ISI 6. Det har aldrig været godkendt, endsige behandlet af fondens bestyrelse, og fondens overtagelse af bankens engagementer i denne størrelsesorden var hverken markedskonform eller inden for rammerne for fondens udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed. Det bestrides, at ejerskab til fordringen var et nødvendigt led i fondens erhvervelse af ISI 6 projektet.

Af råbalancen for 2007 i ebh anparts investering fremgår, at ISI 6 blev bogført som tilhørende banken, men ført til mellemregningskontoen med fonden i perioden fra den 26. juni til den 10. juli 2007 og igen fra den 30. september 2007, således at bankens ejerskab ikke fremgik af perioderegnskaberne. I fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 er ISI 6 da også medtaget som et materielt anlægsaktiv med 1.070 mio. kr.

De sagsøgte kan ikke støtte deres frifindelsespåstande på, at fonden først blev ejer af ISI 6 ved den skriftlige overdragelsesaftale fra december 2007, når det modsatte fremgår af offentliggjorte regnskabsrapporter.

De sagsøgte har udsat fonden for den fulde risiko ved projektet. Pr. 30. september 2007 var fonden således eksponeret med ca. 231 mio. kr., sådan som det fremgår af ebh anparts investerings mellemregningskonto med fonden. Først den 4. april 2008 er beløbet på ca. 231 mio. kr. blevet reguleret med betaling af ca. 72,7 mio. kr. Bankens øvrige dispositioner skal imidlertid også tilbageføres.

Den såkaldt ”endelige investormodel”, som B beskrev på bestyrelsesmødet i banken den 10. oktober 2007, varetog klart ikke fondens interesser. Samtidig med, at ISI 6 på ny blev solgt til fonden, blev prisen for bankens formidlingsindsats, som ikke på nogen måde var reel, også sat op, sådan som det afspejles i bankens 2. opjustering i fondsårsmeddelelse af 29. oktober 2007. Bankens indsats bestod alene i mellemfinansieringen, som uanset omfanget på 52 mio. EUR i øvrigt ikke var godkendt af bankens bestyrelse. De andre opgaver, som er beskrevet i formidlingsaftalen mellem fonden og ebh ejendomme, har banken ikke varetaget. Bankens har derfor heller ikke været berettiget til et formidlingshonorar.

Over for anbringendet om, at banken ikke er rette sagsøgte, har fonden i det væsentlige gjort gældende, at fonden har et tilbagesøgningskrav over for banken på grund af bankens medvirken til at begå retsbrud over for fonden. Kravet mod banken støttes tillige på den almindelige culperegulering. Udbyttet i ebh anparts investering vedrørende ISI 6 blev direkte overført til banken, sådan som det også klart fremgår af datterselskabets årsrapport for 2007. Ebh anparts investering har reelt ikke haft kapacitet til at styre et projekt som ISI 6, og al håndtering er foregået i bankens hovedsæde i Fjerritslev, ikke i Horsens. Bankens havde gennem sin ledelse, herunder sin bestyrelsesformand, faktisk bestemmende indflydelse over og kontrol med fonden. Fra denne position gennemførte banken betalingsstrømme til egen fordel og med tab for fonden som opgjort i påstandene. FIL § 181, stk. 2, omfatter ikke en situation som den foreliggende, hvor det ville være retligt umuligt - i strid med såvel FIL § 145 som FIL § 147 - at lade de manglende direkte skriftlige aftaler om fondens oprindelige ejerskab resultere i en tilbageførsel til banken.

A har som bestyrelsesformand såvel i banken og flere af dens datterselskaber som i fonden haft en helt særlig indsigt i sammenhænge og har pådraget sig erstatningsansvar over for fonden ved sin varetagelse af bankens interesser på bekostning af fondens interesser. A har gennemgået regnskabsrapporten pr. 30. juni 2007, hvor ISI 6 var optaget i fondens balance med 1.070 mio. kr., men har alligevel få måneder efter uden videre underskrevet den overdragelsesaftale, hvorefter fonden overtog 50 % af aktierne i ebh zweitmarkt fra ebh anparts investering. At Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har valgt ikke at rejse straffesag mod A skyldes i det væsentlige forældelsesreglerne.

B har som direktør for banken og flere af dens datterselskaber - sammen med C og under opsyn af A - tilrettelagt grundlaget for uberettigede betalingsstrømme til banken gennem ebh anparts investering. B har været ophavsmand til den "endelige investormodel", hvorved fondens interesser ganske blev tilsidesat til fordel for bankens. B vidste, at FIL § 147 var til hinder for, at banken kunne eje ISI 6. Han kendte til de enkelte bogføringsmæssige poster bag de skiftende konstruktioner og har bl.a. på bestyrelsesmødet i fonden den 21. maj 2007 gennemgået notatet med oversigten over projekter i fondens bøger og i "pipeline" med den bemærkning vedrørende ISI 6, at "1/2 sælges 2. halvår". På trods heraf skrev B efterfølgende under på det modsatte, nemlig at fonden købte halvdelen.

C har som direktør i banken og bestyrelsesmedlem i ebh anparts investering ligeledes - sammen med B og under opsyn af A - tilrettelagt grundlaget for uberettigede betalings-

strømme til banken via ebh anparts investering. C har deltaget i alle fondens bestyrelsesmøder som referent. Også han har svigtet sin særlige omsorgspligt over for fonden. Han medvirkede til, at fonden 3 gange købte ISI 6 projektet og var drivkraften i forhold til Eik Fondens involvering. ISI 6 blev imidlertid ikke tilbudt til andre end Eik Fonden, som derfor ikke kan betragtes som en uafhængig tredjemand. C havde nøje kendskab til problemstillingen vedrørende FIL § 147. C var endvidere ansvarlig for bankens regnskaber, herunder bogføring.

Til støtte for den principale påstand om betaling af 142.915.829 kr. med nærmere angivne renter har ebh fonden under konkurs med hensyn til den beløbsmæssige opgørelse henvist til mellemregningskontoen mellem fonden og ebh anparts investering, hvorefter fonden vedrørende ISI 6 pr. 30. september 2007 er debiteret i alt 81.675.207,64 kr., nemlig 69.560.507,64 kr. + 12.114.700 kr., hvorfra skal trækkes den tilbageførsel af 28.728.947,69 kr., som skete den 3. april 2008, herefter svarende til købesummen i henhold til aktieoverdragelsesaftalen, nemlig 52.946.259,95 kr. Til dette beløb skal lægges tabet på fordringen på ebh zweitmarkt på 20 mio. EUR med i alt 32.166.540 kr. Fonden er pr. 30. september 2007 debiteret 149.547.215 kr. vedrørende denne fordring, men herfra skal fratrækkes købesummerne ved videresalget med i alt 117.380.675 kr. Fonden er debiteret rentebetalinger på 11.254.073,33 kr. og 2.608.519,04 kr., ialt 13.862.592,37 kr., som ligeledes indgår i den principale påstand. I påstandsopgørelsen er fratrukket den indre værdi af ebh zweitmarkt pr. 31. december 2006 med 8.987.007,64 kr., sådan som denne kan udledes af årsregnskabet for ebh zweitmarkt ved anvendelse af en omregningskurs på 7,4552. Endelig udgjorde den købesum, som Eik Fonden har betalt, og som den 28. januar 2008 er tilgået banken, 52.927.444, 29 kr. Dette beløb indgår som den sidste post i den principale påstand, der i det hele er opgjort ud fra grundsynspunktet om, at fonden har været den oprindelige køber af ISI 6. Til beløbet skal lægges rente efter renteloven af 57.821.845 kr. (det vil sige 52.946.259,95 kr. + 13.862.592,37 kr. fratrukket 8.987.007,64 kr.) fra den 30. september 2007 og af yderligere 52.927.444 kr. fra den 29. januar 2008. Beløbet på 32.166.540 kr. skal forrentes fra den 3. august 2009, hvor fonden fra Eik Fonden modtog betaling for fondens udlån til stamkapital, hvorved tabet kunne opgøres.

Til støtte for den subsidiære påstand om betaling af 110.749.289 kr. med nærmere angivne renter har ebh fonden under konkurs med hensyn til den beløbsmæssige opgørelse henvist til redegørelsen for den principale påstand, dog således, at fonden selv skal bære tabet på fordringen på ebh zweitmarkt og beløbet derfor er reduceret med 32.166.540 kr.

Til støtte for den mere subsidiære påstand om betaling af 94.482.732 kr. med nærmere angivne renter har ebh fonden under konkurs med hensyn til den beløbsmæssige opgørelse af kravet anført, at såfremt fonden anses for ikke oprindeligt at have været ejer af hele ISI 6, skal fonden i det mindste have erstattet det beløb, som direkte er blevet tilført banken under dække af ISI 6, nemlig 89.988.384,68 kr. med tillæg af den indre værdi pr. 31. december 2006 af den halvdel af ebh zweitmarkt, som Eik Fonden overtog, 4.494.347,69 kr. Hertil kommer rente efter renteloven af 62.316,192 kr. fra den 30. september 2007 og af yderligere 32.166.540 kr. fra den 3. august 2009.

Erhvervsstyrelsen, der er indtrådt i sagen som biintervenient til støtte for ebh fonden under konkurs, har bl.a. anført, at styrelsen i 2010 ganske vist foretog en revurdering af spørgsmålet om sparekassefondes uddelinger og strammede op som følge af en generel undersøgelse fra 2009. Styrelsen har imidlertid på intet tidspunkt tilkendegivet en retsopfattelse eller haft en praksis, hvorefter sparekassefonde kunne foretage uddeling til sparekasseaktieselskabet uden iagttagelse af erhvervsfondslovens krav til uddelinger, eller hvorefter fonden kunne afholde almindelige driftsudgifter i sparekasseaktieselskabet eller i øvrigt træffe dispositioner, som ikke var begrundet i fondens interesse. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har alene i enkelte tilfælde godkendt konkrete dispositioner efter erhvervsfondslovens § 21, stk. 3. Styrelsen har således ikke ”accepteret og godkendt, at en sparekassefond kan støtte det underliggende sparekasseaktieselskab såvel i form af afholdelse af udgifter på vegne pengeinstituttet som ved udlodning til fordel for pengeinstituttet”, som Finansiell Stabilitet A/S har anført, og styrelsens konkrete godkendelser efter erhvervsfondslovens § 21, stk. 3, kan ikke tages som udtryk for, hvad bestyrelsen lovligt kunne beslutte på egen hånd. Ændringen fra 1996 i fondens vedtægter indebar ikke en adgang til at yde støtte til banken i en form, der var i strid med lovgivningen og bestyrelsens pligt til at varetage fondens interesser. Fonden har således kun kunnet indgå aftaler med banken på markedsvilkår og yde tilskud til banken under iagttagelse af kravene til uddeling i erhvervsfondslovens §§ 40-43, men har ikke kunnet dække bankens almindelige driftsomkostninger. Det fremgår klart af forarbejderne til omdannelsesloven, at det var hensigten, at bank og fond ”forretningsmæssigt [skulle] fungere som en helhed”. Det indebar dog ikke, at fonden kunne begunstige banken.

Finansiell Stabilitet har over for ebh fonden under konkurs i første række gjort gældende, at fondens eventuelle krav må rettes mod ebh anparts investering som ejer og sælger af ebh zweitmarkt. Banken er ikke ansvarlig for eventuelle fejl og forsømmelser begået af sine

datterselskaber, og Finansiell Stabilitet har ikke overtaget sådanne eventuelle forpligtelser. Der er ikke grundlag for at statuere hæftelsesgennembrud eller ud fra berigelsesgrundsætninger eller ansvarssynspunkter at rette noget krav mod banken. Et eventuelt krav kan således udelukkende gøres gældende over for ebh anparts investering, og fonden har da også anmeldt sit krav i dette selskabs konkursbo.

Finansiell Stabilitet har i anden række gjort gældende, at fondens erhvervelse af ebh zweitmarkt hverken var i strid med fondens vedtægter eller med fondslovgivningen og den administrative praksis, som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har haft frem til den 2. februar 2010. Fondens handlinger består blot i, at den har indfriet stamkapitalen på 20 mio. EUR med tillæg af 1 mio. EUR. Fonden har dernæst i december 2007/januar 2008 aftalt at købe 50 % af aktierne i ebh zweitmarkt med overtagelsesdag den 1. marts 2007 på samme vilkår, som var aftalt med Eik Fonden. Endelig har fonden overdraget halvdelen af den indfrieede stamkapital, 10 mio. EUR, til Eik Fonden og selv modtaget gældsbevis på samme beløb i forbindelse med effektueringen af købet af ebh zweitmarkt i december 2007/januar 2008. Ingen af disse dispositioner er i strid med erhvervsfondslovens §§ 21 og 40-43, med omdannelseslovgivningen eller med fondens vedtægter.

Fonden erhvervede således ebh zweitmarkt - og dermed ISI 6 - på samme tidspunkt og til samme pris som Eik Fonden. Handlen blev godkendt på fondens bestyrelsesmøde den 26. november 2007 og bogføringsmæssigt posteret i overensstemmelse hermed i såvel fondens som bankens regnskaber. Bevisbyrden for, at fonden var ejer af ISI 6 fra et tidligere tidspunkt end de skriftlige overdragelsesaftaler fra december 2007/januar 2008, påhviler fonden. Den overdragelse af ebh zweitmarkts kommanditindskud på 20 mio. EUR til ebh anparts investering, som fandt sted i juni 2007, er uden betydning for sagen. Overdragelsen blev ikke gennemført og opfylder i øvrigt ikke tysk rets krav. Den bogføring af ISI 6 i fondens regnskaber, der skete i juli 2007, var ikke en egentlig overdragelse, men en ”parke-ring” med det formål at få ejerforholdet ud af bankens bøger. Der var således blot tale om en foreløbig fastsættelse af overdragelsesværdier, som det var hensigten efterfølgende at regulere, hvilket også skete. Fondens ønskede ikke at være medejer, før der var foretaget opkøb af kapitalandele i indkøbscentrene, og fonden ønskede tillige, at der skulle være fundet en medinvestor, før fonden deltog. Med indgåelsen af overdragelsesaftalerne i december 2007/januar 2008 godkendte fonden, at ebh anparts investering oppebar en fortjeneste ved salget.

Enhver overdragelse, der måtte have fundet sted før oprettelsen af de skriftlige aftaler, er ugyldig som stridende mod FIL § 181 og de koncerninterne regler, som foreskriver skriftlighed. Bevisførelsen, herunder gennemgangen af bestyrelsesmødereferater og bogføringsmateriale samt den omfattende vidneførelse, godtgør imidlertid heller ikke, at fonden på noget tidligere tidspunkt end i forbindelse med de skriftlige aftaler blev ejer af ISI 6.

Uanset at Eik Fondens underskrift først forelå i januar 2008, var det korrekt ud fra et forsigtighedsprincip at medtage bankens fortjeneste på 96,9 mio kr. i forbindelse med ISI 6 i årsrapporten for ebh bank 2007, og i den henseende er årsrapporten i hvert fald retvisende. Af årsrapportens ”Oversigt over konsoliderede selskaber” fremgår det, at ISI 6 ikke indgår. Såvel intern som ekstern revision har forsynet årsrapporten med blanke påtegninger. Det fremgår desuden, at likviditetskravet i FIL § 152 var mere end opfyldt med en overdækning på 70,5. Spørgsmålet om bankens likviditet er i øvrigt uden betydning for sagens afgørelse.

Finansiel Stabilitet har tillige anført, at det ikke er godtgjort, at bankens ejerskab af ISI 6 stred mod FIL § 147. Såfremt det måtte være tilfældet, medfører det imidlertid ikke, at fonden ikke skal betale projektavance, er berettiget til at oppebære projektavance, få godtgjort tab på overtagelse af stamkapital eller at få krediteret debiterede renter. Muligt begåede overtrædelser af relevante bestemmelser i FIL eller af bogføringsloven kan alene danne grundlag for Finanstilsynets indgriben.

Sammenfattende har Finansiell Stabilitet gjort gældende, at det ikke er godtgjort, at banken har handlet ansvarspådragende over for fonden. Banken har ikke deltaget i og har ikke ansvar for de beslutninger, der er truffet af fondens bestyrelsesformand og efterfølgende godkendt af fondens bestyrelse. Et ansvar støttet på retsbrudsbetragtninger ville kræve forsæt eller grov uagtsomhed. Investeringen i ISI 6 faldt uden for de daglige administrative dispositioner, som er omfattet af administrationsaftalen, og er gennemført af de af fonden valgte prokurister med tiltrædelse af fondens bestyrelse. Som også anført i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens brev af 2. februar 2010 til fondens bestyrelse om ”Granskning af ebh-fonden” er det i øvrigt alene fondens bestyrelse, der har ansvaret for fondens ledelse, bogføring og formueforvaltning, uanset om der er indgået administrationsaftale herom, og det ændrer ikke herpå, at der måtte være udpeget prokurister blandt de ansatte i banken. At banken skulle have begået et kvalificeret retsbrud over for fonden, er begrebsmæssigt udelukket, når fondens bestyrelse havde fuld indsigt i transaktionerne.

Banken har ikke været formidler, og den oprindelige tanke om et formidlingshonorar til ebh ejendomme eller ebh anparts investering blev opgivet og erstattet af en fortjeneste til ebh anparts investering ved salg af kapitalejendele i ebh zweitmkt. Et eventuelt krav skal imidlertid under alle omstændigheder reduceres, fordi banken eller dens datterselskaber rent faktisk har udført et betydeligt arbejde med gennemførelse af opkøb af anparter, udarbejdelse af salgsprospekt og gennemførelse af salget og derfor er berettiget til et sædvanligt formidlingshonorar på 5 + 1 % af bruttoinvesteringen på 185 mio. EUR, subsidiært et skønsmæssigt fastsat mindre beløb.

Fonden har ikke dokumenteret at have lidt noget tab, der kan kræves erstattet af banken. Et eventuelt tab skal under alle omstændigheder bortfalde, subsidiært nedsættes som følge af egen skyld, herunder ved passivitet og/eller accept af risiko. Finansiell Stabilitet har desuden henvist til erstatningsansvarslovens § 24.

Endelig har Finansiell Stabilitet gjort gældende, at kravet om renter på henholdsvis 11.254.073,33 kr. og 2.608.519,04 kr. er forældet. Finansiell Stabilitet har vedrørende fondens rentepåstande anført, at der ikke er særlige forhold, der begrundes, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt end stævningen, jf. rentelovens § 3, stk. 5.

Finansiell Stabilitet har over for de medsagsøgte gjort gældende, at et eventuelt skyldigt beløb endeligt skal bæres af disse in solidum, subsidiært alternativt, som følge af deres positioner i banken og dens datterselskaber og i fonden og deres direkte og altafgørende involvering i de foretagne dispositioner. Det bestrides således, at banken er underlagt en anden culpanorm end de medsagsøgte, og at berigelsesgrundsætninger kan begrunde et regreskrav fra de medsagsøgtes side.

Over for A har Finansiell Stabilitet nærmere gjort gældende, at han på intet tidspunkt har forholdt sig kritisk til Bs håndtering af investeringen i ISI 6, herunder til at projektet på tidspunkterne for kvartalsregnskaberne var ”parkeret” i fonden. A har som fondens bestyrelsesformand haft det fulde ansvar for fondens ledelse og administration, og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har da også i sit brev af 2. februar 2010 udtalt kraftig kritik af ham.

Over for B har Finansiell Stabilitet nærmere gjort gældende, at han som direktør i såvel banken som ebh anparts investering og som prokurist i fonden har haft pligt til at påse, at

transaktionerne mellem banken og dens datterselskaber og fonden foregik korrekt. B var bekendt med, hvorledes Per W. Nielsen foretog bogføringen i relation til ISI 6.

Over for C har Finansiell Stabilitet nærmere gjort gældende, at han som direktør i banken, bestyrelsesmedlem i ebh anparts investering og prokurist i fonden ligeledes har haft pligt til at påse, at transaktionerne mellem banken og dens datterselskaber og fonden foregik korrekt. C har spillet en helt central rolle i forbindelse med indkøbet, håndteringen og salget af ISI 6.

A har - i tilslutning til det, som Finansiell Stabilitet har anført - over for ebh fonden under konkurs i det væsentlige gjort gældende, at beslutningen om at investere i ISI 6 lå inden for formålsbestemmelsen i fondens vedtægter, der i medfør af § 48 i lov om erhvervsdrivende fonde var godkendt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Det var også retmæssigt at investere på en sådan måde, at banken gennem sit datterselskab ville tjene på transaktionen, idet det lå inden for fondens formålsbestemmelse at virke til gavn for banken. Fondens bestyrelse var på grundlag af motiverne til omdannelsesloven og praksis fra Erhvervsstyrelsen på tidspunktet for investeringen i god tro med hensyn til det retmæssige i at understøtte bankens virksomhed. Erhvervsstyrelsen har i 2010 foretaget en revurdering af sin praksis, der er blevet strammet op, som det også fremgår af styrelsens indlæg i denne sag. Spørgsmålet om As ansvar i forbindelse med ISI 6 projektet skal selvsagt bedømmes ud fra det dagældende regelgrundlag. Fondens bestyrelse havde et forsvarligt beslutningsgrundlag, hvilket understøttes af As krav om, at en udenforstående investor, Eik Fonden, skulle købe en betydelig del af ISI 6 og dermed sikre, at fondens køb skete til en forsvarlig markedspris. Uanset at fonden ikke formelt havde en direktion, fremstod bankens administration af fondens formueforhold som mindst lige så sagkyndig og betryggende, som hvis fonden formelt havde haft en direktion. Fondens bestyrelse har således med rette kunnet begrænse sig til at varetage den overordnede og strategiske ledelse af fonden. Det er derfor ikke ansvarspådragende for A, såfremt der i forbindelse med investeringen i ISI 6 måtte have fundet fejlektioner mv. sted, hvorved fonden gik glip af beløb, der burde være tilgået den. Samhandlen mellem fonden og banken er omfattet af FIL § 181. Det er en gyldighedsbetingelse, at transaktionerne foregår skriftligt og på markedsbaserede vilkår. Disse betingelser er overholdt i forhold til ISI 6 projektet.

A har i den forbindelse nærmere gjort gældende, at ISI 6 fra starten var bankens investering, men beregnet til videresalg, ganske særligt til fonden, hvilket skete i december 2007.

Bankkoncernen - via ebh zweitmarkt - var den registrerede ejer i det tyske handelsregister, og det svarer helt til den struktur, der er gengivet i minipropektet. Det svarer ligeledes til den vurdering, som Erik B. Hansen og Flemming Johannsen har givet udtryk for i deres notat af 17. april 2009. Det må efter bevisførelsen antages, at den regnskabsmæssige ”parke- ring” hos fonden pr. 30. juni og 30. september 2007 skyldtes frygten for, at det blev ty- deligt, at bankens ejerskab af ISI 6 indebar en overtrædelse af FIL § 147. På det tidspunkt, hvor fondens bestyrelse havde mulighed for at se, at der var foretaget en sådan ”parke- ring”, var salget til Eik Fonden allerede aktualiseret. Forløbet kan ikke ses som udtryk for, at banken på et tidligere tidspunkt end ved den skriftlige aftale fra december 2007 solgte halvdelen af ISI 6 til fonden. Det skete nemlig først, da man var sikker på at have en uaf- hængig medinvestor. Det er ikke, f.eks. gennem syn og skøn, godtgjort, at købesummen, herunder fortjenesten til banken på 96,9 mio. kr., ikke var markedskonform. Bankens opju- steringer i 2007 var på den baggrund fuldstændig berettigede. Fondens tab på ISI 6 skyld- tes hverken købet af ISI 6 eller misligholdelse af lånevilkårene hos Wachovia Bank, men efterfølgende hændelige omstændigheder, som fonden bærer risikoen for.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet har da også efter prøvelse opgivet påta- le mod A.

A har over for de medsagsøgte, Finansiell Stabilitet, B og C, i det væsentlige gjort gælden- de, at fondens bestyrelse i relation til investeringen i ISI 6 måtte kunne gå ud fra, at banken og dens direktører, der beskæftigede sig professionelt med investeringer som den omhand- lede, havde betydelig indsigt i sådanne investeringer og gennemførelsen heraf. Der er der- for intet grundlag for at tillægge de medsagsøgte regres mod noget bestyrelsesmedlem i fonden, såfremt de medsagsøgte måtte blive fundet helt eller delvist erstatningspligtige for fondens tab ved ISI 6 projektet. Såfremt A måtte blive fundet erstatningspligtig over for fonden, er der derfor grundlag for at tillægge ham fuld regres mod de tre medsagsøgte. De er i modsætning til A underlagt et skærpet culpaansvar i form af et professionsansvar eller et hertil svarende skærpet ansvar.

A har nærmere for så vidt angår bankens pligt til at anerkende hans regres gjort gældende, at hvis fonden har et erstatningskrav mod ham, vil fondens eventuelle restitutionskrav over for banken give A grundlag for regres, da regressen slutter hos den berigede. Banken både administrerede fondens formueforhold og var den begunstige efter formålsbestemmelsen i fondens vedtægter. As regres støttes således dels på et skærpet culpaansvar, idet banken

selv som administrator rammes af det skærpede culpaansvar, uanset at banken i forbindelse med ISI 6 projektet agerede gennem et helejet datterselskab. Dels støttes regresretten på berigelsesgrundsætninger. At fortjenesten ved ISI 6-investeringen efter bankens egen bestemmelse ikke skulle tilfalde banken selv, men ebh anparts investering, medfører nemlig, at banken må hæfte for det regreskrav, der ud fra berigelsesgrundsætningen på objektivt grundlag kan rettes mod ebh anparts investering.

B har – i tilslutning til det, som Finansiell Stabilitet A/S har anført – over for ebh fonden under konkurs i det væsentlige gjort gældende, at alle foretagne dispositioner vedrørende ISI 6 projektet var i overensstemmelse med fondens investeringsstrategi. Fondens formålsbestemmelse, som i 1996 var ændret med tilladelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, og hvorefter fonden efter bestyrelsens frie skøn ”på enhver måde [kunne] virke til gavn” for banken, udgjorde tilstrækkelig hjemmel for investeringen, der heller ikke er foretaget i strid med forretningsgangen for koncerninterne transaktioner. Ved at støtte banken varetog fonden ligeledes egne interesser. Uanset om det fremgår af bestyrelsesmødereferater eller ej, var dispositionerne i forbindelse med investeringen i ISI 6 blevet godkendt af fondens bestyrelse, der i øvrigt som følge af sammenfaldet i bestyrelserne under alle omstændigheder havde fuldt kendskab til de foretagne dispositioner.

Fonden har accepteret risikoen ved at påtage sig en investering som den omhandlede og har under alle omstændigheder udvist retsfortabende passivitet ved ikke at have reageret på et tidligere tidspunkt, såfremt man havde haft indsigelser mod investeringen, hvad man imidlertid ikke havde. Investeringen i ISI 6 var forretningsmæssigt forsvarlig, idet projektets afkastgrad var højere end for de projekter, som bankens datterselskaber sædvanligvis formidlede eller erhvervede til helt eller delvist videresalg.

Fonden havde efter strategiskiftet i 2005 presset på, for at B, der havde betydelig erfaring med investering i ejendomsandele, skulle finde egnede og indtjeningsmæssigt velbegrundede projekter. ISI 6-projektet opfyldte disse betingelser. Prisen på de enkelte ejendomsanparter, der var handlet på Fondbörse Deutschland (FDB), var markedskonform, og der var foretaget en grundig due diligence af BDO. Ligeledes havde refinansieringsbanken, Wachovia bank, vurderet projektets soliditet. Endelig havde Eik Fonden som uafhængig professionel ejendomsinvestor foretaget en selvstændig vurdering af projektet. Der var således tale om en god og markedskonform investering, og det aftalte formidlingshonorar på 6 % var hverken usædvanligt eller urimeligt i 2007.

B har endvidere gjort gældende, at fondens bestyrelse havde pligt til at føre tilsyn med fondens virksomhed og i den forbindelse påse, at fondens vedtægter og gældende lovgivning blev fulgt. Fonden er derfor som følge af egen skyld og accept af risiko afskåret fra at gøre sit krav gældende over for B. B arbejdede med ISI 6 indtil september 2007, hvor det blev overdraget til andre ansatte i koncernen samt til C. B har samarbejdet med de tyske aktører, men har ikke varetaget betalingstransaktionerne og kan ikke gøres ansvarlig for eventuelle overtrædelser af bogføringsloven. Bankens honorar på 96,9 mio. kr. var markedskonformt, og at handlen i det hele taget foregik på markedsmæssige vilkår, fremgår tillige af, at Eik Fonden, der var en udefra kommende uafhængig investor, efter forhandlingerne ønskede at betale mere ”upfront” frem for at dele en eventuel merindtægt ud over det estimerede. B har således ikke foretaget ansvarspådragende dispositioner og kan ikke drages til ansvar for en eventuel værdinedgang, der må antages at skyldes finanskrisen og den væsentlige afmatning på ejendomsmarkedet samt fondens overgang til likvidationsbehandling. Kravene til årsagsforbindelse og adækvans er ikke opfyldt. Fonden har da heller ikke redegjort for, hvilke konkrete handlinger eller undladelser fra Bs side, der skulle have muliggjort uretmæssige betalinger fra fonden til banken. B har tværtimod efterlevet fondens beslutninger og instrukser i henseende til ISI 6-projektet.

B har sammenfattende gjort gældende, at alle betalinger fra fonden vedrørende ISI 6 var berettigede, idet de enten udgør vederlag for erhvervede aktiver, tilbageførsler eller betaling af renter samt formidlingshonorar. Fonden har da heller ikke lidt noget tab, og tabsopgørelsen bestrides, ligesom det bestrides, at fonden kan beregne sig renter af noget beløb før stævningens indlevering. Fonden har i det hele ikke løftet sin bevisbyrde for, at B skulle have handlet ansvarspådragende.

Enhver erstatning, som B måtte blive pålagt, skal i øvrigt bortfalde, subsidiært nedsættes i medfør af erstatningsansvarslovens § 24, herunder i betragtning af, at B højst har udvist simpel uagtsomhed i forbindelse med sit arbejde for at opfylde fondens bestyrelses ønske om at foretage investeringer i udenlandske ejendomsanparter.

B har til støtte for sin frifindelsespåstand over for As påstand om friholdelse – for det tilfælde, at de begge findes erstatningsansvarlige over for fonden – gjort gældende, at A som bestyrelsesformand i fonden og banken er nærmest til at bære et erstatningsansvar over for fonden, bl.a. fordi han som Bs øverste ledelsesansvarlige og den, til hvem B refererede, har

pålagt B at finde egnede investeringsprojekter til fonden. A har udvist retsfortabende passivitet, egen skyld og accept af risiko i forbindelse med fondens investering i ISI 6.

B har endelig til støtte for sin påstand over for de medsagsøgte om friholdelse gjort gældende, at de medsagsøgte in solidum, subsidiært alternativt, som følge af karakteren af deres handlinger eller undladelser i det indbyrdes forhold er ansvarlige for ethvert tab, som fonden måtte lide.

C har over for ebh fonden under konkurs til støtte for sin frifindelsespåstand gjort de samme anbringender gældende som B. Ligesom B har C i relation til erstatningspligten tillige tilsluttet sig de synspunkter, som Finansiell Stabilitet A/S har gjort gældende.

C har nærmere anført, at fonden ikke har påvist konkrete retsstridige handlinger fra hans side. Han har ikke handlet til skade for fonden eller uden mandat. Fondens har alene støttet sin betalingspåstand på, at der generelt var uorden i sagsgangene, og at de sagsøgte, herunder C, udelukkende varetog bankens interesser. C skulle imidlertid netop varetage bankens interesser, hvorimod bestyrelsen skulle varetage fondens. C var ikke i forhold til fonden underlagt nogen særlig ”omsorgspligt”. Desuden fandt Eik Fonden heller ikke, at der blev betalt for meget for ISI 6, og der har ikke været foranstaltet syn og skøn til belysning heraf. Fondens synspunkt, hvorefter bankens oprindelige ejerskab til ISI 6 var ulovligt på grund af FIL § 147, skal ikke prøves under denne sag.

Fonden har ikke bestridt ”at skulle betale, hvad ISI 6-projektet kostede”. Men fonden har slet intet betalt, hvis fondens påstande om tilbageførelse af de forskellige dispositioner tages til følge.

Forudsætningerne for, at de sagsøgte skal kunne tilpligtes at betale beløb som påstået i forbindelse med ISI 6, må være, at projektet var solgt til overpris, at fonden var ejer af hele projektet ved salget til Eik Fonden, og at fonden selv ville være i stand til at sælge til tredjemand på samme vilkår, som blev opnået ved dette salg. Ingen af disse forudsætninger er opfyldt.

Det er uklart, på hvilket retligt grundlag fonden støtter sit krav mod C. Fondens bevisbyrde er særligt skærpet, fordi C ikke har handlet i egen interesse.

C var meget tidligt i forløbet i kontakt med Eik koncernen, som det også fremgår af referatet af bestyrelsesmødet i banken den 5. februar 2007. C var forpligtet til at sikre, at forretningen endte i banken, og ikke til at overlade gevinsten til fonden. Hans opgave var alene at varetage kontakten til Eik koncernen samt fremskaffe likviditet. Kravet til likviditet i FIL § 152 var overholdt, som det fremgår af årsrapporten. Transaktionerne har ikke været holdt skjult for bestyrelserne. Prisfastsættelsen og den regnskabsmæssige placering af ISI 6-projektet er udtryk for forretningsmæssige skøn, også i forbindelse med de problemer, som den pludseligt opståede diskussion med hensyn til FIL § 147 gav anledning til. Beslutningerne blev truffet i overensstemmelse med rapporten fra BDO og efter drøftelse med bankens interne revisor og på oplyst grundlag. De kan ikke danne grundlag for erstatningsansvar. Det er ikke under bevisførelsen blevet belyst, hvorvidt C konkret var involveret ved fastsættelse af skæringsdatoer, rentebetalinger og bogføring. C gav imidlertid ikke instruks til Per Werner Nielsen om at foretage bogføringen på ebh anparts mellemregningskonto med fonden som sket. Denne bogføring blev derimod foretaget i samarbejde med B. Cs rolle i forhold til selve ISI 6-projektet var meget beskedent. Arbejdet blev udført af Horsens-selskaberne under Bs ledelse. Enhver erstatning, som C måtte blive pålagt, skal i øvrigt bortfalde, subsidiært nedsættes i medfør af erstatningsansvarslovens § 24, herunder i betragtning af, at C højst har udvist simpel uagtsomhed i forbindelse med sit arbejde for at opfylde fondens bestyrelses ønske om at foretage investeringer i udenlandske ejendomsanparter.

C har til støtte for sin frifindelsespåstand over for As påstand om friholdelse – for det tilfælde, at de begge findes erstatningsansvarlige over for fonden – gjort gældende, at A som bestyrelsesformand i fonden og banken er nærmest til at bære et erstatningsansvar over for fonden.

C har endelig til støtte for sin påstand over for Finansiell Stabilitet A/S om friholdelse gjort gældende, at banken skal friholde ham for ethvert ansvar, som han måtte blive pålagt.

De sagsøgte har vedrørende sagens omkostninger henvist til, at ebh fonden under konkurs først i forbindelse med indlevering af sit påstandsdokument til brug for hovedforhandlingen endeligt begrænsede påstandene over for A, B og C. Disse sagsøgte har således under sagens behandling måttet forholde sig til fondens principale påstand i sin helhed.

Retsgrundlaget

Ved lov nr. 816 af 21. december 1988 om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. (Sparekassers omdannelse til aktieselskaber) blev det gjort muligt at omdanne sparekasser fra selvejende institutioner til aktieselskaber. Bestemmelserne i lovens § 52 c, stk. 1, og § 52 e, stk. 1 og 2, der var gældende på tidspunktet for Egnsbank Han Herred Sparekasses omdannelse og fondens stiftelse, havde følgende ordlyd:

”§ 52 c. I sparekasser, der drev virksomhed den 1. januar 1989, kan repræsentantskabet efter reglerne i §§ 52 d – 52 g beslutte, at sparekassen opløses uden likvidation ved overdragelse af sparekassens aktiver og gæld som helhed til et af sparekassen ejet eller oprettet aktieselskab, der har tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed, og at aktier i aktieselskabet svarende til værdien af de indskudte aktiver efter fradrag af sparekassens gæld overdrages til en fond, der anses som en erhvervsdrivende fond, jf. dog § 52 d, stk. 2.

...

§ 52 e. Fonden ledes af en bestyrelse på mindst fem medlemmer.

Stk. 2. Et flertal af medlemmerne udpeges af sparekasseaktieselskabets bestyrelse blandt bestyrelsens medlemmer. Formanden for sparekasseaktieselskabets bestyrelse er altid medlem af fondens bestyrelse.

Stk. 3. Finder reglerne i lov om erhvervsdrivende fonde om koncernmedarbejderrepræsentation ikke anvendelse, udpeges eet medlem af og blandt sparekasseaktieselskabets medarbejderrepræsentanter. Reglerne i aktieselskabsloven om koncernrepræsentation finder tilsvarende anvendelse for det pågældende medlem.”

Af forslaget til loven fremgår bl.a. (jf. Folketingstidende 1988-89, Tillæg A, side 669-675):

”Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

...

Til kapitel 12 b

...

Med gennemførelsen af bank- og sparekasseloven i 1975 indførtes som hovedprincip en ligestilling af sparekasser med banker med hensyn til de forretningsmæssige aktiviteter, der må udføres.

På grund af de forskellige organisationsformer består der imidlertid ikke lighed med hensyn til kapitaltilførsel. Medens banker kan finansiere den for driften nødvendige kapital ved udstedelse af aktier og konvertible obligationer til offentlig tegning, er sparekasserne henvist til at fremskaffe den fornødne kapital gennem egenkonsolidering og tegning af garantikapital. Ga-

rantikapital udgør sammenlignet med aktiekapital ikke en tilsvarende attraktiv og fleksibel finansieringskilde...

Sparekasserne er enige om, at der bør skabe mulighed for, at de sparekasser, som måtte finde behov derfor, får adgang til at ændre deres retlige status til aktieselskab.

...

Ved udarbejdelsen af nærværende forslag har der i overensstemmelse med ønsker fra sparekasserne været lagt vægt på at sikre, at ændringen af organisationsformen vil kunne gennemføres, uden at sparekasserne derved mistede deres særkende, dvs. kundedemokratiet, den decentrale struktur og lokale forankring. Garant- og kundedemokratiet skal således kunne forsættes med den forskel, at der efter omdannelsen er tale om et aktionærdemokrati.

Den selvejende institution adskiller sig fra aktieselskabet navnlig derved, at der ikke bag den selvejende institution er en ejerkreds. Hverken sparekassens garant eller andre har andel i sparekassens formue eller overskud. I tilfælde af sparekassens ophør skal formuen uddeles til almennyttige og velgørende formål.

Ved overgangen til aktieselskabsform har det derfor været afgørende at sikre, at de i sparekassen opsamlede reserver fortsat er til rådighed for sparekassens drift samtidig med, at det sikres, at de fremtidige aktionærer i aktieselskabet ikke får andel i disse midler.

Det foreslås derfor, at der i forbindelse med omdannelsen overdrages aktier fra aktieselskabet til en erhvervsdrivende fond svarende til værdien af sparekassens reserver efter ombytning til en skønnet markedskurs af garantkapitalen til aktiekapital, ...

Fondens formål i vedtægten vil være at videreføre sparekassens virksomhed i aktieselskabet, således at dette til stadighed fremstår som et konkurrencedygtigt og velkonsolideret pengeinstitut. Samtidig sikres det, at fondens formue i tilfælde af pengeinstitutvirksomhedens ophør uddeles til almennyttige og velgørende formål.

Ved at overdrage aktierne til en fond opnås som en konsekvens, at der herved samtidig skabes grundlag for etablering af en finansiel koncern med mulighed for udøvelse af flere former for finansiel aktivitet, hvis der i fremtiden måtte vise sig behov herfor...

...

Til § 52 c

Lovforslaget åbner mulighed for, at de sparekasser, der drev virksomhed den 1. januar 1989, og som måtte finde behov herfor, kan vælge at ændre selskabsretlig organisationsform til aktieselskab. ...

...

Som nævnt i bemærkningerne til kapitel 12 b oprettes der samtidig en erhvervsdrivende fond, der får overdraget aktier fra aktieselskabet svarende til værdien af sparekassens reserver, efter at garantkapitalen er ombyttet til aktiekapital til en skønnet markedskurs, jf. bemærkningerne til § 52 d. Ved omdannelsen vil aktieselskabet således få to aktionærgrupper, fonden og de

tidligere garantier. Efter omdannelsen vil aktieselskabet have samme mulighed for kapitaltilførsel via aktieemission som bankerne.

Erhvervsdrivende fonde er omfattet af lov om erhvervsdrivende fonde. Når en sparekasse ved omdannelsen efter lovforslaget opdeles i en fond og et aktieselskab, er det nødvendigt at sikre, at begge virksomheder fortsat undergives en erhvervsøkonomisk lovgivning, henholdsvis lov om erhvervsdrivende fonde og bank- og sparekasseloven, da det fortsat er hensigten, at de to virksomheder forretningsmæssigt skal fungere som en helhed. Det er derfor præciseret i stk. 1, at fonden anses som en erhvervsdrivende fond.

Sparekassens formål i dag er at drive pengeinstitutvirksomhed, og aktieselskabets og fondens formål skal tilsammen være at videreføre denne virksomhed. Efter lov om erhvervsdrivende fonde vil en fond kunne have til formål udelukkende at opretholde og videreføre en virksomhed. Der kræves ikke noget eksternt uddelingsformål. Fondens vil som følge af sit formål kunne geninvestere eventuelt udbetalt udbytte som ny aktiekapital i selskabet eller varetage anden tilknyttet finansieringsvirksomhed. I vedtægten sikres, at de i sparekassen opbyggede reserver anvendes til almennyttige og velgørende formål, hvis hovedformålet, konsolidering af pengeinstitutvirksomheden, måtte ophøre.

...

Til § 52 e

For at sikre den nære tilknytning mellem fonden og sparekasseaktieselskabet, som i øvrigt følger af formålet med fonden, foreslås det, at mindst tre medlemmer af fondsbestyrelsen på mindst fem medlemmer skal vælges blandt bestyrelsesmedlemmer i sparekasseaktieselskabets bestyrelse.

...”

Ved lov nr. 453 af 10. juni 2003 om finansiel virksomhed ophævedes lov om banker og sparekasser m.v. Bestemmelserne om omdannelse af sparekasser og fondsbestyrelsens sammensætning blev videreført i lov om finansiel virksomhed §§ 208 og 210 (nu §§ 207 og 209).

Ved lov nr. 616 af 14. juni 2011 om ændring af bl.a. lov om finansiel virksomhed (Tilsyn med visse omdannede tidligere finansielle virksomheder, krav til ledelsen af sparekassefond, ændring af stemmeretsbegrænsninger m.v.) ændredes lovens § 209 om sammensætningen af bestyrelsen i sparekassefonde. Ændringen indebar, at medlemmer af bestyrelsen for eller ansatte i sparekasseaktieselskabet ikke længere måtte udpege eller udgøre flertallet af medlemmerne af sparekassefondens bestyrelse. Af forslaget til loven fremgår bl.a. (Lovforslag nr. 180 fremsat den 31. marts 2011):

”Under den seneste finanskrisen i 2008-09 har en række sparekassefonde etableret i henhold til § 207 i lov om finansiel virksomhed lidt store tab. Ta-

bene er blandt andet opstået, fordi fondene har medvirket i de tilknyttede pengeinstitutters transaktioner med stor risiko eller på vilkår, som ikke var markedskonforme. I flere tilfælde har det været åbenbart, at pengeinstituttets kontrol over fonden har været brugt til at tilgodese pengeinstituttet på bekostning af fondens selvstændige interesser. Det har vist sig, at fondens bestyrelse ofte har været fuldstændig identisk med sparekasseaktieselskabets bestyrelse. Dette kan have været årsagen til, at der i flere tilfælde har manglet fokus på fondsbestyrelsens pligt til at varetage fondens interesser selvstændigt af sparekasseaktieselskabets interesser. Fondens formue skal eksempelvis ikke bruges til at dække driftsunderskud i sparekasseaktieselskabet. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har således i flere fondsmyndighedssager påtalt en række forhold over for bestyrelserne i sparekassefondene, hvor bestyrelsernes dispositioner ikke har været i overensstemmelse med fondslovgivningen eller fondenes vedtægter. Desuden har fondsbestyrelsernes praksis i disse tilfælde ikke været i overensstemmelse med de vilkår for omdannelsen, der er forudsat i forarbejderne (L27 1988) til omdannelsesbestemmelserne i lov om finansiel virksomhed (oprindeligt lov om banker og sparekasser m.v.). Fondens kan således indenfor formålsbestemmelsen sikre videreførelse af sparekasseaktieselskabet gennem kapitaltilførsel, hvilket betyder, at de øvrige aktionærer ikke får andel i fondens formue. Derimod kan fonden ikke give vederlagsfri tilskud eller lignende til sparekasseaktieselskabet, idet dette indirekte vil komme de øvrige aktionærer til gode.

Den foreslåede affattelse af § 209 vil betyde, at bestyrelsen som helhed, de enkelte medlemmer af bestyrelsen eller ansatte i det omdannede aktieselskab ikke må udpege eller udgøre flertallet af medlemmerne i en sparekassefonds, andelskassefonds eller andelskasseforenings bestyrelse. Det samme gælder for bestyrelsen som helhed, de enkelte medlemmer af bestyrelsen eller ansatte i datterselskaber eller associerede selskaber.

Der sikres på denne måde reel uafhængighed mellem fonden eller foreningen og det underliggende sparekasse- eller andelskasseaktieselskab. Endvidere præciseres det i overensstemmelse med almindelige fonds- og foreningsretlige principper, at bestyrelsen skal varetage fondens eller foreningens interesser.

Ved omdannelsesreglerne i 1988 blev det muligt at omdanne sparekasser på to forskellige måder. Den mest anvendte er fondsmodellen, hvor der i forbindelse med omdannelsen dannes et aktieselskab, som viderefører sparekassevirksomheden samt en selvstændig erhvervsdrivende fond, som tilføres aktier i sparekasseaktieselskabet svarende til den tidligere nettoformue i sparekassen. Herved er det sikret, at sparekassens tidligere formue anvendes til at fortsætte sparekassevirksomheden igennem fondens aktiebesiddelse. Fondens får værdistigninger og udbytte på disse aktier og kan desuden deltage i kapitaludvidelser. Samtidig får de fremtidige aktionærer i sparekasseaktieselskabet ikke andel i den tidligere formue med tilvækst. Ved fondens opløsning skal formuen uddeles til almennyttige og velgørende formål.

...

En sparekassefond vil have til formål at videreføre den tidligere sparekasses virksomhed gennem aktiebesiddelsen i det nye sparekasseaktieselskab. Sparekasseaktieselskabet er reguleret i lov om finansiel virksomhed og sparekassefonden er reguleret af lov om erhvervsdrivende fonde.

I henhold til lov om erhvervsdrivende fonde vil en fond kunne have til formål udelukkende at opretholde og videreføre en virksomhed. Fonden vil som følge af sit formål kunne geninvestere eventuelt udbetalt udbytte som ny aktiekapital i sparekasseaktieselskabet eller varetage anden tilknyttet finansieringsvirksomhed. I tilfælde af opløsning af sparekassefonden skal formuen uddeles til almennyttige og velgørende formål i overensstemmelse med den tidligere sparekasses vedtægt.

For at sikre, at det ikke var sparekassefonden, der kontrollerede pengeinstituttet (den omdannede sparekasse), men de øvrige aktionærer, hvoraf nogle i de fleste tilfælde var tidligere garantier i sparekassen, blev der indsat en bestemmelse om, at bestyrelsesmedlemmerne i sparekasseaktieselskabets bestyrelse skulle udpege og udgøre flertallet af sparekassefondens bestyrelse. Det har i praksis vist sig, at fondens bestyrelse ofte har været fuldstændig identisk med sparekasseaktieselskabets bestyrelse. Dette kan have været årsagen til, at der i flere tilfælde har manglet fokus på fondsbestyrelsens pligt til at varetage fondens interesser selvstændigt af sparekasseaktieselskabets interesser. Fondens formue skal eksempelvis ikke bruges til at dække driftsunderskud i sparekasseaktieselskabet...

Den foreslåede bestemmelse i § 209 skal sikre, at det fremadrettet alene er et mindretal af medlemmerne i en sparekassefonds - eller andelskassefonds/forenings - bestyrelse, der kan udgøres og være udpeget af bestyrelsen for det underliggende pengeinstitut (sparekasseaktieselskab eller andelskasseaktieselskab). Flertallet af medlemmerne i bestyrelsen for fonden eller foreningen skal herefter fremover udpeges i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser herom.

Med forslaget præciseres det desuden, at bestyrelsen for den pågældende fond eller forening skal varetage fondens eller foreningens selvstændige interesser. Forslaget skal herved hindre, at bestyrelsen i den enkelte fond eller forening træffer beslutninger, der alene eller hovedsageligt er til gavn for sparekasseaktieselskabet eller andelskasseaktieselskabet, og som samtidig kan være i strid med fondens eller foreningens formål og interesser.

Det vil fortsat være muligt, at medlemmer af bestyrelsen for fonden eller foreningen har tilknytning til det sparekasseaktieselskab eller andelskasseaktieselskab, som fonden eller foreningen ejer aktier i. Dette vil sikre et hensigtsmæssigt samarbejde mellem fonden eller foreningen og sparekasseaktieselskabet eller andelskasseaktieselskabet og en rimelig kontinuitet i bestyrelsesarbejdet.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 3*, at formanden for bestyrelsen for fonden eller foreningen ikke samtidig må være formand for bestyrelsen for sparekasseaktieselskabet eller andelskasseaktieselskabet. Baggrunden for denne bestemmelse er, at formanden i henhold til § 21, stk. 2, 2. pkt., i lov om erhvervsdrivende fonde har den afgørende stemme i tilfælde af stemmelighed.
...”

Økonomi- og erhvervsministeren har i sin besvarelse af 28. april 2011 af spørgsmål nr. 10 til lovforslaget fra Erhvervsudvalget bl.a. anført:

”Spørgsmål 10:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 17. april 2011 fra Jørn Astrup Hansen, København Ø og Ole Stavad, Brovst, jf. L 180 – bilag 5.

Svar:

Henvendelsen fra Jørn Astrup Hansen og Ole Stavad vedrørende regulering af sparekassefonde, som eksempelvis ebh-fonden, indeholder to konkrete punkter, som jeg hermed vil kommentere på.

Første punkt vedrører sammenbrud i en række erhvervsdrivende fonde, som er opstået efter en omdannelse i henhold til finansielle lovgivning. Det drejer sig bl.a. om ebh-fonden, som nu er erklæret konkurs efter konkursen i ebh bank samt Eik-fonden, der er gået konkurs, efter at Eik Banki blev overtaget af Finansiell Stabilitet. Muligheden for omdannelse blev indført i 1988 i bank- og sparekasseloven (nu lov om finansiell virksomhed).

Der er i forlængelse af finanskrisen observeret en række u hensigtsmæssigheder i de såkaldte sparekassefonde, som er opstået ved en omdannelse af en sparekasse. U hensigtsmæssighederne har vist sig i forlængelse af kravet i lov om finansiell virksomhed om, at flertallet af fondens bestyrelses skal vælges *af* og *blandt* medlemmer af sparekasseaktieselskabets bestyrelse.

Den store grad af personsammenfald, der skulle sikre en nær tilknytning mellem fonden og sparekasseaktieselskabet, har medført, at der kan rejses tvivl om uafhængigheden hos fondsbestyrelsens medlemmer. Der er med andre ord risiko for, at fondsbestyrelsen varetager sparekasseaktieselskabets interesser frem for fondens interesser.

I flere situationer kommer sparekasseaktieselskabet på grund af den nuværende regel til at agere som ”moderselskab” for fonden på trods af, at der formelt er tale om det modsatte, og beslutninger i begge enheder træffes stort set af de samme personer. Dette indebærer en væsentlig risiko for, at de personer, der går igen i fonden og sparekasseaktieselskabets bestyrelser, glemmer, at de to juridiske enheder som udgangspunkt har forskellige interesser (kasketforvirring), og der opstår inhabilitet, når der skal træffes beslutninger i fonden, som relaterer sig til sparekasseaktieselskabet.

§ 2 i L 180 indeholder derfor bl.a. en ændring af lov om finansiell virksomhed, så det fremadrettet alene er et mindretal af medlemmerne i en sparekassefonds bestyrelse, der kan være udpeget eller udgøres af bestyrelsen for det underliggende sparekasseaktieselskab. Endvidere foreslås det, at der ikke må være personsammenfald på formandsposten i bestyrelsen.

Lovforslaget vil således medføre, at flertallet af medlemmerne i fondsbestyrelsen fremover skal udpeges i overensstemmelse med vedtægtens bestemmelser herom, dvs. ved selvsupplering eller ved udpegning af en myndighed, organisation eller lignende. Der sikres på denne måde reel uafhængighed mellem fonden og det underliggende sparekasseaktieselskab, så det sik-

res, at det ikke er sparekasseaktieselskabets interesser, der varetages gennem de konkrete personer men derimod fondens interesser. Endvidere præciseres det i lovforslaget, at bestyrelserne skal varetage sparekassefondens interesser.

Baggrunden for ikke at foreslå et total forbud mod sammenfald mellem sparekassefonden og sparekasseaktieselskabets bestyrelser er, at det forsat er vigtigt at sikre dels mulighed for et hensigtsmæssigt samarbejde mellem sparekassefonden og sparekasseaktieselskabet, dels en rimelig kontinuitet i bestyrelsesarbejdet.

Den foreslåede løsning vurderes at være det bedste måde at rette op på de problemer, der har vist sig i relation til de gældende bestemmelser, samtidig med at den tilgodeser behovet for at bevare et vist bånd mellem de to institutioner.

...”

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter indholdet og tilblivelsen af bank- og sparekasseloven § 52 c og e (senere lov om finansiel virksomhed §§ 207 og 209) – som har skullet give sparekasserne lige vilkår med bankerne med hensyn til kapitaltilførsel, og hvorved lovgiver har ønsket at sikre, at de i sparekassen opsamlede reserver efter omdannelsen til aktieselskab efter fondsmodellen fortsat var til rådighed for sparekassens fortsatte drift, uden at de fremtidige aktionærer fik andel i reserverne – har der kunnet indgås aftaler mellem fonden og banken, som tilgodeså banken eller fonden, forudsat at aftalen var indgået på markedsvilkår og i øvrigt var omfattet af fondens vedtægtsbestemte formål

Ebh anparts investering overdrog ved udaterede aftaler aktiekapitalen i ebh zweitmarkt, som var ejer af samtlige anparter i ISI 6, til Eik Fonden og ebh fonden med halvdelen til hver. Aftalerne, der var indgået på identiske vilkår og med overtagelsesdato den 1. marts 2007, må efter bevisførelsen anses for tidligst at være indgået omkring årsskiftet 2007/2008.

Ebh fonden under konkurs´ hovedanbringende under sagen er, at fonden på tidspunktet for aftalernes indgåelse allerede var ejer af ISI 6, og at ebh anparts investerings fortjeneste ved aftalerne derfor er udtryk for en uberettiget berigelse på samlet 13 mio. EUR, der samtidig udgør det tab, som fonden led ved aftalerne. Fondens synspunkt er herefter, at ebh anparts investerings fortjeneste på 6,5 mio. EUR ved salget til fonden var uberettiget, og at ebh

anparts investerings tilsvarende fortjeneste ved salget til Eik Fonden retteligt tilkom fonden.

Fonden vedtog i anden halvdel af 2005 en strategiændring, hvorefter fonden med henblik på kapitalfremskaffelse mere aktivt skulle foretage investeringer, og hvorefter dette kunne ske i bl.a. tyske ejendomme. Det er således bl.a. angivet i en oversigt af 21. november 2007 over ejendomme direkte og indirekte ejet af fonden, at fonden på dette tidspunkt var blevet ejer af en række ejendomme, herunder halvdelen af ISI 6. Det er under sagen ubestridt, at ebh koncernens køb af ISI 6 var et udslag af fondens strategiændring, og at fonden således endeligt skulle blive helt eller delvist ejer af ISI 6.

Samtidig kan det på baggrund af bl.a. Erling Sørensens og Michael Middelfart Christensens forklaringer samt af bestyrelsesmødereferater fra ebh ejendomme lægges til grund, at opkøb og udvikling af ejendomsprojekter i ebh bankkoncernen i almindelighed blev varetaget af ebh ejendomme, og at dette enten skete med henblik på videresalg til eksterne investorer, i hvilken forbindelse fonden stillede garanti for køb af ejendommene, eller skete med henblik på, at fonden investerede i ejendommene mod betaling af honorar til ebh bankkoncernen. I overensstemmelse hermed var ebh ejendomme da også formidler ifølge den oprindelige formidlingsaftale vedrørende fondens køb af ISI 6, som imidlertid aldrig blev endelig. Efter dateringen i formidlingsaftalens underskriftfelt og fordi aftalen vedrører ”fondens køb af 11 ejendomme”, må den anses for udarbejdet allerede i slutningen af 2006. Det må på den baggrund lægges til grund, at det på dette tidspunkt var hensigten, at ebh ejendomme skulle opkøbe og formidle ISI 6 projektet til fonden.

Det blev imidlertid et andet datterselskab af ebh bank, nemlig ebh anparts investering, som via sit ejerskab af ebh zweitmarkt blev ejer af ISI 6 ved selskabets stiftelse den 18. december 2006, og det var således via ebh anparts investering, at ISI 6 på et senere tidspunkt skulle videresælges fra bankkoncernen til fonden. At fonden ikke allerede på dette tidspunkt var ejer af ISI 6 understøttes endvidere af, at opkøbet af ISI 6 forud for den 21. maj 2007 alene blev behandlet på bestyrelsesmøder afholdt i ebh banks regi, og at ebh bank i februar og marts måned 2007 ydede en mellemfinansiering på 52 mio. EUR til projektet, som det var forudsat i formidlingsaftalen. Endvidere havde fonden modsat banken ikke ansatte, som kunne stå for det arbejde, der var forbundet med opkøbet af ISI 6, ligesom arbejdet ikke var omfattet af parternes administrationsaftale. Landsretten lægger således til grund, at det var ebh bank, der gennem sine datterselskaber opkøbte ISI 6.

Landsretten finder heller ikke fornødent grundlag for at fastslå, at ISI 6 blev overdraget til fonden allerede ved dennes overførsel af 21 mio. EUR den 10. juli 2007. Der er herved lagt vægt på, at der ikke forelå en skriftlig aftale om en sådan overdragelse, hvilket efter § 181, stk. 2, jf. § 181, stk. 1, nr. 3, i lov om finansiel virksomhed ville have været en gyldighedsbetingelse. Der er endvidere lagt vægt på, at en betaling af 21 mio. EUR stort set alene modsvarede værdien af stamkapitalen i ISI 6 og således ikke indebar en sædvanlig fortjeneste for en sælger af et ejendomsselskab, samt at overdragelsen af ISI 6 først blev tiltrådt af bestyrelsen for fonden den 26. november 2007, og at tiltrædelsen skete på de prisvilkår, der følger af de skriftlige aftaler om overdragelse af ISI 6 til fondene.

Det kan her overfor hverken tillægges afgørende vægt, at der på dette punkt er afgivet til dels modstridende forklaringer, at der på bogføringsbilaget vedrørende overførslen den 10. juli 2007 var anført "ISI 6", eller at ISI 6 i en periode fra og med fondens regnskabsrapport pr. 30. juni 2007 var medtaget som fuldt ejet af fonden i dennes kvartalsregnskaber mv.

Det må derimod som forklaret af den interne revisor John Wiingaard lægges til grund, at bankkoncernen i foråret 2007 var blevet opmærksom på, at dens ejerskab af ISI 6 kunne være i strid med bl.a. § 147, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, og at der var drøftelser i bankkoncernen om, hvordan dette skulle løses. Det findes på den baggrund og efter sagens oplysninger i øvrigt sandsynliggjort, at overførslen fra fonden af 21 mio. EUR den 10. juli 2007, der senere blev tilbageført, alene var udtryk for en intern regnskabsmæssig placering af ISI 6 uden retlig realitet, frem til at der kunne ske en egentlig overdragelse af ISI 6 til fonden og en eventuel medinvestor. Det samme gælder bl.a. regnskabsrapporten for fonden pr. 30. juni 2007, hvor ISI 6 er bogført som et aktiv. Der er herved også lagt vægt på, at der mellem ebh bank og fonden var praksis for, at investeringer, der ikke lovligt kunne indeholdes i ebh banks bøger, blev placeret i fonden. Det kan ikke føre til et andet resultat, at en sådan handle måde må anses for at have været i strid med lov om finansiel virksomhed og bogføringsloven.

Det kan lægges til grund, at en ejendomsudbyder normalt bliver honoreret for de opgaver og det ansvar, der er forbundet med salget af et ejendomsprojekt. I overensstemmelse med reglerne om koncerninterne transaktioner havde ebh anparts investering således også krav på honorering for overdragelsen af ISI 6. Ebh anparts investerings fortjeneste på 6,5 mio. EUR ved overdragelsen af halvdelen af aktierne i ebh zweitmarkt (ISI 6) til Eik Fonden

blev aftalt på baggrund af et forhandlingsforløb mellem ebh bank og repræsentanter for Eik Fonden, hvor sidstnævnte bl.a. foranledigede et såkaldt "success fee" for ebh anparts investering nedsat mod, at købesummen blev hævet. Tilsvarende vilkår blev siden godkendt af fondens bestyrelse vedrørende købet af den anden halvdel af aktierne. Efter de afgivne vidneforklaringer og sagens oplysninger i øvrigt kan det endvidere ikke afvises, at et honorar for salg af et ejendomsprojekt på 5-6 % af projektsummen, som efter det oplyste udgjorde beregningsgrundlaget for fortjenesten, var markedskonformt. Under disse omstændigheder finder landsretten, som sagen er oplyst, ikke tilstrækkeligt grundlag for at tilside sætte den aftalte fortjeneste som en uberettiget formueoverførsel fra fonden til ebh anparts investering. Det kan ikke føre til et andet resultat, at en række af de opgaver, som normalt er forbundet med udvikling og salg af et ejendomsprojekt, blev udført med ekstern bistand. Landsretten bemærker herved, at ebh fonden under konkurs trods opfordret hertil ikke har tilvejebragt en skønsrapport om honorarstørrelsens berettigelse.

Det følger endvidere af det begivenhedsforløb, der ovenfor er lagt til grund, at fonden heller ikke kan få medhold i, at ebh banks fortjeneste ved salget til Eik Fonden retteligt tilkom fonden.

Ebh fonden under konkurs har endvidere gjort gældende, at en række øvrige formueoverførsler, der fandt sted i forbindelse med overdragelsen af ISI 6, var udtryk for uberettigede formueoverførsler fra fonden til ebh bank.

Det fremgår af et kontoudtog for ebh anparts investering, at fonden allerede den 30. september 2007 uden skriftligt aftalegrundlag blev debiteret 20 mio. EUR svarende til bankens udlæg til stamkapital i ebh zweitmarkt. Ebh zweitmarkt udstedte den 3. september 2008 et gældsbevis på 10 mio. EUR til fonden underskrevet på vegne af fonden af underdirektør Flemming Sørensen og administrerende direktør C i egenskab af prokurister for fonden. Det er ikke dokumenteret, at aftalen er godkendt af fondens bestyrelse. Herefter og da det må anses for at ligge uden for en almindelig prokura for fonden at udlåne et beløb af den størrelsesorden, har fonden krav på tilbagebetaling af sit endelige tab på lånet opgjort til 32.166.540 kr., som må anses for at have ført til en tilsvarende berigelse for ebh anparts investering.

Det fremgår endvidere af et kontoudtog for ebh anparts investering, at fonden i overensstemmelse med en bogføring af 30. september 2009 har betalt i alt 13.862.592,37 kr. til ebh

anparts investering for ”rente vedr ISI 6 udlæg” og ”rente salgssum zweitemarkt”. Beløbene angik ifølge ebh bank rente fra udlægstidspunktet af den finansiering på 52 mio. EUR, som ebh bank ydede til ISI 6, samt rente af fondens købesum for aktier i ebh zweitemarkt fra 1. marts 2007. Den senere indgåede aftale om overdragelse af aktier i ebh zweitemarkt til fonden indeholder imidlertid ikke bestemmelser om rentebetaling, og der er heller ikke i øvrigt godtgjort et grundlag for betalingerne, som fonden derfor har krav på at få tilbageført.

Det fremgår dog samtidig, at fonden den 28. januar 2008 fik overført 6.261.447,93 kr. fra ISI 6 med følgeteksten ”Kredit Zinsen”. På den baggrund og efter Anemarie Braads forklaring er det sandsynliggjort, at beløbet udgør rente af mellemfinansieringen på 32.000.000 EUR til ISI 6, som er betalt fonden til gengæld for fondens ovenfor nævnte uberettigede rentebetaling vedrørende ebh banks udlæg til ISI 6. Der skal derfor ske modregning med dette beløb i fondens krav på tilbageførsel, således at fondens tilbageførselskrav vedrørende renteposterne alene udgør 7.601.144,44 kr.

Der er ikke herudover dokumenteret et grundlag for at foretage modregning i fondens tilbageførselskrav. For så vidt angår krediteringen af fonden den 1. oktober 2007 med 1.728.844 kr., som fremgår af kontoudtoget for ebh anparts investering med teksten ”rente udlæg fonden”, bemærkes, at hvis dette beløb som forklaret af Anemarie Braad udgjorde renter for fondens udlæg af 21 mio. EUR fra 10. juli 2007, er der ikke ført bevis for, at rentebeløbet ikke var udtryk for markedsrente.

Det bemærkes endelig, at der ikke foreligger egen skyld fra fondens side i relation til nogen del af det samlede tilbageførselskrav på i alt 39.767.684,44 kr.

Som ovenfor anført hidrører fondens tab på 32.166.540 kr. fra fondens uberettigede overtagelse af ebh banks udlæg til stamkapitalen i ebh zweitemarkt, mens fondens tab på 7.601.144,44 kr. udgør en uberettiget nettorentudgift for bl.a. den finansiering på 52 mio. EUR, som ebh bank stillede til rådighed for ISI 6. Det må i den forbindelse bl.a. på baggrund af økonomichef Per Werner Nielsens forklaring lægges til grund, at overførslerne fra fonden til ebh anparts investering, hvis ledelse bestod af medlemmer af ledelsen i ebh bank, skete på foranledning af direktionen i ebh bank. Det må endvidere lægges til grund, at alle ebh koncernens beslutninger vedrørende ISI 6 reelt blev taget i ebh banks direktion og bestyrelse frem for i dets datterselskaber. Det fremgår endvidere af ebh anparts investerings årsrapport for 2007, at selskabet udloddede 125 mio. kr. til ebh bank, hvilket beløb

oversteg årets resultat i selskabet. Under disse omstændigheder hæfter ebh bank for fondens krav på tilbagebetaling af sit tab på i alt 39.767.684,44 kr., som ebh bankkoncernen er blevet beriget med i kraft af uberettigede overførsler til ebh anparts investering. Allerede fordi ebh fonden under konkurs må anses for at have fremsat kravene ved stævningen, der blev indgivet inden for fristen på 3 år i forældelseslovens § 3, stk. 1, er kravene ikke forældet.

Ebh fonden under konkurs' påstand over for Finansiell Stabilitet tages herefter til følge i det anførte omfang og med rente fra sagens anlæg. Det bemærkes herved, at der ikke foreligger særlige forhold, som kan begrunde, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt, jf. rentelovens § 3, stk. 5.

Der er ikke grundlag for at fastslå, at A som bestyrelsesformand i fonden i forhold til de uberettigede overførsler har forsømt sin pligt til at føre tilsyn med den formueforvaltning og bogføring, som ebh bank forestod for fonden. Herefter, og da det efter bevisførelsen heller ikke i øvrigt er godtgjort, at A på ansvarspådragende måde har været involveret i de handlinger, der har ført til fondens tab, frifindes A.

Det er ubestridt, at B, der både var enedirektør i ebh anparts investering og direktør i ebh bank, var hovedansvarlig og også i det daglige arbejde ankermand for ISI 6. Det var således også B, der orienterede bestyrelserne i såvel ebh bank som fonden om projektet til og med oktober måned 2007 og således også i det tidsrum, hvor de uberettigede overførsler fandt sted. Per Werner Nielsen har forklaret, at han på baggrund af oplysninger fra direktionen forestod de uberettigede bogføringer vedrørende ISI 6 projektet, der har givet anledning til fondens tilbageførselskrav på 39.767.684,44 kr. Han har videre forklaret, at han ikke kontrollerede, om der forelå en aftale, da han stoled på direktionen. Uanset at Per Werner Nielsen efter sin forklaring ikke længere konkret husker, hvem han modtog oplysningerne fra, finder landsretten det ubetænkeligt at lægge til grund, at B har medvirket til de uberettigede overførsler, som har ført til fondens tab. B er herefter erstatningsansvarlig med det beløb på 5.000.000 kr., som fonden har begrænset sin påstand til. Der er efter omstændighederne ikke grundlag for at nedsætte kravet efter erstatningsansvarslovens § 24.

C, der var direktør i ebh bank, var efter de afgivne forklaringer ansvarlig for bankens bogføring. Han var således overordnet ansvarlig for den bogføring, der førte til bankens uberettigede betaling af 20 mio. EUR for lånet til stamkapitalen i ebh zweitmakt pr. 30. sep-

tember 2007. Han var på vegne af fonden medunderskriver af det gældsbrief af 3. september 2008, hvorved halvdelen af ebh zweitmarkts gæld til ebh bank uretmæssigt blev overført til fonden, og som førte til et tab for fonden på 32.166.540. kr. Det er endvidere ubetænkeligt at lægge til grund, at C som ansvarlig for bogføringen har haft kendskab til de uberettigede bogføringer, som førte til fondens tab på 7.601.144,44 kr. Under disse omstændigheder er også C erstatningsansvarlig med 5.000.000 kr. over for fonden, som denne har begrænset sin påstand til. Der er efter omstændighederne ikke grundlag for at nedsætte kravet efter erstatningsansvarslovens § 24.

Landsretten tager herefter ebh fonden under konkurs' påstande over for B og C til følge, dog således at beløbene først forrentes fra sagens anlæg, idet ingen særlige forhold kan begrunde, at rente skal betales fra et tidligere tidspunkt, jf. rentelovens § 3, stk. 5.

I overensstemmelse med det, der er anført ovenfor, skal Finansiell Stabilitet betale 39.767.684,44 kr. til ebh fonden under konkurs, heraf 5.000.000 kr. solidarisk med henholdsvis B og C, alle beløb med rente fra sagens anlæg.

Idet ebh bank ved de uberettigede overførsler fik en tilsvarende berigelse, skal Finansiell Stabilitet friholde B og C for ethvert beløb, som de i henhold til dommen skal betale til ebh fonden under konkurs, herunder renter.

I forholdet mellem ebh fonden under konkurs og Finansiell Stabilitet har hver af parterne for en del tabt og for en del vundet sagen, jf. retsplejelovens § 313. Konkursboet, der har fået medhold svarende til ca. en tredjedel af sin påstand, har haft anledning til at anlægge sagen, men konkursboets beløbsmæssigt videregående påstand har samtidig haft betydning for skriftvekslingens og hovedforhandlingens omfang. På denne baggrund ophæver landsretten sagens omkostninger mellem ebh fonden under konkurs og Finansiell Stabilitet.

Ebh fonden under konkurs har over for de sagsøgte A, B og C begrænset påstanden til 5.000.000 kr., men har løbende under skriftvekslingen forbeholdt sig at forhøje påstanden. A, B og C har i deres tilrettelæggelse af en forsvarlig udførelse af sagen indtil hovedforhandlingen som konsekvens af forbeholdet om påstandsforhøjelsen skullet tage højde for, at fondens sag mod dem kunne få videregående økonomiske følger.

Henset hertil og efter udfaldet af sagen mellem ebh fonden under konkurs og såvel B og C ophæves også sagens omkostninger mellem ebh fonden under konkurs og disse sagsøgte.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande, herunder ebh fonden under konkurs' forbehold om påstandsforhøjelse, skal ebh fonden under konkurs betale sagsomkostninger til A med 2.000.000 kr. til udgifter til advokatbistand. Beløbet er inklusive moms. Landsretten har lagt vægt på sagens forløb og omfang. Beløbet betales til statskassen, da der er beskikket advokat for A i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal også Finansiell Stabilitet A/S betale sagsomkostninger til A med 2.000.000 kr. til udgifter til advokatbistand. Beløbet er inkl. moms. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på, dels at det indbyrdes forhold ikke har fyldt meget i processen, dels at der ved tilrettelæggelsen af en forsvarlig udførelse af sagen for As vedkommende også har skullet tages i betragtning, at sagen som konsekvens af Finansiell Stabilitets friholdelsespåstand kunne få videregående økonomiske følger end konkursboets endelige påstand. Beløbet betales til statskassen, da der er beskikket advokat for A i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal Finansiell Stabilitet betale sagsomkostninger til B og C med 2.500.000 kr. til hver til udgifter til advokatbistand. Beløbene er inkl. moms. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbene lagt vægt på de samme momenter, som er anført vedrørende A, samt på, at Finansiell Stabilitet i den indbyrdes fordeling mellem henholdsvis B og C på den ene side og Finansiell Stabilitet på den anden side skal afholde de sagsomkostninger over for ebh fonden under konkurs, som B og C hver især har haft. Beløbene betales til statskassen, da der er beskikket advokater for B og C i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt.

Landsretten har ikke fundet anledning til at træffe sagsomkostningsafgørelse for så vidt angår biintervenienten.

Thi kendes for ret:

Finansiell Stabilitet A/S skal betale 39.767.684,44 kr. til ebh fonden under konkurs med procesrente fra den 30. september 2010, heraf 5.000.000 kr. solidarisk med henholdsvis B og C.

A frifindes.

B skal solidarisk med henholdsvis Finansiell Stabilitet A/S og C betale 5.000.000 kr. til ebh fonden under konkurs med procesrente fra den 30. september 2010.

C skal solidarisk med henholdsvis Finansiell Stabilitet A/S og B betale 5.000.000 til ebh fonden under konkurs med procesrente fra den 30. september 2010.

Finansiell Stabilitet A/S skal friholde B for ethvert beløb, som B i henhold til dommen betaler til ebh fonden under konkurs, herunder renter.

Finansiell Stabilitet A/S skal friholde C for ethvert beløb, som C i henhold til dommen betaler til ebh fonden under konkurs, herunder renter.

Ebh fonden under konkurs skal betale sagsomkostninger til statskassen med 2.000.000 kr.

Finansiell Stabilitet A/S skal betale sagsomkostninger til statskassen med 7.000.000 kr.

I øvrigt betaler ingen af parterne sagsomkostninger til nogen anden part.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

Kirsten Thorup

Hans-Jørgen Nymark Beck

Esben Hvam

(kst.)